

Haris Šefas

Cezaris Bordžija

Haris Šefas

Cezaris Bordžija

ISTORINIS ROMANAS

KAUNAS VARPAS 1993

UDK 830-3
Še-13

Akc. „Varpo“ bendrovė, 1932 m.
(Vertėjas nenurodytas. Karo
cenzūros leista)

I SKYRIUS

Angelo pilies rūmai, kuriuose gyveno Cezaris Bordžija, buvo anų laikų Romos statybos šedevras. Jie buvo naujoviško stiliaus ir savo išvaizda skyrėsi nuo senų istorinių pastatų.

Rūmai buvo pastatyti pagal Cezario nurodymus ir pageidavimus ir išpuošti geriausių Romos menininkų. Garsiausi dailininkai ir skulptoriai rungėsi, kad suteiktų šiems rūmams visa, ką tik galėjo suteikti jų menas.

Tvarkydamas ir puošdamas rūmų vidų, Cezaris nepaisė išlaidų. Kai pritrūkdavo pinigų, jam visada buvo atvira neišsemiama popiežiaus tėvo kasa, ir jis galėjo tenkinti visas savo užgaidas.

Bet Romos liaudyje apie Cezario rūmus sklido labai bloga šlovė. Eidami pro tuos rūmus, žmonės žegnodavosi ir paspartindavo žingsnius.

Šie rūmai buvo tikras tigro urvas ir, be to dar, ištvirkėlio, kuriam nieko šventa nebuvo, kuris nepaisydavo nei teisės, nei tradicijų, jei ko užsigeisdavo.

Pasakota apie neregėtas orgijas, kurios naktimis vykdavo Cezario rūmuose, apie puotas, kuriose dalyvaudavo gražiausios, bet garbės netekusios Romos moterys, kur vynas liedavosi upeliais, o girtų ištvirkėlių dūkimas peržengdavo visas gašlumo ribas.

Jokia motina savo dukrelei, sukakusiai daugiau kaip aštuonerius metus, neleisdavo vienai prisiartinti prie rūmų.

Gal žmonės ir perdėdavo pasakodami apie neregėtai bjaurius, nedorus Cezario polinkius, bet šiaip ar taip jį kaltino tuo, kad Romos gatvėse be pėdsako dingdavo mažos mergaitės.

Žmonės traukdavosi iš kelio net Cezario tarnus pamatę. Koks buvo ponas, tokie buvo ir tarnai. Visi jo tarnai buvo laikomi banditais, klusniais įrankiais žmo-

gaus, iš kurio galima buvo laukti viso, kas blogiausia ir nedoriausia. Cezario tarnai visada elgdavosi akiplėšiškai, vartodavo smurtą ir dažnai net susipešdavo su palaikančiais tvarką popiežiaus kareiviais, būdavo net suimami.

Cezariui įsakius, jo tarnus tuojuo paleisdavo, ir kareiviai, sulaukę kokių jo banditą, turėjo būti patenkinti, patys nepatekę į kalėjimą arba į budelio rankas.

Cezaris grįžo namo pirmą valandą nakties pėsčias pro pilies vartus.

Žiūrėdamas į jį, niekas negalėtų pasakyti, kad tai aukštas bažnyčios šulas. Jo rūbai niekuo nesiskyrė nuo jauno, gražaus, turtingo Romos dykūno, pasirengusio meiliškai naktinei avantiūrai.

Sargyba, stovėjusi prie vartų, pamačiusi Cezarį, tuojuo pranešė, kad atvyko rūmų ponas.

Akimirksniu atsidarė durys ir du tarnai atsistojo prie slenksčio su žibintais ant auksinių lazdų.

Brangiu raudonu kilimu užtiestais laiptais skubiai atbėgo sutikti pono kamerdineris. Kamerdinerį Cezaris atsigabeno iš Paryžiaus. Jis ten gana ilgai tarnavo vienam karaliaus giminės kunigaikščiui ir turėjo visas aukšto pono tarno ypatybes. Cezaris tai pastebėjo ir, užtikrinęs jam kunigaikštišką atlyginimą, atsivežė į Romą.

Klaudijus Verneris,— taip vadinosi šis prancūzas,— buvo trisdešimt metų vyras, lieknas, gražus, skuto ūsus ir barzdą. Jo išmintingos akys mokėdavo klusniai žvelgti. Jo manieros rodė, kad jis yra išėjęs aukštos aristokratijos tarnų mokyklą.

Klaudijus, metęs žvilgsnį į savo poną, tuojuo suprato, kad Cezaris grįžta iš linksmos draugijos. Moteriškų kvėpalų kvapas rodė, kad šis pavyzdingas bažnyčios tarnas grįžta iš meilės pasimatymo, o iš raustelėjusio veido galėjai suprasti, kad ten falerno ar dar stipresnio vyno buvo iki valiai.

Klaudijus nusiautė apsiaustą, nurišo juostą ir pakėlė Cezario į kertę numestą skrybėlę.

— Ar palydėti Jūsų Malonybę į miegamąjį? — paklausė tarnas, imdamas kandelibrą su trimis degančiomis žvakėmis.

— Nesu pavargęs,— šiurkščiai atsakė Cezaris,— einu į darbo kambarį, pašviesk ir atnešk vyno taure. Pasirūpink, kad ugnis židiny neužgestų. Naktis lietinga ir šalta. Ar atvežta kokių žinių, laiškų?

— Raitas pasiuntinys laukia jau visą valandą. Jis jojo dieną ir naktį, nenusėsdamas nuo žirgo, kuris krito čia pat, kieme.

— Iš kur atvyko?

— Iš Florencijos.

— Iš Florencijos?! Tuoju atvesk jį, noriu su juo pasikalbėti. Juk visu kuo jį aprūpinai?

— Daviau jam visko, ko tik turėjome.

Cezaris nuėjo paskui kamerdinerį, nešusį žibintą, į savo kambarį. Čia buvo šilta, švietė mažos lemputės palubėje.

— Ar Micheletas grįžo?

— Ne, Eminencija,— atsakė kamerdineris ir išėjo atvesti pasiuntinio iš Florencijos.

Cezaris atsisėdo kėdėn prie stalo ir patogiai ištiesė kojas ant tigro kailio.

— Dar negrižo,— šnabždėjo paraudusiomis turbūt nuo vyno ar bučinių lūpomis,— negrižo. Bet grįš ir atneš žinią, kurios laikiu. Ši naktis tarsi ir skirta tam, kad Micheletas įvykdytų mano įsakymą. O juk tai žmogus, kuris nebijo tamsios nakties.

— Po velnių, kodėl visą laiką apie tai ir tegalvoju? Net moterys, tos patvirkusios gražuolės, kurių namuose praleidau kelias valandas, negalėjo išblaškyti mano minčių, o juk jos dėjo visas pastangas.— O! Štai žmogus iš Florencijos.

Ant stalo stovinčiame apskritame veidrodyje, kurį laikė dvi nuogos paausiuotos moterų figūros, Cezaris pamatė prie slenksčio barzdotą, saulės nudegintą vyro veidą.

Jis buvo trumpu odiniu švarku, aukštais raitelio batais, už juostos turėjo pistoletą, o prie kairiojo šono stiletą odinėse makštyse.

— Prieik arčiau, bičiuli,— sušuko Cezaris,— kas ta-
ve siunčia?

— Florencijos Sinjorija,— atsakė atvykėlis, atsiklau-
pęs prieš Cezarį, ir išsiėmė laišką iš odinio maišelio,
paslėpto ant krūtinės.

Cezaris atsiskleidė laišką ir, dar nespėjus perskai-
tyti, triumfo šypsnyis nušvito jo lūpse.

— Savonarola suimtas! — net suriko jis.— San Mar-
ko vienuolynas paimtas šturmu, o atskalūną, kuris dri-
so kelti maištą prieš popiežiaus šventenybę ir bažnyčios
dogmas, grandine sukaustyta atvedė į Sinjorijos rūmus.
Tokios žinios net auksu neapmokėsi! O žinia, gauta tą
pačią naktį, dvigubai malonesnė. Štai tau už vargą, žmo-
gau! — sušuko Cezaris, įteikdamas pasiuntiniui pilną
sidabrinių monetų kapšiuką, kurį išsiėmė iš stalčiaus.—
Pasiliksi čia iki ryto ir pailsėsi, atlikęs tokią sunkią
kelionę. Ryt duosiu tau svarbių laiškų. Savo gyvybe
atsakai, kad tie, kam juos siunčiu, laiškus tikrai gaus
nepaliestus.

— Jūsų Eminencija galite manimi pasitikėti,— at-
sakė barzdočius.— Kas norėtų atimti juos, pirmiausia tu-
rėtų sukapoti mane į gabalus, o tai nelengva padaryti,
nes gerai moku valdyti kardą.

Cezaris linktelėjo galva, paskambino sidabrinio var-
peliu, stovėjusiu ant stalo, ir, kai atbėgo kamerdine-
ris, įsakė jam kuo rūpestingiau globoti pasiuntinį, žiū-
rėti, kad jam nieko netrūktų, o iš ryto pabalnoti gerą,
stiprų, ilgos kelionės nebijantį žirgą.

Pasiuntinys pabučiavo jaunajam kardinolui kojas ir,
Klaudijaus lydimas, išėjo. Cezaris liko vienas.

— Kai senis ryt sužinos, kas įvyko,— murmėjo pik-
tai juokdamasis Cezaris,— šis laiškas, kurį turiu kiše-
nėje, bus puikus tvarstis jo žaizdai. Po velnių! Bus aud-
ra, ir nemaža. Senis riaumos kaip pašautas šernas. Tą
savo sūnų mylėjo šimtą kartų daugiau negu mane... Ko
tu nori Klaudijau? Ar aprūpinai visu kuo pasiuntinį?

— Viskas atlikta pagal Eminencijos įsakymą... Bet
prieškambaryje laukia grovienės Orsini pažas ir, prašo
Jūsų Eminenciją jį priimti.

Cezaris nustebeš pažvelgė į kamerdinerį, bet tuojuo nusišypsojo ir džiuigiū balsu tarė:

— Įleisk berniuką ir pasirūpink, kad mums niekas netrukdytų.

— Pagaliau! — šnabždėjo, kai durys užsidarė kamerdineriui išėjus,— išmušė valanda, kurios taip ilgai laukiau. Gražioji grovienė Orsini siunčia savo pažą — gal tai tik bandymas su manimi susiartinti. Gana ilgai kovėmės aštriu ginklu ir ne kartą sužeidėm kits kitą. Žaidų abudu turime. Bet, matyt, ji dabar ilgisi taikos ir, žinoma, nori ją sutvirtinti savo meile. Tai man patinka. Kodėl gi gražioji Violeta turi būti vienintelė moteris Romoje, kurios trokštu, o pasiekti negaliu? Kris į mano glėbį, kaip daug kitų jos pirmtakių. Ji bus man nebe priešininkė, bet vergė. Ar čia kliūtis, kad esu jos vyro žudikas? Cha cha! Juk tai ne pirmoji moteris, jausmingai, aistringai atsiduodanti vyrui, kuris pavogė iš jos visa, ką turėjo brangiausia... Todėl, matyt, ir siunčia tą savo pažą. Dženaras! Na, jei ji žinotų! Bet tyliau! Tai paslaptis, kurios net mirdamas pats sau atskleisti nedrįsiu...

— Labas vakaras, Dženarai! Nestovėk prie slenksčio. Jei tavo ponja liepė ką pranešti, prieik arčiau. Kas tau pavesta pasakyti?

Berniukas lėtai, tarsi abejodamas priėjo prie stalo, kur sėdėjo Cezaris.

Šis nuostabiai gražus vaikas tamsiomis šilkinėmis garbanomis, puikiai nubrėžtais antakiais, iš po kurių žvelgė žydros akys, matyt, kovojo su savimi.

Sakytum, kažkoks vidinis nerimas jį laikė vietoje, o tuo tarpu galinga jėga stūmė pirmyn.

Grovienės Orsini jaunas pažas buvo apsirengęs žydros spalvos sidabru išsiuvinėtais šilko rūbais. Pečius dengė ilgas tamsus apsiaustas, o maža špaga, labiau panaši į žaislą negu į ginklą, matyt, jaunajam pažui atrodė esąs jo riteriškumo požymis, nes savo baltą ranką laikė ant paaukuotos rankenos.

Penki žingsniai nuo Cezario pažas sustojo ir nusilenkė.

— Tave siunčia tavo sinjora, Dženarai?

— Ne, kardinole!

— Kaip? Atėjai be jos leidimo?

— Taip!

— Gal turi ką man pranešti, ko tavo ponias neturi žinoti?

— Gal!

— Kalbi mįslingai ir neaiškiai, mažasis Dženarai, bet turėtum žinoti, kad nesu labai kantrus ir kad neturiu nei laiko, nei noro minti mįslių. Jei atėjai pas mane tokiu laiku, matyt, slapta išėjęs iš savo ponios namų, tai, aišku, kad svarbūs reikalai privertė tave taip pasielgti. Bet ko stovi taip toli nuo manęs. Eikš arčiau, Dženarai! Ką reiškia tavo piktas žvilgsnis? Ar pyksti ant manęs?

— Daugiau negu pykstu, aš nekenčiu jūsų, kardinole!

Cezaris nusikvatojo. Jis ištiesė rankas ir sušuko:

— Eikš, vaike, puikiai pasakei. Po velnių, tik vaikais ir kvailiais arba girti nuoširdžiai kalba. Kasdien susiduriu su daugeliu žmonių, ir jie visi tvirtina, kad mane myli ir gerbia, yra pasiryžę dėl manęs į ugnį šokti... o šis mažas žmogelis tiesiai sako: — Nekenčiu jūsų! Esu tikras, kad atėjai ne tik tam, kad pasakytum, jog manęs nekenti. Matyt, turi kitą, svarbesnę, priežastį?

— Eminencija! — tarė Dženaras, drąsiai pakėlęs liepsnojančias akis, — Romoje visi žino, kad jūs esate ne tik aukštas bažnyčios didžiūnas, bet ir tikras kavalierius. Būdamas toks, negalite atmesti mano prašymo.

— Ko prašai?

— Noriu, kad sukryžiuotumėte su manimi ginklus. Išsitraukite špagą, ir kaukimės! Nesijuokite. Žinau, kad žūsiu dvikovoje su jumis, žinau, kad jūsų kardas pervers man širdį, bet tūkstą kartų geriau iš karto žūti nuo jūsų rankos, negu dėl jūsų kaltės amžinai kankintis.

Dženaro balsas, iš pradžių buvęs tylus ir susijaudinęs, vis labiau stiprėjo. Jis jau aiškiai tarė kiekvieną žodį.

Šio gražaus vaiko tone, kalbant su žmogumi, kurio bijojo visa Roma ir kurį jis kvietė į dvikovą, jau skardėjo bundantis vyriškumas.

Cezario gyvenime buvo labai nedaug akimirų, kurių išmuštų jį iš pusiausvyros.

Dabar tikrai atėjo tokia akimirka.

Kurį laiką Cezaris stovėjo lyg stulpas, ir sunku buvo pasakyti, ar jis pasius iš pykčio, ar nusikvatos. Galėjai net pamanyti, kad Cezaris gerai nesuprato pažo žodžių.

Cezariui atkakliai tylint ir kandžiojant lūpas, jaunas Dženaras staiga išsitraukė špagą, atšoko kelis žingsnius atgal ir pasirengė pulti.

— Ginkitės! — sušuko pažas, — aš juokų nekrečiu, noriu žūt būtinai kautis!

Cezario pabalusiose lūpose išnyko paskutinis kraujo lašas, jis tyliai ištare:

— Prakeiktas pajacas tas likimas, sugalvojo keistą komediją.

— Ten guli jūsų špagą! — sušuko Dženaras, rodydamas kėdę, kur Klaudijus padėjo Cezario apsiaustą ir špagą. — Po velnių! Eminencija, nebandykite mano kantrybės, griebkite ginklą ir ginkitės!

Cezaris pašaipiai nusikvatojo ir, šoktelėjęs į šalį, išvengė Dženaro špagos smūgio ir, kol jaunas pažas suspėjo susivokti, griebė jį už peties ir užsuko ranką. Dženaras suriko iš skausmo ir išleido iš rankos špagą.

Cezaris paspyrė koją lengvą ginklą, ir šis atsидūrė kambario kertėje.

— Štai mano būdas kautis su vaikais! — juokdamasis sušuko. — Ar netiesa, jaunas karžygy, mudviejų dvikova buvo trumpa ir pats turbūt supranti, kad man priklauso visa nugalėtojo garbė. Bet nebijok, nė vienas plaukas nenukris nuo tavo galvos, ir net tavo negirdėtai drąsaus akiplėšiškumo nelaikau už blogą. Kas tau, Dženarai? Verki?

Skaidrios didelės ašaros riedėjo per vaiko skruostus. Jis užsidengė veidą rankomis.

Cezaris, nors tai jam buvo ir neįprasta, balta išlepta ranka paglostė vaiko garbanas.

— Neverk, vaikelį, — tarė, — neliuk ašarų. Neturi pagrindo gėdytis. Parodei daugiau drąsos negu šimtas Romos vyrų drauge paimtų.

— Mano špaga! Išmušėte ją iš rankų! Jau nesu jos vertas!

Vaikas taip jaudinosi, kad Cezaris ėmė nerimauti.

— Eik čia, Dženarai! — kalbėjo Cezaris.— Sėskis ant suolo prie mano kojų ir pasakyk, kas privertė tave naktį įsiveržti į mano namus ir kviesti mane į dvikovą? Turėjo būti svarbių priežasčių, dėl kurių tavo jaunoji siela neteko pusiausvyros, ir tu padarei tokį beprotiškai kvailą žygį. Juk žinai, Dženarai, jei būčiau panorėjęs, tu dabar jau sėdėtum viename mano požemių kalėjimų. Neberegėtum daugiau nei saulės, nei mėnulio; be jokio reikalo pražudytum kalėjime savo vaikystę ir jaunatvę ir tik suliesėjęs kaip griaučiai, pražilusią galva išeitum iš jo. Būtum gyvas lavonas!

Šiurpuliai perėjo per Dženaro kūną. Lėtai nuslydo jo rankos nuo veido ir jis pažvelgė į Cezarį plačiai atvertomis akimis, kuriose spindėjo baimė.

— Jei ryžaisi tokiam žygiui, kažkas turėjo tave smarkiai paveikti,— tęsė toliau Cezaris,— tad papasakok viską, Dženarai. Kodėl nekenči manęs?

— Nes... nes ji myli jus!

— Ji? — juk kalbi ne apie savo gražiąją poniją, grovienę Orsini?

— Taip! Apie ją — apie ją! — raudojo Dženaras ir rengėsi pakilti, bet Cezaris švelniai jį sulaikė ir juokdamasis pasakė:

— Man atrodo, kad klysti, Dženarai. Tavo pavydas, matyt, pakišo tau tokią mintį, bet tai, mano nuomone, neturi jokio pagrindo. Žinau, tavo ponia nekenčia manęs.

— Jei taip tikrai būtų! — atsakė berniukas atsidusęs.— Bet, sinjore, klysti. Tikrai neapykanta užsidega ji, kai jus pamato. Prisimena skausmą, kurio priežastis esate ir tada meta jums aštrų žodį arba vengia kalbėtis su jumis. Bet savo namuose, miegamajame, kai mano, kad niekas to nemato... o!.. juk mačiau... ir mano širdis pasruvo krauju.

— O ką tu matei, Dženarai? — klausinėjo Cezaris,— ir kaip galėjai matyti?

Pažas paraudo iki ausų.

— Žinau, kad niekšišškai pasielgiau; žiūrėjau pro rakto skylutę.

— Taip... na, tu tikras pažas,— nusijuokė kardinalas.— Turbūt labai įdomu pro rakto skylutę pažvelgti į grovienės Orsinį miegamąjį, ypač tą valandėlę, kai ji nusirengia ir gula lovon. Nurimk, vaike, mano žodžiuose nėra nieko įžeidžiančio tavo gražią poniją, priešingai, tai didelis jai komplimentas. Ką tu matei?

— Ji slapčiomis išsiėmė paslėptą ant krūtinės atvaizdą, glaudė jį prie lūpų, paskui piktai surikusi metė jį žemėn. Paskui vėl puolė ant kilimo, pakėlė atvaizdą baltomis rankomis ir bučiavo, bučiavo jį, be galo, glaudė prie širdies ir verkė, kol nuvaigus užmigo ant kilimo.

— Turbūt tai buvo jos vyro atvaizdas?

— Jos vyro? O, sinjore, ir aš norėjau įsitikinti kieno tai atvaizdas. Tada tykiai atidariau duris, įėjau, atsi-klaupiau šalia miegančiosios ir atsargiai paėmiau atvaizdą iš jos rankų. Ir štai... pamačiau... tai buvo jūsų atvaizdas, kardinole!

Cezaris padėjo galvą ant kėdės atlošo, užsimerkė ir dėjos, kad Dženaro pasakojimas nepadarė jam jokio įspūdžio. Praslinko kelios minutės, ir jis vėl išsitiesė ir pasilenkė prie berniuko:

— Pasakyk man, Dženarai, kaip patekai tarnauti pas grovienę?

— Manė auklėjo kaime, Sabinų kalnuose. Moteris kurią turėjau vadinti motina, nebuvo tikra mano motina, pati prisipažino, kad buvo tik mano auklė, ir leido suprasti, kad esu taurios, aukštos kilmės.

— Taip tau pasakė? — greit paklausė Cezaris.— O gal pasakė ir kas tavo tėvas ir motina?

— To pasakyti negalėjo, nes pati nežinojo. Pasaky-siu jums viską, ką motina Tibula pasakojo.

Vieną audringą naktį kažkas pasibeldęs į jos duris. Tibula nenorėjusi atidaryti. Tada rūstus, matyt, pripra-tes įsakinėti balsas tarė: — Atidaryk, iš to tau tik naudos bus, o jei neatidarysi, uždegsiu stogą. Tada Ti-bula drebančiomis rankomis atšovusi velkę ir durys pla-čiai atsidarė. Prie pat lūšnos durų Tibula pamačiusi

raitelį juodais rūbais ant laukinio juodo žirgo. Rankoje jis laikęs pintinę, kurią padavęs Tibulai, sakydamas: — Paimk... jei sugebėsi apsaugoti ir globoti tai, kas yra pintinėje, tau nuo šiol nieko nebetrūks, kiekvieną Palmių sekmadienį rasi po savo namų slenksčiu aukso maišelį. Nesistenk sužinoti, kas tau atneša aukso ir kas jį siunčia, nes tik save pražudysi. Keleriems metams pralinkus tau bus pranešta, ką reikia daryti su tuo, kas yra pintinėje. Lik sveika!

Tibula drebėdama atidariusi pintinėlę ir radusi tik ką gimusį kūdikį, visai nuogą. Bet pagalvėlės, ant kurių jis gulėjęs, buvusios puikiausio šilko ir papuoštos auksinėmis karūnėlėmis.

Tas kūdikis, kurį juodasis raitelis atgabeno Tibulai, buvau aš. Prieš kelias dienas buvo miręs jos kūdikis, ir ji maitino mane savo pienu. Ji laimino tą valandą, kada patekau į jos lūšną, nes mano patale rado daug aukso.

— Ar toji Tibula buvo našlė? — paklausė Cezaris.

— Buvo ir nebuvo,— atsakė Dženaras.— Turėjo vyrą, bet jis su ja negyveno. Tuoju po sutuoktusių jis ją paliko ir išvyko į Romą, kur bendravo su labai įtartinais žmonėmis.

Bet jis kartkartėmis pasirodydavo ir savo namuose, praleisdavo juose porą dienų ir vėl dingdavo. Tibula juo nepasitikėjo, ir niekada nekalbėdavo apie pintinėje rastą auksą.

Tibula neliūdėjo, kad vyras nenori su ja gyventi. Pasakui dažnai man pasakodavo, kad šiurpas ją krėsdavo jam esant, nes jo rankos tarsį krauju kvepėję.

— Ar pasakė tau savo vyro vardą?

— Visada vadindavo jį Nikola.

— O ar juodasis raitelis, kuris atgabeno kūdikį, įvykdė savo pažadą? Ar Tibula tikrai kiekvieną Palmių sekmadienį rasdavo po namų slenksčiu maišelį?

— Visada,— atsakė Dženaras.— Kas atnešdavo aukso, kas jį paslėpdavo, Tibula nežinojo. Prieš kiekvieną tokį sekmadienį ji dieną ir naktį stebėdavo, bet niekas neprisiartindavo prie lūšnos. Bet lyg kažkokiais burtais auksas atsirasdavo po apsamanojusiais slenksčio akmenimis.

— Ar Tibula rūpinosi tavimi, gaudama tokį didelį atlyginimą?

— Ji man buvo labai gera. Dažnai sakydavo:

— Tavo rankos turi būti baltos, nes gal ateis diena, kai nelauktai atsiras tavo tėvai ir panorės tave atsiimti. Tu gyvensi rūmuose ir valgysi iš auksinių indų, o tarnai žemai tau lenksis. Vaikščiosi šilku ir aksomu aprengtas.

— Turbūt Tibula tai dažnai kartodavo, kad tu ir pats pradėjai tuo tikėti.

Berniukas linktelėjo galva.— Taip, tikėjau. Dažnai gulėdamas miške ir žvelgdamas per žalias šakas į dangaus mėlynę, vaizdavausi, kad ten stūkso auksu ir marmuru spindintys rūmai ir laukiau, kada atsidarys jų vartai ir pasirodys mano tėvai. Bet visa tai, žinoma buvo tik pasaka.

Slinko metai po metų, ir nieko nesulaukiau, nepasirodė net juodasis raitelis, kuris mane atnešė.

O jūs atleidžiate už mano drąsą?

— Neturiu ko atleisti, nes nerandu nieko smerktino tavo poelgy. Labanakt, Dženarai. Jei kada vėl pastebėsi savo poniją, bučiuojančią mano atvaizdą, žinok, kad graži moteris glaudžia savo lūpas prie visos galerijos vyrų atvaizdų. Kas žino, Dženarai...

Cezaris nebaigė, nes durys atsidarė ir pasirodė Klaudijus.

— Eminencija,— tarė jis tyliau, bet drebančiu balsu,— kažkas baisaus turėjo įvykti. Jūsų Eminencijos sesuo Lukrecija tik ką čion atėjo ir, kai aš pasakiau, kad Eminencija jau miega, ji rūsčiai suriko:

— Meluoji, niekšingas verge,— jis budį, turi budėti, nes šią naktį negali ramiai ilsėtis. Eik ir pasakyk savo ponui, kad noriu su juo kalbėtis, ir pranešk, kad nedrįstų bandyti mano kantrybės.

— Lukrecija,— dusliai tarė Cezaris,— ji pati! Lukrecija — tai nuostabu. Bet kas daryti? Pasprukti nenoriu. Eik, Klaudijau, ir pakviesk kunigaikštienę Bizeli.

— Cezari,— pasigirdo rūstus moters balsas.— Cezari! Kur tu? Cezari Bordžija!

— Sutik ją, Klaudijau,— susirūpinęs įsakė kardinalas.— Kokių nors būdu sulaikyk nors vieną valandėlę... Tu, Dženarai, dabar negali išeiti iš čia. Įeik į mano darbo kambarį. Pritūpk kur nors kertelėje ir tupėk tyliai, kad niekas nežinotų, jog esi.

Kardinolas atidarė kambario duris. Be kitų puikių baldų, čia stovėjo ir plati lova.

Cezaris švelniai įstūmė Dženarą į savo kabinetą ir užrakino duris.

Giliai atsidusęs, jis priėjo prie rašomojo stalo ir atsisėdo kėdén. Vieno žvilgsnio į veidrodį jam užteko, kad tinkamai pakeistų miną ir veidas vėl taptų ramus ir šaltas.

Staigiai stumtelėtos durys atsidarė, ir slenkstį peržengė aukšta graži moteris, čiūžėdama juodais ilgais šilkiniais rūbais.

Tai buvo Lukrecija.

II SKYRIUS

— Sese, čia tu? — suriko Cezaris pašokęs iš kėdės.— Matyt, kas nors privertė tave ateiti į mano namus tokiu vėlu laiku... Geriau būtum atidėjusi savo vizitą iki ryto, nes gali būti pakenkta tokiu laiku ateinančių į mano namus ponių geram vardui.

— Nekalbėk su manimi tokiu tonu,— suriko Lukrecija virpančiu balsu.— Kitam kartui palik savo dirbtinį šypsnį ir ramumą. Puikiai žinai, kokią žinią tau atnešiau, laukei jos, bet manei, kad kas kitas atneš ją!

— Kas kitas?

— Vienas tavo budelių,— atsakė Lukrecija, o jos akys svaidė žaibus į pablyškusį Cezario veidą.— Atsitiktinai buvau baisaus jo nužudymo liudininkė. Ir štai šios rankos ištraukė iš Tibro bangų jo kūną, nors ir negyvą...

— Nesuprantu, sese. Kalbi lyg pablūdusi. Mano nuomone, jau seniai turėtum liepti savo gydytojui, kad nuleistų truputį kraujo. Kalbi apie nužudymą, apie mano budelį,— nesugebu iš padrikų tavo žodžių suprasti, ką nori pasakyti.

— Menkas komediantė! Neapgausi manęs apsimetinėdamas,— sušukę Lukrecija prieidama arčiau.— Labai gerai žinai, kas šią naktį įvyko.

— O! Įvykių visokių esti,— atsakė Cezaris tvardydamasis.— Štai kelyje į Sabinų kalnus plėšikai užpuolė kažkokią aukštą poniją, kurią tarnai lektikoje nešė į meilužio namus. Plėšikai norėjo atimti jos brangius rūbus, bet paaiškėjo, kad visą jų grobį tesudarė vien ploni marškiniai, nes praktiška ponia nieko daugiau ant savęs neturėjo... Jei Bokačas išgirstų apie tą nuotykį, parašytų puikią novelę.

— Sėtone žmogaus kūnė! Pasakodamas begėdiškus niekus nenori girdėti žinios, kurią atnešiau. Pasakysiu tau, Cezari: jei nenori išgirsti iš mano lūpų baisingos žinios, tai ryt rytą visas miestas sudrebės sužinojęs baisią naujieną. Motinos užmirš maitinti savo krūtimis ištroškusius kūdikius, jaunuoliai, pasirenkę meiliai apglėbti mergaites, nuleis sustingusias rankas, nes begalinis gedulas, nerimas ir pasibaisėjimas apims senąją Romą. Varpai, kurie skamba sidabriniais balsais, užkims, o Išganytojo paveiksle prie didžiojo altoriaus švento Petro bažnyčioje iš žaizdų ims lašėti kraujas — gyvas kraujas. O tas senelis, kuris nešioja krikščionių karūną, susidraskys rūbus ir, baisaus skausmo apimtas, suabejos galinguoju Dievu, kurio geruma visada garbino. Girdžiu jo drebantį iš skausmo balsą:

— Tavo Sūnaus įpėdinis žemėje buvau ir Jo spindintį paveikslą nešiojau, o Tu atėmei mano geriausią sūnų ir dar vadini esi teisingu Dievu!

— O, sesute,— nusijuokė Cezaris.— Šiandien pažinau tave visai kitokią. Gal Roma jau virto Troja, o tu, mano gražioji Lukrecija, iki šiol visada buvusi panašesnė į viliotoją Eleną, virtai Kasandra? Kodėl skelbi tokius niūrius pranašavimus? Tu, laiminga sužadėtinė, turėtum viską matyti rausvoje šviesoje!

— Tylėk, nebegaliu pakęsti tavo pasityčiojimų. Gerai žinai baisų nakties įvykį ir ką reiškia mano ašaros, mano skausmas, kuris šaukiasi dangaus. Tuščios tavo pastangos atsipirkti pasityčiojimais, nesidėk abejingas esąs. Mano balsas pasieks tavo ausis kaip Ierichono tri-

mitų garsas ir tavo abejingumas išsisklaidys. Ar tikrai manęs nesupranti? Tad klausyk — tavo brolis Žuanas jau nebegyvas!

Cezaris Bordžija pasitraukė žingsnį atgal, pakėlė rankas ir, lyg perkūno trenktas, išvertęs tamsias akis, žvelgė į Lukreciją.

— Tegu maloningas Dievas tave globoja, — tarė Cezaris giliai sujaudintas. — Tu, matyt, rimtai susirgai, tavo protas susimaišė. Tu pasakei, kad Žuanas mirė?

— Niekšiškas mulkintojau! Nerodyk broliškos meilės. Dieve mano! Koks tu artistas, kaip puikiai vaidini savo vaidmenį. Taip, Žuanas negyvas. Jis nužudytas.

— Tada pajudės kalnai, ant kurių stovi Roma! — suriko nusteбęs Cezaris. — Tegu griūva, tegu viskas dar-da į bedugnę, nes Dievo prakeikimas kybo ant šito mies-to. Mano brolis Žuanas negyvas! Žuanas, toks geras, toks gailestingas! Žuanas, kuris neužgavo jokio žmogaus, Žuanas, kurio širdis buvo kupina artimo meilės. Kokia baisi naktis!

Ir Cezario akys pasruvo ašaromis. O tai buvo tik-ros ašaros, ir jis, tarsi skausmo pakirstas, krito kėdėn.

Bet Lukrecija nesileido apmulkinama. Ji pernelyg gerai pažinojo Cezarį.

Lukrecija priėjo prie jo, pakėlė savo šaltą kaip ledas ranką ir, staiga griebusi baltais pirštais juodas jo gar-banas, pritraukė galvą prie savęs, kad pažvelgtų tiesiai jam į akis, išsiskverbty į jo sielos gelmes.

— Tu galėtum apmulkinti išmintingiausius ir moky-čiausius vyrus, gydytojus, teisėjus ir kunigus. Bet aš ge-rai žinau, kad moki lieti ašaras kaip krokodilas, kuris šitaip nori prisivilioti medžiotoją. Žinau, kad kiekvienas tavo žodis yra melas, kad tu esi apgavystė ir klasta žmogaus pavidale. Žuanas jau nebegyvas! — nužudė ma-no mylimą brolių!

— Tebūnie tris kartus prakeiktas tas šėtonas žudi-kas, — suriko Cezaris, susijaudinęs iki sielos gelmių vikriu judesiu išsivaduodamas iš Lukrecijos rankų. — Tepasikeičia Dangaus Tėvo malonė nepermaldaujama rūstybe! Tenutrenkia jis mūsų brolio žudiką baisiausiu perkūnu! Bet ne, negaliu tuo tikėti. Nejaugi Romoje yra

toks niekšas, kuris būtų pasikėsinęs į Gandijos kunigai-
kščio gyvybę! Tokio bjauraus nusikaltimo niekas Romo-
je nepadarytų!

— O taip vis dėlto yra, aš tau juk pasakiau,— šaltu
balsu tarė Lukrecija.— Jei nori žinoti, kas yra tas nie-
kšiškas žudikas, tas žmogus, kuris, tavo žodžiais ta-
riant, padaręs baisų neregėtą nusikaltimą — pažvelk į
veidrodį ir jį pamatysi!

Lukrecija abiem rankom griebė apskritąjį veidrodį,
stovėjusį ant stalo, ir pastatė jį priešais Cezarį. Šis iš-
balo ir pasitraukė atatupstas.

— Sese! — sušuko,— sese! Taip negali sakyti. Vie-
ną brolių laidoji, o kitą trauki į savo įtarimų bedugnę.
Lukrecija! Ar taip galima? Tu mane kaltini Žuano nu-
žudymu... tu kaltini?..

— Taip. Tave, kardinole Cezari Bordžija, tave kal-
tinu baisiausiu šioje žemėje nusikaltimu. Kaine! Nužu-
dei Abelį! Tavo kaktoje bus įrėžta kruvinoji Kaino žy-
mė... Nuo tavęs žmonės bėgs kaip nuo maro, tėvas išsi-
žadės tavęs ir prakeiks tave. Paskutinė gatvės moteris
nepriims tavęs į savo glėbį, bijodama, kad tavo kruvi-
noji žymė paliks nenuplaunamas dėmes ant jos balto
kūno. Jei drįstum įeiti į Dievo namus ir prisiartinti prie
altoriaus, žemės drebėjimas sugriaus jų sienas, ir šven-
tovė palaidos tave po savo griuvėsiais. Kur tu eisi, ten
nešvies saulė, gėlės nežydės ir taps bekvapės, akmenys,
kuriais tu žengsi, vaitos, nes jie jaus skausmą. Visą gy-
venimą tu nežinosi ramybės, pats sau būsi vampyras ir
amžinoje baimėje veltui maldausi Išganytoją atleisti
nuodėmes. Net Dievo Sūnus, kuris viską atleidžia, ku-
ris mirė ant kryžiaus, kad savo krauju atpirktų žmonių
nuodėmes, liūdėdamas nusigręš nuo tavęs, nes visiems
nusidėjėliams galima atleisti, bet ne tau, broližudžiui!

Šie žodžiai veržėsi iš Lukrecijos lūpų kaip ugnies la-
va. Staiga jos balsas nutrūko, Lukrecija krito į minkštą
sofą.

Cezaris ėmė vaikščioti po kambarį, sudėjęs rankas
ant krūtinės. Slinko minutės. Kambarį tebuvo girdė-
ti gražios moters mėslungiškas raudojimas ir vyro žin-
gsniai.

Staiga Cezaris sustojo ir tarė:

— Metei man baisų įtarimą. Suprask, kad aš, turėdamas galvoje savo aukštą dvasininko luomą, net ir tavo, sese, tokio įžeidimo negaliu pakęsti. Todėl reikalauju įrodymų.

— Įrodymų? — sušuko Lukrecija ir atsistojo. — Gerai. Šiąnakt plaukiau gondola. Valtis artinosi prie didžiojo tilto. Ir staiga...

— Ar bus leista prašyti, kad šiek tiek ilgiau sustotum ties šia tavo kalbos vieta, — pertraukė Cezaris. — Būk maloni, paaškind, kas privertė tave tokią audringą naktį plaukti Tibru.

— Na, į šį klausimą negausi atsakymo.

— O, tiesa, — nusijuokė Cezaris, — bet vis dėlto, tu buvai su savo sužadėtiniu, tauriuoju Aragonos kunigaiščiu Alfonsu!

— Ne, buvau viena.

— Vienų viena?

— Viena su gondoljeru.

— O tas gondoljeras? — klausinėjo toliau Cezaris.

— Tai buvo paprastas irklininkas, kurį pasisamdžiau, — nekantriškai atsakė Lukrecija. — Suprantu tavo taktiką. Duodamas tokius klausimus, nori išmušti mane iš vėžių ir bandai kaltinamojo vaidmenį pakeisti kaltintojo, bet tai nepasiseks! Reikalavai įrodymų? Jei nori jų išklaudyti, gerai. Neversiu jais tikėti. Mano įrodymai skirti ne tau, o mūsų tėvui.

Cezario akys svaidė žaibus. Jo lapės veidas apsiniau-
kė ir tą valandėlę buvo šlykštus.

— O, sesute mano, tu nori skundike tapti, — sušuko jis. — To iš tavęs nelaukiau.

— Iš manęs nelauk nei malonės nei pasigailėjimo. Buvau Žuano sesuo, jis buvo mano mylimas brolis. Jo nužudymas šaukiasi dangaus keršto. Atsitiktinai tapau nusikaltimo liudininke ir todėl atliksiu savo pareigą iki galo. Iš tavo namų skubu į tėvo rūmus ir pranešiu, kas yra bjaurus piktadarys, nužudęs jo sūnų.

— Gerai, — tarė Cezaris. — Nieko čia prikišti negalima. Gerai... pasiklausysime tavo įrodymų. Plaukei gondola naktį, buvai netoli didžiojo Tibro tilto, paskui...

— Staiga išgirdau šaukiantis pagalbos. Pažvelgiau į viršų ir pamačiau, kaip keli vyrai, banditai su kaukėmis, puolė vieną, kuris bandė gintis. Prispaudė jį prie tilto turėklų, pakėlė ir įmetė upėn.

— Ir tai buvo mūsų brolis Žuanas?

— Nevadink jo broliu. Nors netrikdyk ramybės, kuri jo laukia karste, nes neturės jos, jei tavo lūpomis ištartas žodis „brolis“ pasieks jį. Taip! Tai buvo Žuanas, tėvo numylėtinis, Žuanas, kurį ir aš mylėjau visa savo širdimi. Kai jo kūną iškėlė bangos, aš savo rankomis įtraukiau jį į valtį. Kone netekau proto pažinusi, ką laikau savo rankose.

— Juk tu, gražioji sesute, pati netiki, kad tavo papasakotoje, nors ir labai įdomioje istorijoje galima rasti kad ir menkiausią mano kaltės įrodymą. Žuanas nužudytas — deja, tai yra faktas. To užginčyti negaliu, bet kad aš jį nužudžiau, kad liepiu jį nužudyti...

— Tai tavo darbas... Nėra jokių abejonių,— pertraukė Lukrecija.— Liepiu gondoljerui priplaukti prie kranto, sušaukiau žmones,ėjusius paupiu, ir liepiu nunešti kūną į mano rūmus. Pati gi nubėgau prie tilto. Jaučiau, kad nors niekšiški, bailūs žudikai pabėgo, vis dėlto rasiu kokių nors pėdsakų, kurie padėtų juos su-sekti. Ir tikrai taip buvo... Atsitiktinai...

— Ką gi radai ant tilto, sesute?

— Šį žiedą,— sušuko Lukrecija ir aukštai pakėlė platų auksinį žiedą, papuoštą rubinu. Ji jau anksčiau buvo išsiėmusi žiedą iš maišiuko ir laikė saujoje.

Dabar ji stovėjo prieš Cezarį ir švietė žiedu jam į akis. Bet Cezaris, traukydamas pečiais, ramiai atsakė:

— Žiedas — dar ne įrodymas... Juk nemanai, kad pamečiau jį ant tilto? Lengvai galiu įrodyti, kad šią naktį praleidau linksmoje draugijoje ir tik apie pirmą valandą išėjau iš tų linksmų namų.

— Žinau, kad pats savo rankomis nežudei. Per daug esi bailus, kad pats būtum žudęs nelaimingąjį brolių. Bet tu turi kreatūrų, tarnų, banditų, klusnių įrankių, ir vienam jų nuslydo nuo piršto žiedas, kai Žuanas kovojo su užpuolikais.

— Ir tai tu vadini įrodymu? Gražioji Lukrecija, liepk žiedui prabilti, ir jis pasakys kam jis priklauso.

— Šis žiedas jau aiškiai pasakė man. Ant jo yra įrašas: „Kardinolas Cezaris Bordžija dovanoja šį žiedą savo ištikimam Micheletui“.

Cezaris krūptelėjo, veidas surimtėjo. Paskui šaltai ir ramiai pasakė:

— Galbūt tas nenaudėlis Micheletas dalyvavo Žuano nužudyje. Nežinau, ar tikrai taip buvo, bet galimas daiktas... Bet vis dėlto tu neturi tikro įrodymo prieš mane. Kaip gali tvirtinti, kad aš prikalbėjau Micheletą padaryti šią piktadarybę? Toks valkata kasdien naujam ponui tarnauja. Kas geriau sumoka, tas ir gali naudotis jo paslaugomis. Matyt, kažkoks slapas Žuano priešas pasisamdė Micheletą.

— Sužinosime tai iš paties Micheleto.

— Nori jo pasiklausti?

— O ne! Aš dar nepuoliau taip žemai, kad norėčiau nors vieną žodį pratariti tam Micheletui. Apklausinės jį kas kitas, kuriam jis tikrai prisipažins.

— Kas toks?

— Budelis, kuris jį kankins baisiausiais kankinimais. Jis atriš liežuvį tavo tarnui. Būk tikras, Cezari.

Cezaris atsigręžė, lėtai priėjo prie stalo, atsiremė į jį, žvelgdamas į seserį stiklinėmis akimis.

Lukrecija apsigaubė apsiaustu ir pasuko link durų.

— Labanakt, Cezari,— sušuko broliui.— Manau, kad dabar įtikinau tave. Šį kartą nenuslėpsi teisybės. Dar šią naktį jo Šventenybė paskirs griežčiausią tardymą. Ir žinok, tavo Micheletas bus surastas, nors slypėtų tamsiame urve, nors ir kažin kur pabėgtų. O kai jį turėsime savo rankose, jis riaumodamas ir raitydamasis iš skausmo pasakys tavo vardą... tavo, Cezario Bordžijos, pasikėsino prieš Žuaną sumanytojo vardą.

— Neišeik,— sušuko Cezaris, kai Lukrecija jau lietė ranką duris,— neišeik, sese!

— Nevadink manęs seserimi. Jau nesu tavo sesuo. Tai buvo mudviejų paskutinis pasikalbėjimas!

— Turiu pranešti svarbią žinią!

— Tu man? Kalbėk, bet trumpai!

— Nereikia kankinti Micheleto, kad išduotų mane!

— Manai, kad jis ir nekankinamas prisipažins? Abejoju, nes jis yra išėjęs pragarišką tavo mokyklą.

— Micheletui nereikės pranešti mano vardo. Aš jį atleisiu nuo tos pareigos. Prieik arčiau, Lukrecija, pažvelk man į akis ir išklausk:

— Taip, aš Cezaris Bordžija, liepiau nužudyti savo brolių Gandijos kunigaikštį!

Lukrecija išblyško, paskutinis kraujo lašas dingo iš jos veido. Įsitvėrusi kėdės atlošo, ji iš visų jėgų stengėsi išsilaikyti ant kojų.

— Taigi... aš nužudžiau jį,— kalbėjo toliau Cezaris, šiek tiek susijaudinęs,— jei jis turėtų ir dešimt teisių gyventi, aš visas dešimt jam atimčiau!

— Slibine, šėtone, išsigimęs niekše, žudike! Prisi-
pažįsti?

— Tau, Lukrecija, prisipažįstu.— Tu pirmoji turi teisę sužinoti visą teisybę.

— Aš? Dieve gailestingas, kodėl gi aš?

Cezaris nužvelgė gražiąją seserį kažkoku keistu, visai ne brolišku žvilgsniu.

— Klausi, kodėl tu pirmoji turi teisę išgirsti iš mano lūpų visą teisybę, kodėl nužudžiau Žuaną? Ar nemylėjai Žuano ir ar aš neturiu teisės nužudyti kiekvieną, kurį tu myli?

Baisingas riksmas išsiveržė iš Lukrecijos lūpų. Ji šoko prie durų, norėdama pabėgti, bijodama dar bent valandėlę pasilikti su tuo žvėrimi žmogaus pavidalu.

Cezaris vienu šuoliu atsидūrė prie jos, viena ranka atitraukė ją nuo slenksčio, o kita užrakino duris.

— Ką? Mane nori įkalinti? — sušuko Lukrecija,— gal ir mane nori nužudyti? Tada turėsi kovoti su manimi žūt būtina. Pasisaugok, Cezari, tavo kraujas teka ir mano gyslose, o šio stileto ašmenys užnuodyti!

— Paslėpk savo žaislelį,— atsakė Cezaris.— Mano galvoje nė mintis nekiltų tave nuskriausti.— Ar aš galėčiau padaryti tau ką bloga? Tau, Lukrecija, kuri esi vienintelė moteris pasaulyje visada mano trokštama ir mylima, tau, kuri esi mano nemigo naktų ilgesys ir svajonė!

— Maloningasis dangaus tėve, kodėl neatimi jam liežuvio, kodėl apdovanojai jį žmogaus kalba, kad galėtų tyčiotis iš tavo švenčiausių įstatymų!

— Taip! Maloningasis tėvas dažnai esti truputį neatsargus,— su neregėtu cinizmu kalbėjo Cezaris,— jei jis geriau būtų numatęs, būtų nepaleidęs pasaulin tokio savo kūrinio, kuriam davė Cezario Bordžijos vardą. O šiandien šis žmogus vaikšto tarp kitų žmonių ir dar nesirengia greit nultipti nuo scenos.

Dabar, Lukrecija,— tęsė krikščionių bažnyčios džiūnas staiga pasikeitusiu balsu,— dabar išklausk ir ką aš pasakysiu!

— Nieko daugiau nenoriu klausytis,— raudodama atsiliepė Lukrecija.— Nieko man nesakyk. Kiekvienas tavo žodis yra pasityčiojimas iš visų žmogaus jausmų. Tylėk. Nekenčiu tavęs!

— Ne visados manęs nekentei, gražioji sesute,— švelniu balsu tarė Cezaris.— Buvo laikas, kai tu ne tiktai neniekinai manęs, bet aš buvau tavo dievaitis, širdies bičiulis, meilužis...

Lukrecija suriko tarsi mirtinai sužeista stirna.

— Drįsti,— sušuko ji,— priminti man paslaptį, kuri stūkso kaip juodas debesis virš mano galvos ir kas valandėlę grūmoja perkūnais. Drįsti, nenaudėli, šauktis baisios šmėklos, tvyrančios tarp mūsų, kurią tik mudu tegalime matyti ir kuri pasirodo kiekvieną kartą, kai man turi pražydyti skaisti laimė! Vargas tau, Cezari! Priminei man tas dienas, kai sulaužėme gamtos įstatymą, kai tu, šėtone, įtraukei mane į tamsų pragarą! Gyveni, dar tebedrįsti gyventi! Nenaudėli tu, dar juokdamasis gali bristi nusizengimų pelkėmis. Netiesk man rankos, kad pervestum per liūną, nes žemė po mano kojomis prasmegtų, ir aš nugrimscičiau toje šėtoniškoje bedugnėje...

— Esi ir būsi svajotoja, Lukrecija! — atsakė Cezaris, kurį skausmingi sesers žodžiai išvedė iš pusiausvyros.— Tiesa, matau, kad gražių, neužmirštamų valandų atsiminimai, kuriais visada džiaugsis mano siela, drumsčia tau ramybę. Nebūk kvaila! Mudviejų nuodėmė, apie kurią niekas pasaulyje nežino, nėra nuodėmė.

Buvome jauni — buvome įsimylėję vaikai. Tu gražiausia mergaitė, kokia kada nors pasirodydavo Romos forume, aš — kupinas bundančio vyriškumo ugnies, pirmos jaunuolio aistros! Todėl ir puolėme vienas kitam į glėbį, nes vienas kitame matėme išsvajotojo grožio įsikūnijimą. Visai nedera tavo atgaila ar net skausmo jausmas. Tavo keturiolika metų visiškai tave išteisina, kaip kad mano šešiolika išteisina mane.

— Tylėk! Tylėk! — suriko Lukrecija ir užsidengė drebančiomis rankomis akis.— Kiekvienas tavo žodis krinta kaip nuodai į mano sielą ir atrina gyjančias žaizdas. Per ilgai gyvenau su tavimi po vienu stogu ir kvėpavau tuo pačiu oru, dvigubas žudike!

— O, dabar aš tau dvigubas žudikas!

— Esi, nes nužudei Žuano kūną ir mano sielą. Ji negali nubusti skaisčiai laimei, nors dabar ir džiaugiuosi radusi žmogų, kuris galėtų mane padaryti visų laimingiausia. Bet kad ir pulčiau visa, atsiduodama į Alfonso glėbį, vis vien žinočiau, kad palaimintos aistros valandoje, kaip baisi šlykščiai besityčiojanti šmėkla, vėl kiltų nuodėmės atsiminimai, ir mano jausmai apmirtų kaip vasario gėlės, aptrauktos šerkšno.

— Puiku! — sušuko Cezaris.— Atsiminei savo sužadėtinį Alfonsą. Lauki laimės su juo. Juo geriau.

Lukrecijos žvilgsnis neramiai nukrypo į Cezarį.

— Ką nori pasakyti? Ką vėl sugalvojai? Niekše, tavo žodžiuose slypi pragaras. Jaučiu jį.

— Jei jauti pragarą, tai tik nuo tavęs priklausys, ar išvengsi jo. Dar šią naktį nori pranešti Jo Šventenybei, kad banditai užpuolė Žuaną ant didžiojo Tibro tilto ir įmetė jį į upę... kad paskęstų geltonose Tibro bangose. Negaliu ir nenoriu tau kliudyti. Bet jei sumanytum pranešti, kad iš kai kurių aplinkybių sprendi ir net gali įrodyti, kad aš dalyvavau pasikėsinyje, tai, mano gražioji Lukrecija...

Cezaris patenkintas pažvelgė į virpančią jauną moterį, stovinčią prieš jį banguojančia krūtine ir karštligiškai degančiomis akimis.

— Kas toliau... kas toliau? — šnabždėjo Lukrecija.

— Ar dar turiu tau aiškinti, gražioji sesute? Manau, kad po visa to, ką mudu vienas kitam pasakėme, rodos, tapo aišku, kad, jei man duoda į žandą, neatsakysiu bučiniu. Trumpai ir drūtai: jeigu seniui bumptelėsi, kad aš paruošiau jo mylimajam sūnui šaltą maudyklėlę Tibre, po valandos garbingas kunigaikštis Bize-
li sužinos, kad jo nekalta sužadėtinė prieš kokius dvylika metų užuot žaidusi kauliniais rutuliukais, žaidė gamtos teisėmis...

— Nenaudėli! Šėtoniškas nenaudėli!

— Atsimindamas meilius vardus, kuriais mane tada vadina, atleidžiu tau įžeidimus, kuriais mane šian-dien vaišini,— atsakė juokdamasis Cezaris.— Jau žinai kas tavęs laukia ir neužmiršk to, gražioji Lukrecija! Po tokio aiškaus nuomonėmis pasikeitimo, kuris kaip gaivinan-
ti audra išgrynino orą aplink mus, leisiu sau atidaryti duris ir palinkėti tau geros nakties.

Lukrecija stovėjo nejudėdama ir nesirengė išeiti.

— Kas yra? Svyruoji, sesute?

Neatsakė. Nuo šilkinų blakstienų per išblyškusius skruostus riedėjo didelės ašaros.

— Tada sudieu, sudieu, mano išsapnuota laime,— ištrūko iš jos drebančių lūpų.— Sudieu, mylimasis Alfonsai, tu mano širdis, tu karštai numylėtas, vienintelis, kuris mano krūtinėje uždegei tikros meilės jausmą. Niekada nebūsiu tavo žmona, niekada negalėsiu tau priklausyti. Man neleista. Pragaras atsivėrė tarp mudviejų, o visų pikčiausias šėtonas rūpinasi, kad tas pragaras mus išskirtų.

— Klysti! — atsakė Cezaris.— Šis visų pikčiausias šėtonas pasiryžęs tylėti, kaip kad tylėjo iki šiol ir pasi-žada, kad bus linksmiausias svečias tavo sutuoktuvėse su Alfonsu. Tik su viena sąlyga: kad tai, ką šią naktį matei, paslėptum savo sielos gelmėse. Aš irgi paslėpsiu gražiosios Lukrecijos paslaptį.

Lukrecija taip griežtai pakratė galvą, kad net jos garbanos išsidraikė.

— Žuanas turės ilsėtis karste neatkeršytas, o tu, galvažudy, vaikščiosi prie savo aukos kapo aukštai iš-kėlęs galvą? Ne, Cezari, šį kartą suklydai! Lukrecija

savo rankomis sudaužys savo laimės ir vilčių taurę ir, įžengusi pro vienuolyno vartus, pradės naują gyvenimą. O tave, žudike, tepasiekia pelnyta bausmė!

Jaunoji moteris metėsi prie durų, ryžtas spindėjo jos žibančiose akyse.

— Dar nebaigėme, sese! Nori viską papasakoti savo mylimajam, kad mane pražudytum. Ar ir savo vaiką, savo sūnų nori padėti ant keršto altoriaus?

Lukrecija nežmoniškai surikusi pasviro...

— Mano vaikas? Mano sūnus? Dangus pasigailėjo manęs ir tą nuodėmės vaiką, tą mano baisaus pablūdimą įrodymą paslėpė karste po gėlėmis, kad amžinai niekas apie jį nesužinotų.

— Ar esi įsitikinusi, kad taip yra?

— Taip, tikrai, kaip ir tavo priesaika, kad kūdikis po keturių savaitių nuo gimimo dienos miręs pas auklę.

— O jei aš tada neteisingai prisiečiau?

Lukrecija stvėrėsi už krūtinės.

— Neteisingai prisiekei? — suvaitojo. — O, man atsisiveria akys! Kodėl gi niekšas, atliekęs piktadarybes vieną po kitos, negalėtų neteisingai prisiekti?

— Neteisingai prisiečiau,— mudviejų vaikas gyvas, Lukrecija!

Graži, išdidi moteris palūžo ir krito ant kelių, bet kai Cezaris norėjo ją pakelti, atsistojo pati.

— Neliesk manęs... atitrauk savo kruvinas rankas. Esu Bordžijų šeimos narys, ir niekas pasaulyje negali atimti man proto. Mano protas visą laiką veikia, ir todėl štai ką tau sakau:

— Visa, ką man šiandien pasakei, yra tik vienas tavo bjaurių melų, kuriais nori mane įbauginti ir supainioti. Netiesa, kad mano nelaimingas vaikas gyvas.

— Tiesa, tu pamatysi savo vaiką!

— Juokai! — suriko Lukrecija. — Bet žinau tave, juokdary, ir neleisiu įtraukti savęs į tavo pragarišką pinklių verpetą.

Cezaris lėtai priėjo prie durų į kabinetą, kuriame buvo Dženaras, ir pasuko raktą.

— Nepripažįstu jokių gamtos teisių ir įstatymų, kaip juos vadina kvaili žmonės,— tarė Cezaris šaltu balsu.—

Bet pripažįstu tik viena: motinos jausmą. Ir todėl manau, kad šis jausmas atbus tavyje, kai pamatysi savo vaiką. Štai jis!

Greitu judesiu Cezaris atidarė duris, ir Lukrecija šoko į naktinę lempuotę apšviestą kambarį.

Silkinėje sofoje miegojo mažasis Dženaras. Jo veidas buvo kiek paraudęs. Graži galvelė ramiai ilsėjosi, o mažos rankos buvo sudėtos ant krūtinės.

— Dženaras! — suriko Lukrecija, pamačiusi jį. — Dženarai, mano vaike. Tai mano vaikas!

Lukrecija atsiklaupė. Baltas rankas ji padėjo Dženarui ant krūtinės, o jos galva nusviro ant jo peties.

Paskui prisiglaudė prie miegančio vaiko, ir nelaimingos, bet mylinčios motinos ašaros ėmė tekėti skruostais.

— Vaike mano,— vaitojo,— brangusis mano vaike. Tu gyvas, o aš, prakeiktoji tavo motina, žengiau gyvenimo keliu ir nesuteikiau tau nė vieno tų spindulių, kurie mane supo, nedaviau tau nei šilumos, nei laimės trupinėlio. Kentėjai badą, mano kūdiki, o aš galėjau valgyti, gerti, juoktis, mylėti ir nežinojau, kad tu gal badauji, o dabar turi tarnauti... Bordžijai, tu, mano kūdiki!

— Tu, matyt, nori jį prižadinti,— šiurkščiai sušrąbždėjo Cezaris.— Pasikelk, susivaldyk. Pagalvok apie tai, kad berniukas niekada neturi sužinoti kas yra jo tėvai. Jei sužinos, šiame pasaulyje jau nebebūtų jam vietos. Kelkis ir sulaikyk ašaras!

Cezaris paėmė ją už rankų ir patraukė į šalį.

— Palik mane su vaiku,— vaitojo nelaiminga motina,— jo tau jau nebeatiduosiu. Dėl vaiko visko išsižadėsiu — visko... girdi!

— Išsižadėsi noro kaltinti mane, išsižadėsi viešai vadinti mane žudiku?

Lukrecija su siaubu žiūrėjo į jį. Baisi kova virė jos širdyje. Drebėjo, vos laikėsi ant kojų, ir tylus gailus vaitojimas veržėsi pro jos išblyškusias lūpas.

— Ar supratai mane? Ar tebenori mane skusti Lukrecija? Ar ir dabar tebenori kankinimais priversti Micheletą pasakyti mano vardą?

— O jei tai padaryčiau? — sušnabždėjo.

— Tada visa Roma sužinos, kas yra tas Dženaras, kieno jis vaikas. Grovienės Orsini pažas staiga sukels visų smalsumą ir tuo pat metu bus visų niekinamas. Išsigandę žmonės bėgs nuo šio vaiko ir šurpo krečiami šnabždės vienas kitam į ausį jo kilmės paslaptį.

— Baisu... tai baisu!..

— Prisiek, kad laikysi šios nakties paslaptį, kad tau nerūpės, kas įmetė Tibran Gandijos kunigaikštį Žuaną. Prisiek, Lukrecija, Alfonso meile, nes prikelsiu berniuką ir parodysiu jam jo motiną.

Taip kalbėdamas ištiesė savo tigro nagus, tarsi norėdamas griebti miegantį vaiką.

— Šalin! — suvaitojo Lukrecija ir atsistojo tarp jo ir sofos.— Šalin! Viską padarysiu, ko tik nori, tik neliesk vaiko, tegu jis nieko nežino. Neatimk jo sielos ramumo! Prisiekiu tau, Cezari... tylėsiu!

— Tada, gražioji Lukrecija,— ironiškai tarė Cezaris,— darome taiką. Dabar eik! Berniukas pajudėjo, nubudęs neturi tavęs pamatyti.

— Leisk nors pabučiuoti jį,— ašarų smaugiamu balsu tarė Lukrecija.— Leisk šnabžtelti jam į ausį: „Tavo motinėlė šalia tavęs, čia, myli tave Dženarai ir dabar saugos tave“.

— Gaila, kad negaliu to leisti,— atšovė Cezaris.— Nekelk čia sentimentalių scenų, brangioji Lukrecija. Tas berniukas ir toliau turi būti tik grovienės Orsini pažas ir, manau, kad nepadarysi kvailystės, kuri tave sukompromituotų.

Lukrecija atsisveikino su vaiku ilgu, kupinu motiniškos meilės žvilgsniu, apkabinusi rankomis gražų jo kūną. Bet kai lėtai pasuko galvą ir jos žvilgsnis nukrypo į žmogų su geležine žmogžudžio širdimi, akys kitaip sužibo.

Laukinė neapykanta suspindo jose.

Lukrecija tyliai nulenkę galvą ir svyruodama išėjo iš kambario.

Eidama pro Cezario stalą žvilgtelėjo į veidrodį.

Pati savęs nepažino. Kita Lukrecija žvelgė iš veidro-

džio. Tai jau buvo ne mylinti moteris, o baisia neapykanta liepsnojanti Bordžijų duktė.

Išsigandusi savo atvaizdo, nubėgo prie durų, tarsi furijų vejama.

Po penkių minučių Cezaris sidabrinio skambučiu pašaukė kamerdinerį. Cezaris sėdėjo kėdėje, o jo pirštai lietė rožančiaus perlus, tarytum meldžiantis.

Klaudijus stovėjo išsitempęs, laukdamas įsakymų.

Pagaliau Cezaris pasakė:

— Pasirūpink Klaudijau, kad ši vaiką lektikoje nuneštų į grovienės Orsini namus. Tegu jį ten gražiai paguldo ant marmurinių laiptų. O aš eisiu miegoti. Šią naktį man nieko nereikia.

Cezaris atsistojo. Klaudijus paėmė nuo židinio kandelabrą su degančiomis vaško žvakėmis ir palydėjo po ną iki miegamojo durų.

— Linkiu Eminencijai malonių sapnų,— pasakė nusilenkęs, atidarydamas puikiai įrengto kambario duris.

— Malonių sapnų! — pakartojo Cezaris, žengdamas per slenkstį.— Dėkui, Klaudijau, šiandien, tikiuosi, ramiai miegosiu.

III SKYRIUS

Praslinko šeši mėnesiai. Per tą laiką buvo daug iškilnių, surengtų Bordžijų šeimai pagerbti.

Rudens ūkanotą dieną visa Roma nukeliavo švento Petro bažnyčion dalyvauti Gandijos kunigaikščio Žuano Bordžijos laidotuvėse. Didelės minios tyliaiėjo šalia katafalko, ant kurio puikiam křištoliniame karste, ant raudono aksomo pagalvių ilsėjosi popiežiaus sūnaus kūnas. Brangus raudonas apdangalas dengė velionį iki krūtinės ir buvo papuoštas „bažnyčios karininko“ aukso ženkle. Tas apdangalas ir puikūs šilkiniai rūbai, kuriais buvo aprengtas miręs Gandijos kunigaikštis, slėpė devynias žaizdas, padarytas stiletais.

Kruvinų žudymo ženklų nebuvo matyti, bet visa Roma žinojo, kad popiežiaus sūnus tragiškai baigė savo

dienas, kad buvo niekšiško žudiko auka, o jis, vienintelis iš visų Bordžijų, buvo žmonių mylimas ir dabar gulėjo tylus ir ramus.

Karstas buvo pastatytas milžiniškos katedros koplyčioje. Tarp kolonų buvo pakabintos juodos užuolaidos iš juodo aksomo, nuo lubų nukaro kaip debesys juoda vilnonė medžiaga, uždengusi visus paveikslus, puošiusius skliautus. Per užtiestus langus neprasiskverbė joks dienos šviesos spindulėlis, tik švietė daugybė mažų lempelių, pridengtų gedulinga medžiaga. Prie karsto stovėjo popiežiaus alebardininkų sargyba blizgančiais rūbais.

Aleksandras VI pats negalėjo laikyti pamaldų prie mylimo sūnaus karsto. Palūžęs kūnu ir siela, jis gulėjo ir sirgo. Popiežius, gavęs žinią apie baisią sūnaus mirtį, iš skausmo ir gailesčio kone neteko proto.

Sėdėjo užsidaręs, nepriėmė nei valgio, nei gėrimo, verkė ir kartkartėmis šaukė:

— Žinau, kas jį nužudė!

Kardinolas di Kornetas atlaikė pamaldas, palaimino karstą ir giliai susijaudinęs ne kaip kardinolas, o kaip draugas atsisveikino su velioniu.

Jam sakant pamokslą, pasigirdo žmonių raudojimas, o per jo paties veidą ir žilą barzdą taip pat riedėjo ašaros.

O kai kardinolas pasakė, kad nežinomi žudikai atėmė jaunam, gražiam žmogui gyvybę, visų lūpose tarsi pasigirdo vienas vardas, nes ne tik popiežius, bet ir visa Roma žinojo, kas nužudė Žuaną.

Bet kas drįstų garsiai ištarti žudiko vardą? Juk už tai drąsuolis užmokėtų savo gyvybę!

Žmonės, susirinkę atiduoti Žuanui paskutinės pagarbos, visa siela pritarė Adrianui di Kornetui, kai jis, keldamas rankas į dangų, sušuko:

— Tavo taurus kraujas pralietas, Žuanai Bordžija, ir vilties kupina gyvenimo gėlė nuvyto ir nudžiūvo. Tavo žudikas laisvas vaikščioja po žemę ir tyčiojasi iš žemiškojo teisingumo, bet neišvengs jis teisingo Dievo teismo. Dievo teisingumas pasieks jį, jei ne šiandien, tai ryt, po metų, po dešimties metų, gal tada, kai jo plaukai pražils ir veidą išraižys raukšlės. Bet net kru-

vinos ašaros, kuriomis mūsų Išganytojas verkė ant kryžiaus ir kurios atperka žmogaus kaltes, nenuplaus galvažudžio nuodėmės, kad jis galėtų ramiai stoti prieš Amžinojo Teisėjo veidą. Jis bus pasmerktas prie Aukščiausiojo sosto ir prakeiktas, o jo siela, nerasdama ramybės, amžinai klaidžios apie nužudytojo kapą.

Duslus murmesys pasigirdo mirioje. Visų akys nukrypo į kėdę šalia didžiojo altoriaus, ant kurios per gedulingas iškilmes sėdėjo Cezaris Bordžija.

Ir štai Cezaris pakilo ir tvirtais žingsniais priėjo prie karsto. Jo balsas taip tvirtai skardėjo, kad jį galima buvo išgirsti toliausiame katedros kampe:

— Sudieu, mano broli, sudieu paskutinį kartą. Žemėje daugiau jau nebepasimatysime, bet ten, aukštai, prie Viešpaties kojų, susitiks mūsų išvaduotos sielos. Tada sutiksi mane brolišku pabučavimu. Sudieu! Išėkis ramiai, tenuramins maloningas Viešpats tavo sielą, o mus visus tepaguos mūsų skausme ir nelaimėje!

Šie jausmingai pasakyti žodžiai padarė įspūdį. Vieni pradėjo abejoti dėl pasklidusių apie Cezarį gandų teisingumo, o kiti jau patys ėmė priekaištauti sau, kad galėjo jį įtarti.

Bet ložėje, kurioje sėdėjo mirtinai išblyškusi Lukrecija, pasigirdo kažkoks bildesys. Užulaida tuoju buvo užtraukta. Paskui paaiškėjo, kad krito apalpusi Lukrecija ir buvo nunešta namo be sąmonės.

Taip buvo palaidotas nelaimingasis Žuanas, Gandijos kunigaikštis.

Pavasariį vėl sugaudė varpai, bet dabar jie jau kvietė į Lukrecijos ir Alfonso sutuoktuvių iškilmes.

Popiežius pats palaimino savo dukterį, nors Lukrecija dar tebebuvo Pezaros grovienė, ir jos ankstesnės jungtuvės buvo neteisėtai anuliotos.

Jis atlaikė pamaldas už jaunavedžių laimę ir palaimino klūpojusius dievobaimingus žmones.

Duonos ir vaizdų! Popiežius žinojo, kad vieno jo palaiminimo žmonėms maža. Jis pasirūpino, kad septynias dienas Romos gyventojai galėtų linksmintis. Visose aikš-

tėse ir gatvių sankryžose buvo pastatyti stalai su valgiais, o iš fontanų tryško vynas.

Dar ilgai Romos gyventojai pasakojo kits kitam pašnabždomis apie baisias scenas popiežiaus rūmuose, kai ten, Žuanui žuvus, pasirodė Cezaris. Kalbėta, kad popiežius Cezariui tiesiai į veidą metęs kaltinimą, jog jis, o ne kas kitas yra nužudęs Žuaną.

Bet vėliau paaiškėjo, kad tie gandai neturėjo pagrindo, nes netrukus po Lukrecijos sutuoktuvių žmonės pamatė popiežių ir jo sūnų Cezarį kartu važiuojančius aukso karieta Romos gatvėmis ir draugiškai besikalbančius.

Ar po to dar galima buvo laikyti Cezarį žudiku?

Lacaroniai mėtė savo spalvotas kepures į orą ir šauksmais sveikino Bordžijų karietą, miestiečiai ir kilmingieji žemai jiems lenkėsi, o iš balkonų ir langų moterys ir mergaitės mosavo jiems skepetaitėmis.

Nužudytojo Žuano vėlė neslankiojo niūriai Romos gatvėmis, nestovėjo rūstaudama ant Tibro tilto, kur lietus dar nebuvo nuplovęs kraujo dėmių. Linksmi varpų garsai, muzika vestuvių salėje išgąsdino nužudytojo vėlę. Ji pasislėpė Bordžijų mauzoliejaus požemiuose.

Bet tik iš vienos būtybės akių nenorėjo pasitraukti vėlė. Išblyškusi, bet gražesnė kaip visada tyliai sėdėjo Lukrecija šalia spindinčio laime vyro ir, pataikūnams keliant tostus už Bordžijas, ašaros slapčiomis riedėjo į jos vyno taurę.

Praslinkus keturioms dienoms po sutuoktuvių, Lukrecija ir Alfonsas su didele palyda išvyko iš Romos į Neapolį.

Tą kelionę sumanė Lukrecija. Ji nenorėjo laimingiausių savo gyvenimo valandų leisti Romoje ir kvėpuoti tuo pačiu oru, kuriuo kvėpuoja Cezaris; ji tikėjosi, kad jos siela pasveiks po žydrų Neapolio dangumi.

Jaunavedžiams buvo nelengva gauti popiežiaus leidimą važiuoti. Jis norėjo, kad duktė būtų šalia jo ir liepė gražiai išpuošti skirtus jai rūmus. Bet Alfonsui pavyko išaiškinti, kad jis turįs pristatyti žmoną savo dėdei, Neapolio karaliui Frederikui ir pabrėžė, jog Neapolio karalius ne tiktai pareiškęs norą susipažinti su

Lukrecija, bet ir įsakęs jam nors kelias dienas su ja pavierėti Neapolyje.

Todėl popiežius negalėjo priešintis. Jis nenorėjo pyktis su kaimyninės valstybės karaliumi ir sutiko, kad jaunavedžiai aplankytų Neapolį.

Jie anksti rytą išvažiavo iš Romos, o po dvidešimt keturių valandų išvyko ir jų palydovai.

Lukrecija ir Alfonsas norėjo pabūti vieni. Nusikratę slogučio, taip ilgai slėgusio juos Bordžijų mieste, jie tik dabar laisvai atsiduso, visai atsidavę savo meilei.

Liūdesys, kuris Žuanui mirus kankino Lukreciją, pamazėle išsisklaidė ir užleido vietą sielos ir kūno džiaugsmui ir laimei.

Alfonsas žavėjosi Lukrecijos grožiu, ji atrodė jam gamtos kūrybos tobulybė.

Lukrecijos praeitis jam jau buvo išbraukta, jos nebebuvo. Alfonso sieloje jau nebeatsiliepdavo gėdingų gandų apie Lukrecijos gyvenimą aidas. Jis pajėgė pakilti virš viso to, o jo fantazija net papuošė mylimą moterį tokiomis ypatybėmis, kurių ji visai neturėjo.

Tos fantazijos burtai pirmą meilės naktį pavertė Lukreciją skaisčia mergaite, kurios liepsningų lūpų dar nebučiavo joks vyras.

Jei Alfonsas savo kilnumu anksčiau nebūtų laimėjęs Lukrecijos širdies, tai dabar tikrai būtų ją laimėjęs tokia didele savo meile.

Lukrecija klausėsi jo žodžių kaip apreiškimo, į kiekvieną jo pageidavimą atsakydavo klusniai linktelėdama gražia išdidžia savo galvele.

Bet buvo valandėlių, kai Lukrecija turėjo prisiversiti šypsočiai, turėjo valdytis, kad nepabėgtų slapčia į Romą.

Jos mintys skrido prie žavingo berniuko, kurį ji nešiojo savo iščiuje ir pagimdė, bet kurio motina niekada nesivadino.

Tokiomis valandėlėmis motinystės jausmas nugalėdavo moters aistrą.

Lukrecija sukąsdavo dantis, atsiminusi, kad jos sūnus tarnauja grovienei Orsini. Bet ji taip pat gerai žinojo, kad grovienė myli ir lepina gražų vaiką. Tačiau ji

negalėjo susitaikyti su mintimi, kad Dženaras yra grovienės Orsini pažas. Jos veidas rauda iš pasipiktinimo.

Cia ji nieko negalėjo pakeisti, nes negalima buvo išsидуoti, kad ji Dženaro motina. Šią paslaptį turėjo saugoti kaip savo akį.

Niekas neturėjo žinoti, kad Dženaras jos sūnus, ypač Alfonsas, kuris galėjo pasipiktinti ir pamesti ją, o jo netekti ji neturėjo drąsos ir jėgų.

Todėl nutarė kiek galėdama sutrumpinti viešnagę Neapolyje, grįžti į Romą ir, radus kokią nors dingstį, pasiimti Dženarą į savo namus.

Iškilingas priėmimas Frederiko namuose, pasakiškas gyvenimas su Alfonsu prie žydros jūros ramino Lukreciją, ir pamažėle meilė mylimam vyrui vėl paėmė viršų jos širdyje.

Neapolio karaliaus rūmuose Lukrecija turbūt pirmą kartą gyvenime rado nuoširdžią draugę. Dangus apdovanojo ją karaliaus dukters kunigaikštystės Šarlotos draugyste.

Tai buvo žavi būtybė, idealus neapolietės tipas, tamais banguotais plaukais, didelėmis juodomis akimis. Ji visa savo aštuoniolikos metų mergaitės širdimi prisirišo prie vyresnės už ją Lukrecijos. Alfonsas pritarė jų bičiulystei. Jis labai mylėjo savo seserėčią ir geresnės draugės žmonai negalėjo norėti.

Lukrecija gėrėjosi Šarlotos nekaltu mergišku būdu. Visada taip esti, kad prityrusios meilėje moterys labai prisiriša prie skaisčių mergaičių. Lukrecija nesiskirdavo su Šarlota. Nuo ryto iki vakaro kunigaikštystė leido laiką su Lukrecija ir Alfonsu, drauge su jais dalyvavo pramogose ir puotose, o ant Lukrecijos tualetinio stalelio apskritais rėmais, papuoštais brangiais akmenimis, stovėjo Šarlotos atvaizdas, kurį ji padovanojo savo draugei.

Šis atvaizdas Lukrecijos gyvenime suvaidino lemiamą vaidmenį. Lukrecija nė pagalvoti negalėjo, kad šis mažas medalionas netrukus padarys galą jos laimingam gyvenimui su vyru ir bus baisių įvykių dingstis Bordžijų šeimoje.

„Brangus tėve,— rašė Lukrecija tėvui,— pasiuntinys įteiks šį laišką ir mano draugės Šarlotos, Neapolio kunigaikštystės atvaizdą. Brangus mano tėve, esi prityręs žmonių žinovas ir jos nekaltuose bruožuose tikriausiai įžiūrėsi jos skaisčią sielą. Esu laiminga, radusi šią draugišką širdį. Kokia šiandien esu turtinga! Laimėjau Alfonso meilę, tokį turtą, kuriam lygaus nėra pasauly, Šarlotos bičiulystę, kuri, kasdien kloja naujas rožes mano gyvenimo kely ir tave, mano didysis ir galingasis tėve, kuriuo aš didžiuojusi“.

Raitas pasiuntinys, vežęs tą laišką ir atvaizdą, į Romą atvyko netrukus. Popiežius, apsidžiaugęs, kad gavo žinią iš mylimos dukters, tuojau atplėšė antspauduotą voką, kuriame buvo laiškas.

Nelaimei, pas popiežių tą minutę buvo Cezaris.

Jis jau nebedėvėjo bažnyčios didžiūno rūbų. Broliui Žuanui mirus, išsipildė jo karščiausias troškimasis. Popiežius atėmė iš jo kardinolo laipsnį, kuris jam buvo tik sunki našta, o visokiose meiliškose avantiūrose — nemaža kliūtis. Tai įvyko po paslaptingo pasitarimo tėvo su sūnumi, kai buvo nutarta, kad nuo šio laiko Cezaris pasišvęs politikai.

Popiežius ir jo sūnus manė, kad jiems pavyks kur nors Italijoje užgrobti sostą. Kai atvyko Lukrecijos pasiuntinys, jie ruošė ateities planus.

Politiniai santykiai, kuriais popiežius norėjo pasinaudoti, anuo metu buvo gana painūs.

Aleksandras VI stengėsi palaikyti su Frederiku draugiškus santykius, nes galingas karalius galėjo būti ir pavoingas.

Antra vertus, popiežius žinojo, kad Liudvikas XII, nescniai užėmęs Prancūzijos sostą, ruošia žygį, norėdamas užkariauti Lombardiją ir Neapolį.

Aleksandras VI, laiku stojęs Prancūzijos karaliaus pusėn, galėjo tikėtis, kad, karui pasibaigus, ir jam teks grobio dalis. Tarp Neapolio ir Lombardijos buvo kelios provincijos. Ar negalėtų Cezaris čia įkurti naujos valstybės?

Tiesa, didesnė tos teritorijos dalis buvo popiežiaus sosto žemė, bet tėvas už viską labiau norėjo, kad sūnus taptų karalium.

Ir todėl Bordžija dar galutinai nenusprendė kokią jie turi užimti poziciją kilus karui, dar nenusprendė, kurion pusėn stoje, jie daugiau pelnys.

Jie buvo linkę remti ir Neapolio karalių, nes, Lukrecijai ištekėjus už Alfonso, juos su karaliumi jungė glaudūs ryšiai. Kadangi popiežius tikrai mylėjo Lukreciją, tai jam nebuvo patraukli mintis stoti jos giminių priešų pusėn.

Bet intrigų valdomoje politikoje atsitiktinimai dažnai turi nepaprastai svarbų, lemiamą vaidmenį. Jie pasirodo kaip žaibas, ir staiga viskas pasirodo kitoje šviesoje.

Toks žaibas buvo ir Lukrecijos laiškas su Šarlotos atvaizdu.

Popiežius pusbalsiu skaitė laišką Cezariui. Jis pakartodavo tas laiško vietas, kurios labiausiai atitiko jo sumanymus, o Cezaris tuo tarpu beveik gulom sėdėjo kėdėje priešais tėvą ir apžiūrinėjo savo išpuoselėtus nagus.

Atrodė, kad sesers laiškas visai jam neįdomus. Jis kartkartėmis nusijuokdavo, lyg norėdamas pasakyti: moteris visada yra moteris. Tai ta pati Lukrecija, kuri stovėjo prieš mane degdama liepsningu pasipiktinimu, kuri mane keikė, ta pati Lukrecija, kuri alpo, pamačiusi savo vaiką. Matyt, ji puikiai pramogauja Neapolio rūmuose. Moteriai, gimusiai aktore, kiekviena nauja gyvenimo situacija yra tik naujas vaidmuo. Savo vaidmenį ji puikiai vaidina. Jai dabar patiko sentimentalios moters vaidmuo — ir štai ji, lipšni, atsidavusi žmona ir sva-jotoja.

— Sūnau,— tarė popiežius, padėjęs laišką ant stalo,— būk geras, atplėšk voką, kuriame Lukrecija siunčia Šarlotos atvaizdą. Man įdomu, kaip atrodo mergaitė, kuri sugebėjo palenkti savo pusėn mano dukters širdį, o juk Lukrecija nelabai linkusi draugauti.

Cezaris ištraukė iš makšties peilį, nupjovė šniūrelį, atplėšė voką ir, išėmęs atvaizdą, nusteбęs suriko:

— Bet tai grožis, mano tėve,— sušuko, o jo akyse sužibo niekada nepasotinamas gašlumas.— Kaip išdidžios romietės džiūtų iš pavydo, pamačiusios šį atvaiz-

dą, nes nei viena jų negali prilygti šitai. Kokios akys, kokia skaistybė spindi jose, o kokios lūpos, jos tik būčiniams sukurtos!

Tėvas, nepratęs matyti sūnaus taip entuziastingai kalbančio apie moterį, tiriamai į ją pažvelgė.

— Po velnių, man ir minties negalėjo kilti, kad Neapolio rūmuose gali atsirasti tokia brangenybė,— tęsė Cezaris.— Pažvelk į atvaizdą ir pamatysi, kad sakau teisybę. Mano motina, kuriai paaukojai savo skaistybės apžadus, tikrai buvo nepaprastai graži, kaip matyti iš jos atvaizdų, bet ši kunigaikštytė gražiausia iš visų moterų.

Popiežius sujudėjo kėdėje, paminėjus skaistybės apžadus. Paskui pakilo, paėmė iš Cezario rankų medalioną ir ilgai į jį žiūrėjo.

— Nebjauri, tiesa, visai nebjauri! O jei tu, sūnau mano, užsigeistum pagauti šią žavingą plaštakę, kurios sparnai nubarstyti karališkų gėlių dulkelėmis ir kuri supasi Neapolio karūnos taurėje?

Cezaris pažvelgė į tėvą:

— Ar Jūsų Šventenybė juokauja?

— Niekada nejuokauju politikos reikaluose,— atsakė Aleksandras VI.— Nors šią valandėlę prie šios merginos tave traukia tik jos grožis, bet ji gali būti mums labai reikalinga, jei panorėtum.

Matai, sūnau mano, iš karto nušautume du zuikius, kaip žmonės sako. Tu gautum gražią žmoną, kuri pagaliau galbūt pavergtų ir tavo širdį, o kartu su ja ir Neapolio karūną. Esi sumanus, energingas, aš tave remsiu, tai kodėl gi nepasidaryti karalium, pietinių sričių karalium! Gal sulauktum dienos, kada tave pavadintų ir Jungtinės Italijos karaliumi. Ei, Cezari, ką pasakysi dėl šio tėvo plano, kuris, nors ir senyvo amžiaus, stengiasi jūsų labui, mano brangūs vaikai!

Cezaris griebė popiežiaus ranką ir prispaudė ją prie lūpų:

— Niekada neužmiršiu, kaip Jūsų Šventenybė rūpinasi manimi. Ši mintis paties Dievo įkvėpta. Visiškai sutinku su pasiūlymu.

— Dangus palaimins tave, mano sūnau, už tai,— iškilmingai sušuko popiežius Aleksandras VI.

Krikščionybės vadas ir Kristaus įpėdinis žemėje ne-svyruodamas padėjo savo rankas ant antrojo jo sūnaus žudiko galvos, kad jį palaimintų, nors žinojo, jog laimina brolių žudį, nes, gavęs žinią apie Žuano nužudymą, metė prakeikimą Cezariui į veidą.

Bet vėliau pagalvojęs priėjo išvadą, kad Cezaris visais atžvilgiais yra jam naudingas įrankis ir kad savo valdžią gali paremti jo jaunuoliška jėga ir nepaprastai drąsiu akiplėšiškumu.

Bordžija priklausė prie tų žmonių, kurie, ką nors nutarę, žūt būt stengėsi įvykdyti.

Dar tą pačią dieną popiežiaus nuncijui Neapolyje buvo pasiųstas laiškas, kuriuo jam buvo pavedama prašyti karalių Frederiką kunigaikštystės Šarlotos rankos Cezariui.

Tėvas ir sūnus neabejojo, kad karalius Frederikas mielai noru sutiks išleisti kunigaikštystę Šarlotą už Cezario. Juk jis riteris, gražuolis, vyras iš stuomens ir iš liemens... Kas geriau tiktų Šarlotai?..

Bet Aleksandras VI ir jo sūnus greit sužinojo, kad apsiriko.

Popiežiaus nuncijaus akivaizdoje nemokąs susivaldyti karalius Frederikas net leido prasiveržti pykčiui ir iško-neveikė popiežių ir visą Bordžijų šeimą.

Jis pareiškė, kad popiežiaus pasiūlymas sukėlęs tik jo pasipiktinimą ir pasibjaurėjimą. Jis laiką didžiausiu įžeidimu net mintį, kad jis savo mylimą dukrą galys leisti už ilgaskvernio sūnaus.

Nuncijus virto stulpu išgirdęs tokią Bordžijų ates-taciją. Jis nuėjo namo ir paraidžiui užrašė viską, ką gir-dėjo iš karaliaus lūpų.

Laišką popiežiui nuvežė raitas pasiuntinys.

Aleksandras VI tiesiog siuto iš pykčio. Cezaris bai-siausiai keikė karalių ir visus jo čvariškius ir prisiekė atkeršyti už sunkų įžeidimą.

Popiežius ir Cezaris ėmė nekęsti ne tik karaliaus Frederiko, bet ir visų, kas turėjo nors šiek tiek bendro su Neapoliu.

Cezaris niekada nebuvo kunigaikščio Bizelio, Lukrecijos vyro, nuoširdus draugas. Jis jo nekenė, nes jį mylėjo sesuo, nekenė jo kaip piktas, žemai puolęs niekšas nekenčia tauraus, nepalyginti už jį kilnesnio žmogaus.

Ir štai dabar atėjo valanda, kai galėjo atkeršyti savo svainiui.

— Niekada tas nenaudėlis, kuris sėdi Neapolio soste,— sušuko Cezaris,— pats nesumanytų taip akiplėšiskai atmesti mano pasipiršimo. Bet aš suprantu, kas paruošė tokias pinkles, žinau, kas pakenkė mums Neapolyje. Tai tas niekšas, kuriam svetingai atvėrėme savo namų duris, kuriam tu, tėve, metei į glėbį Lukreciją. Alfonsas iš Aragono yra tas šmeižikas.

Aleksandras VI susimąstė ir pasakė abejojęs, kad taip galėtų būti. Bet Cezaris taip gynė savo nuomonę, kad pagaliau ir popiežius ėmė įtarinėti Alfonsą.

— Gerai įsivaizduoju, kaip viskas buvo Neapolio rūmuose,— tęsė Cezaris, matydamas, kad popiežius ima pritarti jo nuomonei.— Vos nuncijus perdavė karaliui mūsų pageidavimą, Frederikas liepė pakviesti Alfonsą. Jis tikėjosi iš jo sužinosias apie vyrą, už kurio turi išleisti dukterį. Ir, žinoma, tada Alfonsas nupiešė mano atvaizdą juodžiausiomis spalvomis, parodė mane blogiausioje šviesoje, taip apšmeižė, kad po to ir paskutinis karčiamininkas nesutiktų leisti už manęs savo dukters. Bet iškilmingai pasižadų jam atkeršyti. Šis išdavikas gyvas neišvyks iš Romos, jei čion grįš!

Tą valandėlę pasigirdo linksmi trimitų garsai. Cezaris skubiai priėjo prie lango ir sušuko:

— Važiuoja karieta, Lukrecija ir Bizelis grįžta Romon. Štai likimo ženklas!

Blogą valandą grįžo neapolietis. Jis pajus Bordžijų letenas!

— Žinok, Cezari,— dar tebesvyruodamas tarė popiežius.— Lukrecija myli savo vyrą.

— Cha cha! O ar ji nemylėjo Pezaros grovo, kuriam juk padėjo pabėgti tamsią naktį, kai mes jį persekiojome? Pamils ir trečiąjį vyrą. Juk ji moteris! Ką čia daugiau ir bekalbėti!

Popiežius atsiduso, užsikniaubė ant stalo ir parėmė galvą delnais.

— Mūsų priešai turi pagrindo vadinti Bordžijas vilkais,— išsiveržė vaitojimas iš jo lūpų.— Tik vilkai ryja vienas kitą.

— Gal todėl jie ir yra plėšrūs žvėrys, kurių žmonės bijo,— atsakė Cezaris.— Šiame pasaulyje viskas pareina nuo to, kas ko bijo. Nejaugi, tėve, manai, kad tave kenčia popiežiaus soste iš meilės? Tavęs bijo, dreba prieš tave, žino, kad ilgai negalvodamas nušluosi priešus, pastojusius tau kelią. Ir tik todėl tu ir nešioji tiarą ir gali išsilaikyti soste.

Aleksandras VI nieko neatsakė demonui. Jis jau kurį laiką buvo jo įtakoje.

— Juk visa, ką darai, visada aiškini politikos sumetimais,— tęsė Cezaris,— taip žūt būtinai reikia išvauduoti Lukreciją iš šio neapoliečio prisiplakėlio. Ar tokia sąjunga tinka Bordžijos dukrai? Kokią naudą davė tau tos jungtuvės? O dabar jis mums tiesiog kenkia. Mes turime stoti Prancūzijos pusėn. Kaipgi, po velnių, gali įtikinti karalių Liudviką XII, kad tavo žentas yra jo priešas?

Aleksandras pažvelgė į sūnų.— Gal ir teisybę sakai,— murmtelėjo.

— Pagaliau įsitikinom, kad mums už vis naudingiau bus naujos, gerai suplanuotos Lukrecijos sutuoktuvės. Ji graži, visų trokštama, Švento Tėvo duktė. Pasidairyk žento kokiame nors soste, ir iš Lukrecijos trečios moterystės turėsi daug pelno. Tokia yra mano nuomonė.

— Visiškai sutinku,— atsakė popiežius lėtai keldamasis nuo kėdės.— Tiktai reikėtų išvauduoti Lukreciją iš vyro, kuris nepatinka Prancūzijos karaliui. Reikėtų tik pagalvoti, kaip jiems išsiskirti? Lukrecija turėtų pareikšti, kad vyras ją ižeidinėjęs, negerbiąs, kad ji jo nekenčianti ir kad negalinti su juo gyventi.

Cezaris pašaipiai nusijuokė.

— Nagi pasikviesk ją ir pakalbėk. Iš kalno galiu atspėti jos atsakymą. Jos akys patvins ašaromis, ir ji iškilmingiausiai užtikrins, kad jokia žemės jėga neatim-

sianti jai Alfonso ir kad geriau ji pati drauge su juo numirsi. Aš manau,— tęsė Cezaris,— reikia laisvos Lukrecijos, bet mes turim viską padaryti taip, kad ji neiškręstų kokios kvailystės. Tegu numirs jos vyras, bet vienas, be jos. Tai nuodų lašas arba gerai nutaikytas stileto dūris.

IV SKYRIUS

Grovienės Orsini salone kelioms dienoms praslinkus po Lukrecijos ir Alfonso sugrįžimo į Romą susirinko negausi, bet rinktinė publika. Graži našlė auksiniais geltonais plaukais surengė mažas iškilmes su šūkiu: „Mano brangiai ir gerbiai draugei Lukrecijai pagerbti“.

Laukdami popiežiaus dukters ir jos vyro svečiai pramogavo puikioje salėje. Ponios sėdėjo šilkinėse kėdėse, ponai pagal ano laiko paprotį sėdėjo prie jų kojų ant mažų suolelių. Šitaip jie galėjo visai iš arti gėrėtis madingais rūbais ir ne per daug paslėptomis moterų kūno formomis.

Graži auksaplaukė Violeta sėdėjo šiek tiek aukštesnėje vietoje, paausutoje kėdėje, panašioje į sostą, po raudono šilko baldakimu. Prie jos kojų kaip ištikimas šuniukas klūpojo Dženaras, kuriam ji kartkartėmis mėtė saldinius, kuriuos padavinėjo tarnai ant auksinių padėklų. Kiti tarnai nešiojo vyrams vyną.

Svečiai gyvai kalbėjosi apie dienos įvykius.

Svarbiausioji tema buvo Savonarolos suėmimas.

— Jau tikrai atėjo laikas suimti šį atskalūną vie nuolį ir padaryti galą jo pinklėms,— tarė Nikola Fernas, popiežiaus šalininkas.

— Dabar kalėjime nepadės jam joks iškalbingumas. Jojo likimas aiškus.

— Nors reikia kad taip būtų, bet abejoju, ar Šventasis Tėvas pasielgs visu griežtumu,— įsiterpė kardinalas Julijonas Rovera.— Šventasis Tėvas, tegu saugoja jį Dievas krikščionybės labui, puikiai žino, kad Savonarolos šalininkų yra tūkstančiai. Mirties sprendimas Savonarolai sukeltų maištą Florencijoje.

— Bravo, bravissimo,— džiūgaudama pritarė jauna, apie dvidešimt metų moteris, kurios nepaprastas grožis suteikė jai svarbią vietą Romos visuomenėje.— Turėsim mažą linksmą karą. Nors porą mėnesių taip baisiai neuobodžiausime. Mes, moterys, sužinosime, kas iš mūsų ponų yra karžygis.

— Bijau, sinjora Čigi,— atsakė kardinolas Julijonas de Rovera,— kad be reikalo karo laukiate. Jo nebus. Jo Šventenybė, galiu laiduoti, turi kitų rūpesčių. Mano ponai, bet vis dėlto kažkas kybo ore, didi audra, kuri staiga gali suūžti Italijoje, slenka ne iš Prancūzijos, o iš tolesnės šiaurės.

Visi apsiautė kardinolą, prašydami, kad aiškiau pasakytų, kas toji besiantinanti audra. Juk kardinolų kolegijai turbūt šis tas jau žinoma.

— Ne, ničnieko nežinome,— atsakė kardinolas Rovera apgulusiems jį ponams ir ponioms.— Kardinolų kolegija labai dažnai paskutinė sužino, kas naujo įvyksta politikoje ir kur ji staiga pakrypsta. Juk ne mes, kardinolai, nutariame, o Šventasis Tėvas, ir vienintelis jo patarėjas, kuris turi balsą, yra jo sūnus Cezaris.

— Taip, tas teisybė,— pasakė rašytojas Makiavelis,— iš tikrųjų jau nebėra bažnyčios, o yra tik Bordžijų šeimos politika. Valdo Bordžijų šeima. Tiesa,— pridūrė Makiavelis diplomatiškai šypsodamasis,— visi turime jautis neblogai su Bordžijų vėliava. Aš meldžiuosi kas vakarą, kad ši garbinga šeima, o ypač jos galva kuo ilgiausiai gyventų.

Makiaveliui kalbant, prie grovienės Orsini priėjo liekna, liesa, visai pražilusi moteris.

Tai buvo dona Adriana, vieno iš Orsinio našlė.

Prieš daugelį metų dona Adriana turėjo įžymią vietą visuomenėje. Dabar jau jai teko užleisti savo vietą kitoms, bet ji palaikydavo labai gerus santykius su aristokratiškais namais. Ji buvo ispanų kilmės Aleksandro VI giminaitė, kuris, jo pirmajai meilužei romietei Vanozai Katanei mirus, laikė ją kaip namų šeiminkę ir savo vaikų auklėtoją. Anuo laiku Rodrigas Lancelas Bordžija dar nebuvo pasiekęs aukščiausio dvasiško sosto. Jis tebebuvo kardinolas, bet ir kaip kar-

dinolas turėjo būti gražaus ir dorovingo gyvenimo pavyzdys. Bet visi gerai žinojo, kad kardinolas Bordžija turi intymių santykių su savo vaikų auklėtoja. Gražioji ispanė būsimojo popiežiaus gyvenime turėjo svarbesnį vaidmenį negu paprasta giminaitė. Ji žinojo visas jo nuodėmes, intrigas bei planus ir liko jam ištikima iki pat jo mirties.

Turėdama tokią praeitį, dona Adriana ir dabar tebebuvo įžymi visuomenėje, bet jos įtaka krikščionybės galvai jau buvo gerokai kritusi.

Pontifeks Maksimus savo senstančią širdį jau seniai buvo nukreipęs į jaunesnes ir karštesnes meilužes, be to, ir Cezaris stengėsi laikyti doną Adrianą toliau nuo popiežiaus. Dona Adriana, buvusi jo auklėtoja, ir dabar tebejautė jam motinišką meilę. Bet Cezaris vadino ją sena boba, intrigante, kurios plepalų klausyti esą neverta.

Dona Adriana pasilenkė prie grovienės Orsini ir šnabžtelėjo:

— Ar girdėjai, sinjora, nevykusią pastabą, su kuria toji Čigi įsikišo į kalbą? Geriau ši moteris tylėtų, pakviesta į tokią garbingą draugiją.

Violeta Orsini juokdamasi atsakė:

— Aš gėriuosiu šia naivia moterėle. Tiesa, ji kartais daug plepa ir išplepa tai, apie ką kiti tik galvoja, bet tai tinka jos naivumui ir dar labiau pabrėžia jos grožį. Be to, turėk galvoje, brangioji sinjora, kad šios jaunos poniutės vyras yra tokia asmenybė, su kuria mes visi turime skaitytis. Jis turtingiausias Romos žmogus ir yra tarsi popiežiaus rūmų bankininkas. Aš žinau, kad Jo Šventenybė kiekvienu klausimu tariasi su Agoistinu Čigiu.

— Blogiausios rūšies sukčius! — griežtai tarė dona Adriana.— Pažinau jį, kai dar keisdavo pinigus mažoje būdelėje forume.

— O... tai turbūt seniai buvo! — šiek tiek ironiškai pridūrė grovienė Orsini.— Tiesa, nuo to laiko praslinko ne mažiau kaip 30 metų, o gal ir daugiau.

— O ne, tikrai ne taip dar seniai,— atsakė ispanė, slopindama pyktį dėl užuominos apie jos amžių.— Pa-

galiau niekas iš mūsų, brangioji, nejaunėja. Kiekvienam ateina laikas, kai jis nenoromis žvelgia į veidrodį. Bet, man regis, grovienė užmiršo, kas buvo Marieta Čigi prieš ištekdama už turčiaus Agoistino Čigio.

Ir dona Adriana dar labiau pasilenkė prie grovienės Orsini ir beveik priglaudė lūpas prie jos ausies, įžūliai šnabždėdama:

— Pasakoja, ji buvusi paprasta Venecijos gatvės mergina. Kai jai sukako penkiolika metų, motina atidavė ją į ištvirtinimo namus. Šešiolikos metų ji pagimdė berniuką, kurio tėvas buvęs paprastas girtuoklis jūrininkas.

— Gana, dona Adriana,— nekantriu gestu nutraukė paskalas grovienė Orsini.— Neužmirškite, sinjora, kad ji mano namų viešia. Mano pareiga yra ginti ją. O jei teisybė, kad netikusi motina metė ją ištvirtinimams kaip grobį ir kad ji, turėdama šešiolika metų, padaugino Venecijos respublikos gyventojų skaičių, tai žinokite, mano brangioji, kad čia, Romoje, tokios pat istorijos pasakojamos apie labai aukštas sinjoras. O juk joms kiekvienas lenkiasi ir yra laimingas, jei jos apdovanoja jį žvilgsniu arba bent žodeliu.

Ispanė išvertė akis ir visiškai neteko ramumo. Ji suprato, ką grovienė Orsini mano. Grovienė Orsini pasakė tai, ką daug metų žmonės slaptai šnabždėjo vienas kitam į ausį. Aišku, tų paskalų patvirtinti niekas negalėjo, bet vis dėlto pasakota, kad Lukrecija Bordžija, dar nesulaukusi pilnų šešiolikos metų, kažkokiam tyliame užkampyje netoli Romos pagimdžiusi kūdikį. Nežinia iš kur kilo toks gandas, bet jis atkakliai laikėsi: Lukrecijos nelaimė tada buvo svarbiausia visų kalbų tema. Dar šiandien nenutyla tas šnabždesys — tai skatino Bordžių prieši.

Pasakota, kad toje istorijoje donos Adrianos vaidmuo buvęs nelabai gražus. Ji, kaip Lukrecijos auklėtoja, pro pirštus žiūrėjusi į penkiolikos metų mergaitės meilės pasimatymus su nežinomu meilužiu. Jos kaltę rodė ir tai, jog ji staiga buvusi atleista iš popiežiaus vaikų auklėtojos pareigų ir turėjo palikti Vatikaną. Nuo to

laiko, nors ir labai stengėsi, jau nebegalėjo įžengti į Angelo pilį.

Bet vis vien ispanė buvo prisirišusi prie Lukrecijos tiesiog beždžioniška meile. Jai atrodė, kad jos auklėtinė apdovanota viskuo, kas puošia moterį. Kas įžeisdavo Lukreciją, kas neatsargiai paliesdavo jos asmenį, kas buvo Lukrecijos priešas, tas turėjo būti labai atsargus su dona Adriana. Ji buvo ispanė ir, jei reikėjo, mokėjo keršyti.

Groviinės Orsino žodžiai donai Adrianai buvo smūgis į veidą.

— Sinjorai toji Čigi gali atrodyti pagarbos verta moteris, bet, regis, negali būti abejonių, kad šis neaptašytas Agostinas Čigis buvo tikras idiotas, atsiveždamas venecijietę į Romą. Dabar ji gali dėtis didele dama, pilnomis rieškučiomis žarstyti auksą iš vyro piniginės, o auksas juk yra viskas. Bet ko dar norėjau paklausti? Ar sinjora nekvietai į puotą Cezario Bordžijos?

Violeta Orsini pabalo, o donos Adrianos akys gręžė ją įžūliu žvilgsniu.

— Žinoma, Cezaris Bordžija gavo pakvietimą,— atsakė ji kiek galėdama ramiau,— bet iki šiol neatėjo ir manau, kad jis šiandien visai nebeateis.

— Labai išmintingai pasielgtų,— lėtai atsakė ispanė, pabrėždama kiekvieną žodį.— Turbūt jam nėra malonu sutikti tiek žmonių šiuose namuose, kuriuos jis taip noriai lanko vienas ir kur jį visada taip mielai priima.

— Kaip sinjora tai suprantate, ką norite tuo pasakyti?

Groviinė Orsini ištara šiuos žodžius aiškiai ir trumpai, bet kažkaip atsargiai. Auksaplaukė graži moteris sujudėjo kėdėje, tarytum norėjo pakilti, bet vėl krito į šilkinį pagalvį, stengdamasi susivaldyti.

— Dieve mano brangus,— atsakė dona Adriana nekalčiausiu tonu.— Kalbu apie tai, apie ką visi Romos žvirbliai čirškia. Ar ponja groviinė nežinote, kad esate dama, kuriai labiausiai pavydi Romoje?

— Man? Kaip gali pavydėti moteriai, kuri liko našlė tokiaame jauname amžiuje?

— Nes ji sučiupo vyrą,— šnabždėjo ispanė,— kurį norėjo įvilioti į savo tinklus visos Romos moterys ir mergaitės, sugavo šerną, kuris nesidavė nė vienai sugaunamas ir, žinoma, nė vienai neskyrė daugiau kaip porą dienų arba teisingiau sakant daugiau kaip porą naktų!

— Kalba? — dusliai atsiliepė Violeta.

— Taip, mano brangioji... kalba. Juk esu grovienei artima ir turiu kalbėti atvirai. Rimtai kalba, kad Cezaris Bordžija — jūsų meilužis.

— O, tai begėdiška!

— Begėdiška, bet tiesa! — atsakė ispanė,— nes vienas mano patikimų šnipų įtikino mane, kad Cezaris per paskutines keturiolika dienų devynis kartus lankė sinjoros namus ir tokiu laiku, kai paprastai vizitai nedaromi. Jis ateidavo apie vidurnaktį ir išeidavo apie šeštą valandą ryto. Nieko blogo pamanyti nenoriu. Jokiu būdu, brangioji groviene! Juk puikiai pažįstu sinjorą, žinau jūsų dorovingumą, jūsų beveik vienuoliškas pažiūras į vyrus. Nėra abejonės, kad ponias su eskskardinolu skaitote Homerą.

Ir, trumpai pašaipiai nusijuokusi, nusisuko nuo grovienės Orsini.

Tą minutę prie durų kilo sąjūdis. Triukšmingai įėjo naujas svečias. Tai buvo Agoistinas Čigis, įžymus turčius, popiežiaus bankininkas.

Palyginti su savo žavinga žmėna, jis buvo tiesiog juokingas: mažo ūgio, storas, pilvotas, o visada paraudęs jo platokas veidas rodė plebėjišką kilmę.

Jo galva buvo beveik plika, o puikūs elegantiški rūbai, kuriais jis norėjo pridengti savo defektus, tik dar labiau juos pabrėžė.

Silkinė skepetaitė jis šluostė stambius prakaito lašus, stengdamasis prasistumti pro svečius prie namų šeimininkės. Pagaliau priėjo ir žemai nusilenkęs pabučiojo jai ranką.

— Prašau atleisti, groviene, kad pavėlavau,— bet laiku atsisėsiu už stalo,— kalbėjo jis, pažvelgęs pro atviras duris į valgomąjį kambarį, kur jau buvo paruoš-

ti stalai.— Atnešu, sinjorai, naujienų iš Vatikano. Sinjorai ir sinjoros pirmieji jas išgirs.

— O, sinjoras iš Vatikano, nuo Šventojo Tėvo? Pasakokite, sinjore, pasakokite,— pasigirdo balsai iš įvairių pusių.

— Gal bus karas, mano brangusis vyre? — sušuko Marieta, prieidama prie jo.— Laukiu nesulaukiu karo, mielu noru pati persirengusi vyru jame dalyvaučiau.

— Karas? — atsakė Agoistinas Čigis, riebia ranka paglostęs savo gražiosios žmonos veidus.— Ne, mano meile, taip toli dar nenuėjome. Bet ruošiamasi. Štai, gerbiamieji, pranešu naujieną: Cezaris Bordžija, Šventojo Tėvo numylėtas sūnus, paskirtas bažnyčios karininku.

— O, tai svarbi naujiena,— atsiliepė kažkas iš grupės, apspitusios Čigį.— Žuanui mirus, tai turėjo įvykti.

— Svarbu, kad paskyrimas įvyko šiandien,— tęsė Čigis,— nes šiuo laipsniu pagerbtas ir stambiomis lėšomis aprūpintas garbingasis Cezaris Bordžija dar šiąnakt iškeliauja į Paryžių, į karaliaus Liudviko XII rūmus.

Ši žinia sukėlė sensaciją. Įvairių balsų užesy paskendo tylus grovienės Orsini rikteliųėjimas. Mirtinai išblyškusi ji stovėjo prie savo kėdės, prispaudusi rankas prie banguojančios krūtinės.

— Tikrai, tai nepaprasta žinia,— prabilo Makiavelis, kai viskas kiek aprimo.— Cezario Bordžijos kelionės tikslas, matyt, siekti sąjungos su Prancūzija, o dabar aišku, prieš ką bus sudaryta sąjunga!

— Galiu sinjorams ši tą papasakoti apie kelionės priežastį,— tarė Nikolas Fernas.— Sako, Cezaris prašęs Neapolio kunigaikštystės Šarlotos rankos, bet Neapolio karalius nesutikęs išleisti už jo dukters.

— Labai galimas daiktas,— atsakė kardinolas Rovera,— bet kaip Bordžija galėjo taip, be atodairos, nepaisyti, kad Alfonsas yra Lukrecijos vyras?

Tą minutę ceremonimeisteris pranešė:

— Jo aukštybė Aragonos kunigaikštis Bizelis ir jo garbinga žmona!

Politinės kalbos nutrūko. Visų žvilgsniai nukrypo į duris.

Lukrecija sveikinosi su visais nuoširdžiai. Apsirengusi baltais rūbais su rausvomis juostelėmis, papuoštomis perlais, ji buvo panaši į mergaitę. Gražus ir, kaip visada, riteriškas kunigaikštis Alfonsas kiekvienam rado malonų žodelį. Netrukus jis jau gyvai kalbėjosi su Mačiaveliu ir Nikola Fernu.

— Nieko nežino apie popiežiaus planus, nieko nepastebi,— šnabždėjo Agoistinas Čigis kardinolui Roverai.— Vatikane nutarta kuo ilgiau slėpti nuo Alfonso jo svainio kelionę, o paskui dėtis, kad ji turėjusi nedidelę reikšmę.

— Brangieji,— sušuko grovienė Orsini,— gal galiu paprašyti jus prie stalo?

Gretimame kambaryje pasigirdo tyli muzika, ir di-džioji salė staiga nušvito įvairiaspalvėmis šviesomis.

Svečiai susėdo ir prasidėjo linksma puota.

Puotos metu doną Adriana pasilenkė prie grovienės Orsini.

— Prie žinios, kurią atnešė Čigis, turiu dar šį tą pridurti.— Cezaris šią naktį tikrai vyksta su palydovais į Paryžių. Vežasi popiežiaus bulę, kuri anuliuoja Liudviko XII moterystę ir duoda jam teisę vėl susituokti.

Grovienė Orsini suraukė savo puikius antakius.

— Bet Cezaris Bordžija,— tęsė toliau doną Adriana,— kalbės su Prancūzijos karaliumi ne tiktai karo reikalais, jie kalbės ir širdies reikalais.

— Širdies reikalais? — dusliai atsiliepė Violeta, gniauždama vyno taurę, kurią tą valandėlę kėlė prie lūpų.

— Taip, brangioji, nutarta, kad Cezaris susižieduos Paryžiuje su Karolina d'Albert, Navaros karaliaus seserimi, o paskui ir ves ją.

Taurė iškrito iš Violetos drebančios rankos ir skambėdama nukrito ant grindų. Dženaras pašoko, pakėlė ją ir norėjo paduoti grovienei, bet ji atstūmė ją ir tyliai riktelėjo:

— Man negera, atleiskite... turiu pailsėti kelias minutes.

Paskui išėjo iš salės ir nuėjo į miegamąjį.

Tarnaitei, kuri norėjo eiti su ja, liepė likti. Užsitarino duris ir raudodama krito sofon.

— Praradau jį! — vaitojo. — Kai grįš iš Paryžiaus, jau turės žmoną. Nesiteikė net atsisveikinti su manimi.

Staiga nutilo ir palenkė galvą, lyg klausydamasi.

Už aukšto, lubas siekiančio veidrodžio išgirdo kažkokį šlamesį. Paskui veidrodis pajudėjo, pasisuko ir atidengė tamsų koridorių, į kurį vedė laiptai iš gatvės ar iš sodo. Į kambarį įėjo Cezaris Bordžija.

Šį kartą Cezaris nebuvo panašus į dvasiškį. Buvo apsirėngęs tamsiai mėlyno aksomo kelionės rūbais, kepurę puošė didelės plevenančios plunksnos. Pečius dengė apsiaustas.

— Cezari, atvykai? — džiūgaudama sušuko Violeta, — bet kodėl taip slapta? Kodėl neatvykai tiesiai į puotą?

— Ateinu atsisveikinti su tavimi, Violeta, — atsakė Cezaris, apkabindamas grovienę, kuri puolė į jo glėbį, — juk negalėjau to padaryti visiems matant.

Bučiuodamas jos minkštas raudonas lūpas ir glamonėdamas, bandė ją nuraminti.

— O juk tai tiesa! — gailiai tarė grovienė, — tu nori dar šįvakar išvažiuoti?

— Taip, naktį. Negaliu atidėti kelionės. Ji turi didžius tikslus, ir leidžiuosi į ją ne savo noru, bet Šventojo Tėvo valia.

— Važiuoji į Prancūziją, į karalių rūmus. Gerai žinau, kokiais tikslais. Važiuoji žmonos, kurią susiradai Liudviko XII rūmuose!

— O jei ir taip būtų, — atsakė Cezaris, prisitraukdamas grovienę. — Nejaugi manai, kad dėl to tavęs daugiau nebemylėsiu, Violeta? Ar sužadėtinė, kuri manęs laukia Paryžiuje, gali prilygti tau? Nuo to laiko, kai pažinau tavo glamonės, apie jokią kitą moterį nė pamanyti nenoriu — išvykęs apie tave ir tegalvosiu.

Bet gražioji moteris abejodama papurtė galvą ir vėl pradėjo raudoti.

— Netiesa, pats save apgaudinėjai. Liudviko XII rū-

muose greit užmirši mane. Bet išpildyk vieną mano prašymą.

Cezaris klausiamai pažvelgė jai į akis.

— Pasiimk mane su savimi,— šnabždėjo Violeta,— leisk man važiuoti į Prancūziją.

— Negalima! — atsakė Cezaris.— Ką apie mane pamanytų karaliaus rūmuose, kad, atvykęs sužadėtinės, atsivežiau meilužę? Daug ką gali atleisti Liudviko XII rūmuose, bet to niekada man neatleistų.

— Bet niekas neturi suprasti, kad esu tavo meilužė, niekas nežinos, kad esu moteris. Persirengsiu vyriškais rūbais ir būsiu tavo tarnas. Nebijok Cezari, aš tavęs nevaržysiu.

Cezaris nusijuokė.

— Tai nuostabu,— tarė jis jaunajai grovienei.— Kaip tik norėjau tavęs prašyti, kad duotum kelionei mažąjį pažą, o tu pati siūlaisi į pažus.

— Turėsi du ištikimus tarnus,— atsakė Violeta.— Ir Dženaras gali važiuoti su mumis. Bet kodėl jį nori pasiimti į Prancūziją? Ar turi kokią rimtą priežastį?

— Galbūt,— atsakė susimąstęs Cezaris.— Bet nenorėčiau, kad apie tai manęs klausinėtum.

— O įvykdysi mano prašymą?

— Jei nori su manimi vykti vyro rūbais, nematau čia jokio pavojaus. Važiuok. Na, ir man bus smagiau, jei būsi šalia manęs...

Džiaugsmo pagauta Violeta puolė jam ant kaklo, apibėrė jo išblyškusį veidą karštais bučiniiais, šnabždėdama ugningos aistros diktuojamus žodžius, piešė jam aistros valandas, kurias leis važiuodami į Paryžių.

— Nemanyk, kad pavyduliausiu. Gali ramiai rūpintis dėl kunigaikštytės rankos, tebūnie ji tavo sužadėtinė, žmona. Dabar žinau, kad myli tik mane vieną. Pasakyk, kur šiandien naktį galiu tave rasti, kurią valandą?

— Prieš saulei tekant išvyksime,— atsakė Cezaris.— Ateik apie trečią valandą į mano rūmų kiemą. Pasirūpinsiu, kad tau ir Dženarui būtų parengti geri arkliai. Mano palydovų gana daug, todėl riekas neatkreips dėmesio į tave ir berniuką. O dabar lik sveika, mylimoji

mano, šią naktį turiu atlikti dar daug reikalų. Būk punktuoli ir nebijok kelionės vargų. Kai tik atvyksime į Genują, sėsime į puikų laivą, kuris manęs laukia tame uoste. Ten rasi visus patogumus, prie kurių esi pripratusi. Tad lik sveika, sudie!

Jie dar kartą pasibučiavo ir Cezaris ištrūko iš aistringos moters glėbio ir vėl dingo tamsiame koridoriuje. Veidrodinės durys užsidarė.

Grovienė Orsini liko aistros apkvaišinta. Turėjo nurimti, kad galėtų grįžti pas svečius.

Ji sudrėkino kvepiančiu vandeniu gražias, nuo ašarų paraudusias akis, pasipudravo, šiek tiek pasidažė ir grįžo į svečių salę.

Įėjusi pastebėjo nukreiptas į ją Dženaro akis. Apsiaugęs berniukas pribėgo prie jos ir pabučiavo abi rankas. Jis bijojo, kad jo ponia rimtai nesusirgtų.

Grovienė švelniai paglostė tamsias berniuko garbanas, ir staiga jos galvoje kilo klausimas:

— Kodėl Cezaris nori šį vaiką pasiimti į Prancūziją? Juk jis, neturėdamas aiškaus tikslo, niekada nieko nedaro. O kokią reikšmę jam turi Dženasaras? Bet jis žūtbūt nori, kad aš pasiimčiau ir Dženarą. Jo noras man įsakymas. Dabar, sužinojusi, kad kažkas slapta jungia Cezarį su šiuo vaiku, myliu šį berniuką dar labiau.

Ir gražioji moteris, pasilenkusi prie pažo, prispaudė savo lūpas prie jo lūpų. Tai buvo karštas, aistringas pabučiavimas, nes tą akimirksnį Violetai atrodė, kad bučiuoja patį Cezarį.

Lukrecija pastebėjo šią mažą sceną, vykusią prie salės durų.

Pavydžiai ji žvelgė į savo vaiką grovienės glėbyje. Jos širdis plakė kaip kūju daužoma, veidas pabalo, ir ji staiga pravirko.

— Kas tau, Lukrecija,— sušnabždėjo Alfonsas.— Verki, dėl Dievo, ką reiškia tos ašaros?

— Mano mylimasis, prašau tavęs, neklausinėk ir nesirūpink manimi,— atsakė Lukrecija.— Kažkokia keista nuotaika kartais kyla man. Dažnai pati nežinau, kodėl pramogų ir puotų metu staiga imu jaudintis ir jausti kažkokį skausmą.

Alfonsas pažvelegė į ją ir pasilenkęs sušnabždėjo kelis žodžius į ausį.

Vakarienė pasibaigė. Visi svečiai pakilo ir šeimininkės pakviesti nuėjo į žaidimų salę. Jie susėdo prie mažų stalelių, ant kurių jau gulėjo kortos.

Prie kiekvieno stalo sėdėjo keturi svečiai. Tie, kurie patys nežaidė, žiūrėjo, kaip žaidžia kiti.

Bordžijų laikais Romos ponijos mėgiamiausias žaidimas buvo „trapoli“. Tai azartinis žaidimas, kur mokėjimas ir kombinacijos turėjo daug mažiau reikšmės negu laimė. Aristokratai žaisdavo „trapoli“ dieną ir naktį.

Lukrecija atsisėdo prie vieno vidurinių stalų. Ji žaidė su grovienne Orsini, kardinolu Roveru ir rašytoju Makiaveliu, kuris buvo labai patenkintas, kad partneriavo tokiems aukštiesiems asmenims.

Netrukus salėje ėmė skambėti auksas ir kortų pavadinimai.

— Kavalas, Fantė („dama, valetas“),— manau, nebus vyresnių kortų.

— Klysti, mielas pone, štai Rė („karalius“). Jis viską muša.

Lukrecija pasidėjo prieš save pilną auksinių monetų kapšiuką. Bet greit josios auksas nukeliavo pas grovienę Orsini, kuriai nepaprastai sekėsi.

— Nesuprantu,— tarė Lukrecija, kreipdamasi į grovienę.— Tokia laimė žaidime, o be to, dar ir meilėje. Taip nebūna.

Grovienė Orsini paraudo iki ausų. Nejaugi jos meilės santykiai su Cezariu jau taip plačiai žinomi?

— Taip, mano brangioji,— atsiliepė kažkas už Lukrecijos kėdės.— Visada turėjai per daug laimės meilėje. Nereikėtų žaisti „trapoli“.

Tai buvo dona Adriana, stovėjusi už Lukrecijos kėdės.

— Brangioji mama,— atsakė Lukrecija, kuri, atsimindama šviesius vaikystės metus, vadindavo doną Adrianą mama.— Regis, atnešate nelaimę žaidžiant. Turėtum atsisėsti kitur.

— Prašau tiktai nesėsti prie manęs,— prašė grovienė Orsini,— nes jau aišku, kad tas, prie kurio sėdi, pralaimi.

— Žinoma, kita draugija sinjorai būtų malonesnė,— piktai murmtelėjo dona Adriana ir nuėjo prie stalo, kur žaidė Alfonsas su keliomis sinjoromis.

Žaidimas prie Lukrecijos stalo kaskart darėsi azartiškesnis. Jis buvo panašus į Lukrecijos dvikovą su grovienne Orsini. Galų gale Lukrecija pralošė paskutinius du tūkstančius auksinių.

— Gal, brangioji, baigsime žaisti? — paklausė grovienė Orsini.— Man nesmagu, kad mano namuose pralošėte tiek pinigų, ir dar man.

Čia Lukrecijos akys bilkstelėjo kaip žaibai. Staigiu judesiu nusitraukė nuo plaukų brangiais deimantais apšagstyta žalčio pavidalo diademą.

— Kunigaikštienė, ką darote? — paklausė grovienė Orsini.— Ką tai reiškia?

— Tai reiškia, kad šaukiu sinjorą į dvikovą,— atsakė Lukrecija.— Žinau, grovienne, kad ši brangenybė tamstai patinka. Neseniai kalbėdama su dona Adriana, gėrėjotės šia diadema ir pareiškėte, kad už ją atiduotumėt dalį savo turto. Bet už pinigus, gerai žinote, šios brangenybės neatiduočiau.

— Žinau,— atsakė grovienė Orsini,— ši brangenybė man atrodė tokia graži dėl to, kad dar labiau pabrėžia jūsų grožį.

— Ji neblogai pagražintų ir sinjorą,— pasakė Lukrecija.— Prašau, grovienne, užsidėti diademą ant savo plaukų.

Grovienė Orsini dvejodama įvykdė Lukrecijos norą.

— Ziūrėkite, sinjorai,— sušuko Lukrecija,— ar mano diadema nepuošia grovienės? Violeta, atrodote kaip karalienė. Paduokite veidrodį! Pažvelkite į save!

Dženasaras, kaip visada, sėdėjęs prie savo ponios kojų, greit pašoko ir po valandėlės atnešė veidrodį dramblio kaulo rėmais.

Lukrecija liepė paduoti veidrodį ir laikė jį prieš grovienės veidą.

— Tikrai,— prisipažino grovienė,— niekada nemačiau gražesnės ir puošnesnės brangenybės.

— Suteikiu galimybę lengvai įsigyti šią brangenybę, juokingai lengvai,— pasakė Lukrecija.

— Neatleistumėte man, kunigaikštienė, jei pagrobčiau tokią brangenybę.

— Apie jokią pagrobimą nė kalbos negali būti, kai pati diademą noriu jums atiduoti. Aišku, tam tikromis sąlygomis.

— Sutikite, groviene,— juokdamasis sušuko kardinolas de Rovera.— Ar nepastebite, kad kunigaikštienė šiandien puikiai nusiteikusi ir nori padaryti jums nelauktą malonumą?

— Pirmiausia, gražioji groviene, turite išklaudyti mūsų garbingosios kunigaikštienės sąlygų. Mes, tai yra Jo Eminencija, ir aš, esame liudininkai. Jūsų sutartis bus visai teisėta,— tarė Makiavelis.

— Tada pasakykite, kunigaikštienė, ko norėtumėte už šią diademą? Aš jaučiuosi elgeta, kad galėčiau ją nupirkti.

— Niekada neparduočiau jos,— išdidžiai atsakė Lukrecija,— bet siūlau iš jos žaisti. Jei pralaimėsiu, diadema jūsų. Garantuoju, kad nepavydėdama žiūrėsiu į jus, švitinčią jos spindėjime.

— Sutartis negali būti vienpusė,— pasakė kardinolas Rovera.— Dabar norime išgirsti, ką kunigaikštienė nori gauti, jei laimės? Juk turbūt ne grovienės Orsinį rūmus ir ne abu dvarus...

— O ne! — atsakė Lukrecija, stengdamasi nusišypsoti savo gražiomis lūpomis. Ji buvo susijaudinusi, visa virpėjo, kažką slaptą sumaniusi ir negalėjo žodžio prartarti.— Už pinigų ir turtus,— atsiliepė ji po valandėlės,— niekada diademos neatiduočiau, bet vis dėlto noriu, kad grovienė taip pat šį tą statytų.

— Pasakykite, kunigaikštienė, ką turiu statyti,— paklausė grovienė.

— Štai ką,— pasakė Lukrecija, padėjusi ranką ant Dženaro galvos,— žaisk su manimi iš mažojo pažo.

Grovienė vos susilaikė neriktelėjusi iš nustebimo. Per vieną valandą Lukrecija buvo jau antrasis žmogus, norintis gauti pažą.

Ji taip pat pastebėjo kažką, kas iki šiol nebuvo patraukę josios dėmesio. Žiūrėdama čia į Lukreciją, čia į Dženarą, ji pamatė, kad Dženaras nepaprastai panašus į popiežiaus dukterį, gražią, išdidžią Lukreciją. Grovienė Orsini taip nustebo tai atskleidusi, jog iš karto net negalėjo padaryti kokių nors išvadų.

Ji tiesiog drebėjo pamaniusi, kad gali netekti Dženaro, bet negalėjo atmesti Lukrecijos prašymo ir ižesti mylimą popiežiaus dukterį, kurio rankoje buvo visa krašto valdžia. O ižesti ką nors iš Bordžijų buvo tas pats, kaip ir pasirašyti mirties nuosprendį.

Bet kaip ji galėjo sutikti su Lukrecijos pasiūlymu, jei dar prieš valandą žadėjo Cezariui pasiimti berniuką su savimi į Paryžių ir drauge su juo keliauti į Prancūzijos karaliaus rūmus?

— Atsakykite, grovienė! — tarė Lukrecija. — Ilgai vilkinate. Mano pasiūlymas juk aiškus: statau diademą už pažą!

Lukrecija jautė turinti išaiškinti groviennei ir partneriams tą savo keistą kaprizą.

— Įsimylėjau mažąjį Dženarą. Tai žavingas berniukas, ir noriu jį turėti. Seniai pavydžiu jo sinjorai, kaip sinjora pavydėjo man diademos. Dabar abi galime įvykdyti savo troškimą.

— Atiduok man mažąjį Dženarą ir pasiimk diademą. Jei mainų forma nepatinka, siūlau, kad tai lemtų kortos!

— Neturiu teisės,— atsakė grovienė palūžusiu balsu,— priešintis sinjoros pageidavimui.— Tad žaiskime trapolį. Aš Dženarą vertinu nemažiau, negu siūlomą man diademą.

— Sinjora kalbate apie mano pageidavimą, o tuo tarpu tai tik prašymas. Žinoma, jei sinjora nesutiktumėte, man būtų skaudu.

— Nenoriu skaudinti sinjoros, žaiskime. Sinjore Makiaveli, pašykite kortas!

— Dėl Dievo meilės, pasaulyje nėra nieko keistesnio kaip moters užgaidos,— pamanė Makiavelis, pašydamas kortas.— Po velnių! Nė vieno deimanto iš diademos neatiduočiau už tą vaikėžą, nors berniukas labai gražus. O tos moterys moterys!

Ir šypsodamasis rengėsi dalyti kortas abiems ponioms.

Lukrecija jau norėjo kelti kortas, bet grovienė Orsini padėjo ranką ant kortų kaladės ir tarė:

— Matai, sinjora, patenkinu jūsų norą, bet turiu vieną prašymą. Jei pralaimėsiu, palikite, sinjora, man Dženarą dar trims dienoms, nes turiu susirasti kitą pažą.

— Tris dienas,— atsakė Lukrecija,— Dženaras gali likti sinjoros namuose. Dabar gi loškime. Žiūrėkime, kam laimė nusišypsos.

Spalvotos kortos krito ant stalo viena po kitos. Štai „trapoli“: devynakė, aštuonakė, septynakė, šešiaakė ir du penketai.

Lukrecija krūptelėjo. Manė, kad jau pralošta. Drebančiomis rankomis atidengė savo kortas. Kardinolas Roveras ir Makiavelis pašoko iš vietų ir sušuko:

— Stebuklas įvyko!

Lukrecija triumfuodama sušuko: — Karalius, dama, tūzas, dešimtakė, penketas ir du dvejetai. Laimėjau! Dženaras mano!

Ir tarytum norėdama parodyti savo teises į berniuką, nutvėrė jį, apkabino ir pabučiavo.

— Esi mano, mielas mažasis Dženarai,— tarė Lukrecija atgavusi kvapą ir tvardydamasi, kad nepravirktų.— Taip, dabar esi mano, laimėjau tave, dabar man priklausai!

— Jei ne ši naktis...— sumurmėjo grovienė Orsini, paraudusi iš susijaudinimo.

— Vaikas gali tris dienas likti pas jus, brangioji groviene,— tęsė Lukrecija.— Paskui būkite maloni atsiųsti jį arba pati atvesti. Dabar dovanoju sinjorai savo diademą, su kuria taip puikiai atrodote.

Bet Violetai jau pritrūko jėgų suvaldyti savo pykiui, kuris aptemdė jai protą.

Griežtu judesiu ji atstūmė diademą. Diadema iškrito iš Lukrecijos rankas ir nusirito grindimis.

— O, tai nemandagu,— suriko pabalusi Lukrecija.— Gaila, kad mane įžeidė tuose namuose kurių svetingumo tikėjaisi.

Gražios Lukrecijos akys mokėjo ir pykčio žaibus svaidyti. Ji nužvelgė grovienę su neapykanta, paskui, nekreipdama dėmesio į gulinčią ant grindų diademą, greitai priėjo prie vyro, kuris, kaip ir visi svečiai, nusteбęs pakilo išgirdęs triukšmą, paėmė ją po ranka ir garsiai tarė: — Prašau tavęs, mano brangusis, išvesk mane iš čia. Pakliuovom į namus, kuriuose, matyt, mūsų visai nepažįsta.

Alfonsas šaltai nusilenkė grovienei ir kitiems svečiams ir su žmona išėjo iš salės.

Kelias minutes salėje vyravo slėgianti tylą. Pagaliau dona Adriana jau atvirai tyčiodamasi sušuko grovienei.

— Taip, matyt, ir pasibaigė visos staigmenos, kurias brangioji grovienė šiandien parengė savo svečiams. Iškilinės, matyt, pasibaigė. Labanakt, groviene Orsini.

Ir, nepadavusi rankos beveik apalpusiai grovienei, išėjo iš kambario čiuzėdama sijonu. Paskui ją ėmė skirstytis ir kiti svečiai, įvairiai aiškindami reikalą kuo greičiau vykti namo.

Paskutinis išėjo kardinolas Rovera. Jis padavė ranką grovienei ir stovėdamas ant slenksčio tyliai tarė:

— Pasibrauk raudonai, sinjora, savo kalendoriuje šią dieną ir gerai atsimink, ką ji reiškia. Sinjora, įžeidęte gražiausią kačiuką iš Bordžijų tigrų gūžtos. Nuo šios dienos pakeiskite visą savo gyvenimo tvarką. Prie namų vartų reikia pastatyti dvigubą sargybą, o jei norite būti dar saugesnė, valgykite tik tą valgį, kurio rengimą pati stebėsite, nes jei kas įžeidė kurį nors iš Bordžijų šeimos, susilauks baisaus likimo. Labanakt, groviene! Jei norite raudoną ženklą kalendoriuje tinkamai suprasiti, patarčiau kuo greičiau išvykti iš Romos.

V SKYRIUS

Naktį po taip staiga pasibaigusių iškilnių grovienės Orsini namuose Alfonsas neramiai žingsniavo savo kambaryje, nors varpai Angelo pilyje jau seniai išmušė vidurnaktį.

Lukrecija jau ilsėjosi, skundėsi galvos skausmu. Ir nors sakydama vyrui labanakt meiliai su juo atsisvei-

kino, bet vis dėlto Alfonsas pastebėjo, kad ją slegia kažkokia paslaptis.

Paslaptis? Nejaugi Lukrecija slepia nuo jo kažką, kas ją kankina ir todėl taip keistai elgėsi grovienės Orsini namuose.

Labai nuliūdęs, pirmą kartą pajutęs kažkokias abejones, Alfonsas stengėsi įminti tą mįslę.

Dar kartą prisiminė visas įvykio grovienės Orsini salėje smulkmenas. Sėdėdamas prie savo stalelio, už kelių žingsnių nuo Lukrecijos stalelio, jis girdėjo kiekvieną žodį ir žinojo dėl ko kilo visas ginčas su gražiąja groviene. Matyt, keistas kaprizas! Taip tik galėjo Alfonsas išsiaiškinti savo žmonos norą atimti iš grovienės pažą. Juk ar ne keista, kad ji atidavė už pažą gražiausią ir vertingiausią brangenybę diademą, kurią visada taip vertino.

Tai reikėjo išsiaiškinti. Tai buvo akmuo, kurį reikėjo pašalinti, kad jo taip karšta ir nuoširdi meilė nenukentėtų.

Įvairūs spėliojimai visą valandą kankino Alfonsą. Pagaliau jis suprato, kad jie nepadės jam surasti teisybės. Todėl pasirinko tiesiausią kelią, kuris, jo nuomone, buvo geriausias.

Alfonsas ir Lukrecija, grįždami namo, nė vienu žodžiu neužsiminė apie įvykį grovienės namuose. Lukrecija sėdėjo karietoje užsimerkusi ir į Alfonso klausimus atsakinėjo trumpai ir nenoriai arba visai neatsakinėjo. Alfonsas taip pat nutilo.

Jis palydėjo ją iki miegamojo kambario, pabučiavo į kaktą ir pasakė:

— Užmik, užmik, laime mano, mano Lukrecija. Ko šiandien nenori sakyti, ryt turbūt mielai pasakysi.

Lukrecija atsiduso, paskui aistringai ją apkabino, priglaudė savo lūpas prie jo lūpų ir greit įėjo į miegamąjį.

Bet Alfonsas suprato, kad negalės sulaukti rytojaus.

Staiga griebė sidabrinį žibintą su degančiomis vaško žvakėmis, perėjo kelis puikiai įrengtus kambarius ir priėjo duris, už kurių miegojo Lukrecija.

Durys buvo užrakintos, bet Alfonsas žinojo paslaptį, atidarantią jo rojų. Paspaudė slaptą spyruoklę, ir durys atsidarė.

Lukrecija gulėjo ant šilkinų pagalvių graži ir žavinga. Kaip visada, galvą, kurią puošė juodos garbanos, laikė padėjusi ant abiejų rankų. Šilkinis apklotas buvo nuslydęs iki liemens. Alfonsas drebančią ranką pastatė žibintą ant stalo, jo šviesa krito ant šilkinų Lukrecijos blakstienų.

Lukrecijai dar nesuspėjus nubusti, Alfonsas pasilenkė ir bučiniu prižadino ją iš miego.

Kažkoks nerimas šmėstelėjo Lukrecijos akyse, kai ji pamatė vyrą. Visada, kai Alfonsas rasdavo ją miegančią, ji švelniai nusišypsodavo, visada karštai apkabindavo ją baltomis rankomis ir priglausdavo jo galvą prie savo krūtinės, visada jausdavo svaiginančią laimę, kurią teikė jai lengvi vyro žingsniai.

Dabar ji žiūrėjo į vyrą sumišusi.

Alfonsą nustebino nerimas Lukrecijos veide.

Nerimas! Ko ji bijo čia, miegamajame kambaryje? Juk ne jo, vienintelio žmogaus, kuris kiekvieną valandėlę galėjo įeiti į šį kambarį, kuriam ji šį ramų kambarį pavertė žemiškos laimės šventove?

— Lukrecija, tai aš! — tarė, — tai aš, tavo Alfonsas. Tavo rankos dega, prakaitas vilgo kaktą. Tu sergi? Gal pašaukti gydytoją?

Gražioji moteris sunkiai atsiduso.

— Tai tu, mylimasis! — atsiliepė Lukrecija tyliu balsu. — Gerai, kad atėjai. Atleisk, kad taip šaltai tave priimu. Bet aš tikrai nesijaučiu sveika. Nenurimstu dar po to skaudaus įvykio grovienės Orsini namuose.

— Apie tai aš ir norėjau su tavimi pasikalbėti, Lukrecija! — kalbėjo Alfonsas, sėsdamasis ant lovos krašto, — man tai neduoda ramybės. Šiandien buvai tokia keista, visai kitokia negu visada. Mane tai kankina, nes pirmą kartą nuo to laiko, kai esi mano, pasirodei tarsi svetima, kažkokia nesuprantama, lyg mįslė.

Lukrecija nieko neatsakė. Tik jos akyse suspindo dar didesnis susirūpinimas.

— Neabejoju, Lukrecija, kad tu su manimi kalbėsi atvirai. Juk tarp mūsų nėra nieko, ką slėptume vienas nuo kito. Tavo siela buvo man atskleista kaip knyga, o žinai, brangioji Lukrecija, kad tų puslapių, kurių skai-

tyti nenoriu, niekada neatskleisiu. Niekada, mano brangioji!

— Žinau,— tyliai atsakė Lukrecija,— joks vyras negali prilygti tau taurumu.

— Taurumas? — greičiau tai proto balsas. Nekalbėkime apie tai. Kas kada buvo, man nerūpi. Pasakyk, Lukrecija, kam privertei grovienę žaisti tokią bjaurų žaidimą. Kitaip to negaliu pavadinti, nes atidavei neįkainojamą brangenybę už pažą, kuris juk tau visai svetimas. Ar Dženaras nėra jau toks svetimas, kaip aš manau? Ar kur nors matei šį berniuką anksčiau?

Lukrecija pamažu nurimo.

— Ar mačiau šį berniuką? Pirmą kartą pamačiau jį grovienės Orsini namuose, ir jis man patiko, pradėjau pavydėti, kad ji turi tokią gražų, ištikimą pažą.

— Lukrecija, jei būtum panorėjusi, būtum galėjusi rasti šimtus tūkstančius tokių pažų, ir tam būtų nereikėję dovanoti savo puikiosios diademos. Ne, mano brangioji, kita buvo priežastis, kurios negaliu suprasti. Noriu sužinoti, kokia toji priežastis?

Alfonso balsas darėsi vis stipresnis ir griežtesnis. Lukrecija pirmą kartą išgirdo iš jo lūpų žodžius, kuriuose galima buvo justi reikalavimą.

Valandėlę primerkė akis, ir kai jos tamsios blakstienos vėl pakilo, gražioje akyse atsispindėjo kažkas panašaus į šypsnį.

— Ar galėčiau ką nors slėpti nuo tavęs? — atsakė.— Aišku, pati papasakosiu tau apie savo slaptą sumanymą.

— Vadinasi, slaptas sumanymas?

— Taip, brangusis. Pati jaučiu, kad mano poelgis turi tau atrodyti keistas, bet jis logiškas ir paremtas liūdnu faktu.

— Liūdnu faktu?

— Susijusiu su šia diadema,— tęsė Lukrecija tvirtesniu balsu.

Ta valandėlė parodė, kad Lukrecija yra tikra Bordžijų duktė, kuriems diplomatija ir melas, šios dvi seserys, buvo ištikimos tarnaitės.

— Tada pasakysiu viską, bet saugok paslaptį.

Alfonsas pridėjo ranką prie krūtinės.

— Žinau, brangusis, dabar priklausai Bordžijų šeimai ir todėl galiu tau pasakyti tai, ką nuo kitų reikia slėpti. Alfonsai, aš norėjau atsikratyti ta diadema. Diademą, kurį užsidėdavau ant savo galvos, spindi brangiausių akmenų ir perlų šviesa, bet šis spindėjimas nuslopina kraujo lašų žėrėjimo joje. Jie raudonesni už rubinus, jie dega kruvina ugnimi.

— O, jau suprantu. Ši diadema turi savo istoriją. Turbūt tai labai liūdna istorija, susijusi su žmogaus mirtimi. Bet tavo tėvas uždėjo ją tau ant galvos, kai tekėjai už pirmo vyro. Man regis, kad tu jau kažką apie tai minėjai.

— Pasakojau tau visą teisybę. Tėvas padovanojo man tą brangenybę sutuoktuvių su Pezaros grovu dieną. Bet juk žinai, kad už jo tekėjau be meilės, ir kad ta šantuoka buvo nelaiminga.

— Sforca buvo vaikas,— atsakė Alfonsas.— Susijungti su tokiu berniuku buvo nusižengimas.

— Buvo nekaltas vaikas,— atsakė Lukrecija.— O vedęs manimi tik karčiai nusivylė. Mano tėvas ir brolis greit suprato savo klaidą ir dėjo visas pastangas išvaduoti mane iš tų pančių. Aš pati padėjau nelaimingajam pabėgti, nes jei ne aš...

Lukrecija nutilo ir giliai atsidususi krito į minkštus pagalvius.

— Ši kruvina diadema buvo kalta,— kalbėjo toliau Lukrecija po trumpos pauzės,— kad Pezaros grovas, būdamas mano vyru, susilaukė tik skausmo ir nevilties. Kadangi nenoriu, kad ir tavęs, mano brangusis, neištiktų toks pat likimas, tai ir ši diadema turėjo išnykti. Juk aš tave myliu labiau už savo gyvenimą.

— Kodėl ją vadini kruvina?

— Tai ir yra Bordžijų šeimos viena paslapčių,— šnabždėjo Lukrecija, prisitraukdama prie savęs Alfonsą taip arti, kad jo veidas prigludė prie jos veido.— Klausyk... sužinosi baisią tos kruvinos diademos istoriją.

Atsimeni laikus, kai Prancūzijos karalius Karolis VIII rengė žygį į Italiją?

— Kaip galėčiau užmiršti tuos bjaurius laikus,— atsiliepė Alfonsas.— Juk šis prancūzų žygis buvo prieš mano tėvynę. Karolis užsigėidė Italijos deimanto, gražiojo Neapolio. Su devyniadešimt tūkstančių kareivių jis įsiveržė į mano kraštą, nusiaubė jį skersai ir išilgai, užėmė daugelį miestų, uždėjo negirdėtas kontribucijas, o vieną gražią dieną išbadėjusių kareiviapalaikių priešakyje priartėjo prie Romos. Ir Roma drebėjo prieš šį karalių. Atsiminus anuos laikus, kai Neapolio soste tebesėdėjo mano tėvas, man suskausta širdį. Atleisk man, bet čia kaltas tavo tėvas Aleksandras VI.

— Viską žinau,— atsakė Lukrecija rausdama ir nuleisdama akis,— žinau, kad tada mano tėvas suvaidino dviprasmišką vaidmenį. Bet taip dažnai atsitinka politikoje, mano mylimas Alfonsai. Geriausia užmiršti tėvų nusidėjimus, jei dėl to gali nukentėti mūsų meilė.

— Ar dėl to galėčiau tave mažiau mylėti? — sušuko Alfonsas, glausdamas prie savo krūtinės Lukrecijos galvelę,— tu mano mylimoji! Jokia politika niekada mudviejų neišskirs ir nepakenks mūsų meilei. Bet kada nors istorija paskelbs sprendimą dėl mano ir tavo tėvų. Juk Aleksandras VI buvo iškilmingai prisiekęs gynbos sąjungai su Neapolio karaliumi prieš prancūzų užpuolimą! Bet pavojaus valandą jis gėdingai išsižadėjo savo sąjungininko.

— Nekalbėk man daugiau apie tai, Alfonsai. Man skaudu, kai girdžiu mano tėvą taip baisiai kaltinant, o atsakyti nieko negaliu. Norėdama atskleisti kruvinos diademos paslaptį, turiu grįžti į anas dienas.

Kai keliamas pavojus pasiekė aukščiausią laipsnį, Aleksandras VI kreipėsi į Turkijos sultoną prašydamas pagalbos.

— Į sultoną, bedievių turkų valdovą! — nusijuokė Alfonsas.— Krikščionybės galva prašo netikinčiųjų pagalbos!

Lukrecija, tarytum negirdėdama tų žodžių, kalbėjo toliau:

— Sultonas Bajazetas pasižadėjo mano tėvui padėti, o kadangi reikėjo papirkti karaliaus patarėjus, o mano tėvas tuo laiku reikalingų lėšų neturėjo, tai sultonas atsiuntė jam 200 000 dukatų.

Juokiesi? Tavo juokas rodo, kad ir tu girdėjai tuos baisius gandus, neva tie dukatai buvę ne parama popiežiui, o mokestis už jo paslaugą sultonui.

— Toji paslauga taip pat žinoma,— tarė Alfonsas,— Tuo laiku Romoje gyveno turkų kunigaikštis Dženas, pretendentas į sultono karūną, turėjęs savo tėvynėje daug šalininkų, labai pavojingas sultonui Bajazetui. Pasakojama, kad už tuos 200 000 dukatų tavo tėvas pasiėmęs nužudyti nelaimingąjį kunigaikštį.

— Dieve maloningas! Kokia dėmė teršia mūsų vardą! — suvaitojo Lukrecija užsidengusi rankomis veidą.

Bet Alfonsas be gailesčio kalbėjo toliau:

— Nustatyta, kad tavo tėvas ir brolis įvilijo į spąstus kunigaikštį Dženą ir pasodino jį į kalėjimą. Po keturių savaičių nelaimingasis mirė kalėjimo mūruose. Jį nunuodijo.

— Nunuodijo! — suvaitojo Lukrecija.— Taip, nu-nuodijo. Taip sako žmonės, o aš, nelaimingoji, nešiojau diademą, kurią sultonas padovanojo mano tėvui, sužinojęs, kad jo konkurentas žuvo.

Tyla kelias minutes įsiviešpatavo miegamajame. Staiga Lukrecija pakilo iš lovos, puolė Alfonsui ant krūtinės, prisiglaudė prie jo ir virpančiu balsu suriko:

— Juk tiesa, mano brangysis, kad ir po visa to mane nemažiau mylėsi? Juk tavo Lukrecija nedalyvavo šioje piktadarystėje, ji nekaltą, ir dabar supranti, kodėl nenoriu nešioti šios diademos.

— Nurimk, mano brangioji,— jautriai šnabždėjo Alfonsas,— mano meilė tau negali sumažėti. Bet nors ir užjaučiu tave, nors ir suprantu, kad norėjai atsi-kratyti kruvinos brangenybės, bet vis dėlto nesuprantu, kodėl už diademą panorai gauti grovienės Orsini pažą?

— Bet tai tik kaprizas, mano brangysis... tik kapri-zas.

— Prisieki?

— Prisiekiu... taip, prisiekiu!

Bordžijų mokykla! Lukrecija buvo ją išėjusi ir ne-svyruodama prisekė, nes tai jai buvo naudinga.

Alfonsas priklausė prie tų dorų žmonių, kurie ne-abejoja duota priesaika. Jis lengviau atsiduso, prispau-

dė lūpas prie karštų Lukrecijos lūpų ir paguldė ją ant pagalvių.

— Miegok ramiai, brangioji mano,— kuždėjo jis, glostydamas šilkinės garbanas.— Tegu miego dievas išgins iš skaisčios tavo sielos visas niūrias mintis ir bjaurius vaizdus, kuriuos mes, kvaili žmonės, sukeliame. Rytoj rytą pažadins tave mano bučiniai.

Lukrecija apkabino jį baltomis rankomis ir priglaudė prie banguojančios krūtinės.

— Labanakt, mylimasis, labanakt, brangusis, vienintelis ir viskas, ką aš turiu šiame pasaulyje. O, kaip mes galėtume būti laimingi, jei nebūčiau gimusi tiaros spindėjime, o tu — karaliaus soste. Bijau, Alfonsai, kad atslenka tamsūs debesys, kurie sugriautų mūsų meilę.

— Nors sudrebėtų visa žemė,— atsakė Alfonsas tvirtu balsu,— nors lytų siera, pelenais ir derva, kaip anomis dienomis, kai Herkulanumas ir Pompėja paskendo žemės iščiuje, mudviejų, brangioji Lukrecija, jau niekas nebeišskirs. Labanakt, miegok saldžiai!

Dar kartą pabučiavo ją į akis, paskui greit išėjo iš kambario ir tyliai uždarė duris.

Tarsi numetęs sunkią naštą, Alfonsas nuėjo per kambarius į savo miegamąjį. Tikėjo Lukrecija, neabejojo jos žodžių teisingumu, o jos karštas noras atimti grovienės Orsini pažą dabar nebejaudino. Tai tikrai buvo tik moters užgaida.

Ramiai atidarė savo miegamojo kambario duris ir... sustojo ant slenksčio lyg įbestas.

Kambaryje išvydo du žmones. Vieną pažinojo. Tai buvo Manfredas, jaunystės bičiulis, ištikimas draugas. Alfonsas manė, kad jis esąs Neapolyje. Kita asmenybė buvo tarsi išsigandusi, stovėjo tamsioje kambario kerteje. Tai buvo moteris ar mergaitė trumpais garbiniuotais plaukais, gražaus veido, bet išvargusi ir išblyškusi, drebanti nuo šalčio, o gal ir iš gėdos, apsigaubusi ilgu pilku apsiaustu, matyt, Manfredo. Iš po apsiausto buvo matyti dvi mažos basos kojos.

Alfonsas tuojau suprato, kad jo draugas Manfredas tik ką atvykęs į Romą, nes jo odinius rūbus ir ilgus tamsiai geltonus batus dengė storas dulkių sluoksnis. Už

juostos turėjo pistoletus, prie šono platų kovos kardą.

— Manfredai,— suriko Alfonsas ir, ištiesęs rankas, pribėgo prie draugo.

— Dėl Dievo, kokia staigmena! Maniau, kad dar tebesi mano dėdės rūmuose ir labiau laukiau žemės drėbėjimo negu tavęs. O kas čia su tavimi? Kam ją čia atsivedei?

Manfredas griebė abi Alfonso rankas ir karštai jas paspaudė.

— Visų pirma pasakysiu tau,— dusliu balsu tarė Manfredas,— esu laimingas, matydamas tave gyvą ir sveiką. Prisiekčiau Dievu, kad jaučiau didelį nerimą keliaudamas. Nuolat maniau, kad neberasiu tavęs Romoje, galbūt jau neberasiu ir gyvo.

Alfonsas susimąstęs pakratė galvą.

— Nuostabius dalykus pasakoji, drauge. Gal Neapolyje pasklido gandai, kad susirgau? Manfredai, niekada taip gerai nesijaučiau kaip dabar. O koks esu laimingas! Laimingiausias vyras šalia laimingiausios žmonos.

— Ar taip? — dvejodamas tarė Manfredas.— Esi laimingas, drauge, bet dažnai ilsėdamiesi ant rožių, nepastebime, kad po gėlėmis yra gyvačių gūžta. Dabar prašau uždaryti duris ir pasirūpinti, kad bent pusvalandį niekas čia mums nekliudytų. Turiu tau šį tą pranešti, o tai privers mus primiti tokius nutarimus, kurie nulems mūsų gyvenimo ar mirties klausimą.

— Nesuprantu tavęs,— atsakė Alfonsas,— bet nemanau, kad mano draugas Manfredas nei iš šio nei iš to būtų išvydęs vampyrus ir pavojus. Kas ši mergaitė?

— Tuoju viską sužinosi,— pertraukė Manfredas,— bet leisk man atsisėsti šioje patalioje kėdėje, nes šešias dienas ir šešias naktis beveik nenulipau nuo balno.

— Tai tokia svarbi naujiena, kurią siunčia karalius Frederikas, nes, matyt, turi galvoje tai, ką jis pavedė tau pranešti?

— Pranešti...— atsakė Manfredas, sėsdamas.— Žinia, kurią turėjau tau atvežti, pradžioje buvo svarbi, bet ne taip jau skubi. Vis dėlto prieš valandą įsitikinau, kad gerai padariau, kad nedelsiau nė minutės.

Kunigaikštis Bizelis taip pat atsisėdo ir nekantriai sušuko:

— Prašau nekalbėti su manimi mįslėmis, trumpai ir aiškiai viską pasakyk.

— Tad klausyk! Slaptas kurjeris atvežė žinią į Neapolį, kad Bordžija veda derybas su Prancūzijos karaliumi Liudviku XII ir kad tavo tas svainelis — atleisk, apie tą žmogų kitaip kalbėti negaliu, — nuvyko į Paryžių baigti derybų.

— Deja, tai šventa tiesa, — tarė Alfonsas. — Rūsūs debesys slenka iš Prancūzijos į Neapolį, o Bordžija yra vėjas, kuris varo tuos debesius. Aš, mano drauge, kol kas nutariau laikytis nuošalyje. Gali suprasti, kokia skaudi man uošvio ir svainio politika, bet esu per silpnas, mažai turiu įtakos, kad ją pakeisčiau arba nors šiek tiek paveikčiau. Man nieko kito nelieka, tik užsikleisti savo laimės tyloje ir drauge su Lukrecija laukti, kol audra praūs. Bet nesmerk manęs. Mano širdis Neapolyje, mano tėvynėje. O jei karalius Frederikas nori pavesti man vadovauti kariuomenei, nė minutės nedvejosių, grįšiu tėvynėn ir ją ginsiu. Todėl ne veltui vargai kelionėje.

Manfredas papurtė galvą.

— Taip toli įvykiai dar nenužengė. Bordžijos visada veda dviveidišką politiką. Pastaruoju metu jie buvo Neapolį užtikrinę, kad yra pasiryžę su juo gyventi taikoje ir draugystėje. Bordžija stengėsi palenksti karalių Frederiką sudaryti su jais sąjungą prieš Prancūziją.

— Tai tiesiog negirdėtas dalykas! O šią naktį Cezaris vyksta į Prancūziją!

— Nejaugi manai, kad karalius, tavo dėdė, leis, kad jam gudrūs žalciai, tie Bordžijos, apdumtų akis? Žinom tą žalčių veislę. Juk nesunkų prisiminti, kokią poziciją užėmė popiežius Aleksandras, kai Prancūzijos karalius Karolis puolė Italiją. Vos prancūzai pasirodė prie Romos, garbingasis krikščionybės galva užmiršo visas ištikimybės priesaikas, duotas Neapolio karaliui, ir susijungė su užpuoliku prieš tavo tėvą. Bet gana! Žinau, kad tau nesmagu ir liūdna klausytis atsiminimų. Bet karalius Frederikas yra tau daug prielankesnis, negu tikėjais. Kai

jis sužinojo apie Bordžijų suktybes, tuojau atsiminė tave. Mano, kad tau gresia pavojus, nepasitiki Bordžijais, bijodamas, kad jie sukurstys Romos tamsuomenę prieš visus neapoliečius. Tada ir tu nesijaustum čia gerai ir tau grėstų pavojus, nes Bordžijos nesvyruodami paaukotų tave, kad įrodytų prancūzams savo ištikimybę.

Alfonsas rankos mostu užginčijo tai.

— Ačiū mano dėdei už rūpinimąsi manimi, bet visa tai be reikalo. Mano gyvybei niekas negresia ir negrės, kol mane myli mano žmona Lukrecija, o ji mane visada mylės. Nors Bordžijos nenuoširdūs, veidmainiški ir klastingi, bet jie neišdrįs manęs, Lukrecijos vyro, atiduoti sudraskyti tamsuomenei. To nedrįs padaryti net popiežius Aleksandras VI.

— Matau, drauge, kad tu dar mažai pažįsti Bordžijas, nes tave apakino meilė gražiajai Lukrecijai.— Lai-
mei, galiu su tavimi ginčytis ne tik žodžiais. Prieš pusvalandį gavau įrodymų, kuriuos tuojau išdėstysiu ir kurie tave įtikins, jog negali toliau likti Romoje ir kad kiekviena čia praleista valanda pavojinga tavo gyvybei. Klausyk!

— Klausau,— atsiliepė Alfonsas,— bet iš anksto žinau, kad tokių įrodymų nepateiksi.

Manfredas paglostė savo barzdelę ir, pažvelgęs į mažą, gražią mergaitę, kuri vis dar nejudėdama stovėjo kertėje, pridūrė:

— Prieš valandą atjojau į Romą. Kad patekčiau į Angelo pilį praeivių nepastebėtas, pasirinkau tuščiausias gatves ir skersgatvius. Jodamas viena tokia gatvele, išgirdau šaukiantis pagalbos. Sustabdžiau arklių ir pamačiau kažkokią figūrą, persikorusią per palangę, neaukštai, tiesiog virš mano galvos. Tai buvo vienmarškinė moteris. Už jos, lange pasirodė vyras gašlumo iškreiptu, tiesiog žvėrišku veidu, apaugusiu ruda barzda.

Rudabarzdis griebęs mergaitę savo didelėmis ir šlykščiomis letenomis, stengdamasis įtraukti ją atgal į kambarį. Bet ji ištrūko ir išsoko pro langą į gatvę. Dievas žino, kas jai būtų nutikę, bet aš ištiesiau rankas, pagavau ją ir tuojau pasisodinau ant žirgo.

Rudabarzdis suriaumojo kaip sužeistas dramblys, bet veltui. Jo auka paspruko, nes kol jis nulipo laiptais ir išbėgo į gatvę, aš paspaudžiau arklį pentiniais ir drauge su beveik apalpusia mergaite dingau nakties tamsoje.

Niekas to nepastebėjo, o tik paskui kai kurie praeiviai ėmė šaipytis iš mano moters kostiumo. Bet niekam nerūpėjo, kur aš ją gabenu.

Medžiais apaugusioje aikštėje — nežinau ret kaip ji vadinasi — sulaikiau arklį. Pirmiausia pagalvoju, kad reikia išgelbėtąją geriau aprengti. Paprašiau atsisėsti ant marmurinio suolo, kuris stovėjo šalia šulinio — pats atsisėdau greta jos ir paleidau arklį skurdžios žolės pagraibyti.

Paklausiau, kodėl ji, gelbėdamasi nuo rudabarzdžio, šoko pro langą, rizikuodama susižaloti. Iš karto man to nepaaiškino, o tik tarė maldaujančiu balsu: — Sinjore, išgelbėjote mano gyvybę, bet dabar Dievo vardu prašau, leiskite eiti, nes turiu išgelbėti nuo mirties žmogų, kuris yra mano ponas, iš to krašto, iš kurio ir aš esu kilusi.

— Ar tu ne romietė? — paklausiau, nors jos tarmė priminė man Neapolį.

— Esu neapolietė,— atsakė,— mano vardas Florentina,— tėvų vardo nesakysiu, nes juk matote, kad pabėgau iš paleistuvystės namų.

— Vargšė mergaitė! — atsakiau,— dabar tavo likimas dar labiau mane sudomino. Abudu esame kilę iš vieno kašto. Ir aš esu neapolietis. Atjojau į Romą pas sinjorą, kuriam tarnauju, o jis yra Alfonsas iš Aragonos, kunigaikštis Bizelis.

Mergaitė suriko, paskui pasitraukė nuo manęs lyg nenorėdama manęs įžeisti savo artumu.

— Dėkui Dievui! — sušuko.— Tik Dievas atsiuntė jus tokią svarbią minutę. Jei tikrai tarnaujate Aragonos kunigaikščiui, dėl Dievo, maldauju, veskite mane pas jį. Turiu jam pranešti baisią žinią, kad jo po kelių dienų nebebus gyvo, jei nepaklausys mano įspėjimo ir kuo greičiausiai nepasislėps.

— Gali įsivaizduoti, kaip išsigandau išgirdęs tuos žodžius. Mergaitė tik patvirtino mano niūrią nuojautą.

kuri kankino per visą kelionę į Romą. Paprašiau, kad ji papasakotų, ką žino. Ji pati jums pakartos, ką man pranešė.

— Eikš čion,— kreipėsi Manfredas į drebančią kertę, mergaitę,— nebijok, viską, ką žinai, pasakyk ir pri-siek, kad kiekvienas tavo žodis yra teisybė.

Bet mergaitė nėjo iš kertės, drebėjo kaip epušės la-pas ir vos laikėsi ant kojų.

— Eikš čia, vaike,— tarė Alfonsas švelniu draugiš-ku balsu,— pakartok, ką pasakojai mano draugui Man-fredui, pasakok drąsiai.

— Sinjore, man nevalia prisiartinti, nes nuo manęs dvelkia baisiais namais, iš kurių atėjau.

— Niekai! Prieik arčiau!

Mergaitė svyruodama priėjo. Per penkis žingsnius nuo kunigaikščio atsiklaupė.

— Koks tavo vardas?

— Florentina. Atleiskite, kad nesakau tėvų pavardės, nes ją esu sutepusi. Esu piktas ir lengvabūdiškas sutvė-rimas ir nesu vertas kalbėtis su jumis.

— Kas nusidėjęs atgailauja,— sušuko susijaudinęs Alfonsas,— tas stoja į teisingą kelią. Esi neapolietė?

— Neapolyje gyvena mano tėvai. Mane gerai išau-klėjo, buvau vienintelė turtingų ir garbingų tėvų duktė.

— Kaipgi patekai į tokią liūdną istoriją?

— Pasitikėjau nenaudėlio meilės priesaika,— atsakė Florentina.— Tai buvo kapitonas, reguliariai plaukiojęs tarp Romos ir Neapolio. Mylėjau jį, ir jis tūkstantį kar-tų užtikrino mane mylįs ir pasižadėjo vesti. Bet kai atė-jo prašyti mano rankos, tėvas priėmė jį piktai. Jis žino-jo, kad tai nedoras žmogus, jau ne vieną mergaitę su-viliojęs ir padaręs nelaimingą. Bet mane meilė visai apa-kino. Neklausydama tėvų prašymų nutraukti ryšius su kapitonu, aš vieną gražią dieną slapčioms pabėgau iš namų į uostą, kuriame kapitonės laukė manęs savo laive. Su juo atsidūriau Romoje. Bet čia jam nė į galvą neatėjo laikytis savo pažadų. Nenaudėlis ir be jų buvo pasiekęs to, ko norėjo, ir išvarė mane. Aš badavau, klai-džiojau svetimame mieste, neturėdama pastogės, kol pa-

galiau badas mane įveikė, ir sąvadautoja, į kurios rankas patekau, nuvedė mane į tuos gėdingus namus.

— Vargšė Florentina,— atsiduso Alfonsas,— tai sena, amžinai besikartojanti istorija apie apgautą ir suviliotą mergaitę.

— Paskubėk, Florentina,— tarė Manfredas,— laikas nelaukia, kiekviena valanda brangi. Papasakok mūsų kunigaikščiui, kas atsitiko šią naktį.

— Šiąnakt,— tyliu balsu kalbėjo mergaitė,— buvau mažame kambarėlyje, langais į gatvę. Staiga sąvadautoja atidarė duris ir įleido vyrą, į kurį pažvelgus tuojau pajutau baimę ir pasišlykštėjimą. Jis atrodė kaip gauruotas žvėris krauju pasrūvusiomis akimis, o jo balsas skardėjo kaip lokio riaumojimas. Buvo visai girtas, nes svyravo ir žvelgė stiklinėmis akimis.

— Štai mano balandininko gražiausioji balandėlė,— tarė sąvadautoja.— Šiandien, taurusis pone, būsi manimi patenkintas. Na, gražioji Florentina, būk meili su šiuo ponu, padaryk visa, ką tik gali, nes mes jį gerai pažįstame,

Paskui uždarė duris, ir aš likau viena su tuo baisiuoju žmogumi. Jis griebė mane ir norėjo mesti lovon, bet aš pasibjaurėjusi ištrūkau iš jo rankų.

— Ei, ką tai reiškia? — gal nori daugiau? Po šimts velnių, gerai užmokėsiu, štai aukso monetos, imk. Kokio velnio? Ar nenori mano pinigų?

— Išeikite, pone,— maldavau,— palikite mane ramybėje, negaliu jums patarnauti, šiandien negaliu, maliarija laužo man kaulus.

— Išgydysiu tave nuo tos ligos,— suriko šlykščiai juokdamasis,— turiu gerų priemonių. Tu pragariškai graži, mažoji undine, bet nepanaši į romietę. Iš kur tave vėjai atpūtė?

— Esu iš Neapolio,— atsakiau traukdamasi nuo jo.

— Iš Neapolio? Cha cha! Iš Neapolio! Žiūrėk, mažoji peliuke, kad tau čia nenusuktų sprando. Piktas viešulas siaučia mūsų miesto gatvėse, ims ir nušluos visa, kas iš Neapolio. Galėčiau tau daug ką papasakoti, ir tu išsprogintum akis. Cha cha... jei žinotum, kas esu, jei žinotum...

— Sinjore, neaiškiai kalbate,— sušukau.— Kas galėtų man atsitikti tik dėl to, kad esu iš Neapolio?

Jis paglostė savo rudą barzdą ir išsišiepęs parodė geltonus dantis. Buvo panašus į plėšrų žvėrį, kuris nori pulti savo grobį.

— Niekam nesakyk, kad esi kilusi iš Neapolio,— tarė kimiū balsu.— Papasakosiu, jei būsi meilesnė ir prieisi arčiau prie manęs, o nestovėsi kertėje kaip akmeninė Diana Aventino kalno papėdėje. Ei, mažyte, eikš, sėskis šalia manęs. Mėgstu tokias lėliukes, bet bijau sudaužyti.

— Prieisiu pone ir pasilinksminsiu,— atsakiau.— Bet pasakykite, koks pavojus gresia neapoliečiams? Nejaugi pavojus toks didelis ir baisus?

— Jis baisus kaip kraujas, baisus kaip mirtis,— atsakė.— Esi labai smalsi, mažoji kerėtoja! Bet galiu tau papasakoti, nes juk tu nesikiši politikon. Artimiausiomis dienomis žus visi neapoliečiai, gyveną Romoje. Šventas Tėvas savo dievišku išmintingumu besivadovaudamas nutarė kartu su Prancūzija paskelkti karą Neapolio karaliui. Ir prakeikto karaliaus Frederiko pavaldiniai, kuriuos suspėsime sučiupti, turi atsigerti Tibro vandens arba žūti nuo kardo.

— Garbingasis sinjore, kai išgirdau tuos baisius žodžius, labai išsigandau. Drebjėjau ne dėl savęs, bet dėl mano tautiečių gyvybės, nes jie nieko nežinojo apie gresiantį pavojų.

— To neišdrįsite padaryti,— sušukau.— Kaip galite žudyti neapoliečius, jei Švento Tėvo žentas, jo mylimos dukters Lukrecijos vyras, mūsų jaunasis kunigaikštis Bizelis taip pat yra neapolietis?

Rudabarzdis nusijuokė. Jo veidas degė laukine neapykanta: — Aragonos kunigaikštis pirmasis žus nuo mano kardo, nes jis yra mano sąrašo pirmoje vietoje.

— Tavo sąrašo? Kvailas esi, girtas, nežinai, ką kalbi. Kaip išdrįstum pakelti ranką prieš karališkos šeimos narį!

— Turiu įsakymą raštu su mano pono parašu,— subliovė.— Bet gana to. Pailsau net nuo to plepėjimo. No-

riu tave bučiuoti, glamonėti... eikš, mergaite iš Neapolio!

— Sutramdžiau savo pasibjaurėjimą. Priėjau prie jo. Taip, garbingasis sinjore! Atsisėdau šalia gauruoto žvėries ir kenčiau, kai jis savo letenomis glamonėjo mano krūtinę, sukandusi dantis kenčiau, kai seiliojo mano veidą bučiniais....

— Esi pragariškai graži, mergaite,— šnabždėjo,— taip graži, kad tau lygios nemačiau dar. Šiandien esu geros nuotaikos, galiu moterį padaryti laimingą. Eikš arčiau.

— Paleisk mane! — sušukau ir dar kartą ištrūkau iš jo glėbio.— Tavo pinigų man nereikia, aš noriu kito kio tavo meilės įrodymo. Esu labai smalsi. Dar motina už tai mane bardavo. Jei tikrai esi man prielankus, jei tau patikau, parodyk man savo sąrašą, apie kurį kalbi, ir įrodyk, kad tikrai turi įsakymą nužudyti kunigaikštį Alfonsą iš Aragonos.

Nuo girtuokliavimo sukvailėjusiomis akimis jis pažvelgė į mane, paskui staiga ištraukė iš odinio kapšiuko prie juostos popierių ir laikydamas abiem rankom parodė man.

— Skaityk, jei moki skaityti! Ei! Ar matai pačiame viršuje kunigaikščio Bizelio vardą, o apačioje — mano garbingojo pono ir valdovo Cezario Bordžijos parašą?

— Matei? — nusijuokė,— ar tu, mažoji kerėtoja, niekada negirdėjai apie garsųjį Micheletą, kurį Romoje žmonės vadina Cezario Bordžijos budeliu?

— Garbingasis sinjore, kaip dabar iš jūsų veido dingsta kiekvienas kraujo lašas, kaip tamsta blyksti, taip ir aš išblyškau tada. Per tuos du mėnesius, kol gyvenau Romoje, gana dažnai girdėdavau Micheleto vardą ir apie jo baisius darbus, nors prieš tai jo nebuvau mačiusi. Dabar sėdėjau šalia jo ir žvelgiau į jo krauju pasrėvusias akis. O, sinjore, mano pirma mintis buvo šokti pro langą į gatvę. Bet susivaldžiau, res, atsiminusi, kokia baisi nelaimė jums, kunigaikšti, gresia, pamaniau: „Gal pats dangus pasirinko tave, varginga Florentina, paniekinta mergaite, kad išgelbėtum tauriausiojo kunigaikščio gyvybę nuo žudiko stileto“. Todėl, sukaupusi visą

drąsą, apkabinus jį, pabučiavau ir prisiglaudžiau prie jo.

— Parodyk man dar kartą šį kruviną įsakymą,— pasakiau,— duok man šį popierių. Čia tamsu, eisiu prie lemos.

Aistra jau buvo aptemdžiusi jo protą. Jis nebega-lėjo prieštarauti prašomas. Po valandėlės jau turėjau baisų sąrašą savo rankose. Pakilau, dėjausi, kad einu prie stalo, ant kurio stovėjo lempa. Staiga apsisukau, ati-dariau langą ir, atistojusi ant palangės, išgirdau įsiutu-sio Micheleto kriokimą. Jis mane griebė per pusiaują ir norėjo įtraukti į kambarį. Mano laimei, jis buvo visiškai girtas ir rankos nelabai klausė jo. Išslydau iš jo ran-kų ir šokau pro langą į gatvę, nepaisydama, kad galiu susilaužyti kojas arba visai užsimušti.

Dievo Motina neleido įvykti nelaimei, turbūt ji norėjo, kad išgelbėčiau jus, nes jūsų draugo rankos pagavo ma-ne.

Dabar viską žinote, sinjore, prisiekiu visais dangaus šventaisiais, mano sielos išganymu, kad papasakojau tikrą tiesą. O jei dar abejojate, štai ir tas popierius. Septyniolika įžymių neapoliečių įrašyti sąrašą ir nu-tarta juos nužudyti, o jūsų garbingas vardas — pirmoje vietoje!

Greitu judesiu Florentina ištraukė paslėptą ant krū-tinės popierių ir padėjo prie kunigaikščio kojų. Paskui vėl pasislėpė tamsioje kambario kertėje.

Alfonso veidai vėl paraudo. Akys blykstelėjo pykčiu.

— Tai niekšiškiausia piktadarybė, kokią kada nors yra padarę Bordžijos, nes taikydami smūgį man, pataiko ir Lukrecijai, o popiežius ta pačia ranka, kuria nori ma-ne nužudyti, žudo savo dukters laimę.

Tokią valandą aš neturiu teisės vien savimi rūpin-tis. Septyniolikai neapoliečių, mano tėvynės vaikams gresia pavojus. Manfredai, turime juos įspėti.

— Įspėsiu, būk ramus,— atsakė Manfredas.— Persi-rengęs liksiu čia, Romoje, ir budėsiu. Bet pirmiausia, bran-gus drauge, reikia tavimi pasirūpinti. Negali nė valan-dėlės vilkinti. Išvažiuok. Turi kuo greičiausiai vykti į Neapolį, ir tik tada, kai peržengsi sieną ir tavo žirgas bėgs tėvynės laukais — nebejausi pavojaus. Žiūri į ma-

ne nepasitikėdamas. Nejaugi net dabar, pamatęs šį už įstatymo ribų paskelbtų žmonių sąrašą, gali abejoti? Štai tavo vardas, o Cezaris savo ranka dar ir prierasą padarė: „Turi žūti pirmas!“

— Bailus nenaudėli,— suriko Alfonsas,— saldūs kaip medus žodžiai plaukia iš tavo lūpų, kai su manimi kalbi, o savo budeliui slaptaį įduodi stiletą mano širdžiai perverti.

— Jei tai tik būtų Micheleto stiletas,— tarė Manfredas,— aš dar nereikalaučiau, kad šią naktį išvyktum iš Romos. Juk ir mužu turime kardus ir nuo žudiko, kuris taiko į mus plienu ar kulka, apsiginti galėtume. Bet gali atsitikti, kad ryt tavo pusryčiai bus užnuodyti. Negalėsi nė vyno taurės išgerti, kol būsi šiuose prakeiktuose namuose, nė suvalgyti jokio vaisiaus, jei jį tau paduos Bordžijų ranka.

— Mano žmona nekalta. Ji turbūt nieko nežino apie tai.

— Nesiginčiju,— šaltai atsakė Manfredas,— bet ji bejėgė. Tėvas ir brolis neatskleidžia jai savo planų. Na, negalima vilkinti. Reikia kuo greičiausiai bėgti, kol dar nevēlu.

— Bėgti? — paklausė sumišęs ir susirūpinęs kunigaikštis.— Ar ir su mylima žmona atsisveikinti negaliu, ar negaliu jai pranešti...

— Nė žodžio!..— griežtai pertraukė Manfredas.— Lukrecija neleistų tavęs. Norėtų drauge su tavimi vykti, turėtų pasirengti kelionei, o tai atimtų mums daug valandų, o gal ir dienų.

— Tad turiu pabėgti nuo jos kaip piktadarys, naktį, net neatsisveikinęs?

— Atvažiuos pas tave į Neapolį, jei būsi gyvas ir sveikas. Tą bandymą jos meilė turi išlaikyti. Negali keliauti kaip Aragonos kunigaikštis. Aišku, Cezaris Bordžija įspėjo ne tiktai sargybą prie Romos vartų, kad tave sulaikytų, bet jo banditai stovi ir visuose vieškeluose iki pat sienos. Todėl nutarkime kaip turi persirengti.

— Persirengti? Niekada nemaniau, kad taip gali atsitikti,— atsiduso Alfonsas. Jis stovėjo prie stalo ir

tramdydamas ašaras žvelgė į Lukrecijos atvaizdą pui-
kiose rėmuose. Tą akimirsnį pajudėjo mergaitė ker-
tėje. Priėjo prie Manfredo ir šnabžtelėjo jam kelis žo-
džius.

— Puiku, mergaite! — sušuko Manfredas. — Man la-
bai patinka tavo pasiūlymas. Bet ar pasitiki tuo žmo-
gumi?

— Pasitikiu kaip savimi, — atsakė Florentina.

Jakopas, asilų varovas, yra neapolietis, kurį likimas
nubloškė į Romą, paskolins mums savo asilus ir vežimą,
ir kunigaikštis, persirengęs kaimiečiu, gali ramiai juo
vykti. Kad nekiltų įtarimo, priklausime vežimą militū
maišų. Aš, jei garbingas ponas sutiks man suteikti tokią
malonę, keliausiu su juo. Persirengsiu berniuku ir dė-
siuosi jo jaunesniu broliu. Pirma negu žudikai pri-
silytėtų kunigaikščio, jie turėtų peržengti per mano la-
voną! Tikėkite manimi, sinjore!

Florentinos akys, tariant šiuos žodžius, karštai žvel-
gė į Alfonsą ir liudijo, kad bunda stiprus mergaitės jaus-
mas gražiam kunigaikščiui.

— Girdėjai, Alfonsai, ką Florentina pataria? Manau,
sutiksi su jos pasiūlymu. Tyli, vadinasi, klausimas iš-
spręstas. Skubėk, mergaite, pasitark su varovu Jakopu.
Tibro pakrantėje, prie didžiojo tilto, tegu mūsų laukia
po valandos. Savaime suprantama, kad už jo asilus ir
vežimą sumokėsime. Štai kapšiukas su pinigais. Manau,
Jakopas bus patenkintas tuo, kas jame yra.

— Skubu, — tarė Florentina. — Po valandos viskas
bus parengta. Lauksime sutartoje vietoje. — Atleiskite,
sinjore, — kreipėsi ji dar kartą į Manfredą, — ar galiu
pasiimti apsiaustą? Jis man dar reikalingas.

Manfredas šypsodamasis leido, ir Florentina dingo,
metusi į Alfonsą karštą žvilgsnį.

Kai užsidarė durys, kunigaikštis Bizelis jau nebe-
galėjo susivaldyti. Ašaros riedėjo jam iš akių, ir jis puo-
lė Manfredui ant krūtinės.

— Suprantu tave, — tarė Manfredas. — Tau skaudu
slaptai skirtis su Lukrecija. Jei nenori, kad laimingoji
tavo žmona rytoj būtų našlė, turi ryžtis.

Kunigaikštis Bizelis susitvardė. Jo veidas jau buvo ramus, ir jis griežtai tarė:

— Nutariau vykti.

— Apsigaukb apsiaustu ir eik su manimi. Juo anksčiau išeisime iš rūmų, juo būsime tikresni, kad šėtoniškas Bordžijų planas nepavyks.

— Einu, tuojau. Tik kelis žodžius parašysiu Lukrecijai.

Alfonsas atsisėdo prie stalo ir parašė:

„Mylimiausioji Lukrecija! Mano brangioji žmona! Kai tavo mylimos akys skaitys šiuos žodžius, manęs jau nebebus Romoje. Slapčiomis, kaip nusikaltėlis, kaip žmogus, netekęs visų savo teisių, turėjau bėgti.

Dėl tavo tėvo ir brolio klastos Romoje mano gyvybei gresia pavojus. Sužinojau, kad rengiamas niekšiškas pasikėsinimas, kurio aukomis turi būti visi gyveną Romoje neapoliečiai. Proskribcinio už įstatymo ribų paskelbtų žmonių pirmoje sąrašo vietoje esu aš.

Ne iš bailumo išvykstu, bet dėl to, kad romiečiai nematytų bjauraus reginio, kaip popiežiaus žentas žūva nuo krikščionybės galvos pasamdyto slapto žudiko rankos. Be to, širdies balsas man sako, kad turiu išsaugoti save tau. Kai būsiu saugioje vietoje, pranešiu, kur tavo nelaimingasis Alfonsas kankinasi liūdėdamas tavęs. Tada atvyksi pas mane. Žinau, kad nevilkinsi nė minutės ir vėl būsi su manimi. Nekantriai laukiu tos valandėlės.

*Lik sveika, mano Lukrecija. Tesaugoja
tave Dievas. Mintyse bučiuoju tavo nu-
mylėtas akis, tavo saldžias lūpas, laiminu
tave ir nekeikiu tavo tėvo, nei brolio,
nes mąstau tik apie tave.*

ALFONSAS.“

Iš jo akių nuriedėjo ašara ant laiško. Manfredas ragino jį greičiau baigti. Alfonsas užantspaudavo laišką ir paliko jį ant rašomojo stalo.

Abu jau stovėjo pasirengę eiti, jau Manfredas atidarė kambario duris, bet Alfonsas susijaudinęs sušuko:

— Leisk, drauge, noriu dar kartą į ją pažvelgti. Pasisadu, kad nepažadinsiu.

Alfonsas tykia priėjo Lukrecijos miegamojo duris, pasiklausė. Aiškiai išgirdo lygų Lukrecijos kvėpavimą ir, meilės jausmo pagautas, paspaudė tik jam vienam žinomą spyruoklę, durys atsidarė. Žmona ramiai miegojo šilkiniam patale.

— Lik sveika, lik sveika, mylima mano žmona,— tyliai suvaitojo Alfonsas.— Niekada negalvojau, kad mums teks taip skirtis. O, Lukrecija, dangus papuošė tave gražiausių žvaigždžių spindėjimu, koku nebuvo apdovanotas joks žemės vaikas. Kodėl jis lėmė tau gimti Bordžijų šeimoje?

Tyliai privėrė duris. Netrukus jau buvo šalia Manfredo. Mažais laipteliais, kuriais vaikščiodavo tarnai, pabėgo iš savo namų.

Po valandos keliu į pietus slinko išklėręs, girgždantis vežimas, traukiamas dviejų asilų ir prikrautas maišų su miltais.

Ant maišų sėdėjo kaimietis, o šalia jo berniukas, žvitriai žvelgias į tamsią naktį.

Taip Alfonsas iš Aragonos, Švento Tėvo žentas, gražiosios, visų garbinamos Lukrecijos vyras bėgo iš amžinojo miesto, kad išsigelbėtų nuo maro, kuriam buvo duotas Bordžijų vardas.

VI SKYRIUS

— Sinjora kunigaikštienė, tai negalima! — Negaliu leisti kunigaikštienei įeiti į Švento Tėvo miegamąjį.

— Bet, vyskupe, Šventas Tėvas yra mano tėvas ir neturi teisės sulaikyti dukters prie jo kambario slenksčio!

— Kunigaikštienė žinote mano palankumą jums,— maldavo vyskupas Berkhartas,— bet negaliu to leisti. Turiu griežtą įsakymą.

— Jokie įsakymai manęs neliečia. Dar kartą prašau įleisti, nes pradėsiu šaukti taip, kad Šventas Tėvas per

sieną išgirs, ką jam turiu pasakyti ir kas svarbu tik Jo Šventenybės ausims.

Senas popiežiaus ceremonimeisteris nežinojo, ką daryti. Kas rytas jis laukdavo prieškambarėje, kol popiežius paskambins ir praneš norįs keltis. Tada skubiai įeidavo į miegamąjį su kamerdineriumi, dviem tarnais, nešančiais pusryčius, virtuvės vedėju, kuris gaudavo nurodymus visai dienai, gydytoju ir dviem dvasiškiais, dalyvaujančiais rytinėse popiežiaus pamaldose.

Taip prasidėdavo popiežiaus Aleksandro VI diena. Bet šiandien ši programa turėjo staiga pasikeisti, nes atvyko Lukrecija.

Gražios moters veidas buvo mirtinai išblyškęs, o akys spindėjo nerimas. Platūs rūbai dengė jos figūrą. Matyt, ji rengėsi paskubomis.

Ji prašė, reikalavo leisti tuojau pasikalbėti su tėvu.

Veltui vyskupas aiškino, kad Jo Šventenybė nieko nepriima, kol neatlaiko rytinių pamaldų. Lukrecija greitais žingsniais priėjo prie miegamojo durų ir jas atidarė.

Matyt, pažadintas garsių kalbų, popiežius jau buvo atsikėlęs iš lovos ir apsigaubęs geltonu šilkinio chalatu.

— Kažkas nepaprasto turėjo atsitikti, jei mano dukterė, taip mane mylinti, trukdo man miegoti.

— Nepaprastai svarbus reikalas,— tarė Lukrecija įžūliu balsu.— Prašau Jūsų Šventenybę išklaudyti manęs akis į akį.

— Palauk truputį, dukrele, kol aš pasitarsiu su Išganytoju ir išmaldausiu jo palaiminimą šiai dienai.

Tada įvyko tai, kas nustebino popiežiaus rūmininkus ir sukėlė jų nerimą.

Lukrecija šoko prie senio ir tarė:

— Kol, tėve, pradėsi naują dieną ir prašysi Dievą palaiminimo, pirmiau atitaisyk skriaudą, padarytą turbūt šėtonui įsakius!

Sunkios ažuolinės durys užsidarė paskui juos. Vyskupas kreipėsi į susirinkusius:

— Sinjorai, eikime iš čia, Jo Šventenybė paskambins, jei reikės.

Burkhartas, vienas iš nedaugelio dorų žmonių, supusių popiežių, bijodamas, kad tėvo su dukterimi pasi-

kalbėjimas gali būti pernelyg garsus, nenorėjo, kad jį girdėtų susirinkusieji.

Valandėlę tėvas ir duktė stovėjo vienas prieš kitą, paskui popiežius sušuko:

— Tu sergi, mano dukra, turbūt sergi, nes turėdama sveiką protą neištartum tėvui tokių žodžių. Tavo akys rodo, kad kenti.

— Jei ir netekčiau proto, ir tai nebūtų nuostabu, bet dar esu sveika, per daug sveika ir dabar matau, kad Jūsų Šventenybė visai manęs nemyli ir niekada nepa-rodo tėviškų jausmų.

— Iš kur tie priekaištai?

— Ir daugiau žinau... o! Daugiau. Žinau, kad žmogus, kuris vadinasi Cezariu Bordžija, šis prakeiktas, piktas šėtonas, jau taip daug padaręs kruvinių žaizdų mūsų vardui ir mūsų garbei, visiškai užvaldė Jūsų Šventenybės sielą. Taip, piktas šėtonas užvaldė popiežiaus sielą!

— Vėl skundi brolių? Būk tikra, mano brangioji...

— Kaltinu ne tiktai jį vieną,— pertraukė Lukrecija,— nes, Cezaris nors ir yra paskutinis niekšas, bet savo atsakomybe nedrįstų padaryti tai, ką padarė. Pažvelk man į akis, tėve, nevenk mano žvilgsnio. Tavo lūpose melas yra didžiausia piktadarybė, tad pasakyk man tikrą tiesą. Ar Cezaris su tavo žinia įsakė nužudyti visus neapoliečius, gyvenančius Romoje? Ar tavo valia kruvinojo sąrašo priekyje įrašė mano brangaus vyro, žmogaus, su kuriuo pats mane sujungei, vardą?

Nors Aleksandras VI mokėjo labai gerai apsimesti, bet dabar neteko šių savo gabumų. Pamatė, kad žlunga planai, kad atskleista paslaptis, kurią prieš kelias valandas žinojo tik jis ir Cezaris. Jo žaidimas atspėtas ir greisia nesėkmė. Jo gudrus veidas, seniai jau atpratęs rausti, persikreipė, o akys nukrypo į grindis.

— Žinau viską,— suriko Lukrecija, ir ašaros pabiro iš jos akių,— žinau, kad mano tėvas nori išplėsti man vyrą, kad ranka, kurią aš dažnai klusniai bučiuodavau iš vaikiškos meilės, nori negailestingai išplėsti mano gyvenimo laimę! — Ir Lukrecija raudodama krito į kėdę.

— Dukra mano, nekalbėk taip garsiai! — drebančiu

balsu tarė popiežius.— Pagalvok, juk kas nors gali išgirsti!

— Taip, gali išgirsti,— paniekos kupinu balsu atsakė Lukrecija.— Jums tik tai rūpi. Tik dėl to drebate, jei Bordžijos apskritai gali drebėti dėl savo niekšiškumo. Dievotumo skraiste dengiate savo nuodėmes. Bet aš tą skraistę nuplėsiu. Taip bus! Padarysiu taip, kad visas pasaulis sužinotų, kas esate jūs, Bordžijos!

— O ar tu ne Bordžija, dukra,— sušuko Aleksandras valdydamas pyktį.— Ar nepadėjai mums kiekvieną kartą, kai reikėjo parengti netikėtą politinį smūgį. Priminsiu tau...

— Nereikia,— pertraukė Lukrecija.— Tie prisiminimai yra gili mano sielos žaizda. Tiesa, padėdavau jums, leidau naudotis mano kūnu jūsų tikslams, viliojau vyrus, nukreipdama jų dėmesį nuo tikro pavojaus, bet tą dieną, kai tapau Alfonso žmona, prisiekiau, kad gyvensiu dorai ir niekuo nesuteršiu savo vyro patikėtos man pavardės. Vyro, kuris pats to nežinodamas ištraukė mane iš užnuodytų pelkių, kuriose tarpo jūsų piktadarybės; jis išmokė mane, kad grožis dar ne viskas, viskas yra gera, dorą širdis. Jį norite išplėsti iš manęs, norite nužudyti tik dėl to, kad to reikia jūsų šėtoniškoms ambicijoms, jūsų nešvariam gobšumui, norui nuolat kuo daugiau užgrobti valdžios.

Ne, popiežiau Aleksandre, gana to! Nė žingsnio toliau. Žinokite tai ir praneškite savo šėtoniškam pakalikui Cezariui!

Aleksandras VI abiem rankom stvėrėsi už plikos galvos.

— Ir taip kalba mano mylima duktė,— gailiai sušuko,— kurią apibėriau malonėmis, vaikas, kurį labiausiai mylėjau!

— Tą patį sakydavai Žuanui, o prie jo karsto spaudei žudikui ranką tik dėl to, kad tai buvo stipri ir akiplėšiška ranka, kuri tau reikalinga.

— Žudiko! — suvaitojo dusliu balsu,— pagalvok, moterie, ką pasakei! Vadini savo brolių žudiku, kaltini jį...

— Taip, kaltinu jį savo brolio nužudymu ir dar turiu lūpose tūkstantį kartų sunkesnę kaltinimą, kuris visą pa-

saulį sukels prieš tą šlykštinę, slibiną. Dabar klausykite, ko reikalauju:

— Sunaikinkite kruviną raštą, kuriuo įsakyta nužudyti visus neapoliečius. Turiu būti tikra, kad mano vyro gyvybei negrės pavojus.

Jei šio mano reikalavimo neįvykdysite, žinokite, nelaimingas seni, kad aš, jūsų duktė Lukrecija, nueisiu į forumą ir visiems Romos miesto gyventojams, visiems dievotiems žmonėms, kurie klaupiasi prieš jus, visai liaudžiai, kurią plėšiate ir siurbiate, visiems, kas tik nekurčias, Romai, Italijai, visam pasauliui atskleisiu baisiausias Bordžijų paslaptis!

— Atleisk jai, Išganytojau Viešpatie,— murmtelėjo popiežius pamėlynavusiomis lūpomis,— atleisk jai, nes nežino, ką daro! — Kreipdamasis į Lukreciją tarė:

— Labai neišmintingai elgiesi, mylimoji dukrele, nes savo pašėlusiu žingsniu išbrauksi didelius planus, kuriuos įvykdyti būtina mūsų šeimos galiai ir valdžiai stiprinti. Leisk man pabaigti, ir suprasi mane.

Neapoliečių išžudymas yra būtinas įrodymas mano būsimam sąjungininkui, garbingam Prancūzijos karaliui, jog esu ištikimas ir nuoširdus jo draugas. Neapolio kunigaikščio Alfonso mirtis įtikintų Liudviką XII, kad esame dori jo sąjungininkai.

— Dorybė krauju aplaistyta! — pertraukė Lukrecija.— Teisybė, paremta žmogžudystėmis, sūnaus ir dukters vyro nužudymu! Dabar ir aš, maloningas dangaus Tėve, šaukiu Tave ir klausiu: ar šio žmogaus nepasotinamas valdžios troškimas nėra šėtoniškas pablūdimas? Atsakyk man, gailestingas Dieve, ir aš suprasiu, kad žmonių piktadarybės turi ribas, už kurių prasideda pablūdimas, sielos ir proto aptemimas, velnio galia!

— Kalbėkime trumpai! — tarė Aleksandras VI tvirtu balsu, sėsdamasis kėdén prie rašomojo stalo,— nori išgelbėti savo vyrą?

— Alfonsas jau pats išsigelbėjo! — atsakė Lukrecija,— išspruko iš žudikų rankų, jo jau nebėra Romoje!

— Pabėgo! — piktai suriko popiežius.— Kas jį išpėjo? Kas jam pranešė apie šį raštą?

— Negaliu atsakyti, o jei ir galėčiau, neatsakyčiau. Gana to, kad Alfonsas išvyko šianakt net neatsisveikinęs su manimi. Jis jau yra saugioje vietoje, ir aš nenoriu netekti vyro dėl jūsų niekšiškų užgaidų. Reikalauju laido, kad Alfonsas gali grįžti Romon, kad jam čia negrės joks pavojus ir kad nė vienas neapolietis nebus nukriaustas. Pagalvokite, nes paskelbsiu visa tai forume!

Aleksandras VI beveik iki kraujo prikando lūpą, primėrkė akis ir pritūpė kėdėje kaip plėšrus žvėris, pasirengęs pulti. Bet staiga pakėlė galvą, ir jo pilkai žalios akys jau reiškė maloningumą ir tėvišką meilę.

— Preik arčiau, dukrele! — tarė švelniu balsu. — Prisipažįstu, per toli nužengėme. Tavo brolis pasiutęs, o aš senas ir dažnai negaliu tinkamai jam pasipriešinti. Bet tu šį kartą laimėjai. Visada buvai man gera dvasia. Dėkoju tau, kad laiku atėjai sulaikyti mane nuo veiksmo, kurio galbūt Amžinasis Teisėjas man neatleistų. Tad klausyk, dukrele mano! Kruvinas sprendimas, kuris grėsė neapoliečiams, bus panaikintas, bet aš pats to padaryti negaliu. Tai priklauso nuo Cezario, kuriam pavedžiau visą šį reikalą. Žinau, kad jis jau davė atitinkamus įsakymus raštu Micheletui. Reikėtų, kad Cezaris pats atšauktų savo įsakymus. Tavo brolis keliauja į Prancūziją. Jis negalėjo dar toli nuvažiuoti, pasiųsiu pasiuntinį nuvežti mano laišką ir įtikinsiu Cezarį, jog turi atšaukti duotus įsakymus.

— O jei pasiuntinys nepavys Cezario? — paklausė Lukrecija, — juk tada ne jūsų bus kaltė, jei nužudys nelaimingus neapoliečius?

— Tada būtų kaltas tik pasiuntinys, — atsakė Aleksandras VI. — Bet pasiuntinys ras Cezarį, nes atsako savo kailiu. Norėčiau, kad tu, brangioji mano pati nuvyktum pas Cezarį.

Lukrecija lengvai riktelėjo, negalėdama sulaikyti džiaugsmo, popiežius gi švelniai nusijuokęs pridūrė:

— Matai, mano vaike, kaip gražiai pasielgiau. Juk tavo myliu visa tėvo širdimi.

Lukrecija, tarytum negirdėdama tų žodžių, sušuko:

— Prašau, tėve, parašykite kelis žodžius Cezariui. Paimsiu greičiausią žirgą ir josiu didžiuoju vieškeliu į

šiaurę. Meilė ir nerimas,— mano sparnai, jie greit mane neš. Bet laiškas, laiško man reikia!

— Sėskis, tuojau laiškas bus tavo rankose.

Greit pasigirdo žąsies plunksnos gurgždėjimas. Popiežius rašė violetiniu rašalu, dažydamas plunksną auksinėje rašalinėje.

„Aleksandras VI. Dievo paskirtas popiežius, įsako savo sūnui Cezariui Bordžijai:

Tuojau atšauk kruvinus įsakymus, duotus Micheletui. Nei Alfonsas iš Aragonos, nei koks kitas neapolietis, gyvenęs Romoje, negali būti nuskriaustas. Lukrecija, pristačiusi tau šį mano laišką, turi gauti iš tavęs raštu tavo įsakymų atšaukimą. Tikiu, kad klusniai įvykdysi mano, Kristaus įpėdinio žemėje, valią ir tuo tikėdamas meldžiuosi, kad tave laimingų dangus.

Tavo tėvas Aleksandras VI.“

— Įsitikink, mano vaikeli,— kreipėsi senis į Lukreciją,— įvykdžiau duotą tau pažadą.

Lukrecija, gerai žinodama, kad Bordžijos rašytus laiškus reikia skaityti du kartus, priėjo prie popiežiaus ir greitai perskaitė.

— Gal, dukrele, būsi tokia gera,— tęsė popiežius,— surasi vyskupą Burkhartą ir pasakysi, kad atneštų mano antspaudą. Liepiau jam vakar užantspauduoti vieną laišką ir dabar nebematau ant stalo.

Lukrecija išėjo. Jautėsi laiminga, nes pašalino pavojų savo Alfonsui.

Vos durys užsidarė paskui ją, popiežius suktelėjo auksinę rašalinę, ir violetinis rašalas joje išnyko — liko tik kažkoks bespalvis skystis. Popiežius padažė jame kitą žąsies plunksną ir prirašė laiške dar kelis žodžius, kurių nebuvo matyti popieriuje. Jie galėjo atsirasti tik pavartojus tam tikras Cezariui žinomas priemones.

Greit grįžo Lukrecija ir atsinešė antspaudą.

— Vaike mano,— tarė popiežius švelniu balsu,—

pastebėjau tavo akyse nepasitikėjimą. Pati sulankstyk laišką, kad nepamanytum, jog tau išėjus...

— Nekalbėk taip, tėve. Jei begalinio skausmo kaninama ištariau žodžius, kurių vaikas neturi tarti savo tėvui, tai dabar prašau atleisti man.

— Atleidžiu, dukrele,— atsakė senis su patosu, kuriuo taip dažnai mulkindavo žmones. Paskui įteikė laišką Lukrecijai.

Ji metusi žvilgsnį įsitikino, kad prie violetinių eilučių nieko ne pridėta, o po valandėlės laiškas buvo užantspauduotas.

— Negaišk laiko, dukrele,— sušuko popiežius, tėviškai primindamas Lukrecijai, jog ji turi keliauti.— Vykis brolių. Turiu vilties, kad tau nesunku bus jį pasivyti, nes su tokiais gausingais palydovais greit nepavažiuosi. Tavo vyras tegu kuo greičiausiai grįžta į Romą, į tavo glėbį. Jei žinai, kur jis slapstosi, arba kelią, kuriuo pabėgo, pasiųsk patikimą žmogų. Parašyk jam, kad nė vienas plaukas nenukris jam nuo galvos.

Lukrecijos akys suspindėjo.

— Pasižadi tėve? Prisieki? Atleisk, kad reikalauju priesaikos. Nereikalaučiau jos, jei būtų kalbama apie mano gyvybę, bet Alfonso gyvybė negaliu rizikuoti.

Aleksandras VI iškilmingai pakėlė ranką viršum stovėjusio ant stalo dramblio kauko kryželio ir tarė:

— Prisiekiu tau, mano dukra! Tavo vyro, tauraus Aragonos kunigaikščio Bizelio kraujas nuo šios valandos man ir tavo broliui Cezariui bus šventas ir tavo mylimajam nė vienas plaukas nenukris nuo galvos!

Lukrecija griebė tėvo ranką ir prispaudė prie lūpų. Paskui nurimusi su laišku prie krūtinės išėjo iš Švento Tėvo kambario ir praėjusi pro žemai jai nusilenkusius dvariškius, greit išėjo iš Vatikano ir liepė lektikoje nunešti namo.

Kai Lukrecija įžengė į savo rūmų prieangį, rado rūmų prievaizdą, piktai besiginčijantį su kažkokiu prastai apsirengusiu žmogumi, panašiu į kaimietį.

Prievaizdas, matyt, stengėsi išaiškinti, kad tam žmogui nėra kas veikia šiuose namuose ir kad turi kuo greičiausiai išsinešdinti.

Lukrecija išgirdo, kaip atvykėlis tarė:

— Nevarkite, neišvarysite manęs iš čia. Pasakiau, kad turiu pasikalbėti su rūmų ponija ir pasikalbėsiu, nors iš pykčio ir paraustum kaip tavo livrėjos purpuras. Ar manai, kad turi išmesti mane, nes dėviu kaimiečio rudinę, o pats margus kai papūga rūbus? Tam reikėtų pusės tuzino tokių kaip tu šmikių, o dar nežinia, ar tėvas Jakopas neapsidirbtų ir su jais.

— Bjaurus kaimietis, liepsiu tave išvyti botagais,— suriko prievaizdas, bet pamatęs Lukreciją tuojau nutilo.

— Kas čia yra? — paklausė.— Ko nori šis žmogus? Pasikalbėti su manimi? Kas esi ir ko nori?

— Mano vardas Jakopas,— atsakė atvykėlis, nusiėmęs kepurę ir žemai lenkdamasis,— esu mulų varovas ir vežioju daržoves į turgų. Reikia kuo nors užsiimti, kad dorai uždirbtum kasdieninei duonai.

— Jei nori parduoti daržovių, tai kreipkis į virtuvės prievaizdą.

Senis gudriai nusišypsojo.

— Puikių turiu kopūstų, kurie auga kelyje į Neapolį.— Čia senis reikšmingai mirktelėjo akimi.— Jei sinjora suteiktų malonę pasikalbėti su manimi akis į akį, šiame popierėlyje rastų šį tą, kas tiktų jos virtuvei.

Iš po kepurės pamušalo ištraukė popieriaus skiautelę ir vikriai įspaudė Lukrecijai į ranką.

Kažką nujausdama, Lukrecija atskleidė mažą sulamdytą popierėlį ir krūptelėjo, tarsi visas kraujas būtų staiga suplūdęs į širdį. Mažoje popieriaus skiautelėje buvo tik šie žodžiai: „Pasitikėk šiuo žmogumi. Jis atneša tau mano paskutinį pasveikinimą. Alfonsas“.

— Įeik,— tarė susijaudinusi, rodydama duris, o prievaizdai pasakė:

— Pasirūpink, kad niekas man netrukdytų.

Prievaizdas prasižiojo ir išvertė akis, matydamas, kaip kaimietis gramozdiškais batais žengia brangiais kilimais ir kaip pati ponija rūpestingai uždaro duris.

— Jus siūncia jis, mano vyras? — sušuko Lukrecija, kai liko viena su seniu.— Pasakykite, kur jį palikote? Kaip jam sekasi? Ar nebuvo kokio pavojaus jam?

— Viskas gerai pavyko,— atsakė senis.— Pardaviau jam vežimą ir mulus, bet prisipažįstu, garbingas ponas už juos sumokėjo gerus pinigus. Aš gi padariau viską, ką turėjau padaryti. Jis ir persirengusi berniuku mažoji Florentina jau dabar ramiausiai keliauja Via Alpia į pietus.

— O kas yra toji Florentina?

— Mažoji neapolietė, išpėjusi taurųjį kunigaikštį Bizelį apie pavojų. Ji atsitiktinai susidūrė su sinjoru Manfredu ir jam papasakojo išgautą iš Micheleto paslaptį dėl gresiančio pavojaus.

— Vadinasi, praėjusią naktį būta įvykių, apie kuriuos neturiu supratimo,— sušuko Lukrecija.— Tebūnie palaiminta mergaitė, išgelbėjusi mano vyro gyvybę. Ji galės pasirinkti ką tik norės iš mano brangenybių.

— Aš pats,— ėsė Jakopas,— lydėjau kunigaikštį Bizelį dvi valandas. Paskui atsisveikinau su juo, jis man davė tą laiškėlį ir panoro, kad nueičiau pas jus, sinjora.

— Pasakyk mano mylimai žmonai,— liepė jis man,— kad išvengiau didžiausios nelaimės, nes jau Roma liko užpakalyje ir kad turiu tikrą viltį sveikas ir gyvas nuvykti Neapolin. Pasakyk jai, kad mano liūdesys ir meilė keliauja drauge su manimi ir kad skaitysiu valandas ir minutes, kol vėl pamatysiu savo brangiąją Lukreciją.

— Paimk tai už gerą žinią,— sušuko Lukrecija ir padavė seniui šilkinį kapšiuką su auksinėmis ir sidabrinėmis monetomis.

Kol tėvas Jakopas dėkojo ir žemai lankstėsi, Lukrecija susimąsčiusi vaikščiojo po kambarį. Staiga stabtelėjo ir tarė:

— Ar, seneli, moki jodinėti? — tyliai paklausė,— ar galėtum greitai joti geru žirgu?

— Galėčiau, sinjora,— Jaunas būdamas jodinėdavau su pranešimais, kai tarnavau grovui Farnezei. Tamsią naktį ir audros metu ne kartą teko joti, bet man nebuvo neįprasto kelio, nei laukinio žirgo. Pasiučiausią arklių mokėjau sutramdyti.

— Tad palauk. Patarnauk man ir kunigaikščiui Bizeliui. Už tai gausi gerokai aukso. Pailsėk čia kėdėje,

liepsiu atnešti ko nors pavalgyti, pasistiprinsi, paskui josi. Aš tuo tarpu parašysiu laišką.

Prievaizdas kone trūko iš pykčio, kai jo ponias liepė paduoti atvykėliui visko, ką ras geriausio virtuvėje ir sandėlyje.

Lukrecija atsisėdo prie mažo gražaus stalelio ir su džiaugsmo ašaromis ėmė rašyti laišką savo Alfonsui.

Maldavo jį grįžti, nes viskas pakrypę į gerąją pusę ir nebėra jokio pavojaus. Šventasis tėvas savo ir Cezario vardu priesaika užtikrinęs, kad niekas prieš jį nesikėsinsias. „Jo kraujas bus mums šventas ir plaukas nenukris jam nuo galvos“. — Taip skambėjusi popiežiaus priesaika. Ir kitiems neapoliečiams negresias joks pavojus. Tegu Alfonsas nedvejojas, tegu nevilkinas nė minutės, bet tuojau grįžtas ir kaip visad ramus bei išdidus galės pasirodyti romiečiams. Ji, jo ištikima Lukrecija, labai jo laukia ir ilgisi.

Lukrecija, grįžusi su laišku, rado senį prie stalo, pilna burna šveičiantį valgius.

— Kai pavalgysi, tuojau vyk, — tarė. — Josi tuo keiliu, kuriuo važiuavo Alfonsas. Mano vyrui įteiksi šį laišką, ir darbas bus baigtas. Bet žiūrėk, kad keliaujant laiškas nedingtų ar kad kas jo neatimtų.

— Nebijokite, sinjorita, — atsakė senis ir be jokių ceremonijų, nusiavęs batą, įkišo į jį laišką. — Moku elgtis tokiais atvejais. Leiskite man tik pasiimti kelionei ką nors iš šių skanių valgių. Gaila juos čia palikti. Tokių skanėstų neturiu namie.

— Imk, kas tik patinka, — pasakė Lukrecija, skambindama prievaizdui.

— Ką Jūsų Aukštybė įsakysite? — paklausė prievaizdas, klusniai atsistojęs prie slenksčio.

— Liepk pabalnoti greitą žirgą. Šis žmogus turės joti kaip mano pasiuntinys, o man liepk paduoti angliškąjį arkli: noriu šiek tiek pasijodinėti.

Prievaizdas žemai nusilenkė ir, su neapykanta pažvelgęs į tėvą Jakopą, išėjo.

Lukrecija pašaukė tarnaitę ir liepė kartu su ja eiti į buduarą. Čia ji greit persirengė. Apsivilko žaliais medžioklės rūbais, užsidėjo plačią, plunksnomis papuoštą

skrybėlę, saugojančią veidą nuo saulės spindulių, prie krūtinės rūpestingai paslėpė Švento Tėvo laišką Cezariui.

Švento Petro bažnyčios varpai jau skambino mišioms, pranešdami, kad jau dešimta valanda ryto, kai prie rūmų vartų pasirodė du raiteliai ir nujojo į priešingas puses. Į pietus nušuoliavo tėvas Jakopas, kaip jaunuolis valdydamas taurų žirgą; kitu keliu, į šiaurę, greit nujojo Lukrecija.

VII SKYRIUS

Tos dienos vakarą, nuvažiavus pirmąjį savo kelionės etapą, Cezaris liepė ežero pakrantėje, prie Brakiano miesto, išskleisti palapines. Arkliai ganėsi pakrantės pievose, tarnai kūreno laužus ir virė valgį, o vežimai buvo taip sustatyti, kad sudarė sieną aplink stovyklą. Viduryje stovyklos stovėjo didelė graži Cezario palapinė. Besileidžiančios saulės spinduliuose spindėjo Bordžijų herbas, jaučiai sidabriniam lauke, o virš palapinės plėvėsavo popiežiaus vėliava. Ispanų kareiviai, kurių ne mažą būrį pasiėmė Cezaris, ėjo sargybą. Stovykloje virė gyvas judėjimas. Valdininkai, tarnautojai, moterys, kurioms buvo pavesti virtuvės reikalai, muzikantai, juokdariai, be kurių anais laikais niekur nevykdavo joks save gerbiąs ponas, visi jie bėgiojo po stovyklą, juokavo, buvo patenkinti linksma kelione.

Cezaris gulėjo savo palapinėje, išklotoje puikiais kilimais, o šalia jo sėdėjo gražioji Violeta Orsini. Nė vienas iš jos Romos draugų nebūtų pažinęs berniuko rūbais persirengusios gražuolės. Dailias savo kūno formas ji buvo paslėpusi po gražiais berniuko rūbais, ilgus aukso spalvos plaukus susipynusi ant galvos ir paslėpusi po kepuraitė. Prieš meilužius, kurie čia jautėsi laisvi ir nevaržomi, stovėjo stalelis su rinktiniais valgiais ir vynu.

— Kur Dženaras? — paklausė Cezaris.

— Atidaviau berniuką jaunų tarnų globai,— atsakė grovienė Orsini,— pasielgiau taip, kaip tu norėjai. Jis dėvi tokius pat rūbus kaip ir jie ir mokosi iš jų

kaip reikia atlikti įvairius darbus. Bet nesuprantu tavęs. Kodėl nori taip nužeminti berniuką, kurį mylėjau ir auklėjau savo namuose? Ar mažasis Dženaras tau kuo nusikalto?

— Aš jo visai nenoriu skriausti,— atsakė Cezaris,— bet pati sakei, kad tavo namuose jam buvo skirtas mylimo šunelio vaidmuo. Jam bus naudinga, įpratus atlikti įvairias pareigas. Bet nemėgstu, kad mano įsakymai būtų kontroliuojami.

— Nenorėjau tavęs įžeisti, Cezari,— sušuko susirūpinusi grovienė Orsini, nes jo tonas pasirodė jai irzlus.— Ar nežinai, kad esu viską pasiryžusi tau padaryti, o jei panorėtum, kad savo ranka nužudytčiau Dženarą, padaryčiau ir tai!

— Taip? Šių žodžių neužmiršk. Bet gana apie tą berniuką.— Pastumk arčiau pagalvę, Violeta! Paskutines dienas prieš kelionę mažai temiegojau ir jaučiuosi nuvargęs.

— Miegok, brangusis, o aš budėsiu šalia tavęs.

— Negaliu užmigti,— murmtelėjo Cezaris pakildamas.— Įvairiausios mintys pinasi galvoje.— Ar sargybos tvarkoje?

— Kaip pastatei, taip ir stovi. Bet kodėl taip nerimauji. Ar bijai kokio puolimo? Ar manai, kad priešai tave seka?

— Priešai,— paniekinamai nusijuokė Cezaris.— Aš priešų nebijau, bet keliaujant atsargumas nekenkia. Reikėjo pasiimti Micheletą, kurio ištikimybe esu įsitikinęs.

— Kodėl palikai šį lokį Romoje?

— Nes turi ten įvykdyti vieną mano įsakymą — atsakė Cezaris įžūliai nusijuokęs.— Pripilk vyno,— paliepė jis, rodydamas auksinę taurę.— Ačiū, paragauk ir paduok man! — Paėmė iš jos rankų pilną taurę, įsitikinęs, kad Violeta šiek tiek išgėrė vyno.

— Trošku palapinėje,— tarė.— Violeta, pakelk uždangą, teatvėsina mus grynas ežero oras.

Violeta patraukė virvelę, užpakalinė palapinės siena prasiskleidė, ir jų akims atsivėrė stebuklingas peizažas.

Per žalumos jūrą Cezario ir Violetos žvilgsniai nulėkė lyguma iki žydro ežero vandens.

Kitame krante, ant kalno, kurio papėdėje stovėjo Bra-
kianas, kilo pilis su stipriomis mūro sienomis, pylimais
ir bokštais.

Pilies langai liepsnojo nuo besileidžiančios saulės
spindulių, o ant jos stogo spindėjo didelis auksinis kry-
žius.

— Ar žinai kieno tie rūmai? — paklausė Cezaris
šėtoniškai žvelgdamas į grovienę Orsini.— Manau, turi
žinoti.

— Kam mane kankini? — atsakė.— Kam keli at-
siminimus, kurie man taip skaudūs? Ar tam liepei ati-
dengti uždangą, kad pamatyčiau šį reginį? Matau Orsi-
nių giminės pilį ir nenoromis turiu prisiminti vyrą,
kurio pavardę nešioju ir kuris žuvo kovodamas su ta-
vimi ir tavo tėvu.

— Tavo vyras mirė savo patale,— atsakė Cezaris,
nutaisęs lapės miną.— Nemanau, kad jis būtų žuvęs ko-
vodamas su mumis.

— Mirė,— tyliai atsakė Violeta eidama prie Ceza-
rio,— ...mirė patale, bet kelioms valandoms praėjus po
derybų, kurias vedė su tavimi dėl taikos. Pavaišinau jį
prancūziška uogiene ir ispanišku vynu.

— Uogienė buvo puiki,— išūliai murmtelėjo Ceza-
ris,— o vynas taip pat jam patiko.

Violetos pirštai įsmigo į Cezario pečius, rankos apka-
bino jį. Aistringai bučiuodama, ji šnibždėjo:

— Nunuodijai jį, žinau, turiu įrodymų, bet myliu
tave, šėtone, ir negaliu gyventi be tavęs.

— Kažkas šovė galvon grovui Orsiniui, ir jis pra-
dėjo kivirčius su mumis. Tik pavydas, paprastas pavy-
das privertė jį ir kitus jo šeimos narius stoti prieš mus
su ginklu. Prieš kelis mėnesius jiems net pavyko kirs-
ti nemažą smūgį mūsų kariuomenei, bet mes paėmėm jų
akmeninį lizdą ten, ant kalno, ir iš gimtosios pilies Or-
sinius išstūmėme, o vietoj jų vėliavos dabar stovi kry-
žius. Šventasis Tėvas atidavė šią puikią pilį „Atgailau-
jančių seserų“ vienuolėms, ir ten, kur išdidūs grovai
Orsiniai akiplėšiškai grasino Bordžijoms, dabar dievo-
baimingos seserys, kalbėdamos litaniją, plaka viena ki-
tą, kad atsikratytų nuodėmių. Galiu tau, Violeta, kon-

fidencialiai pasakyti: tavo numylėtam vyrui mirus, Jo Šventenybė norėjo tave suimti ir uždaryti „Atgailaujančių seserų“ vienuolyne. Cha cha! Siurpas tave krečia, kraujas gyslose virsta ledu, kai manai, kad vienuolės galėjo tavo kūną plakti rykštėmis, kad tavo meilė, ilgesys ir viltys galbūt visam gyvenimui liktų palaidotos niūriuose vienuolyno mūruose. Bet nebijok, mano turte. Jau tada jaučiau, kad tu, būdama tokia graži, turi susilaukti geresnio likimo. Už tai apdovanok mane saldžiais bučiniais ir glamone...

Violeta puolė į Cezario glėbį. Stipriai prisiglaudė prie jo, lyg norėdama visu savo kūnu susilieti su juo, bet staiga pasitraukė lengvai riktėlėjusi. Į palapinę įsiveržė ispanų karininkas.

— Begėdi! — rūsčiai šuktelėjo Cezaris.— Kas leido įsiveržti į mano palapinę?

— Atleiskite, garbingasis sinjore,— atsakė karininkas,— atnešiau svarbią žinią. Apsiputojusiu žirgu atėjo jūsų sesuo, Šventojo Tėvo duktė. Lukrecija. Parodžiusi Jo Šventenybės laišką, reikalauja, kad ją išleisčiau į stovyklą ir tuojau nuvesčiau pas sinjorą.

Nepaprastai nustebęs Cezaris valandėlę tylėjo.

— Lukrecija,— murmtelėjo jis,— kam ji čion atėjo, pas mane? Turbūt turi labai svarbų reikalą.— Įleisti mano seserį su atitinkama jai pagarba ir atvesti ją čion! — O tu, Violeta, dink iš čia ir pasistenk, kad tavęs nepamatytų Lukrecija, kol bus stovykloje. Taip pat paslėpk Dženarą, nes ji gali panorėti atsiimti jį.

Violeta išėjo, o už palapinės pasigirdo būgnų bei trimitų garsai ir ginklų žvangėjimas. Sargyba sveikino Lukreciją.

Paskui prasiskleidė palapinės uždanga ir įėjo Lukrecija, nuo greito jojimo paraudusiais skruostais ir banguojančia krūtine. Vienoje rankoje ji laikė Švento Tėvo antspauduotą laišką, kitoje — mažą rimbą.

— Sveika, sesute,— sušuko Cezaris, ištiesdamas abi dvi rankas.— Koks malonus netikėtumas. Bet tu susijaudinusi, matyt, pašėlusiai greit jojai. Sėskis, brangioji sesute. Štai šaldyto vyno taurė, gal ir užkasi. Stalas pilnas...

Lukrecija rankos mostu atsisakė. Dirbtinis brolio mandagumas sukėlė tik jos pasipiktinimą. Bet dar keliaudama buvo nutarusi laikytis ramiai ir negaišdama laiko tarė:

— Atnešiau tėvo laišką. Perskaityk jį ir pasiiek taip, kaip ten įsakyta.

— Jo Šventenybė pasinaudojo nepaprasto pasiuntinio paslaugomis. Matyt mano, kad pranešimas labai svarbus. Ką jis įsako, aš, kaip klusnus sūnus, viską padarysiu.

Paėmė laišką, greit pažvelgė į antspaudą ir, pakėlęs prie lūpų, pabučiavo.

— Tikrai, sesute, galėtum šiek tiek pas mane paviešėti,— tarė stiletu plėšdamas antspaudą.

Kadangi Lukrecija nieko neatsakė ir nekreipė dėmesio į jo žodžius, Cezaris ėmė skaityti.

Lukrecija atsidėjus sekė kiekvieną jo veido krustelėjimą, bet neįstengė išvelgti, kas yra po šalta jo kauke.

Cezaris skaitė lėtai, abejingai, tarsi laiške nebūtų buvę, kas galėjo jį nuliūdinti.

— Ar įvykdysi jo Šventenybės įsakymą? — paklausė Lukrecija.

— Įvykdysiu. Jo Šventenybė turi teisę įsakyti, o aš turiu klausyti. Jei Aleksandras VI pakeitė tai, kas po ilgo svarstymo buvo pripažinta politinė būtinybe, man teks laikytis jo nurodymų. Tu pati, brangioji sesute...

— Nevadink manęs taip! — piktai pertraukė Lukrecija.— Peržengei ribas. Tavo baisus sumanymas nužudyti mano mylimą vyrą ir visus jo tautiečius, gyvenančius Romoje, yra visų tavo niekšiškų žygių vainikas. Duok man laišką perduoti Micheletui, kad uždraudi niekšišką darbą, o aš pasirūpinsiu, kad ateityje mudviejų keliai nesusitiktų. Mes jau nesame brolis ir sesuo.

— Į tą giminystės laipsnį niekada ypatingo dėmesio nekreipdavau,— ciniškai atsakė Cezaris.— Tu puičiai tai žinai, gražioji Lukrecija, visada mylėjau tave kitokia meile. Palik man nors tos meilės atsiminimą.

Lukrecijos rankos ėmė drebėti. Mėšlungiškai čiupo stiletą, kurį turėjo už juostos. Bet paskui susivaldė ir tarė:

— Gal malonėsi kuo greičiau parašyti laišką Micheletui.— Prašyčiau duoti man arklį, nes manasis visai nuvargęs. Šiandien žūtbūt turiu grįžti į Romą.

— Patarčiau tau, brangioji Lukrecija,— atsiliepė Cezaris nepaprastai švelniai ir mandagiai,— neįoti vienai tamsią naktį, nes tai gana pavojinga. Paviešėk pas mane iki ryto, a?...

— Jokių būdų,— pertraukė Lukrecija.— Jau ir tos trumpos minutės, kol esu tavo palapinėje ir matau tave, man nepakenčiamos. Duok laišką, ir joju!

— Įvykdysiu tavo norą,— atsakė Cezaris.— Bet turiu pasišalinti kelioms minutėms, nes pati matai, neturiu čia nei rašalo, nei plunksnos. Kol kas sudieu, gražioji Lukrecija.

Cezaris nuėjo į mažesnę, grovienės Orsini palapinę. Čia pastebėjo mažąjį Dženarą, miegantį ant pagalvių.

— Po velnių,— murmtelėjo.— Ji neturi jo pamatyti, geriau jo nežadinti. O dabar iššifruosime slaptą prierasą, nes pagal ženklą paraše matau, kad svarbiausia laiško dalis parašyta nematomu rašalu.

Cezaris užsidegė žvakę ir kelis kartus pamojavo laiškui prieš jos liepsną. Rezultatas buvo nuostabus. Po parašu pasirodė blankios prieraso eilutės, bet jas galima buvo lengvai perskaityti.

Cezaris rijo prierasą akimis, o jo lūpas iškreipė triumfuojantis šypsny.

„Liepk tuojau suimti tą kvailą Lukreciją ir uždaryti „Atgailaujančiųjų seserų“ vienuolynę. Ji turi būti gerai saugojama iki tolesnių mano įsakymų. Įsimylėjusios moterys yra pavojingos. Turbūt Lukrecijos nuramintas neapolietis grįš ryt į Romą. Tegu Micheletas atliks savo pareigą.“

— Cha cha! Tai visiškai panašu į senį,— šėtoniškai nusikvatojo Cezaris.— Duotas Lukrecijai laiškas nė akimirką manęs nesuklaidino. Iš karto supratau, kad tėvas paruošė jai spąstus.

— Ei, Fernandai! Kapitone Fernandai!

Įbėgo tas pats ispanų karininkas, kuris pranešė apie Lukrecijos atvykimą.

— Noriu tau pavesti svarbų uždavinį, Fernandai,

bet viską, turi laikyti paslapyje ir tylėti. Už neatsargų žodį užmokėsi savo gyvybe. Po valandos kunigaikštienė Bizeli išjos iš stovyklos į Romą. Tuojuo pasiimk du vyrus iš mano gvardijos, išjok anksčiau už Lukreciją, pasislėpk su kareiviais kur nors krūmuose prie kelio ir suimk ją.

— Klausau, garbingasis sinjore.

— Kunigaikštienė Bizeli turi būti nuvežta į „Atgailaujančiųjų seserų“ vienuolyną. Vienuolyno vyresniajai įteiks laišką, kurį tau duosiu. Žiūrėk, kad kunigaikštienė Bizeli riksmu ar verksmu kelyje į vienuolyną neatreiptų praeivių dėmesio. Nepaisyk jos ašarų ir grasinimų.

— Įsakymą įvykdysiu tiksliai,— griežtai ir trumpai atsakė karininkas.

Popiežiaus kareiviai jau seniai buvo pripratinti nesisėbėti savo duondavių įsakymais. Tarnaudami Bordžijoms, jie prie visko priprato.

Cezaris parašė du laiškus ir užantspaudavo savo antspaudu.

Įteikęs Ferdinandui laišką, adresuotą vienuolyno vyresniajai, dar kartą liepė jam kuo greičiau joti, kad spėtų pastoti Lukrecijai kelią.

— Pati esi Bordžija,— tyliai nusijuokė,— o tiki Bordžijų žodžiais. Greit mudviejų sąskaitos, gražioji Lukrecija, bus subalansuotos! Raudodama sėdėsi už groty „Atgailaujančiųjų seserų“ vienuolyne, o aš, nors ir turėčiau sugaišti dieną, grįšiu į Romą ir pasveikinsiu tavo mylimą kunigaikštį Bizelį. Negaliu jo pavesti Micheleto globai, pats būsiu Alfonso budelis.

Kai Cezaris išėjo iš palapinės, mažasis Dženaras pakilo nuo pagalvių, o iš jo akių buvo matyti, kad jis tik dėjos miegą ir girdėjo viską, kas palapinėje buvo kalbama.

— Sesi, savo sesi! — suvaitojo, visas drebėdamas.— O ji man visada buvo tokia gera ir taip meiliai žiūrėdavo į mane savo gražiomis akimis! Dėngaus Tėve, prašau Tave, neleisk įvykti baisiai piktadarybei. Apšviesk mane, pažą, mažą berniuką, kad rasčiau būdą gražiajai sinjorai išgelbėti!

Dženaras atsiklaupė ant pagalvių, sudėjo rankas mal-dai ir pakėlė savo gražias vaikiškas akis į dangų.

Lukrecija Bordžija ristu žirgu jojo nakties tamsoje. Nekantraudama ji vis ragino ir taip jau skrendantį kaip paukštis taurų gyvulį, nes ant kortos stovėjo jos my-limo vyro gyvybė.

Tiesa, Lukrecija buvo įsitikinusi, kad Alfonsas jau išgelbėtas. Juk Šventas Tėvas atšaukė savo kruviną įsakymą, o Cezaris laiške, kurį ji laikė prie savo krū-tinės, griežčiausiai įsakė savo budeliui nebeliesti neapo-liečių. Reikėjo tik kuo greičiausiai patekti į Romą ir įteikti laišką Micheletui. Tėvas Jakopas jau bus prane-šęs jos vyrui, kad pavojus praėjo ir kad ramiai gali grįžti į Romą. Jis ryt vakare turėtų grįžti į Romą.

Bet vis dėlto nerimas vijo ją pirmyn ir pirmyn.

Užėjo niūri naktis, sunki migla apgaubė mišką abi-pus kelio. Vėjas draikė jas, ir jos kaip pragaro dva-sios vijosi Lukrecijos žirgą.

Staiga trinkelėjo šūvis, Lukrecijos žirgas suklupo ir parkrito.

Ji taip pat iškrito iš balno. Norėjo pakilti, jausda-ma, kad liko sveika, bet tą akimirksnį iš krūmų išsoko trys vyrai ir Lukrecijai, nespėjusiai riktelėti, užmovė ant galvos maišą.

Greit ji pajuto, kad sėdi ant arklio ir išgirdo vy-rišką balsą:

— Paspauskite pentiniais arklius! Po dešimties mi-nučių turime būti „Atgailaujančių seserų“ vienuolyne.

Tada ji suprato, kad tapo Cezario auka ir kad jos Alfonsas jau yra žuves.

VIII SKYRIUS

— Ar pažįsti mane? Ar žinai, kas esu? — klausi-nėjo Lukrecija vienuolyno vyresniosios.

— Pažįstu sinjorą. Esate kunigaikščio Alfonso žmo-na.

— Ir žinote taip pat, kad esu Bordžijų šeimos?

— Ir tai žinau: iš garbingos Bordžijų šeimos.

— Ir drįstate mane čia kalinti, varžyti mano laisvę? Brangiai už tai užmokėsite.

Liesa moteris žilais plaukais ir vienuolės rūbais ramiai atsakė:

— Elgiuosi pagal įsakymą raštu.

— Bet tą įsakymą davė niekšas.

— Tamstos brolis Cezaris.

— Niekšiščiausias žmogus pasaulyje,— suriko liepsnodama iš pasipiktinimo Lukrecija.— Atsakysite už tokį smurtą prieš Švento Tėvo dukterį.

Toks dviejų moterų, Lukrecijos ir sesers Vincentos, vienuolyno vyresniosios, pokalbis vyko vienuolyne, kai Cezario kareiviai atgabeno Lukreciją.

— Ką norite daryti su manimi? — sušuko Lukrecija drebėdama iš pykčio.— Juk mane vieškelyje užpuolę niekšai turėjo duoti nurodymus...

— Davė tik vieną. Turime jus kurį laiką čia laikyti.

— O! Kokia Cezario malonė, jis net nepareikalavo, kad man nukirptų plaukus ir apvilktų abitu. Bet klausykite, ką pasakysiu. Atkreipkite dėmesį į kiekvieną žodį. Protestuoju prieš niekuo nepagrįstą mano laisvės suvaržymą. Šis vienuolynas turi būti dievotumo rūmai, palaužtų sielų pastogė, kai jos pasitraukia nuo pasaulinių reikalų ir nori atgailauti. Juk vienuolynas ne Cezario kalėjimas. Paniekinant vienuolyną, paversdami jį to niekšo budeline.

— Mano pareiga klausyti,— atsakė ramiai sesuo.— Geriau bus, jei nusilenksite savo likimui. Esate labai susijaudinusi ir pabūti vienuolyne gali būti net naudinga.

— Negaliu nė vienos minutės delsti. Turiu grįžti Romon, nors už tai turėčiau užmokėti savo gyvybę! — sušuko Lukrecija.— Jūs net įsivaizduoti negalite, kiek priklauso nuo to, kiek mane čia laikysite. Pasakysiu atvirai. Kalbama apie žmogaus gyvybę, tūkstantį kartų brangesnę negu mano. Norima kraują pralieti, ir tik aš viena galiu niekšišką piktadarystę sutrukdyti ir išgelbėti doriausią ir tauriausią žmogų... Šaukiuos į jūsų sąžinę! Nejaugi norite būti žmogžudystės bendrininke?

— Maldausiu, kad dangus neleistų nelaimai įvykti,

bet turiu klausyti duotų man įsakymų,— atsakė vienuolyno vyresnioji.

Lukrecija piktai treptelėjo kojų. — Klausyti, tik klausyti,— tyliai sukuždėjo. — Šioje būtybėje jau seniai mirė sava valia, ji tik žaisliukas galingųjų rankose.

Bet tuojau pakeitė toną ir visa savo žavumo jėga kreipėsi į seserį Vincentą kuždėdama:

— Sesute, prieš tai, kai jums buvo lemta apsilikti abitą ir užsidaryti šiuose niūriuose mūruose, prieš tai, kai išsižadėjote visam gyvenimui visų šio pasaulio malonumų ir nutarėte atgaila bei kūno marinimu pasirošti amžinajam gyvenimui, prieš tai, kai apsirengėte šiais rūbais, ar neplakė jūsų širdis meilės jausmu išrinktajam?

Vyresnioji, tarsi gindamasi nuo šmėklų, ištiesė kaulėtas rankas prieš save. — Kam man tai primenate? — išsigandusi tarė,— visa tai nugėlėjau. Net atsiminimuose negrižta man tie pablūdimo laikai.

— Bet vis dėlto pažinote meilę; rūpestis ir baimė dėl mylimo žmogaus nebuvo svetimi jums! Įsivaizduokite, kad jums būtų atsitikę taip, kaip man kad atsitiko dabar ir pasigailekite manęs. Man nori išplėsti mylimą vyrą, nori jį nužudyti, jau pakeltas peilis taiko jam į širdį. Paleiskite mane, padarykite man didelę malonę, leiskite man pasiimti arklių iš vienuolyno arklidės, ir aš lėksiu į Romą.

— Negaliu! Reikalaujate to, kas neįmanoma, nes mane tai pražudytų.

— Padėkite man,— maldavo Lukrecija,— pasižadu paaugoti koplyčiai altorių, kokio neturi nė viena Italijos bažnyčia. Jį pastatys garsiausi menininkai, jis spindės auksu ir dramblio kaulu. Brangiais deimantais liepsiu papuošti Išganytojo paveikslą,— noriu...

— Nevarkite be reikalo, dukra,— pertraukė vyresnioji. — Baikim tas derybas. Jums skirtas griežtas kalnimas, bet aš jį sušvelninsiu, užleisiu savo ceļę, ir niekas nevers jūsų dalyvauti mūsų maldose ir vargti kaip mes vargstame. Atvirkščiai, visko turėsite iki valiai. Bet prašau,— čia vyresniosios balsas sušvelnėjo, ir ji negalėjo paslėpti savo susijaudinimo,— prašau neapsun-

kinti ir be to sunkių mano pareigų... Prisitaikykite prie to, ko išvengti negalite, nusilenkite likimui, kurį parengė jums šios žemės valdovai.

— Vadinasi, norite mane čia laikyti, neleisti iškeliauti? — suriko Lukrecija laužydama rankas... — Jis dar bus žus...

— Dievas pasigailės jo sielos,— sušuko sesuo Vincenta.— Eikite su manimi, dukra mano, neverskite manęs pavartoti prievartos.

Lukrecija tylėdama nuėjo paskui vyresniąją. Jos užlipo vingiuotais laiptais į viršutinį aukštą. Gili tylą viešpatavo visur. Platūs koridoriai buvo lyg apmirę.

Vyresnioji atidarė duris ir įleido Lukreciją į skurdžią vienutę. Čia nebuvo nieko, kas rodytų, jog joje gyveno „Atgailaujančių seserų“ vienuolyno vyresnioji. Matyt, sesuo Vincenta gyveno taip kaip ir kitos seserys.

Vienutė buvo siaura, grindys akmeninės, langai į kiemą apkalti geležinėmis pinutėmis. Žema lova su kietu čiužiniu ir prastu apklotu, klauptas, stalelis — štai ir viskas, kas buvo tarp šaltų, plikų vienutės sienų.

— Gal norite valgyti, dukra mano? — paklausė vyresnioji.

Kritusi į lovą, Lukrecija raudodama papurtė galvą.

— Geriausiai padarysite, jei pasimelsite ir užmigsite. Miegas nuramins jus.

Įdubusios vyresniosios akys kádaise, matyt, buvusios gražios ir kupinos gyvenimo džiaugsmo bei laimės ilgesio, sužibo kažkaip keistai, kai ji pažvelgė į Lukreciją. Paskui lėtai pasisuko į duris.

Bet ant slenksčio sustojo tarsi svyruodama, tarsi norėdama kažką svarbaus pasakyti. Bet tai tęsėsi tik akimirksnį. Paskui išėjo ir uždarė vienutės duris.

Lukrecija krūptelėjo visu kūnu išgirdusi pasukto rakto griežtelėjimą.

— Užrakinta! Kalėjime! Neribotam laikui pasodinta vienutėje, netekusi laisvės ir galimybės išgelbėti brangų žmogų! — Prieš jos ašaromis pasrūvusias akis stovėjo Alfonso atvaizdas.— Dieve maloningas, ryt jau jis turbūt bus Romoje, pasitikėdamas tą žinia, kurią atneš jam Jakopas. O Romoje jo tykoja žudikai.

Lukrecija šoko iš lovos, pribėgo prie durų ir ėmė daužyti kumščiais sunkias, geležimi apkaustytas ažuolines duris. Šaukė, rėkė, laužė rankas, vaitojo, prašė, gailiai raudėjo. Viskas veltui.

Šiuose mūruose niekas negalėjo išgirsti žmonių skausmo, čia nebuvo užuojautos jiems. Šaltos mūro sienos buvo kurčios ir negirdėjo skausmo balso. Šiuose mūruose viešpatavo tik nuolankus paklusnumas Dievo valiai.

Bet už Dievo valią buvo galingesnė kita valia: Bordžijų valia.

O ji nelaiminga, netekusi vilties kalinė buvo iš Bordžijų šeimos. Kaip čia gali būti? Viena iš Bordžijų šeimos čia kalinama kaip laukinis žvėris tų pačių Bordžijų įsakymu! Taip, žmonės teisūs, vadindami Bordžijas vilkų šeima. Tik vilkai drasko ir ėda vienas kitą.

Lukrecijos žvilgsnis krito į klauptą, prieš kurią kabėjo Išganytojo paveikslas.

— Gal reikia atsiklaupiti ir bandyti rasti sielos ramybę maldoje?

Trumpas, ironiškas juokas ištrūko iš jos gražių lūpų. Prieš Bordžijų nutarimą nepadės ir malda. Gera tai žinojo.

Kiemą jau seniai apgaubė tamsa. Ji išgirdo lengvą vandens mūšą. Tai buvo ežero ties Brakianu garsai. Jo bangos siuntė jai liūdną sveikinimą.

Kitame ežero krante ji matė žiburius. Tai buvo stovyklos laužai, prie kurių šildėsi Cezario žmonės.

Cezaris! Lukrecija jautė, kad jai nevalia jo prisiminti, nes gali išsikraustyti iš proto. Ji norėjo liautis mąščiusi. Taip! Vyresnioji gerai patarė: reikia ieškoti nusiramino miego.

Tai buvo vienintelis ramus uostas, jos nukankintam kūnui ir sielai.

Nenusirengusi, su jojimo batais krito ji į kietą patalą. Ir štai miegas greit užmerkė ašarotas jos akis.

Praslinko valanda.

Staiga tyliai atsidarė vienutės durys.

Tamsus šešėlis įslinko į mažą kambarėlį, prisiartino prie Lukrecijos lovos ir galva su baltais kaip sniegas

žilais, vienuoliško gobtuvo nepridenkais plaukais pasilenkė prie miegančios ir lūpos sušnibždėjo:

— Vargšas mano vaike! O, jei galėtum sužinoti! — ištrūko iš liesos krūtinės.— Nelaimingas mano vaike! Ne ne, niekada nesužinosi! Tau tai liks paslaptimi. Negali sužinoti, kad šiandien stovėjai prieš savo motiną ir kad savo ašaromis ir maldavimu draskei jos širdį. O, jei galėčiau tau padėti, bet baisi priesaika, kurią mane privertė duoti, bauginami pragaro bausmėmis už mano nuodėmingą gyvenimą, laiko užčiaupusi man burną.

Negaliu priglauti tavęs prie savo širdies, mano nelaimingas vaike, negaliu išbučiuoti tavo ašaromis suvilgytų gražių akių, negaliu grąžinti tau laisvės, kad galėtum išgelbėti tą, kuris tau yra brangiausias pasaulyje.

Turiu tau būti tik sesuo Vincenta, „Atgailaujančių seserų“ vienuolyno vyresnioji.

Tau Vanoza Katanė guli karste. Taip nori jis, taip įsakė, kai liaudis grasino popiežiui sukelsianti maištą už tai, kad su juo gyvena jo žmona, jo vaikų motina. Ir štai Velykų Sekmadienį iškilmingai sugaudė Romos varpai.

Gedulinga eisena pajudėjo iš Angelo pilies į man skirtus kapus gražiausioje Vatikano sodo dalyje; greit ant mano kapo buvo pastatytas didingas balto marmuro paminklas. O, žinau, mano Lukrecija, kad dažnai ateidavai prie paminklo ir tavo ašaros ir atodūsiai pasiekdavo taip anksti prarastą tavo motiną.

Bet tavo motina gyva, Lukrecija! Vienuolyno kapų vienetvėje gyvena naują gyvenimą, atgailauja už senus nusidėjimus krauju ir ašaromis ir klusniai laukia dienos, kada stos į Dievo teismą. Mano nelaimingas, brangus vaike! Ir tu turi būti Bordžijų auka? Ir tau ruošama pražūtis ir norima sunaikinti tavo laimę? O, geriau būtų, jei aš niekada nebūčiau nešiojusi po savo širdimi to šėtono žmogaus pavidalą, kuriam duotas Cezario vardas? Tai jis kaip velnių legionas apsėdo tą seną, sėdintį popiežiaus soste ir veda jį per piktadarybių ir nusižengimų pelkes. Leisk pabučiuoti tave, mano gražioji Lukrecija. Noriu tik kartą paliesti tavo lūpas,

tik kartą tyliai, lengvai, kol tu miegi ir nieko nežinai. Bet tu pajusi motinos pabučiavimą.

Žila galva pasilenkė, sudžiūvusios lūpos tyliai ir švelniai pabučiavo kiek praviras raudonas Lukrecijos lūpas. Lukrecija krūptelėjo ir sudrebėjo. Jos šilkinės blakstienos pakilo, akys lėtai atsimerkė. Bet niūrus šešėlis pasitraukė ir dingo kažkur sienoje, prie kurios stovėjo klauptas su Kristaus paveikslu.

Lukrecijai suriko, pašoko ir ėmė trintis akis. Nuostabus sapnas vis dar tebeglūdėjo jos sieloje.

— Dieve maloningas, ačiū Tau,— suvaitojo prispaudusi ranką prie smarkiai plakančios širdies.— Tai tik sapnas buvo, ačiū Tau, dangiškasis Tėve! Bet koks nuostabus sapnas! Vienuolyno vyresnioji pasilenkė prie manęs. Tai jau buvo ne sesuo Vincenta, buvo kažkokia kita ašaromis paplūdusi moteris; ji šnabždėjo man į ausį baisią paslaptį: „Esu Vanoza Katanė, seniau buvau Aleksandro VI meilužė. Daviau tau gyvybę ir tavo brolių Cezarį nešiojau savo iščiuje — tegu bus prakeikta jo prasidėjimo valanda. Tavo tėvas mane metė ir privertė gyvą pasitraukti iš šio pasaulio ir liepė iškilmingai palaidoti. Pagaliau — ne, nenoriu toliau prisiminti to kvailo sapno, noriu...

Žodžiai apmirė Lukrecijos lūpose. Jos akys įsmigo į langą, pro kurį jau krito švelni mėnulio šviesa.

„Dieve, būk man maloningas! Ne ne! Tai mano išvargusių smegenų padarinys!“

Ten, už lango, ant pinučių karo žmogus, lieknas, lankstus, gražus! Kažkoks vaiko veidelis juodų garbanotų plaukų vainike žvelgia į vienutę didelėmis žibančiomis akimis. O juk šį kartą čia ne sapnas! Girdžiu balsą, šiaukiant mane,— tariantį mano vardą... Šėtono apgaulė! — ne ne! Taip tavęs nepavadinsiu. Tai dangaus stebuklas. Tai... mažasis Dženaras!

Lukrecija norėjo šokti prie lango, bet iš nuostabos neteko jėgų ir sustingo kaip marmurinė statula.

Jauno drąsaus pažo padėtis buvo pavojinga ir kiekvieną valandėlę galėjo pasibaigti katastrofa. Vienas nemiklus judesys, ir Dženaras nukristų ir žūtų ant akmeninio kiemo grindinio.

Bet Dženaras buvo nepaprastai miklus. Abiem rankomis laikydamasis grotų, jis kojomis stengėsi įsiremti į karnizą po langu. Jam tai pavyko padaryti. Dabar jis stengėsi pasiekti du geležinius virbus, tarp kurių buvo didesnis tarpas. Kas suaugusiam buvo neįmanoma, mikliam vaikui buvo nesunku: truputį apsidraskęs, bet sveikas pralindo pro siaurą tarpą ir po valandėlės jau buvo vienutėje ir klūpojo prieš Lukreciją, bučiuodamas jos rūbų kraštą.

Tik motina gali suprasti, ką per tas trumpas valandėlės išgyveno Lukrecija, kokias pragariškas kančias kentė, kokios mintys plėšė jos širdį.

Dabar išgąstis išsiliejo ašarų upeliu.

Ir dabar turėjo nuo taip karštai mylimo vaiko slėpti, kad yra jo motina. Tik pasilenkė prie jo, apkabino drebančiomis rankomis, priglaudė prie krūtinės ir apibėrė veidą bučiniais.

— Dženarai, mano brangusis Dženarai... ar tikrai čia tu esi?

— Laimingas atsitiktinumas,— atsakė Dženaras, kai Lukrecija paleido jį iš savo glėbio,— žodis į žodį girdėjau, kaip Cezaris ispanų kapitonui Fernandui davė savo niekšišką įsakymą; dėjausi miegas, ir jis neatkreipė į mane dėmesio. Aš pamaniau, kad ponias visada buvo man tokia gera... O, ponias, kaip aš jus myliu, tūkstantį kartų daugiau negu grovienę Orsini, kuri mane taip baisiai nuliūdino.

— Kuo ji tave nuliūdino, mano vaike? — klausinėjo Lukrecija griebdama jį už rankų ir traukdama prie savęs.

— Ji susidėjo su Cezariu,— suvaitojo Dženaras.— Persirengusi pažu ji yra stovykloje, ir pats girdėjau iš jos lūpų, kad drauge su Cezariu važiuosianti į Paryžių.

— Grovienė Orsini! A? Tai naujiena! Ir ji vieši Cezario stovykloje?

— Nebekalbėkime apie ją,— prašė Dženaras,— pasistengsiu greičiau ją užmiršti. Ji man atrodė skaistesnė už saulę, švelnesnė už žvaigždes, labiau spindinti negu stebuklingiausi deimantai, bet, kai ši saulė ėmė šviesti

Cezariui, kai ji tik jam vienam išsklaido nakties tamsą, kai jis tą deimantą vadina savuoju — o, koks nelaimingas aš pasijuntu!

Mažasis Dženaras apsverkė karčiomis ašaromis. Lukrecija paglostė jo plaukus ir priglaudė jo galvelę prie savo krūtinės.

— Jei pasakyčiau tau kai ką, mano Dženarai,—tarė ji,— tavo skausmo ašaros virstų džiaugsmo ašaromis, bet negaliu, nes esu kalinė, atskirta nuo viso pasaulio. Čia, šiuose namuose, norima sulaužyti mano valią.

— To nebus,— sušuko Dženaras ir pašoko ant kojų. — Tuo mūru lipau, sunku ir pavojinga buvo, stvėriausi kiekvienos atbrailos, kiekvienos išsikišusios plytos, kraujas tryško iš panagių, bet man tai nieko nereikia, nes norėjau įrodyti jums savo ištikimybę. O dabar noriu jus, gražioji sinjora, išvaduoti!

— Tu mane, vargingasis mano vaike! Ar gali sugriauti mūro sienas, pramušti stogą ir savo rankomis išnešti mane dangumi?

— To aš nemoku,— atsakė Dženaras,— bet manau sugebėsiu duris atidaryti, nes pasirūpinau reikalingų įrankių.

Lukrecija apstulbusi žiūrėjo, kaip Dženaras išsitraukė iš po švarkelio geležinį pleišną durų spynoms laužyti.

— Ponia, pradėkime darbą,— tarė Dženaras.— Jei man pavyks atidaryti duris, pabėgsime laiptais, ir manau, kad ir vartai nesudarys mums didelės kliūties.

— Bet turbūt vartai gerai saugojami.

— Nužudysiu sargybą,— atsakė Dženaras taip tvirtai, kad tokio ryžto pakaktų ir tikram riteriui.

Lukrecija gėrėjosi mažu karžygiu, bučiavo jį ir vadino savo išvaduotoju.

— O kas bus, jei mums ir pavyks pasprukti iš čia? Dar šią naktį turėčiau būti Romoje, bet kur gausime gerus arklius?

Dženaras kurį laiką susirūpinęs žiūrėjo į duris, o paskui staiga sušuko:

— Dar kartą įsiskverbčiau į Cezario stovyklą ir pagrobsiu arklius. Nėra nieko lengvesnio. Tarnai girti,

pavaišinti Cezario. Turbūt guli, knarkia ir nesaugoja arklių.

— Kokia drąsa, koks ryžtas glūdi tavo sieloje,— tarė Lukrecija.— O, mano brangus vaike, gerai būtų, jei tu tuos savo gerus privalumus visada naudotum geriems darbams.

Dženaras negirdėjo šių žodžių. Jis jau buvo priėjęs prie durų, pasirengęs laužti spyną.

— Ar tau užteks jėgų? — paklausė Lukrecija.

Bet Dženaras atsigręžė į ją, jo veidas spindėjo džiaugsmu. Jis tarė:

— Durys visai neužrakintos, atsidarė vos paspaudžiau.

— To aš nesuprantu,— nustebo Lukrecija.— Pati girdėjau, kaip vyresnioji, išeidama iš celės, du kartus pasuko raktą spynoje, o paskui ją ištraukė ir nuėjo. Bet negaiškime laiko, Dženarai. Duok man ranką, ir lipkime laiptais žemyn.

Prisiglaudė vienas prie kito ir tyliai ėmė lipti laiptais. Niekur nieko įtartino nebuvo. Ir nuostabu! Koridorius buvo apšviestas, nišose degė lempos, tarytum kažkokia gera dvasia būtų jas uždegusi, kad Lukrecija ir Dženaras neklaidžiotų tamsoje.

Dabar liko sunkiausias uždavinys. Apačioje, prie durų, buvo sesers durininkės kambarėlis.

Pro didelius apskritus langus ji galėjo matyti kiekvieną, kas įeidavo ir išeidavo iš namų. Dženaras suspaudė stileto rankeną. Drąsa spindėjo gražiamе berniuko veide, jis tyliai tarė:

— Eikite paskui mane, sinjora, ir būkite tikra, kausiuosi už jūsų laisvę!

Bet kautis nereikėjo. Pažvelgus pro langą, Lukrecija įsitikino, kad kambarėlis buvo tuščias. Šiandien sesuo durininkė nebudėjo.

— Keista — tikrai labai keista!

Nemažiau keista buvo ir tai, kad sunkūs geležiniai vartai buvo tik priverti, o skląstis iš vidaus atitrauktas. Todėl nebeliko ir paskutinės kliūties pabėgti iš vienuolyno.

Lukrecija kone suriko iš džiaugsmo, kai sunkūs vartai jiems išėjus tyliai užsidarė.

Buvo tylu. Šaltas nakties vėjas, auksinės laisvės vėjas papūtė į Lukreciją.

— Jei man pavyks laiku nuvykti į Romą ir išgelbėti gyvybę, su kuria esu susijusi amžiniais meilės ryšiais, būsiu dėkinga tik tau, mano Dženarai. Tu nė nesapnuoji, kaip didžiai patarnavai, bet dangus tai žino. Matyt, pats Dievas to norėjo!

Abudu greit atsidūrė vieškelyje.

— Žiburys! — staiga sušuko Dženaras, rodydamas liepsnelę, mirgančią ant kelmo.

— Eikime ten,— pasakė Lukrecija.— Angelai rodo mums kelią.

— Arklys! — suriko Dženaras,— ne... du arkliai. Ar girdi, gražioji sinjora, jų linksimą žvangimą? Žiūrėk, po medžiu, šviesoje stovi du žirgeliai. Juk tai angelai parūpino juos mums.

Lukrecija krūptelėjo, jai kilo mintys, atnešusios kartu ir kančias, ir džiaugsmą. Nejaugi visa tai, kas įvyko per paskutines minutes, buvo tik jos sapno vienutėje tęsinys? Bet ne! Tai nebuvo sapnas, bet tikrovė panaši į sapną. Ar nevyksta viskas taip, tarsi mylinti motina ja rūpintųsi?

Motina!

Lukrecija nejučiomis atsigręžė, žvilgtelėjo į vienuolyno languš ir pastebėjo dingstančią iš vieno lango baltą figūrą.

— Prašau eiti čion, gražioji sinjora,— štai žirgai, kuriais galima keliauti net aplink pasaulį. Stiprūs, dideli ir, be to, prie jų balnų yra prikabinti krepšiai su maistu kelionei ir net ginklai.

— O, brangioji sinjora, turiu vilties, kad nuodėmklausys atleis mums, kai ryt prisipažinsime jam, kad padarėme nuodėmę, pasisavindami šiuos puikius žirgus.

— Jie neturi šeimininko,— atsakė Lukrecija,— tai šiek tiek pateisina mus. Bet manau, kad jie mums skirti likimo. Dabar, brangus mano Dženarai, mano išvaduočiau, negaiškime laiko. Ryt per pietus turime žūtbut pasiekti Romą. Meilė yra greitesnė už neapykantą: ap-

lenks niekšiškus žudikus, kurie nori plieną paskandinti mano mylimojo širdies kraujyje.

Ir jie nušuoliavo į tamsią naktį. Žiežirbos lėkė iš po karštų žirgų kanopų, o kai po valandėlės Lukrecija pažvelgė atgal, „Atgailaujančių seserų“ vienuolynas jau skendėjo nakties tamsoje.

Leidosi kruvina saulė, ir nakties šešėliai jau dengė amžinąjį miestą, kai Lukrecija ir Dženaras sustabdė šlapius, putotus žirgus prie Bizeli rūmų vartų.

Kai iki Romos buvo belikę joti kokias tris valandas, Lukrecijos žirgas pametė pasagą ir ėmė šlubuoti. Jį reikėjo pakaustyti. Todėl jie sugaišo daug brangaus laiko ir atvyko į Romą ne pietų metu, kaip tikėjosi, bet tik saulei leidžiantis.

— Pavedžiok žirgus kieme, Dženarai. Pasirūpink jais, jie to nusipelnė. Tave, mano brangusis, netrukus pašauksiu.

Tylu buvo didžiuliuose rūmuose, tylu kaip bažnyčioje vakarais. Visada čia bėgiodavo tarnai, o dabar nutebusi Lukrecija nesutiko nė vieno iš jų.

Ar Alfonsas jau sugrįžo? Gal jį ras jo kambaryje. Gal sėdi prie savo rašomojo stalo, žiūri į jos atvaizdą ir ilgėdamasis laukia savo mylimos žmonos.

Lukrecija atidarė kambario duris. Kambaryje nieko nebuvo.

Skaudžiai nusivylusi, norėjo jau išeiti, bet staiga kėdėje pastebėjo Alfonso apsiaustą, kardą ir skrybėlę.

— Grįžo! — jis čia! — džiūgaudama suriko Lukrecija.— Tik valandėlę kantrybės, ir aš pulsiu į jo glėbį, gersiu jo pabučiavimus ir išdidžiai jam tarsiu: „išgelbėjau tave, Alfonsai, mano tu džiaugsme ir laime...“

— Bet kur jis? Durininkas tuojau man pasakys.

Ji patraukė šilkinę skambučio virvelę. Bet durininkas neatėjo, nors Lukrecija skambino taip smarkiai, kad net nutrūko virvelė.

— Nejaugi visi rūmai tušti, nejaugi nieko nėra? Durininkas ir visi tarnai atsakys už tai. Išvaikysiu visus... bet ne... visiems atleisiu, nes esu laiminga, o lai-

mingieji atleidžia. Bet kur Alfonsas? Jis turbūt mano miegamajame. Kitaip negali būti.

Nenusisiautusi apsiausto, nenusiplovusi kelionės dulkių nuo veido ir rankų, lyg paukštis nulėkė Lukrecija per kambarius. Virpėdama atidarė miegamojo duris. Neapsiriko.

Ant šilkinio patalo gulėjo apsirengęs Alfonsas.

— Alfonsai, mano brangusis, mylimasis... vėl esi mano, tai aš, tavo Lukrecija... tavo...

Staiga klaikus riksmas išsiveržė iš jos krūtinės.

Lukrecija pasilenkė prie vyro.

— Per vėlai atvykau, per vėlai! — išsiveržė iš jos lūpų širdį veriantis riksmas.— Mirties šėtonas, Cezaris, atskrido anksčiau ir nužudė jį.

Vaitodama krito Alfonsui ant krūtinės, ir jos galva prisiglaudė prie mylimos širdies, į kurią buvo įsmeigtas stiletas su dailiai nutekinta rankena.

IX SKYRIUS

1500 metų Velykų sekmadienį Roma matė nepaprastą reginį. Du šimtai tūkstančių žmonių klūpojo prie Švento Petro bažnyčios, laukdami popiežiaus palaiminimo.

Iš visos Europos plaukė maldininkai, kad melsdamiesi ir garbindami Dievą paminėtų amžiaus pabaigą. Roma buvo per maža, kad joje sutilptų visi atvykėliai. Tūkstančiai maldininkų miegojo ant bažnyčių laiptų, aikštėse arba kūrėsi stovyklas už miesto vartų.

Net maisto, kuriuo Roma jau iš anksto buvo pasirūpinusi, neužteko minioms. Daugelis piligrimų badavo.

Bet jie kantriai ir ramiai kentė vargą. Juk jiems lemta buvo pažvelgti didžiajam popiežiui Aleksandriui VI į veidą, išgirsti jo balsą, gauti palaiminimą ir savo akimis pamatyti popiežiaus galią, apie kurią jie buvo prisiklausę tiek nebūtų gandų.

Ir tikrai, senis, kuris kadaise atvyko iš Ispanijos į Romą kaip nežinomas avantiūristas ir melu, sukybėmis, apgaule ir papirkimais atsisėdo į švento Petro sostą, dabar buvo galingiausias iš galingiausių.

Jo karūnos spindėjimas užtemdė visus pasaulio valdovus ir švietė visoms tautoms.

Popiežius gudriai sumanė suruošti jubiliejinės iškilmes naujam amžiui sutikti. Piligrimai pripildė Švento Tėvo išdą aukso, nes maldingųjų žmonių noras aukoti bažnyčiai neturėjo ribų, o popiežiaus skrynios jau buvo gerokai ištuštėjusios. Cezario įvairūs sumanymai reikalavo daug lėšų.

Cezaris, atvykęs į Liudviko XII rūmus, su išlaidomis nesiskaitė. Jis papirko visus karaliaus patarėjus ir taip užsitikrino sėkmę.

Jam pavyko Paryžiuje vesti karališkos giminės kunigaikštę Karoliną d'Albret, Navaros karaliaus seserį.

Graži, bet nelabai išmintinga kunigaikštė tuojau tapo Cezario politiniu įrankiu. Gražus ir gudrus viliotojas darė jai didelį įspūdį. Liudvikas XII paskelbė Cezarį Valensijos kunigaikščiu, o šis titulas duodavo gerą metinę rentą.

Kai ir Venecija prisidėjo prie Bordžijų sąjungos su Prancūzija, Milano kunigaikštija, puolama iš dviejų pusių, taip pat greit pateko į Prancūzijos karaliaus rankas. Cezaris traukė paskui prancūzų kariuomenę kaip plėšrus vanagas. Jis laukė tik patogaus momento įgyvendinti savo užmačioms. O tas momentas atėjo, kai Milane suplevėsavęs prancūzų vėliava. Jis tada pareikalavo iš karaliaus Liudviko XII duoti jam kariuomenės Romanijai užkariauti. Ir gavo ją.

Romanija jau nuo seno buvo laikoma popiežių valdomu kraštu, bet iš tikrųjų ją valdė smulkūs kunigaikštukai. Jie buvo pasidaliję kraštą sritimis ir stengėsi iš jų išspausti viską, ką tik galėjo. Tie kunigaikštukai įvedė Romanijoje baisiausią tironiją, o popiežiaus sostinei mokėjo gerą duoklę. Tai visiškai patenkino Bordžijas, nes valdžia jiems buvo reikalinga tik auksui išsiurbti.

Bet feodaliniai kunigaikštukai, įkūrę savo liliputines valstybėles, jau nuo to laiko, kai popiežių rezidencija dar tebebuvo Avinjone, nebevykdė savo pasižadėjimų. Jie tik pasijuokdavo iš popiežių grasinimų ir net prakeikimų, nesiuntė duoklės ir apskritai nesijautė

turį kokių nors įsipareigojimų Aleksandriui VI, o šis duoklės ėmimą laikė savo teise.

Pagaliau jis ėmė kovoti su tais mažais, bet pavojingais plėšikais. Aleksandras VI paskelbė ediktą, kuriuo atėmė iš jų leną ir savo žingsnį motyvavo tuo, kad jie nemoką bažnyčiai duoklės.

Cezaris prancūzų kariuomenės ir ištroškusių grobio savo kareivių priešakyje nužygiavo prieš tų lenininkų pilis ir tvirtoves.

Bordžija tėvas čia gerai talkininkavo.

Baroną Gaetanį, Šermonetos valdovą, įsiviliojo į Romą neva taikos sutarčiai sudaryti. Vos nelaimingasis baronas įžengė į Bordžijų urvą, jį tuojuo įmetė į Angelo pilies kalėjimą. Po kelių dienų baronas jau buvo negyvas. Jį nunuodijo.

Cezaris ėmėsi darbo su tokia pat energija ir radikališkumu.

Turint savo žinioje aštuonis tūkstančius kareivių, nereikėjo nei strateginių gabumų, nei narsumo. Buvo paimti Imolos ir Forlio miestai, smulkūs valdovai arba rado mirtį žūtbutinėje kovoje, arba klusniai pasidavė tironui, kuris savo koją pastatė ant jų sprando.

Taip buvo pavergtas visas kraštas, ir Cezaris jau galėjo vadintis Romanijos valdovu ir viešpačiu.

Bet jam nepavyko užbaigti savo kruvino darbo. Liko dar vienas Bordžijų priešas. Florentiečiai buvo krislas Bordžijų akyse, nes nors Savonarola, pasidavusių niekšiškų teisėjų buvo nuteistas ir mirė ant laužo, bet ištikimi jo mokslui Florencijos gyventojai liko didžiausi Bordžijų priešai.

Cezaris panoro pasimėgauti savo triumfu, panoro išgirsti Romoje šauksmus savo garbei.

Patenkintas savo sūnumi, Aleksandras VI sukvietė į tą reginį beveik visą pasaulį. Tam ir buvo surengtos jubiliejinės iškilmės.

Velykų sekmadienį, linksmi gaudžiant Romos varpams, Cezaris, apvainikuotas laurais, turėjo su triumfu įžengti į miestą. Aleksandras VI pats atvyko iš Angelo pilies pasveikinti nugalėtojo sūnaus prie Adriano mauzoliejiaus. Kardinolai, kunigai, aukštuomenė, pasiunti-

niai stovėjo špaleriais, tarp kurių žengė Cezaris, skubėdamas prie tėvo, prieš kurį atsiklaupė.

Anų laikų metraštininkas štai ką sako apie popiežiaus ir jo sūnaus susitikimą:

„Popiežius kartu verkė ir juokėsi. Minioms žiūrint, Šventas Tėvas įteikė kruvinam plėšikui, žudikui ir kankintojui auksinę rožę.

Ceremonijai pasibaigus, Cezaris sėdo savo tėvo lektikon ir nesuskaitomų minių griausmingų šauksmų lydimi, abu Bordžijos nuvyko į Vatikaną.

— O Lukrecija? — iš karto paklausė Cezaris užtraukęs purpurines lektikos užuolaidas.

— Tavo sesuo,— atsakė Aleksandras VI,— pasirodė esanti tikra Bordžija. Tiesa, ji apraudojo mylimo vyro mirtį, bet jau kelioms dienoms praslinkus po Alfonso laidotuvių, puolė prie mano kojų ir maldavo jai atleisti, tardama, kad ir pati esanti įsitikinusi, kad ši didi auka buvusi reikalinga šeimos politikos tikslams.

— Bet tu, žinoma, neprisipažinai, kad mes surengėme Alfonso nužudymą.

— Sūnau, kaip tu gali taip pagalvoti? — atsakė senis kreivai nusišiepdamas.— Ne tiktai neprisipažinau, bet nuncigiau bet koki ryšį tarp Alfonso nužudymo ir politikos, o mano teisėjai įrodė, kad įvyko žmogžudystė plėšimo tikslais.

— Puiku, tėve, esi tikrai Šventas Tėvas! Cha cha!

— Girdėjau, kad Lukrecija kažką pasiuntusi pasiųtyti vyrą ir grąžinti jį į Romą. Tai buvęs žemos kilmės žmogus, asilų varovas ar prekiautojas daržovėmis, kurį vadino tėvu Jakopu. Štai ir sužinojau, kad tas Jakopas lydėjęs neapolietį iki rūmų ir net įėjęs su juo į jo kambarį. Dar tą pačią dieną, kai pasklido žinia apie Alfonso nužudymą, tėvas Jakopas buvo pasodintas į kalėjimą, o teisėjai paskelbė, kad jis naudodamasis proga plėšimo tikslais nužudęs vargšą nelaimingą kunigaiškį, pagrobęs jo brangenybes ir auksą.

Kadangi senis nenorėjęs prisipažinti, buvo nutarta jį kankinti. Pradžioje atkakliai užginčijęs viską ir Dievo vardu šaukęs esąs nekaltas. Bet kai buvo pavartotos

raudonai įkaitintos replės, raitydamasis ir kaukdamas iš skausmo prisipažino ir pasakė viską, ko tik jo klausinėjo ir pasirašė protokolą. Remiantis tuo protokolu po aštuonių dienų jis buvo nužudytas.

— Tepasigaili Dievas jo nuodėmingos sielos,— tarė Cezaris,— bet aš abejoju, ar Lukrecija tuo patikėjo.

— Klysti,— atsakė Aleksandras VI.— Ji visai įsitikinusi, kad taip buvo, o jei ir turi kurių nekurių abejonų, tai ji yra pakankamai protinga ir nusilenks likimui, neparodys, kad ta istorija jai atrodo įtartina. Juk aš sakiau, ne tiktai prašė atleisti jai, bet net pareiškė norą, kad judu sutaikyčiau. Tą jos pageidavimą įvykdysiu mielu noru, nes matyti jus, vaikai mano, gyvenant santaikoje, yra didžiausias mano troškimas.

Tik bendromis pajėgomis veikdami, Bordžijos gali pasiekti savo tikslus. Greit pamatysi Lukreciją, ji tavęs laukia rūmų prieangyje ir pirmą kartą po to, kai liko našlė, nusiėmė gedulą ir tau pagerbti apsirengė iškilmių rūbais.

— Matau, kad Lukrecija yra tikra Bordžijų duktė. Kelia vėliavą pavėjui. Džiaugiuosi, kad pagaliau susiprato. Tai mums svarbu, nes artimiausiu metu ji ir jos neaprastas grožis mums bus reikalingas.

— O tavo žmona? — paklausė Aleksandras VI,— gražioji Karolina d'Albret? Kodėl jos nebuvo šalia tavęs triumfo eisenoje?

— Atvyks čion po kelių dienų,— atsakė Cezaris. Nuo to laiko, kai pervažiavom Italijos sieną, nuolat serga. Negali pakęsti mūsų klimato. Bet daug ko nesitikėk iš mano žmonos. Ji, tiesa, graži, ir labai mylima prancūzų rūmuose, bet labai nuobodi. Nemanau savo brangių dienų aukoti šiai gražiai žasei.

Lektika buvo pastatyta ant žemės, durys atidarytos, ir tėvas su sūnumi išlipo iš jos.

Cezario akims atsivėrė puikus reginys.

Dvidešimt laiptų, vedusių į rūmus, buvo paversti gražiausių gėlių alėja. Didelės arkos iš gėlių sudarė skliautus, laiptai nukloti gyvų rožių kilimais. Abipus laiptų klūpojo gražiausios Romos mergaitės, vaiskiais

baltais rūbais, palaidais plaukais. Jos laikė rankose sidabrines ir auksines taures, iš kurių bėrė gėles Cezariui po kojomis.

Kai Aleksandras VI, parimęs ant sūnaus peties, lydėjo „nugalėtoją“ šiuo triumfo keliu, grojo muzika.

Prieangyje, kurio marmuriniai pilioriai taip pat buvo papuošti vėliavėlėmis ir gėlėmis, stovėjo Lukrecija popiežiaus rūmų damų priekyje, spindėdama visu savo grožio ir jaunystės žavumu. Karališką jos figūrą puošė puikūs auksu atausti rūbai, į juodus plaukus buvo įpin-tas gražus raudonų rožių vainikas.

Nejaugi čia buvo ta pati Lukrecija, kuri dar taip neseniai tą skausmo naktį lėkė žirgu į Romą mylimo vyro gelbėti, nejaugi čia buvo ta pati Lukrecija, kuri liepsnodama neapykanta įteikė Cezariui tėvo laišką, kuriuo buvo įsakyta neapoliečių nežudyti? Ar čia buvo ta pati Lukrecija, kuri su pasibaisėjimu traukėsi nuo Cezario, kai jis priminė jai kadaise buvusius jų meilės santykius, ta pati Lukrecija, kuri sviedė jam į veidą baisiausią prakeikimą?

Taip, čia Lukrecija Bordžija. Ji. Tokio gražaus veido neturėjo jokia moteris pasaulyje. Jos išvaizda nerodė nei liūdesio, nei pykčio, nei išgąsčio, nei pasibjaurėjimo. Jos akyse spindėjo džiaugsmas, kai ji skubiaiėjo sutikti brolio ir ištiesusi jam abi rankas. Saulėtas, dangiškas šypsnyš žaidė jos lūpose, kai sušuko:

— Sveikinu tave, Bordžija žvaigžde! Sveikinu tave, išdidus, garbingas nugalėtojau! Sveikas broli ir drauge!

Cezaris pažvelgė į ją tiriama, nepasitikėjimo kupinu žvilgsniu. Dar tebedvejodamas, padavė jai ranką, bet Lukrecija prigludo prie jo, kuždėdama saldžiu balsu:

— Tiesa, mano broli, susitaikėme? Kas kadaise buvo tarp mūsų blogo, užmirškime!

— Visa širdimi to noriu,— atsakė Cezaris, priglaudamas jos ranką prie savo lūpų.— Niekada neabejojau, kad esi atsidavusi Bordžijų reikalams. Dėkoju tau, kad našlės rūbus pakeitė kitais, rengdamasi sutikti mane visame savo grožio spindėjime.

Lukrecija davė ženklą tarnaitėi, ir ši padavė ant

raudonos aksominės pagalvės auksinį laurą vainiką. Lukrecija paėmė jį ir uždėjo Cezariui ant galvos.

— Nugalėtojo laurai! Roma mano asmenyje uždeda juos tau ant galvos, o aš, tavo sesuo, sveikinu tave nuoširdžiai bučiuodama.

Ji apkabino rankomis Cezario kaklą ir jos raudonos minkštos lūpos prisiglaudė prie jo lūpų. Paskui giliai atsikvėpusi ir paraudusi kaip sužadėtinė pasitraukė kiek į šalį.

Jei Cezaris dar abejojo Lukrecijos žodžių nuoširdumu, jei įtarė, kad Lukrecijos draugiškame elgesyje slėpė kažkoka klasta, tai dabar, kai pirmą kartą po ilgo laiko pajuto gražiosios sesers lūpas prie savo lūpų, išnyko visos abejonės. Jis patikėjo, kad Lukrecija jau kitaip mananti, nes miręs vyras jau buvo palaidotas ir su juo Lukrecijos jau niekas nebesiejo.

Dabar, matyt, Lukrecija buvo griežtai nutarusi pradėti naują gyvenimą, galbūt gyvenimą su meilės nutykais kaip ir anksčiau, prieš susituokdama su Alfonsu.

Popiežius, palaiminęs visus prieangyje, įėjo su Cezariu ir Lukrecija į rūmus.

— Ši diena, viena laimingiausių mano gyvenimo dienų,— sušuko jis atsisėdęs kėdėn su aukštu atlošu,— nes štai tu stovi prieš mane, mano brangus sūnau, apvainikuotas nugalėtojo vainiku. Tvirta ranka parbloškei daug priešų ir įrodei pasauliui, kad šioje šalyje gali viešpatauti tik viena valia — Bordžijų valia. Džiaugiuosi, kad ir tave, mano Lukrecija, matau išsigydžiusią nuo didelio skausmo, grįžusią į gyvenimą. Labiausiai esu laimingas, kai matau jus, mano brangūs vaikai, einant petys į petį, santaikoje. Tikėkite manimi, kol mes eisime išvien, galėsime drąsiai stoti prieš mūsų priešus ir juos nugalėsime. Mes dar tik pusę darbo tepadarėme. Mano dvasia veržiasi į aukštus tikslus, ir nenorėčiau gulti karstan, kol neužbaigsiu savo darbo! Tik pažvelkite į šį žemėlapią ir įsitikinsite, kad dar daug lieka darbo, mano Cezari, o tu, dukrele, taip pat turi man padėti vykdyti sumanytus planus.

— Kaip aš tai galėčiau padaryti, tėve? Juk esu tik silpna moteris. O, jei galėčiau pakilti iki Cezario karžygiškų aukštumų, jei taip kaip jis mokėčiau valdyti ginklą, tai šventajai bažnyčiai ir Aleksandrui VI būčiau neuilstanti gynėja.

Bet likimas neuždėjo man geležinių šarvų ant krūtinės, negaliu su ginklu stoti į kruviną mūšį, nes nors gimiau Bordžijų šeimoje, vis dėlto esu silpna moteris.

Fauno šypsena pasirodė popiežiaus lūpose.

— Moters silpnumas dažnai daugiau šiame pasaulyje reiškia negu vyro jėga. Kelią, kurį mums Cezaris skina kalaviju, tu gali dar greičiau praskinti meile. Bet apie tai vėliau. Dabar noriu tau, Cezari, parodyti ką dar mes turime padaryti.

Aleksandras VI drebančiomis suvytusiomis rankomis pasiticsė ant stalo didelį Italijos žemėlapi. Cezario užgrobtos žemės ir bažnyčios valdomos buvo pažymėtos raudonai.

— Visa tai,— kalbėjo Aleksandras VI,— priklauso mums ir to jau niekas iš mūsų neišplėš, bet čia, toliau, mūsų laukia dar vienas darbas, kuris gali duoti gražių vaisių. Štai Rimini, štai Faenza, štai Pezara. Džiovania Sforcos, mano buvusio žento, rezidencija. Pirmiausia turime žygiuoti prieš Sforcą. Reikia paimti jo pilį, ir jis pats turi patekti į mūsų rankas, nes šis mažasis Sforca sudarė sąjungą su mūsų priešais ir, be to, per tą laiką, kol buvo mūsų šeimos narys, sužinojo daug mūsų silpnybių bei paslapčių ir nesidrovi plepėti tai, ką matė.

— Su Džiovaniu Sforca turiu dar mažą sąskaitėlę,— sušuko Cezaris.— Be to, Pezara yra gražiausias ir brangiausias iš visų miestų, kuriuos, brangusis tėve, mums tik ką parodei. Visų pirma nukreipiu savo žygį prieš Sforcą ir prisiekiu, kad pakarsiu jį ant pirmos storos šakos, kai tik paklius į mano rankas.

Taip tardamas atsargiai pažvelgė į Lukreciją, bet jos šaltame veide nepastebėjo jokio nerimo.

Aleksandras VI, parėmęs rankomis galvą, įbedė akis į vieną tašką žemėlapyje.

— O čia mano rūpesčių ir nemigo naktų vieta,— suvaitojo,— Florencija, gražioji, linksmoji Florencija, kurioje turiu tiek priešų, kiek miestas prie Arno turi gyventojų. Liepsna, pakilusi ties atskalūno, išdaviko ir bažnyčios priešo Savonarolos galva, sudegino jo kūną, bet nepajėgė sunaikinti jo prakeiktos sėklos. Neapykanta Bordžijoms tebeliepsnoja Florencijoje. Šis miestas yra visų mūsų priešų gūžta. Čia mūsų priešų atramos taškas.

— Duok Dieve, kad tau, mano brangus sūnau, pavyktų sutriuškinti Florencijos maištininkus. Nesijuok, Cezari, prie Florencijos sienų bus išspręstas Bordžių likimas. Jei išdidžių florentiečių nepavyks sutriuškinti, niekada negalėsime ramiai naudotis mūsų dabartinių laimėjimų vaisiais.

— Pavergsiu Florencijos liūtą,— sušuko Cezaris.— Neabejok, mano tėve, aš tuos atskalūnus sutriuškinsiu. Kantrybės. Visi iš eilės mane pažins! Niekas iš tų, kas drįso kelti maištą prieš Šventąją Bažnyčią ir mus, neišvengs žiaurios bausmės. Bet kad mano žygis būtų sėkmingas, reikia dar šį tą padaryti.

Aštuoni tūkstančiai prancūzų ir du tūkstančiai mano kareivių jau šešias savaites negauna atlyginimo. Turiu nuraminti kareivius. Reikia pinigų. Pinigų reikia dar tris mėnesius tęsti karui.

— Pinigų nepritrūks tau, sūnau! Įsakysiu išdinin-
kui išduoti reikalingą sumą.

— O ar esi tikras, kad kardinolų kolegijoje nekils protestų? — paklausė Cezaris.— Tie ponai raudonomis skrybėlėmis nepatenkinti. Turiu žinių iš patikimiausių šaltinių. Jie murma, kad naudojamės bažnyčios pinigais savo valdžiai įtvirtinti. Susidaro įspūdis, kad Bordžijos ir bažnyčia nėra tas pats.

— Esu dėl to labai nusiminęs,— atsakė Aleksandras VI, padaręs liūdną miną,— pasakyčiau net ir susigėdęs. Turiu patvirtinti tai, ką pasakei. Aukštojoje kardinolų kolegijoje įsiviešpatavo nuotaika, visai nederanti Šventosios Bažnyčios didžiūnams ir Kristaus tarnams. Tiesa, kardinolų dauguma dar mano pusėje, bet,

laimei, žinau ir maištininkus, kurie per posėdžius pritaria man, o slapta ruošia sąmokslą prieš mane, Aukščiausią Kristaus įpėdinį, jų valdovą šioje žemėje.

— Kas nežino savo priešų ir jų nenaikina, tėve mano, tegu paskui nesiskundžia, jei tektų pačiam nukentėti. Aš manau, tėve mano, kad istorija duoda mums daug pavyzdžių, kaip reikia elgtis su sąmokslininkais kardinolais. Pažvelk į metraščius ir perskaityk, kaip tavo pirmtakai elgdavosi panašiais atvejais. Tepamoko tave Pijus II, Inocentas VII ir kiti garbingi popiežiai, kas darytina su neklusniais pavaldiniais.

— Man nereikia pamokų,— atsakė popiežius,— visą savo gyvenimą laikiausi principo: tik negyvas priešas jau nebe priešas. Nesirūpink tuo, brangus sūnau, mokėsiu nušluoti nuo kelio nenaudėlius ir kenkėjus. Greit trys raudonų skrybėlių savininkai nukeliaus į kapus ir laidotuvių varpai suskambės jiems, dar mėnuliui tris kartus nepatekėjus. Tai bus kardinolas Feraris, kardinolas Mikelis ir Adrianas di Kornetas. Matot, mano brangūs vaikai,— šėtoniškai nusijuokė popiežius,— laimingas sutapimas, nes tie trys kardinolai yra turtiniausi visoje kolegijoje. Jie sukaupė didžiausius turtus, ir bus teisinga, kad tie, greičiausiai neteisėtu būdu įsigyti turtai, jiems mirus, pateks į popiežiaus išdą. Žmonėms trijų kardinolų mirtis nebus joks netikėtumas, nes Romoje tikima, kad beveik visada iš karto miršta trys kardinolai.

— Leisk, mano brangus tėve, nusilenkti tavo šventai išminčiai, garbingas Kristaus įpėdini,— linksmai sušuko Cezaris,— supranti savo reikalus geriau negu kas kitas. Moki sujungti tai, kas naudinga, su tuo, kas malonu. Tad kiekvienas atlikime savo darbą: tu, tėve, imk nagan maištingus kardinolus, o aš leisiu savo ištikiems kareiviams pailsėti kelias dienas ir žygiuosiu Pezaros imti. Mažasis Sforca bus pirmasis iš naujų bažnyčios priešų lavonų serijos.

— Nemanyk, kad paimti šią pilį lengvas darbas,— sušuko Aleksandras VI.— Nėra kitos tokios stiprios pilies. Be to, Sforcos visada buvo savo žmonėms geri

ir teisingi. Už juos jų vasalai leis sukapoti save į galbus.

Pezarai paimti aš turiu kitą, labai gerą būdą. Ne jėga, bet klasta turime nugalėti Sforcą, o čia mums padės gražioji Lukrecija.

Popiežiui ir Cezariui besikalbant, Lukrecija visą laiką sėdėjo nuošalyje. Pasiėmusi nuo lentynos mažą knygėlę ir tarsi atsidėjusi skaitanti ją.

— Eikš čion, mano dukrele,— pašaukė popiežius,— noriu su tavimi pasikalbėti. Suteiksiu tau progą įrodyti, kad dėl našliško gedulo neužmiršai savo šeimos prievolių.

Lukrecija lėtai pakėlė galvą nuo knygos, priėjo prie tėvo ir juokdamasi tarė:

— Turbūt niekada taip labai nejaučiau, kad esu Bordžija, kaip tada, tą valandėlę, kai netekau vyro.

— Zinau, ką nori pasakyti,— tarė Aleksandras VI, reikšmingai pažvelgęs į Cezarį.— Meilė Alfonsui atitolino tave nuo mūsų, užkerėjo tave visą. Bet dabar, kai Dievo lemtis atėmė jį, niekas tavęs nebevaržo, ir tu gali tarnauti mums visa širdimi.

Lukrecija pažiūrėjo į popiežių:

— Dievo lemtis! — sukuždėjo tyliai, o garsiai tarė,— Atspėjai, tėve. Nesu žmogus, pasitikįs savimi. Turiu pasiduoti kieno nors jėgai, kuri mane paremtų ir palaikytų. Netekusi Alfonso, tiesiu rankas į jus.

— Ir gerai darai, mano vaike, tėvas ir brolis niekada tavęs neapleis. O mūsų laimėjimai ir tau bus didžiai naudingi. Mūsų šlovė ir tave puoš savo skaisčiu spindėjimu. Paklausk, koks didis ir sunkus uždavinys laukia tavęs. Nežinau, ar klauseisi mūsų. Kalbėjomės apie tai, kad Sforca, tavo pirmasis vyras, turi mokėti mums duoklę. Jei Pezaras bus paimtas, Cezariui atsivers kelias į kitas žemes, kurių dar neprijungėme prie savo krašto.

— Mano karžygiškam broliui,— tarė Lukrecija su lengva ironija,— turbūt nesunkiai pavyks paimti Pezarą. Esu įsitikinusi, kad netrukus mūsų vėliava suplevėsuos šios pilies bokšte.

— Taigi mes su Cezariu ir kalbėjome apie tai, kad visas Pezaros paėmimo sunkumas yra tas, kad ilgai negalime stovėti prie vienos pilies. Mes turime kuo greičiau paimti visas mažąsias plėšikų kunigaikštystėles. Mums būtų labai pravartu paimti Pezarą klasta. Tai būtų lengva padaryti, jei tu, Lukrecija, mums padėtum.

— Tegu tik mano tėvas ir brolis įsako,— atsakė ramiai Lukrecija,— padarysiu viską, ką tik pajėgsiu.

— Gerai žinau,— tęsė popiežius,— kad mažasis Sforca tave dar tebemyli. Ir nieko nuostabaus. Kas kada nors vadino tave savąja, jau niekada neužmirš.

— Iš mano širdies ištraukei šiuos žodžius,— atsiliepė Cezaris, žvelgdamas žėrinčiomis akimis į Lukreciją, kuri paraušo nuo jo žvilgsnio ir nuleido akis.

— Ką pasakytum dėl to,— paklausė popiežius.— Reikia, kad tu koku nors būdu patektum į Pezaros pilį. Tau, gražioji Lukrecija, tavo buvęs vyras neuždraus įžengti į ją, net džiaugsis, kad gali priimti savo namuose. Kai būsi pilyje, lengvai gali rasti progą atidaryti mažus vartelius brolio kareiviams. Ir kaip kadaise graikai su medinio arklio pagalba užėmė Troją, taip Cezario kareiviai užims Pezarą ir sutriuškins jos įgulą pirma, negu ji nubus iš miego.

Nei Lukrecijos veidas, nei visa jos išvaizda nerodė, kad išdavikiškas tėvo planas sujaudino ją. Šiek tiek palenkė galvą ir trumpai pagalvojusi tarė:

— Belieka surasti tinkamą pretekstą, kuris priverstų Sforcą atidaryti man savo pilies vartus. Juk žinote, kad jis nepasitiki Bordžijomis.

— Aišku, dukra mano, jis, be tavęs, niekuo iš mūsų nepasitiki. Nuvykusi ten ir raudodama prisipažinsi jam, kad nuo tos dienos, kai Alfonsas buvo nužudytas, tu nieko bendro su mumis jau nebeturi ir kad net pradėjai aršią kovą su Bordžijų šeima. Turbūt Cezaris nepyks, jei padarysi jį atpirkimo ožiu. Pasakysi, kad jis tavęs nekenčia ir persekioja ir kad tau nieko kito neliuko, kaip tik ieškoti Sforcos pastogės ir pagalbos.

— Meistriškas sumanymas. Jis turi pavykti,— sušuko Cezaris.

— Neabejoju,— ramiai atsakė Lukrecija,— kad Sforca mane priims, bet kokį turėsiu duoti ženklą, kad mano darbas atliktas, kaip tau pranešti, iš kurios pusės turėsi įsiveržti pilin!

— Nėra nieko lengvesnio, sesute,— tarė Cezaris.— Duosiu tau mažą dėželę su dirbtinės ugnies medžiaga. Ši medžiaga uždegta pakyla į orą kaip žvaigždė. Aš pats su savo žmonėmis budėsiu prie Pezaros pilies, taigi pastebėsiu tavo signalą. Už šį puikų žaislelį esu dėkingas ponui Lamotei, Liudviko XII rūmų dirbtinės ugnies meistriui.

— Vėl regiu, kad mano sūnus Cezaris yra karo genijus,— gėrėdamasis sušuko krikščionybės galva.— Todėl, Lukrecija, rimtai apsispręsk, ar sutinki mums padėti tokiu svarbiu reikalu.

— Sutinku,— atsakė Lukrecija, tiesdama abidvi rankas tėvui ir broliui,— ir užtikrinu, kad dangaus liepsna parodys Cezariui kelią į Pezaros širdį.

— Aš žinojau,— tarė džiaugdamasis Aleksandras VI,— kad galų gale kiekviename Bordžijuje prabils šeimos kraujas! Taip, mano vaikai, eikite išvien ir, nors visas pasaulis apsiginkluotų ir stotų prieš mus, jis nenugalės Dievo palaimintos „Bordžijų sąjungos“.

X SKYRIUS

Gražus Pezaro miestelis, vaizdingai išsimėtęs prie Foglio upės žiočių, ten kur ji įteka į Adrijos jūrą. Jis savo mažais nameliais, sodų gražumu ir kukliu gyventojų svetingumu kreipiantis nūdieninių keliautojų dėmesį, XVI amžiaus pradžioje buvo liūdnas ir niūrus. Akio kalne išdidžiai stovėjo tvirta grovo Sforcos pilis, kuris nupirko ją iš nuskurdusių Malatestų.

Lietinga rudens naktis gaubė miestą ir pilį. Name-liuose, kalno papėdėje, seniai jau užgeso žiburiai, bet penki Akio kalno pilies langai dar švietė. Ten, prie ąsočiais ir sidabriniais indais apstatyto stalo sėdėjo puošnių vyrų grupė ir tarėsi svarbiais reikalais. Pirmininkavo visų jauniausias, Džiovanis Sforca, pilies valdovas, o

podraug ir galingiausias iš visų tą naktį susirinkusių kunigaikščių.

Šalia jo sėdėjo gražus, bet niūrių akių vyras, Ferasos kunigaikštis Alfonsas, Sermonetos kunigaikštis ir Imolio bei Forlio grovai.

Čia sėdėjo ir ne tokios kaip jie aukštos kilmės vyras, bet nemažiau gerbiamas už savo narsumą ir rimtumą. Tai buvo jaunasis Astorė Menfredas iš Faenzos. Jo tėvas buvo to miesto burmistras, o gyventojai išsirinko Astorę savo kariuomenės vadu. Jo vadovaujama kariuomenė kartą jau buvo privertusi bėgti Cezario gaujas.

— Negalime užmiršti,— kalbėjo Džiovanis Sforca,— kad Cezaris Bordžija yra prisiekęs mus visus išžudyti ir užgrobti mūsų žemes bei turtus. Patikimomis žiniomis, prieš aštuonias dienas Cezaris gana didelės kariuomenės priešakyje vėl išvyko iš Romos Pezoros link. Niekšiškas popiežius ir jo kruvinas sūnus prisiekė paimsią mano pilį ir užgrobsią mano žemes. Jie ruošia man tą patį likimą kaip ir jums, Imolio ir Forlio grovai. Kai apsidirbs su manimi, puls jūsų žemes, gerbiamas Feraros valdove.

— Tepraryja žemė tuos Bordžijas! — sušuko Ferasos kunigaikštis, trenkęs kumščiu į stalą.— Nejaugi negalime nieko padaryti tam prakeiktam slibinui, nejaugi esame bejėgiai prieš tą hidrą?

— Reikėtų imtis atsargumo priemonių,— atsakė grovas Sforca.— Todėl aš jus ir sukviečiau šią naktį pasitarti. Paduokime vienas kitam rankas ir prisiekiame susijungti prieš bendrą priešą ir išvyti jį iš savo žemių.

— Reikia išvyti,— atsiliepė skambiu balsu jaunasis Astorė Manfredas.— Nelaukime, kol Bordžijos kaip vilkai pradės kaukti prie mūsų namų. Žygiuokime prieš juos ir patys pulkime Cezario gaujas. Baisus maras siaučia Italijoje, tas maras yra Bordžijos. Jie viską naikina, žudo. Vienintelis vaistas prieš tą marą — stiprus ir staigus kardo smūgis. Jei visi turime žūti, nes Bordžijos to nori, tai bent ginkimės iki paskutinio atokvėpio ir žūdami mirtinai sužeiskime plėšrųjį vilką.

Bet kodėl mes nusimename? Kol Cezaris pasirodys prie Pezaros, praslinks dar kokios aštuonios dienos. Turime pakankamai laiko sutelkti savo jėgoms ir atvesti jas čionai. Jūsų pilis, grove Sforca, laikoma nepaimama. Tegu Bordžijos į ją dantis laužosi, o mes vieną tamsią naktį, tai bus duotas ženklas, iš visų pusių pulsime niekšišką plėšiką. Tada pažiūrėsime, ar šėtonas, kuriam Cezaris pardavė savo sielą, apgins jį nuo mūsų kardų.

Manfredo iš Faenzos trumpa ir griežta kalba pakėlė nuotaiką. Jo karštų žodžių įkvėpti, visi pakilo ir ėmė ploti.

— Tegu išbando savo jėgas prie mano tvirtovės sienų,— išdidžiai nusijuokė Sforca.— Nepadės nė prancūzų kariuomenė, kurią gavo iš Liudviko XII, nei jo mašinos, svaigančios akmenis ir griauinančios sienas.

Į salę įėjo senas pilies prievaizdas Bartoldis.

— Šviesusis pone! — drebėdamas sušuko senelis,— į pilį atėjo kerdžius, jis nori pasimatyti su ponais. Atnešė svarbių ir baisių žinių. Iš gilios žaizdos jo galvoje teka kraujas, nes blogai aprišta skarmalu. Jis pasakoja, kad sudeginti kaimai Foglio pakrantėje, pagrobti gyvuliai, vyrai nužudyti arba sužeisti, o visos moterys išžagintos, nes tuos nelaiminguosius staiga puolęs maras Cezaris.

Visi nustebę pašoko iš vietų.

— Tai negalimas daiktas! — sušuko Feraros kunigaikštis.— Cezaris dar negali būti taip arti. Jei jis taip greit galėjo įveikti kelią iš Romos į Pezarą, tai pats patikėsiu, kad jam padeda velnias.

— Jei žinia, kurią išgirdome pasitvirtins,— pasakė grovas Sforca,— tai Bordžija su prancūzų ir ispanų kareiviais dar šią naktį pasirodys prie mano pilies. Tegloboja mus Dievas!

— Nusiraminkite! — pasigirdo švelnus Sermonetos kunigaikščio balsas,— nenustokite drąsos, kuri tik ką prabilo jūmyse. Pirmiau išklauskime kerdžiaus, o pasakui nutarkime, kas darytina.

— Atveskit kerdžių! — įsakė Sforca.— Išgirsime iš jo paties lūpų nelemtą žinią.

Po kelių minučių pilies prievaizdas įleido į salę žmogų, kurio išvaizda rodė, jog kažkas labai žiauriai pasielgė su juo. Vargingo kaimiečio rūbai, dengę liesą, gyslotą, saulės nudegintą kūną buvo sudraskyti, galva aprišta nešvariu audeklu, pro kurį sunkėsi kraujas susimaišęs su prakaitu, nes vargšas, matyt, bėgo pilin kiek tik turėjo jėgų. Kerdžius drebėdamas stovėjo prie slenksčio ir pilies valdovo paklaustas, ar teisinga žinia, kurią jis atnešė, atsakė:

— Sakau šventą teisybę, taurūs ponai. Tai baisi tiesa. Daugiau kaip šimtas dvidešimt vyrų, moterų ir vaikų guli nužudyti mano gimtojo kaimo griuvėsiuose. Kur tik Cezaris pastato savo koją, visur dangus rauduoja nuo gaisrų pašvaistės.

— Ar tikrai žinai, kad Cezaris jus užpuolė? -- paklausė Feraros kunigaikštis.

— Ekscelencija! Aš pats jį mačiau. Bėru žirgu jojo degančio kaimo gatvėmis ir šaukė savo žmonėms:

— Niekas nesigailėkite, žudykite, deginkite, prisikimškite kišenes. Nedaug terasite grobio pas tuos driskius, bet kai išrūkysime Sforcą iš jo pilies, kiekvienas gaus tiek aukso, kiek tik galės panešti!..

— Cezaris Bordžija tiesą sako,— atsiliepė Sforca, prisivertęs nusijuokti,— mano pilyje galėtų rasti daug aukso ir sidabro, bet turime ir plieno, kurio Cezaris ir jo plėšikai anksčiau paragaus.

— Ar, be tavęs, kas nors išsigelbėjo po tokių baisių skerdynių? — paklausė senas Sermonetos kunigaikštis.

— Matyt, esu vienintelis išlikęs gyvas. Mano žmona ir vaikai nužudyti. O, taurūs ponai, jei galėčiau sugėbėti pavaizduoti visus žiaurumus, kuriuos mačiau. Kažkokio stebuklo dėka man pavyko išsigelbėti ir pabėgti. Nerimo ir baimės varomas bėgau čion, nes norėjau įspėti jus, sinjorai ir valdovai.

— Ačiū tau, brangus bičiuli, už tai atsilyginsiu,— tarė grovas Sforca tiesdamas kerdžiui ranką, kurią šis pabučiavo.— Bartoldai, paimek šį žmogų savo globon ir pasirūpink, kad jam nieko netrūktų, liepk nuplauti ir perrišti jo žaizdas. O jūs, sinjorai, dabar žinote kas

vyksta. Maras jau čia pat, jau peržengė mūsų krašto sieną, greit užnuodys ir jūsų kraštus. Todėl patarčiau sėstis ant arklių ir, kol laikas, išvykti iš Pezaros. Aš, Dievo padedamas, sulaikysiu Cezarį prie savo pilies sienų, kol ateisite pagalbon. Jei pavėluosite, rasite mano lavoną pilies griuvėsiuose, nes prisiekiu, kad Cezaris manęs gyvo nepaims.

Kunigaikščiai pakilo, paskui atsisveikinę išėjo ir po kelių minučių greit nuėjo į įvairias puses.

Iš Pezaros pilies bokšto suskardėjo aliarmas. Budrus bokšto sargybinis sutrimitavo; tuojau visi pilies varpai atsiliepė savo gaudesiu, keldami miegantį miestą. Atrodė, kad naktis kažkur dingę. Gatvėse ir namuose sužibo žiburiai, drebančios rankos atidarinėjo duris ir pusnuogiai gyventojai bėgo su žmonomis ir vaikais į atviras aikštes, baimingai klausdami: „Nejaugi pavojus jau taip arti? Nejaugi priešas jau prisiartinęs? Nejaugi turime bėgti, palikti savo namus ir turtą?“

Į visus klausimus atsakė grovo pasiųstas raitelis.

Mosuodamas aukštai iškelta vėliavėle, jis įlėkė į miesto aikštę ir, sustabdęs arkį prie laiptų į Dievo namus, visu balsu ėmė šaukti:

— Grovo Džiovanio Sforcos, šio miesto valdovo, vardu ir įsakymu skelbiu jums, Pezaros piliečiai:

„Nepaskelbęs karo, taikos metu Cezaris Bordžija, klastingo popiežiaus paskirtas šventos bažnyčios kariu, t. y. popiežiaus kariuomenės vadu, lyg plėšrus vilkas artinasi prie Pezaros pilies. Jis veda tūkstančius prancūzų kareivių, kuriuos davė jam popiežiaus sąjungininkas prancūzų karalius. Su jo vėliava stojo ir visi kraujo ir grobio ištroškę plėšikai ir banditai. Jau abi pusės Foglio upės žėri gaisrų pašvaistės; popiežiaus gaujos plėšia ir naikina gyventojų turtą, žudo vyrus, moteris ir vaikus, nes popiežius ir jo sūnus Cezaris nieko nesigaili. Jau nužudyta daug žmonių, jaunos moterys ir mergaitės išžagintos.

Čion eina prakeiktos gaujos. Pavojus gresia jūsų gyvybei, moterų ir mergaičių garbei; plėšikai atims iš turtingųjų auksą, o iš vargingųjų paskutinę karvę!

— Tebūnie prakeikti Bordžijos: popiežius ir jo sūnus! — ėmė šaukti skausmo pagautos minios.

Pasigirdo moterų verksmas, vaikų riksmas, vyrų keiksmi. Dėl kilusio triukšmo grovo pasiuntinys turėjo nutraukti savo kalbą, nes jo žodžių jau negalima buvo girdėti.

Miniai šiek tiek aprimus, jis tęsė toliau:

— Grovas Džiovanis Sforca, šios žemės valdovas, nutarė žūtbut gintis nuo priešo už pilies sienų. Grovas Džiovanis Sforca šaukia jus, Pezaros piliečiai, pasiimti ką turite brangesnio ir reikalingesnio ir su savo šeimomis eiti į pilį, į saugią vietą, nes Cezario gaujoms užpuolus, pražūsite. Todėl skubėkite į pilį, nesiimkite nieko nereikalingo, nes mūsų pilis nėra tokia didelė, kad joje tilptų visas jūsų turtas. Dar neprašvitus rytui popiežiaus gaujos pasirodys prie pilies. Jie ras užkeltus vartus, neprieinamus pylimus, gilius griovius ir sienas, saugojamas visam kam pasiryžusių kovotojų. Kiekvienas prie pilies prisiartinęs priešas bus sutiktas šūviais ir kardais.

Pezaros piliečiai! Jums duodama viena valanda pasiruošti ir pasislėpti pilyje. Kas per tą valandą atvyks į pilį, tam Džiovanis Sforca laiduoja gyvybę ir saugumą, kas pavėluos — ras užkeltus vartus.

Taip įsakė pranešti savo geriesiems pavaldiniams Džiovanis Sforca, Pezaros valdovas, ir skelbia tai jums vardan Dievo ir Tėvo, ir Sūnaus, ir Dvasios Šventos. Amen!

— Į pilį! Į pilį! Gelbėkitės, gelbėkitės! — pasigirdo bažnyčios aikštėje ir gretimose gatvėse išsigandę balsai.

Visą valandą žmonių minios vaitodamos ir šūkaudamos grūdosi į kalną, į pilį. Vežimai ir visokie vežimėliai, mulais ir jaučiais pakinkyti ar pačių žmonių traukiami, girgždėjo siaurame kelyje į pilį. Vyrai ir moterys, įtempę paskutines jėgas, nešė sunkias skrynias ir maišus su reikalingiausiu manta.

Pasickę plačiai atkeltus pilies vartus, jie dar kartą žvelgė į lygumą Foglio pakrantėje, į savo namelius, tylias pievas, į derlingus laukus, kuriuos dirbo kruvinai prakaituodami, ir negalėjo patikėti, kad, popiežiui iša-

kius, ten prasidės kraujo liejimas. Juk jie visada popiežiui mielu noru mokėjo mokesčius ir siuntė aukas už nuodėmių atleidimą.

Per penkis didelius vartus plaukė minios į tvirtovę, užtvendamos jos milžinišką kiemą.

Aukštai, bokšto balkone stovėjo Džiovanis Sforca šalia seno prievaizdo Bartoldžio, liespsnįjantys deglais švietė kelią į pakalnę.

— Aš manau,— tarė grovas ištikimam įgulos viršininkui Varenai, kuris jį išmokė valdyti ginklą ir karo meno,— kad jau praslinko valanda, duota gyventojams atvykti į pilį.

— Valanda praslinko,— atsakė Varena,— ir turbūt jau visi suėjo į pilį. Ten, apačioje, jau nebematyti judėjimo, namai ir lūšnos tuščios ir net didesnė galvijų dalis suvaryta į pilį.

— Todėl, kapitone,— įsakė grovas,— duokite signalą uždaryti vartus, pakelti tiltą, ir tegu saugoja Dievos tuos, kurie liko už pilies sienų!

Kapitonas davė ženklą sargybai. Vienas sargybinių tris kartus trumpai sutrimitavo. Nakties aidas pakartojo garsą. Sunkūs vartai bildėdami užsidarė, ir buvo girdėti kaip iš vidaus vartus užrėmė milžiniškais rąstais, kaip sugirgždėjo didžiulės geležinės velkės.

Dešimt vyrų jau buvo pasirenkę pakelti tiltą, bet staiga pasigirdo kapitono Varenos balsas:

— Stok! Kažkokia moteris putotu žirgu lekia į pilį, jau arti didžiųjų vartų. Taurusis sinjore, manau, pasigailės moters.

— Negalima,— atsakė Džiovanis Sforca,— negalime niekam daryti išimčių. Bet, tiesą sakai, negalime ir leisti, kad ji patektų į banditų rankas. Gera būtų sužinoti jos vardą. Juk mūsų priešas gudrus ir klastingas. Jis gali pasiūsti čion savo šnipę. Eik su manimi, kapitone, prie vartų, patys pažvelkime jai į akis.

Grovas kartu su savo žilaplankiu mokytoju greit nulipo vingiuotais laiptais ir priėjo prie vartų. Vienas sargybinis tuojuo pranešė:

— Kažkokia moteris nori įeiti, bet paskirta valanda praėjo....

— Pasitraukite,— įsakė grovas Sforca.— Aš pats per vartų langelį pasikalbėsiu su ja.— Ei, kas esi, moterie? Kodėl taip vėlai atjojai? Ar esi iš Pezaros? Ar čia gyveni? Pasakyk savo vardą.

Jaunoji moteris nušoko nuo žirgo ir, laikydama jį už pavadžių, prisiartino prie langelio.

— Kas esu? Grove Sforca, geriau išžiūrėk į mane. Esu Lukrecija Bordžija!

Džiovanis nustebeęs suriko:

— Atneškite greičiau deglus! Dėl visų šventųjų! Tai ji, tai Lukrecija!

— Atidaryk, Džiovani! — atsiliepė Lukrecija greičiau įsakmiu, o ne prašomu balsu.— Atidaryk vartus, tavo žmona ieško pastogės. Ji apsaugos tave nuo savo tėvo ir brolio persekiojimų.

— Lukrecija! Tu... pas mane ateini, manęs prašai apsaugos! Atšaukite velkes, atkelkite vartus! Ko laukiate, greičiau!

Kapitonas Varena atstūmė sargybinius ir ištiesęs rankas į Sforcą tyliai maldavo:

— Netikėkite, sinjore, ta žalčių giminc. Jie pasiuntė gražiausią pasaulyje moterį, kad priglaustum ją prie savo širdies, bet atsiminkite, jog ji Bordžija.

— Puikiai suprantu tave, brangus Varena! Manai, jog gali įtikinti, kad Lukrecija atėjo čion, tėvo ir brolio įsakyta, manęs išduoti... Šalin toks žemas įtarimas! Juk ji buvo mano žmona. Jei ji būtų norėjusi mane pražudyti, būtų galėjusi tai padaryti aną baisią naktį, kai jos brolis ir jojo skerdikai buvo pasiryžę nužudyti mane. O juk ji išgelbėjo mane, ji, būdama Bordžija, išgelbėjo mane nuo Bordžių stiletų. Taigi atidarykite vartus ir įleiskite ją, mano žmoną! Žinokite, į pilį įžengia jos valdovė ir jūsų ponija. Atsiklaupkite, o aš pasveikinsiu ją kaip Pezaros poniją!

Sugirgždėjo sunkios geležinės velkės. Vartai buvo atkelti. Pakėlusį gražią išdidžią galvą, peržengė Lukrecija pilies slenkstį, kurią paėmė be kardo.

XI SKYRIUS

Tylėdama kopė Lukrecija laiptais šalia Džiovanio. Grovas atvėrė savo kambario duris ir paprašė įeiti.

Gracingu judesiu Lukrecija nusimetė apsiaustą nuo pečių ir stojosi prieš savo buvusį vyrą dar žavingesnė, negu buvo tada, kai jis paskutinį kartą ją matė. Jai nepaprastai tiko juodas aksominis iki kelių sijonas ir aukšti tamsiai žali minkšti batai su pentiniais.

Džiovanis Sforca rijo akimis jos grožį. Tą valandėlę užmiršo net ir besiartinantį pavojų, nebegalvojo nei apie Cezarį, nei apie šios nakties baismus, nei apie nelaimingus, bepastogius žmones, pasislėpusius pilyje. Jo siela gyveno tik viena mintimi, nuo kurios virpėjo jo širdis: „Štai ši moteris, šis neįkainojamas turtas, jau kartą buvo mano, o aš, beveik vaikas būdamas, nemokėjau ginti tokios brangios nuosavybės.“

Paskui ištiesė Lukrecijai abidvi rankas:

— Sirdingai sveikinu tave, Lukrecija! Vis vien, kas tave čion atvedė, ar geras, ar blogas atneši žinias, sveikinu tave kaip šios pilies ponią, mano širdies valdovę, sveikinu tave ir vadinu vardu, kurį tau atėmė tavo tėvo klastinga suktybė, sveikinu tave kaip grovienę Sforcą, Pezaro ir visų aplink esančių žemių valdovę.

Lukrecija pasitraukė šiek tiek atgal ir ramiu tyliu balsu tarė:

— Prieš paspausdama tau ranką, Džiovani, prieš pasakydama, kad tas vardas, kurį man davei, yra mielas mano ausims, turiu paaiškinti savo atvykimo tikslą. Ar vieni esame? Ar niekas negali mūsų išgirsti?

— Vieni vieni.

— Uždek žvakes. Noriu, kad žvelgtum man į akis, kai pasakosiu. Reikia, kad visiškai pasitikėtum manimi.

Džiovanis uždegė keturias žvakes. Lukrecija atsisėdo patogioje kėdėje.

— Ilgas ir greitas jojimas mane labai nukamavo,— aš atsisėsiu.

Džiovanis atnešė pagalvę ir padėjo po jos kojomis. Paskui atsistojo priešais, sudėjo rankas ant krūtinės ir ėmė laukti, ką ji pasakys.

— Keista,— tarė Lukrecija,— kol buvau tavo žmona, nė karto nebuvau peržengusi šių namų slenksčio. Bet šiandien man buvo lemta įžengti į tavo pilį.

— Nors vėlai atvykai, bet atvykai, ir aš jaučiu didžiausią džiaugsmą. Baisi ši naktis. Paskui tave eina pražūtis, mirtis, nes, turbūt žinai, kad tavo brolis su sulaukėjusiomis gaujomis traukia Foglio pakrantėmis ir kad jo žygio tikslas yra Pezaros paėmimas.

— Žinau,— atsakė Lukrecija,— sunku man buvo pralenkti Cezarį ir patekti čion valandą anksčiau; jis jau arti, Džiovani.

— Tegu ateina,— tarė Sforca, išdidžiai pakėlęs galvą.— Įsiveržė į mano kraštą kaip plėšikas, kaip naktinis žmogžudys, bet prie Pezaros pilies turės sustoti. Netikėtai manęs neužpuls, esu įspėtas ir tinkamai pasirengęs. Bet pasakyk man, ar tavo tėvas ir brolis atsiuntė tave deryboms vesti su manimi, ar savo valia atėjai manęs įspėti?

— Atėjau ieškoti pastogės. Juk turbūt žinai, kad nužudytas Alfonsas iš Aragonos, mano vyras. Ar žinai, kas jį nužudė?

— Visa Italija tai žino, bet nedrįstu pasakyti žudikų vardų. Nenoriu liūdinti tavęs, Lukrecija!

— Tau nereikia sakyti jų vardų. Aš pati pasakysiu jų prakeiktus vardus. Tai popiežius Aleksandras VI ir jo sūnus Cezaris Bordžija. Budelio darbą atliko pats Cezaris. Jis savo ranka, kuri turbūt nesudrebejo, įsmeigė stiletą į Alfonso širdį.

— Juk tokį pat likimą jie ir man buvo parengę,— sušuko Džiovanis,— o jei aš išsigelbėjau nuo mirties, tai esu dėkingas tik tau. Įspėjai mane iš anksto. Užjaučiu tave, nes tau nepavyko išgelbėti savo antrojo vyro.

— Gana apie tai, Džiovani,— griežtai tarė Lukrecija.— Norėjau paaiškinti, kodėl taip staiga pasirodžiau tavo pilyje. Maldauju pagalbos, gelbėk nuo tėvo ir brolio. Alfonsui mirus, pačiam Šventam Tėvui mečiau kaltinimus į veidą. Ir nors negalėjau išvengti susitikimo su Cezariu, prisiečiau, kad vieną gražią dieną baisiai jam atkeršysiu. Taigi mano santykiai su tėvu ir broliu kasdien aštrėjo. Pagaliau įvyko audringa scena. Kitą

dieną sužinojau, kad jie jau nulėmė mano aščių, nutarė uždaryti mane „Atgailaujančių seserų“ vienuolyno prie Brakiano ežero. Nakties tamsoje jie norėjo mane pagrobti, užkimšti burną ir surištą nuvežti vienuolynan. Už vienuolyno sienų visi mano pagalbos šauksmai būtų buvę balsas dykumoje.

Gavus tokią žinią, netekau jėgų. Žinojau, kad Romoje esu bejėgė ir atiduota Bordžijų malonei ir nemalonei. Todėl turėjau kuo greičiau pabėgti ir nuvykti į tą vietą, kur nesiekia popiežiaus ir jo sūnaus šėtono valdžia. Visame pasaulyje man viena tokia vieta tėra. Tai Džiovanio Sforcos širdis ir jo stipri pilis. Žinojau, kad Cezaris skubiai žygiuoja prieš Pezarą, bet pasirinkau kaip tik ją. Žinojau, kad rasiu globą ir pastogę. Jausmas sakė, kad priimsi širdingai mane, nes mane myli ir nekenti Cezario.

— Lukrecija, brangioji Lukrecija! — susijaudinęs sušuko grovas Sforca.— Tavo širdies balsas gerai tau patarė. Taip, myliu tave, myliu pagarbos pilna meile ir nekenčiu tavo brolio, nes kiekvienas doras žmogus turi nekęsti šio plėšiko ir žmogžudžio. Dar kartą širdingiausiai sveikinu tave, mano Lukrecija. Štai atsi-klaupiu prieš tave ir, pakėlęs rankas į Dievą, iškilmingai prisiekiu: — Brangiausias turtas, kurį šioje pilyje ginsiu iki paskutinio kraujo lašo nuo tavo brolio pasiutusio pykčio, esi tu — mano žmona.

Džiovanis, jau puolęs prie Lukrecijos kojų, staiga susirūpinęs pažvelgė į ją.

Jis išgirdo sidabrinį jos juoką, o juk tai negalėjo būti atsakymas į jo nuoširdų prisipažinimą, į jo atsidavimo kupiną meilę.

Bet Lukrecija apkabino jį ir prisitraukė prie savęs:

— Tu... mylimasis, tu gerasis, taip akiai pasitikįs žmogus! Kaip lengva tave apgauti, kaip lengva įtraukti į pinkles! Bet už tai dar didesnis niekšas būtų tas, kas norėtų tave, tokį gerą, apgauti. Ar tikrai manai, Džiovani, kad atvykau pas tave dėl to, kad negalėjau niekur rasti pastogės? Ar manai, kad Lukrecija jau prarado išdidumą, kad ieškotų pagalbos vyro, kurį taip staiga pakeitė kitu vyru? Ne, mano drauge. Jei tikrai būčiau

tokia Lukrecija, kokia mane laiko visas pasaulis, tokia pikta ir klastinga, žodžiu, jei būčiau tikra Bordžija, turėčiau dabar tavo likimą savo rankose ir po kelių dienų gulėtum negyvas savo išdidžios pilies griuvėsiuose.

— Lukrecija! — suriko grovas pabalęs ir sumišęs, nesugebąs suprasti jos žodžių.

Lukrecija ištiesė jam abi rankas ir privertė vėl atsistoti prie jos kojų.

— Padėk galvą man ant krūtinės ir klausyk,— tu, suaugęs vaike! Dabar išgirsi iš mano lūpų tikrą tiesą. Aš turėjau ateiti tavęs išduoti. Tėvui ir Cezariui žinant, net daugiau, jų kurstoma pasibeldžiau šiandien į tavo tvirtovės vartus. Cezaris tikisi, jog vieną gražią naktį duosiu jam sutartą ženklą ir nurodysiu vartus, kuriuos slapčiomis būsiu atvėrusi. Tada Cezarui jau nebereikėtų vargti šturmuojant šias sienas. Jis padarė didžiulę klaidą, tikėdamasis neva sesers paslauga. Pasitikėjo manimi, nes laiko mane tikra Bordžija ir mano, kad esu taip pat nenuoširdi, klastinga, veidmainiška kaip ir jis pats. Jei veikčiau pagal jų nurodymus,— čia Lukrecijos balse suskardėjo širdgėla,— žūtum, Džiovani, ir tavęs neišgelbėtų nei tavo pylimai, nei tavo tvirtovės sienos. Pezaros paėmimas atvertų kelią į kitas kunigaikštystes, o po kelių savaičių Romoje vėl sugaustų varpai, skelbdami Cezario pergalę ir skambėtų himnai jo garbei, o jis vėl su triumfu įžengtų į Angelo pilį.

— Koks bjaurus klastos ir išdavystės audinys,— sušuko Džiovanis Sforca ir pašoko.

— Bet, Lukrecija, aš visada žinojau, kad tu niekada neieisi tėvui ir broliui pasinaudoti tavimi kaip žemų užmačių įrankiu. Dar kartą kartoju: sveikinu tave kaip pilies poniją! Ir dieną ir naktį tau atidaryti pilies vartai, ir ryt sargybai bus įsakyta niekada neklausti tavęs slaptažodžio. Vis vien kur nukreipsi savo žingsnius, niekam nevalia pastoti tau kelio arba sekti, kur eini. Pasitikiu tavimi, Lukrecija, kaip savimi ir atiduodu savo likimą į tavo rankas.

— Už tokius taurius žodžius galima tik padėkoti, mano mažasis Džiovani,— sušuko Lukrecija.

Ir jos akys kažkaip keistai žybtelėjo.

— Brangioji Lukrecija, buvau nevertas tavęs, bet dabar noriu įrodyti, kad nusipelniau turėti tave savo žmona.

— Noriu ir aš to,— sukuždėjo Lukrecija žavingu balsu, kuris jau daugybei vyrų apsuko galvas, paversdamas juos klusniais gražios moters įrankiais.

Džiaugsmingas riktelėjimas išsiveržė iš Džiovanio lūpų. Visas virpėdamas jis šoko prie Lukrecijos:

— Dar prieš minutę tamsą apgaubusią žemę vadinau Pezaros siaubo naktimi,— dabar ją tevadinsiu savo laimės naktimi.

— Atleisk, Džiovani, kad tave šiek tiek apvilsiu,— dusliai tarė Lukrecija, spausdama jo ranką.— Žinai, jog laimę reikia nusipelnyti, nes tik tada ji yra tikra laimė. Jei nori mane turėti, turi įvykdyti vieną sąlygą.

— Įvykdysiu kiekvieną, kurią išgirsiu iš tavo lūpų.

— Tad klausyk,— tarė Lukrecija kaip geležis griežtu balsu, kuris net nustebino sumišusį Džiovanį,— klausyk! Aš reikalauju iš tavęs Cezario Bordžijos galvos.

— Savo brolio galvos?

— Mano mirtino priešo, mano laimės žudiko. Taip, Džiovani, duok man Cezario Bordžijos galvą ir... būsiu tavo. Išdidi Lukrecija nulenks savo galvą prieš tave, bus tau klusni, o jei panorėsi, bus ištikima draugė ir pagalbininkė laimėje ir nelaimėje. Lukrecija viską, ką tik nori padarys už tą kainą, kurios reikalauja, už Cezario Bordžijos galvą, už šėtono galvą!

Džiovanis išsitraukė iš makšties kardą ir, aukštai jį pakėlęs, sušuko:

— Šiuo šventu kardu, kurį nesuskaitomuose mūsųose garbingai laikė mano narsūs protėviai, Dievo vardu pasižadu padėti Cezario Bordžijos galvą prie tavo kojų. Amen!

— Padėsiu tau, visas jėgas atiduosiu, Džiovani, jei pritarsi mano planui ir leisi man jį įvykdyti. Esu pasiryžusi tuo pačiu išdavystės ginklu, kuriuo Cezaris norėjo tave sunaikinti, parblokti jį patį ir sutriuškinti jo kariuomenę. Jis davė man dėžutę su dirbtine ugnimi, kuri degdama svaido žerinčias žvaigždes. Ši liepsna bus ženklas, kad jis su savo kariuomene gali skverbtis į pilį;

vartai, virš kurių pasirodys liepsna, bus atkelti ir pro juos jis pateks į tvirtovę. Štai vieną naktį dangaus liepsna pabers savo žvaigždes virš tavo pilies vartų, jie atsivers, ir Cezaris su savo gaujomis įsiverš į pilį. Tada tu, mielas Džiovani, visus įsiveržusius priešus turėsi spąstuose. Tada pulkite juos naikinti, o tu, jei nori būti laimingiausias žmogus, rask jų tarpe vieną, kurio aš nekenčiu. Atnešk man... Cezario galvą!

Lukrecija apkabino Džiovani ir apibėrė jį svaiginančiais bučiniiais.

Tą akimirsnį kalno papėdėje pasigirdo trimitai. Laukiniai balsai pasigirdo Foglio lygumoje. Arklių kanopų bildesys, ginklų žvangėjimas, būgnų ir ragų garsai pasigirdo tamsoje, aidėjo už pilies mūrų, tarsi visas tas triukšmas turėjo nuversti tvirtovę į putas upės bangas.

Didžiojoje salėje staiga pasidarė šviesu. Lyg saulė apšvietė ją savo spinduliais.

Tai buvo ugnies šviesa. Cezario kareiviai padegė Pezaros apylinkės gyventojų paliktus namus. Ugnies stulpai kilo į dangų.

— Štai ir jis,— sušuko Lukrecija, pribėgusi prie lango.— Žiūrėk, Džiovani, ir stebėk piktus Cezario darbus!

— Nė vargingiausios lūšnos nesigaili šis niekšas,— drebėdamas iš pykčio sušuko Džiovanis,— plėšikas šėlsta, bet sveikinu jį, nes atnešė jis man seniai trokštamą laimę. Taip! Džiaugsmo kupinas sveikinu tave, Cezari! Mano laimei atvykai, mano laimei!

— Taip, atvyko,— suskambėjo džiugus Lukrecijos balsas.— Cezaris atvyko, kad jau niekada iš čia neišvyktų. Virš jo lavono pakils kruvinas Alfonso iš Aragonos šešėlis ir išties rankas, laimindamas mane, kuri už jį atkeršijo!

XII SKYRIUS

Tuo pačiu laiku, kai visa tai vyko, Bordžijų galybei Romoje išmušė paskutinė valanda.

Ne kurios nors valstybės jėgai, ne diplomatinei akcijai lemta buvo nuversti melu ir klasta pagrįstą vieš-

patavimą, kurį pradėjo Rodrigas Bordžija ir vis labiau ir labiau stiprino Aleksandras VI. Mirtiną smūgį, kuris pataikė į pačią Bordžijų širdį, buvo kirstas ta ranka, iš kurios niekas to nesitikėjo ir kuri sunaikino didžiausią nenaudėlį ir nusikaltėlį, koks kada nors sėdėjo popiežiaus soste.

Aleksandras VI neužmiršo sūnui duoto pažado pašalinti iš kelio visus Bordžijų dinastijos priešus, kai Cezaris geležiniu kumščiu naikina visus dar nenugalėtus kunigaikščius ir grovus.

Priešų Bordžija turėjo labai daug. Nuostabiu, bet labai suprantamu būdu priešų atsirado ir ten, kur, Šventojo Tėvo nuomone, turėjo būti ištikimiausi ir labiausiai jam atsidavę draugai, t. y. kardinolų kolegijoje.

Šį aukščiausių bažnyčios didžiūnų ir patarėjų susirinkimą popiežius pavertė šlykščiu farsu. Kardinolų saujelė, toji bažnyčios išmintis, turinti įtaką įvairioms popiežiaus veikimo sritims ir net galinti jį kontroliuoti, tie dvasiškiei, kurie naudojosi tikrai karališkomis pajamomis, Aleksandru VI popiežiaujant buvo tik marionetės, kurios judėjo, kai jis ir jo sūnus patempdavo prie jų pririštą virvutę. Dabar kardinolai tik pritardavo Bordžijų šeimos planams ir tarnavo jos reikalams. Jie ilgus metus buvo klusnus savo pono ir valdovo įrankis, sankcionuodavo visus jo bjauriausius darbus. Už tai Aleksandras VI atsilygindavo, mėtydamas kardinolams didesnius ar mažesnius gabalus nuo savo riebaus grobio, kurį gobšūs kardinolai tuoju griebdavo.

Bet paskutiniu laiku viskas labai pasikeitė. Popiežiaus išdas tuštėjo dėl nuolatinių karų ir neregėto pinigų švaistymo. Aleksandras VI nutarė, kad kardinolai jau pakankamai prisikimšo kišenes ir gali puikiai gyventi. Toks popiežiaus nusistatymas turėjo pagrindo. Beveik visi kardinolai buvo labai turtingi, turėjo beneficijas, kurios kasmet duodavo daug tūkstančių auksinių dukatų. Galima buvo lėbauti, o meilužės kardinolams mažai kainavo, nes beveik visos buvo turtingos, vargingosios pasitenkindavo vien tik „švento patalo“ laime. Staiga Aleksandras VI uždarė savo išdą kardinolams, pasidarė šykštus ir neprieinamas. Jam pačiam

reikėjo pinigų, nes Cezario kelionė į Prancūziją ir jo karo avantiūros ryte rijo auksą. Kardinolai buvo popiežiaus šalininkai tik tol, kol galėjo kimštis savo „šventąsias kišenes“.

Aleksandro VI šykštumas sukėlė didelį pasipiktinimą kardinolų kolegijoje. Dabar kardinolai staiga atsiminė, kad jiems uždėta pareiga ginti bažnyčios reikalus, o ne Bordžijų šeimai tarnauti. Jie pradėjo priešintis popiežiaus sumanymams, nebeptaikavo jo norams, kritikavo jo bulę ir encikliką.

Aleksandras VI grasino, bet kardinolų kolegija, nekreipdama dėmesio į tai, ėjo savo keliu, trukdydama Bordžijai kiekviename žingsnyje.

Tada Šventasis Tėvas nutarė viską daryti savarakiškai, nesiklausdamas kardinolų kolegijos ir nešaukdamas jos posėdžių, net tada, kada šaukti buvo būtina.

Negalėdami legaliai susirinkti, kardinolai rinkosi slapta ir stoji dar griežtesnėn opozicijon popiežiui.

Snipai pranešdavo Aleksandrui VI apie kiekvieną kardinolų slaptą susirinkimą. Todėl jis gerai žinojo, kas dedasi, ir įsitikino, kad beveik visi kardinolai yra jo priešai.

Popiežius įsidėmėjo labiausiai jam priešiškų kardinolų vardus ir nutarė nušluoti juos nuo savo kelio.

Panašiais atvejais popiežius siekdavo ne tik keršto, bet ir savo asmeninės naudos. Todėl gerai apgalvojęs planą, jis pasirinko aukas tarp turtingiausių kardinolų, kuriems per ilgą laiką pavyko susikrauti milžiniškus turtus. Jiems mirus, visa tai turėjo likti bažnyčiai, o ta „bažnyčia“ buvo Bordžijų šeima.

Būdamas pernelyg atsargus ir bailus ir bijodamas stoti atviro kovon su kardinolų kolegija, nes šiuo atveju kolegijos pusėn stotų visa visuomenė, Aleksandras tyliai ruošėsi savo „darbui“. Jo „darbo“ įrankis ir dabar, kaip ir visada, kai reikėjo ką nors pašalinti, buvo nuodai.

Svečias, po puikios vakarienės išėjęs iš Angelo pilies, išsinešdavo ir mirties užuomazgą.

Taip baigė savo gyvenimą labai turtingas kardinolas Feraris. Aleksandras VI įpylė jam į vyną baltų miltelių.

Kardinolas Mikelis mirė dviem dienom praslinkus po puotos Angelo pilyje.

Tą pačią dieną popiežiaus sekretorius, suvalgęs pusę apelsino, kuriuo popiežius maloniai su juo pasidalijo, krito žemėn negyvas. Viena apelsino pusė buvo užnuodyta, kitą popiežius ramiai suvalgė, gerai žinodamas, kad joje nėra nuodų.

Tokioms aplinkybėms esant, kardinolas Adrianas di Kornetas labai išsigando, gavęs žinią, kad vakare popiežius pats atvyksias pas jį vakarieniauti. Popiežiaus valdininkas Malatesta, pranešdamas tą žinią, pridūrė įžūliai nusijuokęs:

— Jo Šventenybė nenori, kad Jūsų Eminencija turėtų daug rūpesčio dėl jo apsilankymo. Jis tik nori pasikalbėti su Jūsų Eminencija prie vyno taurės. Jis atvyks apie septintą valandą vakaro. Atvyks ir popiežiaus virėjai ir atgabens visa, ko reikia vakarienei.

Adrianas di Kornetas dar turėjo tiek proto, kad visai ramiai atsakė Malatestai:

— Dėkoju Jo Šventenybei už didelę man suteiktą garbę, kurią mokėsiu įvertinti.

Bet vos Malatesta išėjo, kardinolas lyg pakirstas krito kėdėn prie rašomojo stalo.

— Mirtis savo kaulėta ranka pasibeldė į mano namų vartus,— sušuko jis drebančiu balsu.— Maloningas dangaus Tėve, Tu žinai, jog kiekvieną valandėlę esu pasiryžęs stoti prieš Tavo tribunolą, bet nenorėčiau užbaigti gyvenimo tokia baisia mirtimi. Man baugu, nes šis žilaplaukis nenaudėlis, kurį krikščionys vadina Kristaus įpėdiniu, nori padaryti naują piktadarybę.

Adrianas di Kornetas žinojo, kad popiežiaus apsilankymas yra nepakeičiamas mirties nuosprendis. Geriausiai tai liudijo ta aplinkybė, kad popiežius atsives savo virėjus ir bus atgabenti valgiai iš popiežiaus virtuvės.

Jis žinojo, kad neišvengs žiauraus likimo. Ką jis galėjo padaryti? Pabėgti iš Romos? Jis labai gerai žinojo Bordžijos sugebėjimą viską numatyti. Žinojo, kad jo puikūs rūmai ir dieną ir naktį popiežiaus šnipų apsiausti, žinojo, kad negalima išsprukti už miesto ribų,

kad visuose vieškeliuose, kurie veda į Romą, jau laukia slapti žudikai su įsakymu užmušti jį.

O ar galėjo manyti, kad bus geriau, jei per vakarienę jis nieko nevalgys ir negers? Tai tik kelioms dienoms užvilktų liūdną finalą.

Aleksandras VI tada pareikštų, esąs didžiai įžeistas, kad kardinolas nenorįs su juo išgerti vyno taurės, išeitų iš namų, kuriuose jį taip priėmė, ir po pusvalandžio atvyktų jo banditai ir Adrianas di Kornetas už Jo Šventybės įžeidimą būtų pasodintas į kalėjimą.

Vargas patekusiems į Angelo pilies kalėjimą. Nesulauktų jis kitos dienos aušros. Pirmoji naktis kalėjime būtų jo mirties naktis.

Labai susijaudinęs, Adrianas di Kornetas nuėjo į savo kambarį. Jo žvilgsnis krito į knygas, kuriomis buvo apstatytos visos kambario sienos. Jausmingu žvilgsniu jis atsisveikino beveik su kiekviena knyga. Paskui grįžo prie rašomojo stalo ir ėmė rašyti testamentą. Laike save mirštančiu ir norėjo pareikšti paskutinę valią ir duoti atitinkamus nurodymus.

Bet pajėgė parašyti tik kelias eilutes. Iš jo sustingusios rankos iškrito plunksna. Jis atsiduso ir parėmė galvą abiem rankomis.

Durys tykiai atsidarė ir įėjo berniukas. Tai buvo Dženaras.

Lukrecija, gyvenusi tik viena mintimi atkeršyti už mylimo vyro nužudymą, išvykdama iš Romos parūpino geresnę pastogę savo brangiam sūnui.

Išvykimo išvakarėse ji atėjo su Dženaru į kardinolo Adriano di Korneto rūmus. Jos atėjimo pradžiugintas kardinolas išėjo sutikti svečių.

— Kokia staigmena! — sušuko Adrianas di Kornetas, spausdamas Lukrecijos rankas: — Mano brangaus draugo, neužmirštamo, šventos atminties Žuano sesuo aplankė mano namus.

— Draugo sesuo kreipiasi į jus, kardinole, turėdama didelį prašymą.

— Kurį iš anksto pasižadų įvykdyti, jei tik galėsiu. Paskui nusivedė Lukreciją į savo kambarį. Dženaras,

Lukrecijai paliepus, liko laukti atsisėdęs minkštoje kėdėje priėškambaryje.

— Esi tokia išbalusi ir liūdna, dukra mano,— tarė kardinolas uždaręs duris.— Tavo veide atsispindi tik sielvartas, liūdesys ir skausmas, netekus tauriausio brolio ir toko pat tauraus riteriško žmogaus, kurio žmona buvai.

— Palikime mirusius ramybėje, kardinole,— atsakė Lukrecija liūdnu balsu.— Laimingi tie, kurie laiku užmigo kapo duobėje.

— Tai tiesa, bet šio pasaulio grožis neturi taip kalbėti.

Lukrecija truputį paraudo.

— Geriau būtų, jei nebūčiau tokia graži, galbūt tada mažiau nelaimių būčiau užtraukusi ant galvų tų, kuriuos mylėjau. Ateinu atsisveikinti.

— Atsisveikinti? Tad rengiesi keliauti?

— Ilgon kelionėn rengiuosi, o grįžimo dienos dar pati nežinau.

— Kur veda tavo keliai? Į kurį kraštą nori nunešti savo liūdesį, kuriame pasaulio užkampyje nori išverkti savo skausmus?

Lukrecija nulenkusi galvą tylėjo.

— Juk atėjai pas mane kažko prašyti,— tęsė kardinolas sėsdamasis priešais.

— Palieku Romoje būtybę, kurią myliu visa širdimi,— atsakė Lukrecija.— Viskas man atimta. Tie, kurie buvo brangūs mano širdžiai, žuvo, o tik ši viena būtybė liko, ir jos nenoriu netekti.

— O kas ji?

— Berniukas, kurį jau matėte, Eminencija, mažas pažas, atėjęs su manimi.

— O, mažasis Dženaras,— sušuko Adrianas di Kornetas,— tikiu, jog prisirišai prie šio meilauė vaiko. Mieliausiu noru priimsiu jį į savo namus ir globosiu.

— Dėkoju jums, Eminencija, kito atsakymo ir nelaukiau. Bet Dievo vardu maldauju, saugokite berniuką nuo galingų prieėų, kurie tykoja jo gyvybės.

— Prieėų? — Juk tas vaikas nekaltas sutvėrimas.

— Bordžijų Romoje ir vaikams nesaugu. Gali bandyti išvilioti vaiką iš jūsų namų, saugokite jį kaip savo akį. Nežinau, ar kada begrišiu, bet gal Dievas apsaugos mane tolimoje kelionėje ir leis vėl pamatyti Romą. Tada ateisiu pas jus, Eminencija, ir atsiimsiu Dženarą. Dženaras yra mano vienintelis turtas, vienintelė brangenybė, dėl kurios visą laiką dreba mano širdis.

Kardinolas kelias minutes tylėdamas žiūrėjo į jaunąją moterį, kurios akys sruvo ašaromis, paskui griebė abi jos rankas ir, švelniai spausdamas, susijaudinęs, tarė:

— Saugosiu šį vaiką, lyg jis būtų tavo, Lukrecija. Saugosiu jo kiekvieną plaukelį.

Lukrecija pasilenkė, pabučiavo kardinolui baltas rankas ir suvilgė jas ašaromis.

Nuo tos valandėlės Dženaras liko kardinolo Adriano di Korneto rūmuose. Kardinolas labai pamilo gražų, gudrų ir švelnų vaiką. Jis visada buvo šalia kardinolo, ir senelis mėgo su juo kalbėtis.

Kardinolo bibliotekoje, kurioje buvo daug vertingų veikalų, Dženarui atsivėrė naujas pasaulis, ir kadangi jis, nors anais laikais tai būdavo retai, grovienės Orsini namuose buvo išmokęs skaityti, visu įkarščiu puolė prie knygų, kuriomis Adrianas di Kornetas leido jam naudotis.

Dabar, kai kardinolas baisios žinios apie popiežiaus vizitą pritrenktas bejėgis sėdėjo prie rašomojo stalo, į kambarį įėjo Dženaras, norėdamas išsiaiškinti kažkokią vietą knygoje, nesuprantamą jo vaikiškam protui.

Pamatęs kardinolą susimąsčiusį, nedrąsiai prisiartinė prie jo ir sukosėjo, kad atkreiptų į save dėmesį.

Kornetas tarsį nubudo, perbraukė ranka per veidą ir ėmė žiūrėti lyg pablūdusiu žvilgsniu.

— Dženarai,— tai tu, mano vaike! — Kol Dženaras suspėjo atsakyti, Adrianas di Kornetas čiupo jį už rankučių, priglaudė prie savęs ir liūdnu balsu tarė:

— Pamilau tave, vaike, o dabar turime išsiskirti. Taip gražiai vaizdavausi tavo ateitį, norėjau išauklėti tave rimtu vyru, kuris skleis pasaulyje mokslo žinias, o dabar tamsi mirties naktis mane prarys, o tu, mano

vargšas vaike, jau neberasi vadovo, kuris tavimi rūpintųsi taip, kaip aš ketinau.

Dženaras apsiverkė. Apkabino rankutėmis kardinolo kaklą ir, žiūrėdamas į jį savo gražiomis akimis, iš kurių tekėjo ašaros, sušuko:

— Nekalbėk, kardinole, brangus mano tėve, tokių baisių dalykų! Dar ilgai gyvensite, o aš prie jūsų kojų sėdėsiu kaip mokinys.

Yra momentų, kurie sulygina visus žmones. Senelis kažkokios nenugalimos jėgos verčiamas atvėrė vaikui savo sielą.

— Vaike mano, vaike mano,— tarė kardinolas tramdydamas ašaras,— juk tu nė nenumanai, kad mirtis pakibo viršum mano galvos, kad mums teks greitai skirtis.

— Dėl Dievo, aš jau bijau... Ar jaučiatės jau toks nesveikas, Eminencija? Liepkite atvesti gydytoją, jis nuleis kraujo, duos kokių nors vaistų.

— Vaistai man jau paruošti,— atsakė Kornetas.— Išgydys mane nuo visų šios žemės skausmų, bet ir atplėš mane nuo visų man brangių širdžių. Dženarai, man paskelbtas mirties nuosprendis.

Berniuko veidelis pabalo.

— Kas drįstų, garbingasis sinjore, kėsintis į jūsų gyvybę? Koks nenaudėlis ir niekšas gali trokšti jūsų kraujo?

— Kas? Pasakysiu, mano vaike, štai ką: kai užaugsi ir mano žudikas bus jau nuteistas aukščiausio teismo, suprasi, kad kaltas ne jis, o sistema, kuri vienam žmogui suteikė tokią baisią valdžią, suprasi, kad žmonės dažnai savo dievaičiui aukoja ir sielos skaistumą, ir pasaulio grožį, ir gyvenimo džiaugsmą.

O jei žinočiau, kad mano mirtis nurodytų žmonėms kelią į teisingumą ir meilę, noriai išgerčiau šį vakarą nuodų taurę, paduotą man popiežiaus sosto uzurpatoriaus.

Dženaras nedaug tesuprato, ką kalbėjo kardinolas, tik atspėjo liūdną jų turinį ir suvokė pavojų, gresiantį jo globėjui ir jam pačiam.

— Tad jus, taurusis sinjore, kažkas nori nužudyti šiandien vakare?

— Taip! Šiandien vakare,— dusliai tarė Kornetas.— Šventas Tėvas daugelio jam atsidavusių asmenų lydimas šiandien vakare atvyks pas mane. Jo vikrūs tarnai patieks valgius ir vyną sidabriniuose ir auksiniuose induose. Vienas tų valgių, viena to vyno taurė bus užnuodyta ir skirta man. Štai dabar, mažasis mano Dženarai, viską žinai. Jei ir nebūčiau pasakęs, vakare vis vien būtum viską sužinojęs, o nelaimė kristų taip pat ir ant tavęs.

Dženaras puolė ant kelių prieš kardinolą ir iškėlęs drebančias rankas ėmė maldauti:

— Bėk, brangusis sinjore, bėk kuo greičiausiai, kiek tik turi jėgų. O man leisk kartu bėgti.

Adrianas di Kornetas pakilo nuo kėdės, meilės kupinu žvilgsniu pasižiūrėjo į verkiantį berniuką ir sukuždėjo:

— Per vėlu, brangus vaike,— jau nebegaliu pabėgti, nes keliai iš Romos jau užkirsti.

— Nejaugi nebėra vietos, kur nesiektų Aleksandro VI valdžia?

— Tik vienintelė yra tokia vieta, mano brangus vaike,— ta, aukštai, virš žvaigždžių, ir ji vadinasi išganytų sielų kraštas.

— Tad melskitės drauge su manimi, Eminencija! Melskitės, kad dangaus Tėvas jus apsaugotų. Juk jis maloningas ir padeda teisingiesiems!

— Dievas Tėvas ir Jo Sūnus, kuris kentėjo baisiausias kančias už krikščionis, nusigręžė nuo šio miesto,— atsakė Kornetas.

Tą akimirsnį kažkas pasibeldė į duris. Dženaras pašoko ir atidarė. Prie slenksčio stovėjo rūmų prievaizdas.

— Atleiskite,— tarė jis žemai lenkdamasis.— Prie vartų stovi kažkoks žmogus. Nori, kad nuvesčiau pas Eminenciją, nes sako, atnešęs svarbių žinių.

— Ar pasakė savo pavardę?

— Pasakysias tik pačiam Eminencijai. Šis žmogus atrodo man labai įtartinas. Kuprotas, labai vargingai apsirengęs.

— Matyt, nelaimės prispaustas žmogus ieško pagalbos. Tejeina! O tu, Dženarai,— tarė kardinolas prievaizdui išėjus,— pasislėpk už uždangos. Gai Bordžija iš nekantrumo net vakaro palaukti nebenori, pasiuntė žudiką jau dabar.

— Aš pasirengsiu kovai, ji nebus lengva,— sušuko mažasis Dženaras, griebdamas gulėjusį ant rašomojo stalo ispanišką stiletą, kuriuo kardinolas atplėsdavo laiškus ir nuimdavo antspaudus.

— Duok man šį ginklą, Dženarai,— pasakė Kornetas,— niekada neleisiu tau susitepti krauju savo jaunų rankų. Bet girdžiu jau žingsnius priėskambaryje. Pasislėpk, vaike.

Dženaras dingo už uždangos. Durys atsidarė ir belsdamas kurpėmis į kambarį įėjo žmogus, kurio išvaizda tikrai galėjo atrodyti įtartina prievaizdui. Ant jo nugaros ir krūtinės pūsojo didelės kupros, išsidraikiusi barzda dengė krūtinę, kojos buvo tarsi suparalyžuotos, nes jis ėjo pasiramsčiuodamas lazdomis. Jo galva buvo apvyniota skepeta, kurios galas net nosį dengė.

— Ką pasakysi, bičiuli? — švelniai paklausė kardinolas.— Matyt, nori pagalbos ar patarimo?

Bet, kai kardinolas nusisuko iš rašomojo stalo staliaus paimti pinigų vargšui, kuprys staiga išsitiesė ir lyg burtininko lazdelės paliestas tapo dviem galvomis aukštesnis, metė lazdas, nusiplėšė barzdą nuo veido ir skepetą nuo galvos ir virto trisdešimt metų vyru, sveiko veido, tamsių juodų plaukų.

— Ką tai reiškia? — sušuko Adrianas di Kornetas, baldamas ir traukdamasis atbulas.— Žmogau, įsiskverbti į mano namus persirengęs?

— Dėl visų šventųjų, kardinole, būkite ramus ir išklauskite mane. Kaip savo sielos išganymo trokštums gero. Atėjau įspėti, kad kuo greičiausiai bėgtumėte iš čia, nes sumanyta baisi piktadarybė. Nori tamstą nužudyti.

— Kas esate? — paklausė kardinolas.— Tavo veidas man lyg ir pažįstamas. Matyt, kur nors matėmės.

— Eminencija! — tarė susijaudinęs atvykėlis,— blogai atsimenate savo gerus darbus, padarytus žmonėms.

Prisiminkite įvykį prieš kokius dvidešimt metų. Kai audringą naktį grįžote namo iš susirinkimo ir norėjote išlipti iš lektikos, prieš tamstą puolė ant kelių dešimties metų berniukas ir maldavo, kad su juo nueitumėte pas jo mirštančią motiną ir išklausytumėte išpažinties.

Kornetas pridėjo ranką prie kaktos, pagalvojo ir staiga prisiminė tą įvykį.

— Joks Romos kunigas nenorėjo išklausyti paskutinio jos prašymo, nenorėjo atleisti nuodėmių ir duoti išrišimo, nes tos moters vyras buvo savo kaime kirviu perskėlęs kunigui galvą.

— Liaukitės! — nutraukė kardinolas.— Kam visa tai kelti iš praeities? Dabar tave pažinau. Vadiniesi Antonio Travista?

— Taip, taurasis sinjore,— atsakė paklaustasis.— Esu tas pats Antonio Travista, kuris karštomis ašaromis maldavo jus suteikti motinai paskutinę paslaugą. Buvote maloningas, nes Dievas davė jums sielą, suprantančią žmonių kančias ir mokančią atleisti. Nuėjote tada su manimi į mūsų vargingą lūšnelę ir atleidote mirštančiajai nuodėmes, suteikėte Dievo malonę. Ir ji numirė šypsodamasi. O aš puoliau prie jūsų kojų, bučiavau jas ir dar vaikas būdamas prisiečiau, kad niekada neužmiršiu tos valandos, kad atsidėkosiu, jei dangus leis suteikti jums kokią nors paslaugą. Jūsų geradarybė tuo nepasibaigė, parūpinote man tarno vietą pas vieną savo draugą.

Buvau vertas jūsų pasitikėjimo, Eminencija! Iš virtuvėje patarnaujančio bernuko tapau virėju, paskui virtuvės vedėju, paskui, gerai atestuotas Šventam Tėvui, patekau į Angelo pilį. Netrukus man buvo pavesta patarnauti pačiam popiežiui, kai jis sėsdavosi prie stalo. Stovėdamas už jo kėdės, padavinėjau jam valgius.

Dabar Adrianas di Kornetas pradėjo suprasti, kad šis žmogus atėjo suteikti jam didelės paslaugos.

— Kalbėk toliau, drauge,— ragino kardinolas.

— Vakar man buvo pasakyta, kad reikės patarnauti per vakarienę pas jus, Eminencija. Viskas jau paruošta popiežiaus virtuvėje. Šiandien anksti staiga mane pašaukė pas Jo Šventenybę. Popiežius pusryčiavo, o

šalia jo ant mažo stalelio stovėjo dvi dėžutės su saldinais, du maži meniški daikteliai venecijiečių darbo.

— Prieik arčiau, sūnau mano,— tarė maloniu balsu popiežius. Kai atsiklaupęs bučiavau jam rankas, jis liepė atsidėjus išklaudyti, ką pasakys.

— Jau gana ilgai ištikimai tarnauji man,— kalbėjo popiežius,— bet šiandien išbandysiu tavo ištikimybę nepaprastu būdu. Pažvelk į tas dvi dėžutes. Jos panašios viena į kitą kaip du kiaušiniai. Ar ne tiesa?

Tai patvirtinau nulenkdamas galvą.

— Yra tik mažas skirtumas, pagal kurį dėžutes galima atskirti. Įsižiūrėk į tą išrėžtą žaltį, kuris vyniojasi aplink medį. Jis turi dvi mažas smaragdines akis. Ar matai, mano sūnau?

— Matau, Jūsų Šventenybe.

— O dabar įsižiūrėk į kitą dėžutę, paimek ją į rankas ir apžiūrėk iš visų pusių. Štai matai tą patį medį, tą patį žaltį, tik jam trūksta vienos akies. Mažas smaragdus kadaise iškrito ir kito niekas nebeįstatė. Šiandien patarnaudamas prie stalo pas kardinolą Kornetą, vakarienei baigiantis, atneši dvi dėžutes. Žaltys su abiem akim skirtas mano brangiam draugui Adrianui di Kornetui. Jo Eminencija mėgsta prancūziškus saldinius ir todėl noriu suteikti jam nelauktą malonumą. Prie manęs pastatysi dėžutę su vienaakiu žalčiu. Prašau tai gerai atsiminti, Antonio, tiesa, tavo vardas Antonio? — nesukeisk tų dviejų dėžučių, jei brangus tau gyvenimas. Man pastatyk dėžutę su vienaakiu žalčiu, o kitą kardinolui. Ar supratai, Antonio?

Šiurpas mane nukrėtė. Supratau. Juk Aleksandras Bordžija taip stengėsi išaiškinti, kuo skiriasi abi dėžės, jog viską supratau.

Tvardžiausi kiek galėdamas, nepabalau ir neparaudau ir gana ramiai atsakiau:

— Puikiai supratau, ką turiu padaryti ir kuo rūpestingiausiai įvykdysiu įsakymą.

— Gerai, brangus mano sūnau,— sušuko popiežius, dar kartą paduodamas man pabučiuoti ranką,— jei ši vakarą viską taip tvarkingai atliksi, liepsiu duoti tau

du šimtus auksinių dukatų. Tegu tave laimina Dievas, mano sūnau!

Susijaudinęs ir išsigandęs grįžau namo, kritau į kėdę, griežiau dantimis kaip karštinėje ir maniau, kad skausmas mane pasmaugs.

Gera žinojau, ką reiškia Aleksandro VI įsakymas, žinojau, kodėl popiežius pažadėjo man tokią didelę dovaną ir kartu tarsi pagąsdino, jog man gresianti mirties bausmė. Turėjau padaryti žmogžudystę, pakišti jums nuodų, pašalinti iš popiežiaus kelio kaip kenksmingą jam žmogų.

To padaryti jokių būdu negaliu.

Tad persirengiau, kad manęs nepažintų, slapčiomis išėjau iš Angelo pilies ir atėjau jums apie tai pranešti.

Neatidarykite šios nelemtos dėžutės ir nesuvalgykite nė vieno saldainio, nes juose, aišku, yra baisiausių nuodų!

Skausmingai šypsodamasis kardinolas padavė doram žmogui ranką:

— Ačiū tau. Užsitraukei didelį pavojų, geriau nereikėjo to daryti, nes tikrai sumokėsi gyvybę, jei iškils aikštėn, kad buvai atvykęs manęs išpėti. Man jau nebėra išsigelbėjimo, nes priešas atkirto visus gelbėjimosi kelius. Todėl prašau tavęs, brangus mano sūnau, saugokis patsai. Padaryk, ką liepė tavo ponas, gelbėk nors savo gyvybę. Pastatyk dėžutę su žalčiu dviem akim prie manęs.

Antonio Travista puolė kardinolui į kojas ir verkdamas ėmė bučiuoti jo rankas:

— Taip miršta tik šventasis! — sušuko raudodamas.

— Taip miršta vyras,— ramiai atsakė Adrianas di Kornetas,— kuris nori savo mirtimi pelnyti atleidimą savo žudikui, kad jis nepatektų į amžiną pražūtį. O dabar, mano sūnau, eik ir pasimelsk už mano sielą.

Po kelių minučių, vėl apsirengęs elgeta, Antonio Travista nušlubavo Romos gatvėmis, keldamas žmonių užuojautą.

Kornetas nuėjo į namų koplytėlę. Čia kaip tikras Dievo tarnas jis norėjo pasirengti paskutinei gyvenimo valandai.

Vos užsidarius durims iš už užuolaidos pasirodė Džėnaras.

— Ačiū tau, gerasis Antonio,— tyliu džiaugsmingu balsu kuždėjo Džėnaras.— Neveltui rizikavai, neveltui atnešei baisią paslaptį. Bus labai lengva sukeisti tas dvi dėžutes, aš tai pats padarysiu!

XIII SKYRIUS

Popiežiaus ir jo palydovų pasirodymas kardinolo Adriano di Korneto namuose sutraukė didžiulę minią prie rūmų. Pamatę popiežių, žmonės puolė ant kelių, o Aleksandras VI švelniai ir maloningai šypsodamasis laimino žmones.

Adrianas di Kornetas sutiko popiežių be skrybėlės prie savo namų slenksčio. Buvo išbalęs, bet visiškai ramus. Pabučiavo savo žudiko ranką ir nuvedė į kambarių.

Palydovai, keli kardinolai ir aukštieji popiežiaus rūmų valdininkai nuėjo paskui juos. Jau prieš tris valandas popiežiaus tarnai užplūdo kardinolo namus. Mulais pakinkyti vežimai atvežė valgius iš popiežiaus virtuvės ir vynus iš Angelo pilies rūsių, atvyko daugybė virėjų, virtuvės ir valgomojo kambario tarnų. Kai svečiai įėjo į didelę pokylių salę, ant gėlėmis papuošto stalo jau buvo sustatyti brangūs indai su Bordžių herbais.

— Mano brangus drauge,— kreipė Aleksandras VI į nelaimingąjį kardinolą, kuris vis labiau jautė besiantinančią mirtį,— seniai trokštu porą ramių valandų praleisti jūsų namuose ir pasikalbėti su jumis. Todėl be jokių ceremonijų įsipiršau į svečius. Tikiu, kad mano vizitas jums nebus nemalonus.

Adrianas di Kornetas sumurmėjo kelis žodžius apie didelę garbę ir laimę, kurią jam teikia Aleksandras VI ir atsisėdo prie stalo šalia popiežiaus. Aplink juos susėdo palydovai pagal savo rangą.

Seimininkas sukalbėjo maidą, paskui tarnai atnešė auginsiuose induose valgius, kiti tarnai pilstė vyną į taures. Popiežiaus muzikantai pradėjo groti.

Už popiežiaus kėdės stovėjo Antonio Travista, o už Adriano di Korneto kėdės — mažasis Dženaras. Abu tarnavo savo ponams, bet nelaimingasis Antonio kartkartėmis drebėdamas žvilgčiojo į savo geradari, jo veidas reiškė nerimą ir gailėstį.

Puotos dalyviai negalėjo nepastebėti, kad jau seniai popiežius bebuvo tokios geros nuotaikos kaip šiandien.

Popiežius daug ir linksmai kalbėjo, žavėdamas visus dirbtiniu nuoširdumu, kuriuo jis pasižymėjo dar jaunas bebūdamas ir apgavo tiek naivių širdžių.

Daugiausia popiežius kalbėjosi su Adrianu di Kornetu. Žinodamas, kad kardinolas yra mokslo vyras, labai mėgstas meną ir literatūrą, popiežius ir nukreipė kalbą į šią sritį.

Knygų spausdinimas, nors jis tebebuvo dar užuomazgoje tuo laiku, jau gerokai padėjo plisti įvairiems literatūros kūriniams. Aleksandras VI kalbėjo apie kelias tik ką išleistas knygas, darydamas vykusias kritines pastabas. Jis taip mokėjo gražiai kalbėti, taip sumaniai pinti savo minčių ir žodžių rezginius, jog beveik visai išblaškė niūrias kardinolo mintis ir valandėlę šis net užmiršo tikrąją šios puotos tikslą.

Paskui popiežius pradėjo kalbėti apie savo sūnaus Cezario laimėjimus.

Jaunatviškas užsidegimas skardėjo jo balse, kai jis pasakojo apie sūnaus lankymąsi prancūzų karaliaus rūmuose, apie didelius laimėjimus karo žygyje prieš Romaniją.

— Šią valandą, mano brangus drauge, kai čia mes kalbamės, Cezaris turbūt jau įpynė naują lauro lapą į savo vainiką. Kaip žinai, jis su didele kariuomene stovi prie Pezaros pilies. Pezaros grovai nuo senų laikų yra bažnyčios priešai ir dažnai liūdina mūsų tėviškąsias širdis. Bandžiau paveikti juos ir panaudoti šventiems tikslams, kuriems tarnauju. Griebiausi paskutinės priemonės, išleisdamas už jaunojo grovo Sforcos savo dukterį, savo gyvenimo perlą. Bet ir tas bandymas nepavyko. Džiovanis Sforca pasirodė esąs nevertas giminystės su savo šeima. Turėdamas gražiausią žmoną, žavingiausią moterį pasaulyje, jis domėjosi kitomis moterimis ir

nuolat laužydavo šventą moterystės apžadą. Būdamas mano žentu, jis rūpindavosi tik savo giminės politika ir pagaliau pabėgo tamsią naktį, kaip man pranešė, su gražia, bet ištvirtusia venecijiete.

Prie stalo turbūt nebuvo nė vicno, kuris nebūtų žinojęs, jog kiekvienas popiežiaus žodis buvo bjauriausias melas ir šmeižtas. Ne tiktai žmonės iš popiežiaus rūmų, bet ir kiekvienas Romos gyventojas žinojo, kad Bordžija norėjo nužudyti Džiovanį Sforcą ir kad šis pabėgo nuo Bordžijų stiletų bei nuodų ir pasislėpė savo tvirtovėje.

— Todėl,— tęsė popiežius, ramiai žiūrėdamas į puotos dalyvius,— manau, kad čia yra Dievo valia ir nurodymas panaikinti Sforcos valdžią. Taigi jei Cezaris šią valandą galbūt jau įsiveržė į jo pilį ir geležiniu kumščiu sutriuškino šią seną plėšikų gūžtą, jis atliko Dievo palaimintą darbą, o pagal žmonių supratimą atkeršijo už savo sesers ir šeimos garbę. Bet, deja, deja, mūsų graži vakarienė jau baigiasi. Antonio, paduok desertą. Tai bus jums, brangusis kardinole, mažas netikėtumas, mano sugalvotas. Žinau, kad esate didelis prancūziškų saldumynų mėgėjas. Antonio, paduok saldainių dėžutes, kurias atsiuntė iš Paryžiaus mano garbingas draugas ir sąjungininkas Liudvikas XII.

Antonio vos neišmetė auksinio padėklo su meniško venecijiečių darbo dėžutėmis. Jo rankos drebėjo, bet geraširdiškas Adriano di Korneto žvilgsnis jį šiek tiek nuramino. Jis pastatė dėžutes prie auksinių popiežiaus ir kardinolo lėkščių.

Saldainiai kvepėjo rožėmis ir žibuoklėmis. Malonus jų kvapas svaigino ir masino paragauti.

— Juk jūs, kardinole, esate tokių skanėstų žinovas,— sušuko Aleksandras VI,— pažvelkite į dėžutes, nuostabų Venecijos meistro darbą. Tai didelis menininkas.

Ir tarsį apžiūrinėdamas auksakalio darbą, popiežius tiksliai ištyrė, kokia dėžutė jam pastatyta. Paskui šiek tiek palenkė galvą ir patenkintas nusišypsojo. Jis įsitikino, kad dėžutė su žalčiu viena akimi stovi prie jo lėkštės.

Kad savo pavyzdžiu paragintų Adrianą di Kornetą, popiežius mažomis auksinėmis žnypliukėmis išsiėmė saldainį iš savo dėžutės ir įsidėjo į burną.

— Puikūs,— sumurmėjo.— Prancūzai ne tikrai ne nugalimi mūsų lauke, bet jie užkariauja pasaulį ir saldainiais, kitais skanėstais. Pagerbk mane, drauge Adrianai, paragauk. Tikrai patiks...

Dar nespėjus popiežiui baigti savo žodžių, prie stalo staiga pasigirdo riksmas, ir visi pašoko šaukdami:

— Dega! Dega!

Liepsnojo viena lango užuolaida.

— Nieko pavoingo,— sušuko popiežiaus sekretorius Malatesta, pildamas vandenį iš sidabrinio ąsočio ant degančios užuolaidos.

Iš visų pusių subėgę tarnai baigė gesinti ugnį.

Šventas Tėvas labai išsigando. Rėkdamas pašoko iš vietos ir nubėgo prie durų. Paskui jį nuėjo Adrianas di Kornetas ir padėjo prilaikyti drebantį senį, kuris jau buvo beveik netekęs jėgų.

— Man skaudu, kad taip atsitiko,— kalbėjo Adrianas di Kornetas,— bet, ačiū Dievui, pavojus praėjo.

Aleksandras kurį laiką spoksojo į kardinolą negydomis akimis. Jo burna piktai ir šlykščiai išsikreipė. Jis buvo panašus į velnią „Prisikėlimo“ paveiksle.

Taip truko kelias minutes. Paskui popiežius atsikvošėjo nuo išgąščio ir tarė kимиu balsu:

— Tai nieko, grįžkime prie stalo. Dėl šio įvykio negadinkime sau apetito ir ragaukime prancūziškų saldainių.

Aleksandras paėmė kardinolą už parankės ir priverstė grįžti prie stalo.

Kiti svečiai taip pat grįžo prie stalo, vėl prasidėjo gyvos kalbos, ir įvykis buvo užmirštas.

Mažasis Dženaras vėl atsistojo už kardinolo kėdės, o jo meilus veidelis šypsojosi šilkinų garbanų rėmuose.

— Eikš, gražusis paže,— pakvietė Aleksandras VI,— paimk dėžutę, kuri stovi prie tavo pono ir pasiūlyk jam saldainį. Kardinole, paragaukite, nes užsigausiu, jei pasididžiuosite ir nepriimsite mano vaišių.

Taip kalbėdamas įsidėjo saldainį į burną iš savo dėžutės.

Dženaras atsiklaupė prieš savo poną, atkišo jam dėžutę ir pažvelgė šviesiu žvilgsniu, tarsi ragindamas.

Ir kardinolui pasirodė, kad suprato Dženaro akių žvilgsnį: — Imk! — šnibždėjo Dženaro akys.— Dangus saugoja teisinguosius ir naikina tamsius niekšų planus.

Tada balta išlepinta ranka kardinolas paėmė vieną saldainuką, suvalgė ir įsitikino, kad jie tikrai skanūs.

— Tiesa,— pasakė kardinolas, kreipdamasis į Aleksandrą VI,— saldainiai nepaprastai skanūs.

— Ir jų galima gana daug suvalgyti,— nusijuokė Aleksandras VI,— žiūrėkte, ketvirtą valgau. Imkite iš manęs pavyzdį...

Staiga popiežius pabalo. Krito kėdėn, užsidengė akis ir sučiaupė lūpas.

— Dėl Dievo meilės, kas jums atsitiko, Šventas Tėve? — sušuko Malatesta ir pribėgo prie popiežiaus.— Ar jums kas skauda? Toks esate išbalęs! Dieve! Kaip pasikeitė jūsų veidas.

— Skauda man, taip! Duokite vandens, vandens lašelių! —suvaitojo Aleksandras VI,— mano viduriai dega!

Visus pagavo siaubas. Popiežiaus palydovai susigrūdo aplink kėdę, kurioje susirietęs sėdėjo popiežius ir vaitojo.

— Tai rimtas dalykas,— sušuko Malatesta,— pašaukite gydytoją, nes popiežiaus rūmų gydytojas šiandien nebuvo pakviestas į puotą.

Ir tikrai, Aleksandras VI šį vakarą liepė savo asmeniniam gydytojui neiti į puotą, nes tikėjosi, kad ne jis pats, o kas kitas susirgs.

Kai visi lyg netekę proto bėgiojo iš kambario į kambarį, o Adrianas di Kornetas sudėjęs rankas meldėsi, Aleksandras VI mėšlungiškai nusitvėręs kėdės ranktūrių, pakilo, plačiai atsimerkė, apsidairė ir drebančiomis lūpomis sucypė:

— Mane nunuodijo... šie prancūziški saldainiai! O mano žudikas yra ne kas kitas, o tik šis... šis!

Popiežius akimis pervėrė Dženarą. To užteko tar-

nams, jie griebė Dženarą ir nutempė prie popiežiaus kėdės.

— Nužudei mane,— sugriežė dantimis Aleksandras VI,— prisipažink, berniuk... koks šurmulys kilo, kai užsidegė užuolaida. Tu tada sukinėjaisi prie stalo. Malatesta, paimk dėžutę, kuri stovėjo prie manęs... duokite jam... tegu, man matant, paragaus.

Malatesta suprato. Žiauriai perkreipęs veidą padavė dėžutę nelaimingajam Dženarui.

— Imk ir valgyk,— šuktelėjo berniukui į ausį.

Aleksandras sėdėjo susirietęs. Jo veidas buvo išblyškęs, panašus į lavono veidą; gyvybę rodė tik kerštu degančios piktos akys.

— Užmušiu, jei nevalgysi, tu, šuniškas paže,— suriko Malatesta.

Dženaras pažvelgė į savo poną, kardinolą Adrianą di Kornetą. Jo žvilgsnyje nebuvo nei baimės, nei išgąscio, o tik kažkoks gailestis ir kartu džiaugsmas.

— Mielai mirštu dėl tavęs, sinjore.— Štai ką sakė kardinolui Dženaro žvilgsnis.

Ir mažasis Dženaras paėmė iš dėžutės apnuodytą saldainį.

— Dėl Dievo! Ką darot? — sušuko Adrianas di Kornetas.

— Tegū... tegū... Suvalgyk...— cypė Aleksandras VI,— aš, jūsų popiežius... įsakau.

Tada Adrianas di Kornetas, tarsį Dievo įkvėptas, pasilenkė prie popiežiaus ir sukuždėjo į ausį:

— Nežudykite šio vaiko, nes tai jūsų kraujas... tai Lukrecijos sūnus... Tai Bordžija.

Pašėlęs juokas išsiveržė iš sunkiai besikilnojančios popiežiaus krūtinės. Jis vienas tegirdėjo Adriano di Korneto žodžius, bet nepajudėjo palaiminti nuodėmingo savo kraujo vaisiaus.

Šėtoniškos patyčios suskardėjo jo balse, ir jis kaip dvesiantis žiaurus vilkas sušuko:

— Bordžija! — tai nuodėmės vaikas! Cha cha! Bordžija. Juo geriau. Tegū vaikaitis keliauja kartu su seneliu. Valgyk saldainius... valgyk... įsakau... Keliausi kartu... su manimi... karstan... pragaran!..

Lieknas Dženaro kūnas krūptelėjo, baisus skausmas iškreipė jo veidą. Drebančiu balsu jis riktelėjo:

— Aš esu... Bordžija? Aš esu iš tos vilkų šeimos? Jei taip, tai tebūnie...

Adrianas di Kornetas suriko ir norėjo sulaikyti Dženaro ranką, bet jau buvo vėlu. Berniukas prarijo užnuodytą saldainį, ir baisūs nuodai greitai paveikė švelnų vaiko organizmą.

Dženaras, kaip žaibo nutrenktas, krito ant grindų ir išsitiesė prie Aleksandro VI kojų.

— Lukrecijos sūnus, mano dukters sūnus! — ištrūko iš pamėlynavusių senio lūpų, — o kas yra jo tėvas?

Tai buvo paskutiniai Aleksandro VI žodžiai. Jis neteko sąmonės, pradėjo drebėti visu kūnu ir tik mėšlungiški rankų ir kojų judesiai rodė, kad popiežius dar tebegyvas.

Įbėgęs į salę popiežiaus gydytojas galėjo tik konstatuoti jo mirtį.

— Ne čia, — sušuko vienas kardinolas, — ne čia turi mirti Šventas Tėvas. Nuvežkime jį į Angelo pilį.

— Taip, nuvežkime jį į Vatikaną. Taip miršta popiežiai, — dusliai sukuždėjo keli tarnai.

Po dešimt minučių nakties gaubiamomis Romos gatvėmis jau slinko eiseną, lydinti popiežių į jo rūmus. Pasibaigė ilgametis jo viešpatavimas pasaulyje, kurį jis valdė klasta, melu ir piktadarybėmis.

O mažoje Angelo pilies koplyčioje garbingasis Adrianas di Kornetas klūpojo prie Dženaro kūno, kurį jis liepė paguldyti ant šilkinų pagalvių prie Išganytojo statulos kojų.

— Iš vilkų šeimos, — raudėjo Kornetas, — o buvai Dievo avinėlis, skaisti ašara. Nuodėmėje pradėtas, išauklėtas girioje ir gyvenęs dorai, tu dabar pakilai prie Dievo, vienintelis skaisčios sielos ir švarių rankų Bordžija. Koks tu laimingas, kad nunirei, kol tavyje dar nenubudo Bordžių vilkų kraujas.

Kai Adrianas di Kornetas pakėlė ašarotas akis į marmurinį Kristų, ištiesusį rankas, lyg norėjusį priglausti ir mažąjį, amžinai užmigusį berniuką prie savo gailėstingos širdies, atrodė, kad Kristaus veidas atgijo,

atsivėrė jo akmeninės lūpos ir taria aiškius, jaudinančius žodžius:

— Teateiną pas mane mažieji!

XIV SKYRIUS

Ties Pezara degė Cezario kariuomenės stovyklos laužai, apšviesdami tamsią naktį Foglio lygumoje. Ten, kur dar prieš kelias dienas šypsojosi derliumi ir gėlėmis pasipuošę laukai, stovėjo popiežiaus kariuomenė. Matyt, pats dangus norėjo jai ir jos vadui parodyti savo rūstų veidą, nes aštuonias dienas be paliovos lijo lietūs. Žemė visai permirko ir virto purvu; žmonės ir arkliai nugrimzdavo laukuose iki kelių kaip kokiose pelkėse.

Cezario kareiviai įsitikino, kad Pezarą paimti nėra lengvas darbas; reikėjo didelės kantrybės arba kokio laimingo įvykio.

Jie turėjo užversti savo lavonais plačius, pilnus vandens griovius, kad padarytų išlaužas sienose, o be jų negalima buvo nė svajoti apie įsiveržimą pilin. Todėl popiežiaus kareiviai buvo prastos nuotaikos. Liudviko XII kariuomenė, ilgai klajojusi po Italiją, ėmė bruzdėti ir norėjo grįžti tėvynėn.

Tiesa, jie jau buvo gerokai prisikimšę kišenės pripildę aukso ir brangenybių, bet kuriems galams jiems visa tai, jei negali šių turtų paslėpti saugioje vietoje.

— Po velnių! Ar ilgai dar reikės bastytis su tuo nepasotinamuoju Cezariu? Nejaugi niekada neišsikraustys iš šio prakeikto krašto, kur saulė kepiną kaip ugnis arba lietūs taip lyja, lyg dangus norėtų paskandinti žmones kaip kates, iš šio krašto, kuriame maliarija, šiltinė ir kitos ligos seka paskui kariuomenę kaip hienos paskui savo aukas.

Pagaliau ne viskas tvarkoje buvo ir su atlyginimu. Cezaris neišmokėjo Romoje visos algos nė prancūzams, nė užverbuotiems avantiūristams. O jis tai buvo pažadėjęs padaryti.

Buvo kalbama, kad šis bažnyčios karininkas gavo iš galingojo tėvo pinigų kareivių algoms išmokėti, bet juos paslėpė savo kišenėje, o kariuomenę maitino kari-

ninkų pasakojimais apie pasakiškus turtus, kurie pateks į jos rankas, paėmus Pezarą.

Kol kas nebuvo jokios vilties greit paimti šį uolų lizdą. Be to, iš visų pusių traukė nauji priešai, kurie nelauktais partizaniškais puolimais neduodavo ramybės apgulusiai pilį kariuomenei ir silpnino Cezario jėgas.

Feraros kunigaikštis sunkiai ginkluotų kareivių priešakyje puldavo šiek tiek toliau išsikišusias popiežiaus kariuomenės dalis, o Faenzos miesto raiteliai, narsaus Manfredo vedami, nuolat sukiojosi apie Cezario kariuomenės stovyklą. Jie staiga pasirodydavo naktį, išduydavo sargybas ir sumušdavo mažesnius būrius, o kai trimitai skelbdami aliarmą prikeldavo išbadėjusius ir iki paskutinio siūlo peršlapusius Cezario kareivius, raiteliai vėl dingdavo nakties tamsoje.

Todėl Cezario karininkai vos galėjo palaikyti drausmę ir tvarką kariuomenėje. Kareiviai keikėsi ir piktžodžiavo, pavydėdami apgultiesiems, kurie už tvirtovės sienų sėdėjo šiltose ir sausose patalpose, visu kuo ap rūpinti ir tyčiojosi iš nesėkmingų puolimų.

Devintą naktį lietus staiga liovėsi lijęs.

Ant neaukštos kalvos stovėjo trys žmonės. Tai buvo du vyrai ir persirengusi vyru moteris — Cezaris Bordžija, jo meilužė Violeta Orsinį ir Micheletas. Jie nekantraudami laukė sutarto Lukrecijos ženkle, laukė, kada šviesa sužibės viršum pilies vartų.

— Nieko nematyti,— tarė nepatenkintas Cezaris,— šviesa nesirodo, nors Lukrecija pažadėjo duoti ženklą per penkias dienas. Ką reiškia toks vilkinimas?

— Reiškia,— tarė gražioji grovienė,— kad turėjau pagrindo įspėti tave dėl sesers. Dar kartą sakau, jog Lukrecija vaidina komediją su tavimi ir tėvu. Mes, moterys, nesileidžiame taip lengvai apgaunamos kaip vyrai. Nejaugi tu tiki, kad Lukrecija užmiršo, kas nužudė jos vyrą, nejaugi manai, kad moteris kada nors atleis tam, kuris nužudė jos meilužį? Čia išdavystė, todėl maldauju tave, Cezari, netikėk ta šviesa, jei ji pasirodys nakties tamsoje, nes ji tave pražudys.

Susimąstęs Cezaris papurtė galvą.

— Kam kartoji vis tą patį kaip pelėda. Aš geriau pažįstu savo seserį negu tu. Visam pasauliu ji gali vaidinti komedią, bet tik ne man. Tavo samprotavimai yra visiškai klaidingi. Pasaulyje nėra kitos būtybės, kuri galėtų taip greit keistis, kaip moteris. Ji virpa iš laimės meiluzio glėbyje, tūkstantį kartų prisiekia, kad be jo gyventi negalinti, o kai jos vyras numiršta, glaudžiasi prie kito. Ar Lukrecija nesutiko manęs šventiškais rūbais apsirengusi, kaip įvažiavau į Romą, ar neuždėjo man ant galvos laurų vainiko, ar nevadino manęs Bordžijų šeimos karžygiu?

— Puikiai suvaidino komedią, kad įviliotų tave į savo tinklą. Nepasitikėk ja, būk atsargus.

Cezaris piktai treptelėjo koja:

— Dar niekada neapsirikau, nes mano žvilgsnis siekia žmogaus sielos gelmes. Liaukis, moterie. Jei mano elgesys nepatinka, tai juk žinai kelią į Romą. Eik, nelaikau tavęs.

Grovienė Orsini nusigręžė ir, užsidengusi veidą rankomis, pradėjo verkti. Ne pirmą kartą Cezaris kalbėjo su ja tokiu tonu, ne pirmą kartą elgėsi su ja kaip su šunimi. O, ji seniai žinojo, kad jau prisisotino ja ir nori atsikratyti.

O ji mylėjo šį šėtoną angeliška ištikimybė.

Dėl jo paliko savo dangų ir nužengė į Bordžijų pragarą. Buvo pasiryžusi eiti su juo net į pražūtį.

Cezaris stipriau susisiautė apsiaustu ir plačiai atmerktomis akimis žiūrėjo į tamsią naktį, gręžė ją žvilgsniu laukdamas trokštamo ženkle.

Vėl priėjo Violeta: — Ar žinai? — paklausė ji švelniu balsu, kad tavo kariuomenė murma, kad prancūzai labai nekantrauja ir nori grįžti namo? Vaikščiojau šiandien po stovyklą ir girdėjau įvairių kalbų, kurios kėlė nerimą.

— Tegu ponai prancūzai būna atsargūs,— paniekinamai atsakė Cezaris,— nes liepsiu nubauti mirtimi kiekvieną, kurį išgirsiu panašiai kalbant. O kai pakarsiu keliasdešimt žmonių, jų draugai iš karto neteks noro ilgėtis tėvynės.

— Taip pat ir italų samdytoji kariuomenė reikalauja išmokėti atlyginimus.

— Tegu paina Pezarą ir patys sau susimokės.

— Tavo kariuomenės būklė labai bloga,— pridūrė grovienė,— gamta veikia prieš tave. Nuolatinės liūtys, vėjai, maisto stoka! Ar nematai, kad dangus rūstauja ant tavęs už žygį prieš Pezarą? Grįžk Romon, būk patenkintas tuo, ką jau turi, ką užkariavai. Dar yra laiko, mano brangusis, dar esi laikomas nenugalimu, bet vargas tau, jei būsi sumuštas prie Pezaros,— neteksi viso savo autoriteto.

— Nepasitrauksiu, kol nekris Pezara,— atsakė Cezaris.— Bet kas ten ateina? O, tai mano kariuomenės pulkininkas, grovas Marinas, o su juo šeši karininkai. Labą vakarą, ponai!

— Tegloboja jus Dievas! — atsakė grovas Marinas, liesas žilabarzdis vyras, nuskurdusios bajorų giminės vaikaitis, kuris po daugelio avantiūrų ir ne visai švarių darbų vėl bandė Cezario padedamas prieiti prie valdžios ir prisigrobtį turto.

— Kas atvedė jus pas mane, sinjorai? — paklausė Cezaris.

— Ateiname su svarbia žinia,— atsakė grovas Marinas.— Prancūzų kariuomenė atsiuntė pas mane deputaciją ir prašė jums pranešti, kad po trijų dienų pasitrauksianti, jei per tą laiką Pezara nebus paimta.

— Manau, kad su botagu išvijote tuos šunis,— šūktelėjo Cezaris savo pulkininkui.— Ar to nepadarėte? Tada, sinjore, esate pats nusipelnęs botago!

— Padariau daugiau, pavaišinau juos geriau negu botagu,— atsakė grovas, kuris beveik visai jau buvo netekęs garbės jausmo, nes į Cezario įžeidžiamus žodžius nieko neatsakė ir tik patraukė pečiais.— Įsakiau suimti ir apkalti grandinėmis šiuos septynis galus ir dabar laikiu tik jūsų įsakymo, kaip turiu su jais pasielgti.

— Turime septynias patrankas. Puiku... septynios patrankos ir septyni maištininkai. Grove Marina, ryt švintant įsakykite tas bestijas pririšti prie patrankų vamzdžių kiaurymių. Visa mano kariuomenė bus išrikiuota, noriu, kad kiekvienas kareivis matytų, kaip at-

sakau maištininkams. Įsakysite šauti! Ir maištininkų kūnai bus sudraskyti ir paleisti į keturis vėjus.

Bet kažkas greit joja tiesiai į mus. Išsitraukite kardus, sinjorai! Tokią tamsią naktį labai patogu netikėtai užpulti.

— Tai aš, Ekscelencija, aš, jūsų ištikimas tarnas Antuanas.

— Dėl Dievo, tai mano tarnas, kurį palikau Romoje namams saugoti. Turbūt svarbią atnešė žinią, nes šis prancūzas be reikalo nevargtų kelionėje.

Antuanas nušoko nuo arklio.

Vienas žvilgtėrėjimas į visada savo išvaizda susirūpinusio tarno purvinus ir apdraskytus rūbus įtikino Cezarį, kad šis jojo ir dieną, ir naktį.

— Dėl Belzebubo! — sušuko, — kodėl palikai rūmus be priežiūros? Tarnų gauja, kurią turėjai prižiūrėti, dabar prisikimš mano aukso kišenes ir dings.

— Ekscelencija! — atnešiau baisias naujienas. Romoje šiurpus įvykis!

— Ar tik tiek? — šaltai ir ramiai tarė Cezaris. — Gal gaisras kilo Vatikane, ar žemė sudrebėjo ir atsivėrė praryti Romos, kaip kad prarijo Herkulanumą ir Pompėją? Ar neapoliečiai stovi prie Romos vartų? Bet dėl to neverta tuojau netekti proto.

— Nieko panašaus neatsitiko, Ekscelencija! — atsakė Antuanas, — bet jus palietė likimo ranka. Jo Šventenybė, jūsų tėvas, puotoje pas kardinolą Adrianą di Kornetą, buvo nunuodytas, o po dešimt valandų mirė.

Išgąstingas riktėlėjimas pasigirdo nakties tamsoje. Baisiai iškreiptu veidu, mosuodamas ore rankomis, tarsi ieškodamas į ką atsiremti, Cezaris pasviro ir būtų pargriuvęs, jei grovienė Orsini laiku nebūtų pribėgusi ir nepalaikiusi savo stipriomis rankomis.

— Netiesa, meluoja! — suriaumėjo Cezaris, — tu, prancūzų šuo! Mano priešai tave papirko, kad praneštum tokią naujieną ir priverstum pasitraukti nuo Pezaros. Čiupkite jį! Užmuškite vietoje!

— Pasigailėkite! Jėzau! — suvaitojo nelaimingasis ir puolė ant kelių. — Mano sielos išganymu prisiekiu, kad visa tai tiesa. Popiežius mirė, ir jo įpėdinis jau įžengė į Angelo pilį.

Cezaris sugriežė dantimis, negalėdamas nė žodžio pratariti.

— Kas dabar užsidėjo tiarą? — paklausė grovienė Orsini,— kas išrinktas popiežiumi?

— Julijus Roveras įžengė į popiežiaus sostą. Jis gavo Julijaus II vardą.

Kelias minutes viešpatavo tylą. Cezaris paklausė dusliu balsu:

— Kaip mirė mano tėvas?

— Kančiose mirė Aleksandras VI,— atsakė prancūzas.— Senelio kūnas ilgai kovojo su mirtimi. Paralyžius žudė jį lėtai, ėjo nuo kojų į širdį.

— O ar nutvėrė žudiką? Ar Romos liaudis sudraskė į gabalus tą niekšą, kardinolą Adrianą di Kornetą?

— Adrianas di Kornetas yra Romos mylimas,— atsakė Antuanas,— visas pasaulis gerai žino, kad nuodus, nuo kurių mirė tamstos tėvas, jis pats atsinešė į kardinolo namus, ir kad jie buvo skirti Adrianui di Kornetui. Tik nelaimingas atsitikimas, pažo Lženaro apsirikimas...

— Dženaro,— nežmonišku balsu riktelėjo kartu Cezaris ir grovienė Orsini.— Dženaro?

— Jis tai padarė gelbėdamas savo mylimo sinjoro gyvybę. Jis sukeitė dvi visai panašias dėžutes saldinių. Dėžutę su užnuodytais saldainiais, skirtą kardinolui, pakišo popiežiui.

Violeta užsidengė veidą rankomis ir tyliai tarė: — Atpildas.

Cezaris taip beprotiškai nusikvatojo, kad visi išsigandę nuo jo pasitraukė. Tai buvo toks bjauriai linksmas juokas, tarsi kas būtų pasakęs labai sąmojingą anekdotą.

— Cha cha cha! — nusikvatojo, ir putos pasirodė ant jo lūpų.— Mane ima juokas. Mažasis Dženaras žudo didįjį Aleksandrą VI. Dženaras, mano mažas gražus Dženaras pakišo savo seneliui nuodų! Tikrai linksmas šis pasaulis ir šis gyvenimas! Komediya, kurią žiūrint, galima trūkti iš juoko!

— Pasakyk man, Antuanai,— paklausė Violeta drebančiu balsu,— kas atsitiko Dženarui? Ar jį suėmė?

— Mano išvažiavimo iš Romos dieną, visiems varpams iškilmingai gaudžiant, jo kūnas buvo pašarvotas. Visa Roma išėjo jo palydėti, moterys ir mergaitės raudodojo, kai karstas buvo vežamas gatvėmis. Manau, kad per jokiais laidotuves Romoje, kiek atsimena žmonės, niekada nebuvo išlieta tiek karčių ir nuoširdžių ašarų.

— Gana,— suriko Cezaris.— Gana, girdėjau tai. Kam tu, nenaudėli, mali apie niekam neįdomius dalykus.— Eik, pabalnok man arklių! Turiu grįžti Romon, nes ten mano reikalai prasti, turiu apsidairyti ir išgelbėti tai, ką dar galima išgelbėti. Jums, grove Marinai, pavedu vadovauti kariuomenei. Jci grįšiu, tai...

— Šviesa nušvito Pezaros tvirtovės vakarinėje pusėje! — šaukė kažkoks balsas kalvos papėdėje.

Cezaris atsigręžė ir triumfuojantis šėtoniškas riktelėjimas išsiveržė iš jo lūpų.

— Šviesa! Dangaus šviesa! Mano sesuo Lukrecija tesėjo žodį!

— Dangaus šviesa,— pakartojo Violeta, o karininkai džiūgaudami kuždėjo vienas kitam:

— Pagaliau pasirodė dangaus šviesa!

Tą akimirsnį viršum pilies tyli ir skaisti kaip žibanti žvaigždė pakilo į dangų raketa.

— Prie patrankų! — įsakė Cezaris.— Iš jo veido lyg nuo burtų išnyko paskutiniai nevilties pėdsakai.— Prie patrankų, sinjorai! Su trimis šimtais ispanų gvardiečių tuojau įsiveršiu į pilį. Vakariniai vartai atkelti, ir jokių kliūčių nesutiksime. Grove Marinai, laukite, kol aš duosiu ženklą. Tada su visa kariuomene pulsime į pilį. Micheletai, būk šalia manęs. O ko tu nori, Violeta?

— Prašau leisti man eiti su tavimi. Noriu mirti kartu su tavimi.

— Laimėti,— nori pasakyti,— šiurkščiai atkirto Cezaris.— Gerai, tegu bus taip. Laikysi vėliavą virš mano galvos, kai aš kaip nugalėtojas pasirodysiu ant Pezaros sienų. Sinjorai, ryt saulei tekant Pezaros likimas bus nulemtas. Paskui žygiuosiu į Romą ir pasirūpinsiu, kad kada nors istorija paskelbtų: „Julijus Roveras, didžiojo Aleksandro įpėdinis, viešpatavo Romoje tik aštuonias dienas, nes Cezaris išvijo jį ir jo šalininkus. Di-

džiojo Bordžijos didysis sūnus užsidėjo ant galvos tیاراً“.

Netoli miškelyje keistai suriko kažkoks paukštis.

— Kas čia? — sušnibždėjo grovas Marinas karininkams,— ar čia duotas ženklas, ar tik paukščio balsas?

Vienas iš jų atsakė:

— Tai pelėdos balsas, pranašaujās nelaimę. Bijau, grove, kad istorija apie mūsų žygį paskelbs ką kitą, negu Cezaris tikisi.

XV SKYRIUS

— Artinasi lemiamoji valanda, keršto valanda. Džiovani Sforca, ar paslėpei savo vyrus taip, kad reikalingu momentu jie galėtų pulti besiveržiančius priešus? Ar paruošėt verdančio vandens ir karštos kunkuliuojančios alyvos? Ar tavo kardas, mano brangusis, išgalastas, kad galėtum nukirsti galvą mano mirtinam priešui?

Kaip sunkus švinas krito žodžiai iš Lukrecijos gražių lūpų. Ji stovėjo prieš grovą Sforcą ant plačių laiptų vedančių į viršutinį pilies aukštą. Nuo tų laiptų buvo matyti didelė salė su kolonomis, kurios grindys buvo išklotos parketu. Salė baigėsi aukštomis durimis, užšautomis stipriomis velkėmis.

Džiovanis Sforca buvo apsišarvavęs nuo kojų iki galvos. Vieną ranką padėjęs ant plataus kardo rankenos, kitoje laikė šalmą su juodomis plunksnomis.

— Nesirūpink, brangioji Lukrecija,— atsakė jaunas grovas kerštu degančiai moteriai,— parengiau viską, viską numačiau, ir planas negali nepavykti. Davei sutartą ženklą. Dabar Cezaris su savo kruvinais šunimis jau eina čion. Įsiverš. O tu, plačiai atkėlusi vartus, kuo greičiausiai bėk laiptais į viršų. Iš šios vietos, kur dabar abu stovime, savo akimis matysi visą mūšį. Matysi žiaurų reginį, per daug žiaurų, kad galėtų būti man garbingas. Tą minutę, kai Cezario žmonės atsидurs salėje, grindys išsiskirs po nenaudėlių kojomis, jie nūgarmės apačion ir negalės gintis. Paskui mes pulsime ir iki vieno išskersime popiežiaus kareivipalaikius. Ce-

zarij aš pats susirasiu, ir jis nepaspruks, nuo mano kardo. Kad niekad negalėtų pasprukti iš pilies, įsčiau kapitonui Varenai atkirsi visus kelius pabėgti. Niekas neištrūks ir nepraneš apie skerdynes prie pilies stovinčiai Cezario kariuomenei. Kariuomenę, likusią be vado, lengvai išsklaidysime. Be to, jos nuotaika prasta. Mano žvalgai pranešė, kad prancūzai nenori klausyti įsakymų, o samdyti kareivai taip pat nepatenkinti. Nėra ko bijoti priešo, kuris kaunasi neturėdamas noro kautis.

— Cezariui žuvus, nori išeiti iš pilies ir pulti jo kariuomenę?

— Dar šią naktį turime viską padaryti. Reikia kalti geležį, kol ji įkaitinta. Be to, juk ne aš vienas kausiuosi, Feraros kunigaikštis ir Astorė Manfredas stovi pasirengę savo vietose. Išgirdę mano trimitus, kai pradėsiu mūšį, ir jie puls Cezario kariuomenę. Sermonetos kunigaikštis ir grovai Imolis ir Forlis užėmė visus vieškelius ir žudys bėgančius arba ims juos į nelaisvę. Mes visiškai sutriuškinsime Cezario pajėgas.

Lukrecija taip pat buvo pasirengusi kautynėms. Žvynuoti plieno šarvai dengė jos gražią krūtinę ir sidabriniais žiedais leidosi apvaliomis šlaunimis. Prie šono kabojo ilgas kardas.

— Ačiū tau, Džiovani,— tarė paduodama grovui ranką su pirštine iš plonučių plieninių grandinėlių,— matau, kad puikiai pasirengi kautynėms.

— Taip,— atsakė jaunas grovas, liepsnojančiomis akimis matuodamas gražią moterį nuo kojų iki galvos,— bet kartu rengiuosi ir antrosioms mudviejų jungtuvėms.

— O, primeni mano pasižadėjimą. Įvykdysiu jį, neabejok, Džiovani. Karžygį, užmušusį grobuonį Cezarį, turėsiu mylėti. O dabar būk toks geras,— pridūrė ramiu balsu,— apgaubk mane apsiaustu, kuris kabo prie lan-go. Taip, ačiū. Uždek mažą žibintėlį. Liepk žmonėms atidaryti vartus, nes pati nepajėgsiu pajudinti sunkių geležinių velkių.

— Gal atsisveikinsime, Lukrecija! — jausmingai sukuždėjo Džiovanis,— rengiesi į pavojingą žygį. Pasitikiu Dievu, kuris gina teisybę, ir žinau, kad nieko blogo neatsitiks, bet vis dėlto sunku pasakyti, kieno kraujas

pirmas bus pralietas ten, kur jis turi būti pralietas. Gal matome vienas kitą paskutinį kartą. Lik sveika, Lukrecija.

Apkabino ją ir patraukė prie savęs, bet ji lanksčiu judesiu išvengė pabučiavimo į lūpas ir leidosi pabučiuojama į kaktą.

Su pagarba jis priglaudė savo lūpas prie jos baltos kaktos po juodomis išsidraikiusiomis garbanomis.

Vartai buvo atkelti. Lukrecija tyliai išėjo ir po kelių minučių atsidūrė prie aukštos sienos, kuria buvo apvesta pilis. Sustoję prie mažų geležinių vartelių iš vakarų pusės. Įsitikinusi, kad jie neužšauti, atsirėmė į šaltą mūro sieną, tarsi ją staiga būtų apėmęs nuovargis.

— Išmušė keršto valanda,— šnibždėjo sau.— Jau pripratau prie šios minties! Ji užvaldė visą mano sielą šėlstas gyslose kraujas groja baisią keršto melodiją. Taip, Cezari! Siandien užbaigsime mudviejų sąskaitas. Buvai mano gyvenimo šėtonas. Jei kada nors istorija pasmerks Lukreciją, niekas nė nepagalvos, kad tu, tik vienas tu turėtum būti jos negailestingai pasmerkta. Nekaltos mergaitės širdin tu įlašinai nežaboto gašlumo nuodų. Brolis suviliojo seserį! Tai buvo tvankią naktį vešliame sode. Ir vis dėlto sodo gėlės nenuvyto, bet žydėjo ir kitą dieną, kai saulė apšvietė jų grožį. Tik viena gėlė nudžiūvo, mano sielos nekaltybės gėlė. Nuo tos valandos atbudo manyje jausmas moters, nuo kurios nesutramdomų geidulių tu nuplėšei visas spynas. Gerai suprantu, ką dariau. Nenoriu tavęs apgaudinėti.

Daug vyrų mylėjau. Ir mano meilė pasiglemžė daug gražių gyvenimo gėlių, daug prarijo aukų, nes vyrai, kurie tyliomis mėnesienos naktimis ilsėjosi mano glėbyje, kitą dieną buvo lavonai ir gulėjo kur nors tuščioje gatvėje. Numirę nekalba ir negali papasakoti apie tas meilės naktis, apie Lukrecijos karštus bučinius.

O paskui, paskui susilaukiau Dievo bausmės, to didžiojo, nepasiekiamo Valdovo bausmės, nuo kurio nieko paslėpti negalima, kuris nusižengėli baudžia jo paties ginklu.

Meilė buvo mano nuodėmė,— meilė turėjo būti ir bausmė man. Atėjo diena, kada sutikau žmogų, kurį vienintelį pamilau. Nuostabu, kad šitą žmogų tevas pasirinko man vyru. Jo glėbyje, prie jo širdies suprau, kad visa, ką iki šiol maniau esant meile ir aistra, buvo tik žaismas. Su juo pirmą kartą pajutau tikrą meilę.

Jo pabučiavimai nuplovė mano nuodėmės, jo glėbyje vėl pasidariau nekaltą ir gėdijausi nuodėmės! Aš, Lukrecija, tapau ištikima Alfonso iš Aragonos žmona — dievinau jį, ir jis buvo mano saulėtas pasaulis.

Ir tą pasaulį atėmė iš manęs Cezaris Bordžija, tą spindintį šviesos pasaulį! Ir vėl šėtonas, kurį žmonių akyse turėjau vadinti broliu, nubloškė mane į tamsą. Bet ši naktis padėjo man nusikalti ginklą, atkeršyti už savo brangų vyrą Alfonsą. Ginklas jau išgalastas ir nukreiptas į tave, Cezari, galingas ir taiklus smūgis pataikys tau į širdį. O pablūdusiam tėvui, sukčiui ir niekšui, kuris pasirašė mano vyrui mirties nuosprendį, nusiųsiu nukirstą tavo galvą ir liepsiu pasakyti: — Taip niekšas Cezaris pabaigė savo gyvenimą. Cezaris, prakeiktas tavo vaisius!

Žodžiai apmirė jos išbalusiose lūpose, akys užsidedė baisios neapykantos liepsna. Sukluso. Išgirdo tylūs žingsnius, artėjančius prie geležinių vartų.

Drebančia ranka ji palietė velkę. Duryš pajudėjo, ir tą pačią valandėlę išgirdo, kaip nekenčiamos lūpos ištarė jos vardą.

— Lukrecija, sesuo mano, Lukrecija, ar tai tu?

— Tai aš, Cezari, sveikink mane,— dabar Pezara tavo!

— Laukiu to, lygiai kaip trokštamos gražios moters glėbio, kuri po kruvino žygio palinksmins mane, švenčiantį pergalę,— atsakė Cezaris, kuris juodais šarvais, su kardu rankoje savo žmonių priešaky tyliai įslinko pro atvirus vartus.

— Ačiū tau, sesute, išlaikei žodį, neužmiršiu to. Gali pasieškoti gražaus ir galingo Italijos kunigaikščio, kad jis išgelbėtų tave nuo našlavimo sunkumų. O dabar kalbėkime rimtai: ar gali nuvesti mus į pilį?

— Galiu,— tarė Lukrecija suimdama paslėpto po apsiaustu kardo rankeną, Cezariui paminėjus jos našlystę, taigi ir Alfonso mirtį.— Jei rimtai imsitės darbo, nebus jokio pavojaus. Ar matai, broli, ten, priešakyje, didelius vartus?

— Po velnių, matau! Vartai tokie platūs, kad pro juos tūkstantis kareivių gali patekti į Pezaros pilį.

— Vartai atrakinti,— aiškino Lukrecija,— sargybinis netrukdytų. Daviau jam vyno su migdomuoju gėrimu. Rasit jį knarkiantį prie vartų. Kai jau būsite didelėje salėje, bėkite plačiais laiptais į viršų, užklupkite miegantį grovą Sforcą ir iš viršaus duokite ženklą stovinčiai prie pilies kariuomenei žygiuoti paskui jus.

— Labai geras planas,— nusijuokė Cezaris,— bet dar vienas klausimas.— Ar negavai žinių iš Romos?

— Iš Romos? Ne. Kodėl klausit?

— Šiaip sau, tarp kitko. O dabar, sese, vesk mus, rodyk laimėjimo ir triumfo kelią. Mūsų kovos šūkis: „Lukrecija Bordžija“!

— Tad eikite su manimi,— tarė Lukrecija, pakeldama žibintą.

Kaip šešėlis žengė ji ginkluoto būrio priekyje. Už kelių žingsnių ėjo Cezaris su pliku kardu rankoje, o jo žėrinčios akys sekė Lukreciją, stebėdamos kiekvieną jos judesį.

Staiga iš karių rikiuotės prie Cezario priėjo kažkokia figūra vyro rūbais, bet lanksčiais jaunos moters judesiais ir tarė:

— Jei tau brangus gyvenimas, Cezari, jei kada nors buvau tau brangi, sustok. Beproti, žengi į savo karslą! Lukrecija sugalvojo išdavystę!

— Ar nori paskutinę minutę pakeisti ir sužlugdyti mano planą? Saugokis, nes krisi nuo mano kardo.

— Tad geriau nužudyk mane, bet aš vėl kartoju: esi pasiutėlis, viską pastatęs ant vienos kortos.

— Esame jau prie tikslo. Ar nematai? Lukrecija lengvai atidaro vartus, mano išmintingoji sesuo parengė viską kuo puikiausiai. Cha cha! Sesuo? Tai, ką ji šią naktį padarė, moteris gali padaryti tik savo mylimajam, o aš... o! Ar nesujudėjo kažkas už vartų? Ne! Visiška

tyla — kelias laisvas... eikite paskui mane ir sulaikykite kvėpavimą.

Lukrecija pirmoji įėjo į salę, o paskui ją trys šimtai kareivių. Tebuvo girdėti tylus šlamesys, lyg milžiniš ko miške šliaužiančio žalčio šiuršėjimas.

— Kam gesini žibintą? — sušuko Cezaris.— Ei, Lukrecija, kur tu esi?

— Čia esu, šalia tavęs, broli,— atsiliepė ramiai,— nors šviesa ir menka buvo, vis dėl to užgesinau, kad mūsų nepastebėtų. Pagaliau šviečia mėnulis, pro atdarus vartus krinta jo šviesa.

— Tiesą sakai, sesute, pakaks ir mėnulio. Jis visada buvo mano ištikimas draugas, niekada manęs neapvylė visuose žygiuose ir pavojuose.— Bet kur eini?

— Lipu į viršų pažiūrėti, ar viskas ten ramu. Ar visi įėjote?

— Visi iki vieno!

— Būkite čia ir ramiai laukite. Kai duosiu ženklą, galėsite kopti paskui mane.

— Palauk, sustok valandėlę, Lukrecija,— tarė Cezaris ir geležinė ranka suspaudė jos ranką.

— Ko nori, Cezari, kodėl mane laikai? Man skauda!

— Noriu dar kartą pažvelgti į tave. O jei mus išduosi?

— Neišduosiu, esu Bordžija!

— Tad eik! Laukiu tavo ženklo.

Lukrecija greitai užkopė akmeniniais laiptais ir sustojo prie lanko formas mėnulio apšviesto langelio.

— Ką matai, Lukrecija? — tyliai sušuko jai Cezaris.— Sese, ką matai?

— Matau savo vyro Alfonso iš Aragonos niekšišką žudiką,— riktelėjo Lukrecija,— matau keršto angelą, skriejantį viršum jo galvos!

Didžiojoje salėje pasigirdo ginklų žvangesys, o paskui baisingi šauksmai: — Išdavystė! Išdavystė!

— Išdavystė! Taip, išdavystė. Patekai į spąstus, Cezari! Dabar man priklausai, Pezaros valdovui!

Blykstelėjo šautuvų ugnis, driokstelėjo šūviai, kulkos, strėlės, ietys ir kardų smūgiai lyg kruša pasipylė ant pakrikusių Cezario kareivių eilių.

— Traukitės! — sušuko Cezaris savo žmonėms.—
Kekšė Lukrecija išdavė mane, bet už tai savo krauju...

— Žemė sminga po mūsų kojomis,— suriaumojo Micheleetas.— Žemės drebėjimas sugriaus pilį... Cha ha! po šimts velnių... aplink pragaras... tai galas, mano pone!

Baisus bildesys sukrėtė salę. Visu ilgiu ir platumu atsivėrė grindys ir susigrūdę krūvon, kaukdami kaip velniai, krito Cezaris ir jo kareiviai kažkur žemyn, tarsi į pragaro nasrus.

Cezaris pirmas pajuto žemę po kojomis. Žaibo greitumu pakilo ir garsiai suriko:

— Nepasiduokite, vyrai! Ištrūkme iš spąstų, ir dabar priešai brangiai sumokės už mūsų gyvybę.

Bet tą patį akimirksnį visoje pilyje suskardėjo vai-tojimas ir kauksmas. Verdančio vandens ir alyvos srautai pasipylė ant Cezario kareivių galvų. Paskui Pezaros vyrai ėmė versti didžiulius akmenis, kurie traiskė dar likusius gyvus.

— Pulkite nenaudėlius, draugai,— pasigirdo pro pragarišką triukšmą ir sužeistųjų riksmus griausmingas grovo Sforcos balsas.— Žudykite kiekvieną, kurį dar gyvą rasite. Niekas iš šių nenaudėlių neturi likti gyvas! Vieną palikite man,— Cezarį Bordžiją! Jis man priklausos!

— Aš čia esu, grove Sforca! — atsiliepė čia pat nuo skausmo užkimęs balsas.— Jei norite su manimi išmėginti jėgas,— nors alyva nudegino mano dešiniąją ranką, griebsiu kardą į kairiąją ir nukausiu jus.

Džiovanis Sforca riktelėjo ir valandėlę lyg įbestas žvelgė į kraujais paplūdusį Cezario veidą, nuo kurio skiautėmis kabojo oda. Paskui pakėlė kardą, bet buvo per vėlu.

Įtempęs paskutines jėgas, Cezaris puolė priešą; Pezaros valdovo kardas buvo išmuštas iš rankų ir padaręs platų ratą ore nukrito žemėn.

— Mirkime drauge, grove Sforca,— šūktelėjo Cezaris,— paleistuvė Lukrecija vėl jus suviliojo. Tad krauju sumokėsite man meilės skolą. Pragaran eis jos pirmasis meilužis, pragaran eis ir paskutinis! — Cezario kalavijas pervėrė grovą Sforcą.

Paskui Cezaris šoko prie laiptų į viršutinius pilies aukštus. Netekęs jėgų nukrito, atrodė, kad jau nebesikels, bet, kai viršuje pamatė Lukreciją, vėl šoko ant kojų.

— Tu... tu dèmè... tu Bordžijų giminės gèda, tave turiu nužudyti!

Cezaris nežmoniškomis pastangomis pribègo prie laiptų ir išmeigė akis į Lukreciją.

Kraujas ir prakaitas upeliu bėgo per jo veidą, jis vos tematė, kairioje šlaunyje stirksėjo strėlė, pro sudegusių batų odą buvo matyti kruvinos kojų žaizdos.

Lukrecija stovėjo, negalėdama pajudėti, lyg paukštis, užhipnotizuotas gyvatės žvilgsnio.

— Tavo meilužis jau lavonas,— sušnypštė Cezaris,— dabar, paleistuve, tavo eilė! Cha cha! Tai linksmiausia mano gyvenimo naktis. Aplink mane viskas garma pragaran! Tegul! To trokšta Bordžija mirties valandą!

Surikusi iš siaubo Lukrecija, ėmė bėgti. Cezaris norėjo vyti, bet jo akys matė vien tik mėnulį.

— Švieti man, mėnuli,— suriko,— švieti! A, suprantu tavo linksmą mirkčiojimą: „Dar kartą bandyk, Cezari, gal pavyks!“ Kairiosios rankos geležine pirštine jis išmušė langą, paskui persisvėrė per palangę ir nukrito žemyn.

Po šios nakties išaušo skaistus saulėtas rytas. Dangus spindėjo švelnia mėlyne, siautę vėjai nutilo, ir miglos išsisklaidė.

Skaisti diena žvelgė į krauju aplaistytą mūsų lauką Foglio pakrantėje. Penki tūkstančiai prancūzų ir daugiau kaip tūkstantis Cezario kareivių nuklojo lavonais žalius Foglio pakrantės laukus. Kiek jų žuvo neramiose upės bangose, kiek jų rado mirtį vieškeliuose nuo Semonetos kunigaikščio ir Imolio ir Forlio baronų vyrų kardų, niekas nežinojo.

Juoda vėliava plevėsavo ant Pezaros pilies.

Pilies kieme prie karsto, kuriame gulėjo grovas Džiovanis Sforca, nuliūdę stovėjo jo kareiviai ir gyventojai.

Atvyko ir kunigaikščio Sforcos sąjungininkai. Ašarom pasrūvusiomis akimis žvelgė į Džiovanio kūną jaunasis Astorė Manfredas. Senasis Sermonetos kunigaikštis atsiklaupė ir sukalbėjo malda, visi nusiėmė šalmus ir skrybėles. Tik Feraros kunigaikštis nejudėdamas stovėjo sudėjęs rankas ant krūtinės, sustingusiu veidu.

— Ar jums negaila mūsų narsaus ginklo draugo? — paklausė jį senasis Sermonetos kunigaikštis, baigęs malda ir atsistojęs. — Ar neskauda jums širdies, kad žuvo toks jaunas žmogus ir miega čia amžinu miegu?

Kunigaikštis patraukė pečiais ir ramiai atsakė:

— Toks visų žmonių likimas!

Paskui nususuko ir liepė ginklonešiui pabalnoti žirgą.

— Grįžtu namo, — pasakė. — Darbas pabaigtas. Mano žmonės pailsės čia dar kelias dienas, o aš josiu darbar.

— Taip! Sunki buvo naktis, — atsakė žilaplaukis kunigaikštis, — bet aš greit ją užmirsiu, nes artinasi ir mano valanda.

— Aš negaliu pasigirti šia naktimi, — tarė Feraros kunigaikštis. — Ji mažai tesuteikė man kariškos šlovės. Atleiskite, ponai, — kreipėsi jis į kitus kunigaikščius, — ir jūs šią naktį mažai tenusipelnėte garbės. Visi mes likome moters šešėlyje.

— Lukrecija Bordžija, — karštai sušuko Astorė Manfredas, — kaip Dievą myliu, garbingasis pone, tiesą pasakėte! Kaip keršto deivė skrido ji kariuomenės priekyje.

Feraros kunigaikštis nieko neatsakė, jis sėdėjo užsidengęs akis ir giliai susimąstęs. Staiga pašoko:

— Kur dingo Lukrecija Bordžija?

— Po skerdynių užsidarė savo kambaryje, — atsakė Varena, — nenorėjo net įsileisti tarnaitės, atnešusios pusryčius, nori būti vienu viena.

— Vienu viena, — sukuždėjo Feraros kunigaikštis, — viena su savo mintimis. Keistos turi būti mintys, kurios ją lanko. Bet pasakykite, ar jūsų vyrai nerado Cezario lavono?

— Ne, taurusis pone, ieškota visur, pilyje, griovyje, kur išoko Cezaris, bet to šėtono kūno niekas nerado.

— Tai suprantama,— atsakė Astorė Manfredas.— Šėtonas, kuriam, kaip sako, Cezaris jau seniai buvo pardavęs savo sielą, nusinešė jį į pragarą. Velnias visada reikalauja, kad skola būtų gražinta laiku.

Tarnas, kuriam Feraros kunigaikštis liepė pabalnoti žirgą, grįžęs pranešė, kad viskas paruošta.

Feraros kunigaikštis perbraukė ranka per kaktą, pasvyravo valandėlę, paskui griežtai tarė:

— Palaukite kelias minutes, tuojau vykstame.

Perėjo salę, kurios grindys vėl buvo užsivėrusios viršum Cezario kareivių kapų, ir, išdidžiai pakėlęs galvą, ėmė kopti akmeniniais laiptais, žvangindamas pentiniais.

Sutikusiai jį tarnaitėi įsakė:

— Parodyk man Lukrecijos kambarį.

Tarnaitė nuvedė jį siaurais laiptais į viršų ir tarė:

— Pasibelskite, taurusis sinjore. Bet kunigaikštienė neatidarys, nori būti viena.

— Žinau...

Paskui pasibeldė į duris ir sušuko:

— Atidaryk man, Lukrecija Bordžija. Jūsų draugas ir sąjungininkas Feraros kunigaikštis prašosi įleidžiamas!

Velkė buvo atšauta. Prie durų baltu kaip kreida, per šią naktį net pasenusiu veidu, palaidais plaukais, kurie lyg skraistė dengė jos grakštų liemenį, stovėjo Lukrecija.

— Ar prisimenate vieną šios nakties įvykį? — tyliai paklausė kunigaikštis.

— Prisimenu, bet stengiuosi užmiršti.

— O aš noriu jį priminti jums. Mudu iš karto, iš abiejų pusių puolėme popiežiaus kariuomenės vadą, pulkininką Mariną. Bet jūs mane aplenkėte. Vienu kardo smūgiu paklupdėte ant kelių jo žirgą, o paskui paskindinote kardą apstulbusio pulkininko krūtinėje. Kraujo lašas iš jo žaizdos užtiško ant jūsų lūpų. Tada pasivijau jus ir jūsų narsumo nustebintas sušukau:— Atleiskite, taurioji Lukrecija Bordžija, priešio kraujas negali nė minutės būti ant jūsų veido. Leiskite su pa-

garba nušluostysiu jį savo pabučiavimu. Ir kol suspėjote man uždrausti tai padaryti, apkabinau jus ir savo bučiniu nušluosčiau kraujo pėdsakus.

— Tikrai taip padarėte,— atsakė Lukrecija,— bet negerai padarėte, Feraros valdove. Lukrecijos Bordžijos bučinys niekam neatneša laimės.

— Negeidžiu laimės,— sušuko kunigaikštis.— Man jos nereikia. Dar vienas klausimas: kur vyksite dabar? Į tėvynę?

Lukrecija krūptelėjo ir tyliai tyliai atsakė:

— Jau nebeturiu tėvynės!

Feraros kunigaikščio akys žybtelėjo:

— Tai keliaukite su manimi, aš suteiksiu jums tėvynę. Atsisakykite Bordžijų vardo, labai daug kraujo jis yra sugėręs. Pasivadinkite Feraros kunigaikštienė... Tai gražiau skamba.

Ir, nelaukdamas atsakymo, prisitraukė ją prie savęs, suėmė rankomis galvą ir išmeigė žvilgsnį į jos akis.

— Nereikia man tavo meilės,— sušuko pakeltu balsu.— Gera žinau, kad tavo širdis nebegali suteikti meilės. Trokštu tik tavo draugystės ir ištikimybės. O už tai saugosiu tave stipria ranka, ir vargas tam, kas drįstų net pagalvoti apie Feraros kunigaikštienę be tinkamos pagarbos. Manau, kad mudu vienas kitam skirti paties likimo. Esame tvirtos valios ir pranašesni už kitus žmones. Pasakyk, ar eisi su manimi?

— Eisiu,— atsiliepė Lukrecija.— Ir šventai pasižadu, kad Lukrecija bus visai kitokia negu iki šiol. Būsiu ištikima žmona, nors ir esu Bordžija.

— Tad eime! Feraros kunigaikštystė guli prie tavo kojų!

Lukrecijos gyvenimas su Feraros kunigaikščiu nebuvo aistringų ir meilės ugnimi degančių širdžių sąjunga, bet pagal visus anų laikų istorijos dokumentus buvo labai laimingas.

Feraros gyventojai mylėjo ir gerbė Lukreciją, nes ji buvo labai dievobaiminga, gailestinga ir geros širdies.

O kai Lukrecija 1519 metais, prieš laiką pagimdžiu-

si kūdikį, mirė, jos vyras ir visi žmonės su širdgėla ją apraudojo.

Cezaris Bordžija po tos baisios nakties Pezaroje, elgetos skarmalais apsirengęs, popiežiaus Julijaus II prakeiktas ir atskirtas nuo bažnyčios, kaip išgama batestė iš kaimo į kaimą. Pagaliau jo svainis, Navaros karalius, pasigailėjo Cezario ir priėmė savo tarnybon.

Navaros rūmuose jis pamažu išsigydė baisias žaizdas, gautas Pezaroje. Karalius pavedė jam vadovauti kariuomenei, kuri turėjo numalšinti maištingus vasalus. Mūšyje su jais Cezaris žuvo. Strėlė pataikė į akį ir į smigę į smegenis.

Taip baigė savo gyvenimą niekšiščiausias iš visų Bordžijų. Likimas parbloškė patį pikčiausią ir nedoriausią grobuonį iš Bordžijų vilkų šeimos.

Pabaiga

Sefas Haris

Še-13 Cezaris Bordžija: Romanas / 2-asis leidimas.—
K.: Varpas, 1993.— 176 p.

XVI a. pabaigos Italija. Atkaklių kovų dėl valdžios, garbės ir turto fone vyksta nemažiau atkaklios grumtynės jausmų pasaulyje, nes meilė taip pat dažnai yra ginklas siekiant valdyti ir viešpatauti.

UDK 830-3

Leidybinis susivienijimas
„VARPAS“

Šefas Haris
CEZARIS BORDŽIJA
Romanas

Redaktorius **J. Vildžiūnas**
Dailininkas **V. Beresniovas**
Korektorė **R. Kundrotienė**

SL 1000. Pasirašyta spaudai 1993 05 01. 5,5 sp. l. Formatas 84×
×108/32. Tiražas 10 000 egz. Užsakymas 650. Kaina sutartinė.
Išleido leidykla „VARPAS“, 3000 Kaunas, Savanorių pr. Nr. 18a
Spaudė valstybinė „Aušros“ spaustuvė, 3000 Kaunas, Vytauto
pr. 23